

Finansdepartementet

Skatte- och tullavdelningen

Schablonbeskattat investeringssparkonto och ändrad beskattning av kapital- försäkring

December 2010

Sammanfattning

I promemorian lämnas förslag om en ny schablonbeskattad sparform, som benämns investeringssparkonto. Syftet med investeringssparkontot är att ge fysiska personer möjlighet att på ett enkelt sätt spara i finansiella instrument. Tillgångar som förvaras på kontot ska schablonbeskattas och kontoinnehavaren slipper därför redovisa varje kapitalvinst eller kapitalförlust i deklarationen. I promemorian lämnas även förslag om en effektivare beskattning av kapitalförsäkring. Förslagen innebär förändringar av beskattningen av kapitalförsäkring som i stort överensstämmer med vad som föreslås gälla för investeringssparkonto.

Den schablonmässiga beskattningen av investeringssparkonto innebär att kapitalvinster inte beskattas och kapitalförluster inte får dras av vid försäljning av finansiella instrument på kontot. I stället ska en schablonmässig avkastning beräknas. Det görs genom att ett kapitalunderlag multipliceras med statslåneräntan vid utgången av november året före beskattningsåret med tillägg av 0,75 procentenheter. Kapitalunderlaget beräknas till en fjärdedel av dels värdet av sparandet vid ingången av varje kvartal, dels inbetalningar och överföringar av finansiella instrument som har gjorts till investeringssparkontot under respektive kvartal. Den på detta sätt framräknade avkastningen ska tas upp i inkomstslaget kapital enligt inkomstskattelagen (1999:1229).

Kapitalförsäkring ska liksom i dag vara föremål för avkastningsskatt enligt lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel. Kapitalunderlaget för beräkning av avkastningsskatten ska baseras på värdet i försäkringen vid ingången av beskattningsåret ökat med premier som har betalats in under detta år till försäkringen. Inbetalningar som görs under andra halvåret av beskattningsåret ska dock bara öka kapitalunderlaget med hälften. Den schablonmässiga avkastningen beräknas genom att kapitalunderlaget multipliceras med statslåneräntan vid utgången av november året före beskattningsåret med tillägg av 0,75 procentenheter. Avkastningen ska beskattas med samma skattesats som gäller för investeringssparkonto, dvs. 30 procent.

De nya bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 januari 2012.

Innehållsförteckning

1	Promemorians förslag till lagtext	6
1.1	Förslag till lag om investeringssparkonto	6
1.2	Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)	12
1.3	Förslag till lag om ändring i lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel	21
1.4	Förslag till lag om ändring i lagen (2001:1227) om självdeklarationer och kontrolluppgifter	30
1.5	Förslag till lag om ändring i lagen (1986:468) om avräkning av utländsk skatt	37
2	En ny schablonbeskattad sparform	39
2.1	Bakgrund	39
2.2	Schablonbeskattat sparande införs	39
2.3	Investeringssparkonto	41
2.3.1	Allmänna utgångspunkter	41
2.3.2	Vissa uttryck	42
2.3.3	Kontoinnehavare	43
2.3.4	Investeringsföretag	43
2.3.5	Avtal om investeringssparkonto	45
2.4	Investeringsstillgångar och otillåtna tillgångar	45
2.4.1	Allmänna utgångspunkter	45
2.4.2	Investeringsstillgångar	46
2.4.3	Otillåtna tillgångar	49
2.5	Insättning och uttag av kontanta medel	49
2.6	Överföring av finansiella instrument efter förvärv och överlåtelse	50
2.6.1	Allmänna utgångspunkter	50
2.6.2	Finansiella tillgångar som byter karaktär under överföring	53
2.6.3	Överföring efter förvärv	53
2.6.4	Överföring efter överlåtelse	62
2.7	Överföring av finansiella instrument mellan egna konton	67
2.8	Ersättning vid förvärv och överlåtelse av finansiella instrument	68
2.8.1	Betalning vid förvärv av finansiella instrument	68
2.8.2	Ersättning vid överlåtelse av finansiella instrument	69
2.9	Förvaring av tillgångar på ett investeringssparkonto	71
2.10	Ränta, utdelning och annan avkastning	73
2.11	Ett investeringssparkonto upphör	74
2.12	Investeringsföretagets informationsskyldighet	76
2.12.1	Information vid ingående av avtal	76
2.12.2	Information när avtal ingåtts	77
2.12.3	Konsekvens av bristande information	79
3	Beskattning av tillgångar på investeringssparkonto	80

3.1	Gällande rätt för beskattning av kapitalinkomster	80
3.2	Schablonbeskattning av innehavare av investeringssparkonto	82
3.3	Kapitalunderlag	83
3.3.1	Allmänna utgångspunkter för beräkning av kapitalunderlaget	83
3.3.2	Värdet av tillgångar på investerings- sparkonto	84
3.3.3	Inbetalning till investeringssparkonto.....	86
3.3.4	Överföring av finansiella instrument till eget investeringssparkonto	88
3.3.5	Överföring av finansiella instrument till investeringssparkonto från annans investeringssparkonto	89
3.3.6	Överföring av tillgångar mellan investeringssparkonton över ett kvartalsskifte.....	89
3.3.7	Kontoinnehavare som är begränsat skattskyldig.....	89
3.4	Schablonintäkt.....	90
3.5	Undantag från konventionell beskattning.....	92
3.6	När schablonbeskattningen upphör	93
3.7	Överföring av finansiella instrument och inbetalning av utländsk valuta till investeringssparkonto.....	98
3.8	Tioårsregeln och kupongskatt.....	101
3.9	Genomsnittsmetoden m.m.	102
3.10	Avräkning av utländsk skatt	107
4	Beskattning av kapitalförsäkring.....	108
4.1	Gällande rätt	108
4.2	Utgångspunkter för en ändrad beskattning av kapitalförsäkring.....	109
4.3	Kapitalunderlag för kapitalförsäkring	110
4.4	Schablonavkastning på sparande i kapitalförsäkring.....	114
5	Självdeklarationer och kontrolluppgifter	118
5.1	Gällande rätt	118
5.2	Kontrolluppgifter om investeringssparkonton	120
5.3	Slopad kontrolluppgiftsskyldighet.....	122
5.4	Deklarationsskyldighet för schablonintäkt avseende innehav av tillgångar på investeringssparkonto.....	123
5.5	Skatteverkets information.....	124
6	Konsekvensanalys.....	125
6.1	Ekonomiska frågor, särskilt offentligfinansiella effekter	125
6.1.1	Investeringssparkonto	125
6.1.2	Kapitalförsäkringar.....	129
6.1.3	Sammantagna effekter av reformerad beskattning av sparande.....	130
6.2	Effekter för Skatteverket och de allmänna förvaltningsdomstolarna	133

6.3	Effekter för företag och enskilda	134
6.3.1	Effekter för företag	134
6.3.2	Effekter för enskilda	135
7	Författningskommentarer	137
7.1	Förslaget till lag om investeringssparkonto	137
7.2	Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)	152
7.3	Förslaget till lag om ändring i lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel	161
7.4	Förslaget till lag om ändring i lagen (2001:1227) om självdeklarationer och kontrolluppgifter	163
7.5	Förslaget till lag om ändring i lagen (1986:468) om avräkning av utländsk skatt	167
Bilaga 1	Beräkning av effektiva skattesatser	168

1 Promemorians förslag till lagtext

1.1 Förslag till lag om investeringssparkonto

Härigenom föreskrivs följande.

Innehåll

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om investeringssparkonto.

I inkomstskattelagen (1999:1229) finns bestämmelser om beskattningen av en kontoinnehavare.

Definitioner m.m.

2 § Termer och uttryck som används i denna lag har samma betydelse och tillämpningsområde som i inkomstskattelagen (1999:1229), om inte något annat anges eller framgår av sammanhanget.

De termer och uttryck som används omfattar också motsvarande utländska företeelser om det inte anges eller framgår av sammanhanget att bara svenska företeelser avses.

3 § Med investeringssparkonto avses ett sparande som uppfyller villkoren i denna lag.

4 § Med kontoinnehavare avses den som innehar ett investeringssparkonto.

5 § Med investeringsföretag avses

1. ett svenskt värdepappersbolag som har tillstånd enligt 2 kap. 2 § första stycket 1 lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,

2. ett svenskt kreditinstitut som har tillstånd att bedriva bank- eller finansieringsrörelse enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,

3. ett utländskt värdepappersföretag som hör hemma i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) som där har tillstånd enligt bilaga I, avsnitt B punkt 1 till Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/39/EG av den 21 april 2004 om marknader för finansiella instrument och om ändring av rådets direktiv 85/611/EEG och 93/6/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/12/EG samt upphävande av rådets direktiv 93/22/EEG¹, senast ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/10/EG², eller

4. ett utländskt kreditinstitut som hör hemma i en stat inom EES och där fått auktorisation att starta och driva verksamhet i kreditinstitut enligt artikel 6 Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/48/EG³ av den 14 juni 2006 om rätten att starta och driva verksamhet i kreditinstitut.

¹ EUT L 145, 30.4.2004, s. 1 (Celex 32004L0039).

² EUT L 76, 19.3.2008, s. 33 (Celex 32008L0010).

³ EUT L 177, 30.6.2006, s. 21 (Celex 32006L0048).

6 § Med investeringstillgångar avses

1. finansiella instrument som är upptagna till handel på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,

2. andelar i en investeringsfond, eller

3. kontanta medel.

Kvalificerade andelar är inte investeringstillgångar.

7 § Med otillåtna tillgångar avses sådana finansiella instrument som inte är investeringstillgångar.

Avtal om investeringssparkonto

8 § Ett avtal om investeringssparkonto ska ingås mellan ett investeringsföretag och en fysisk person eller ett dödsbo. Avtalet får inte innehålla villkor som är oförenliga med bestämmelserna i denna lag.

Ett investeringssparkonto får bara innehas av en enda fysisk person eller ett enda dödsbo. Ett investeringssparkonto får bara föras av ett enda investeringsföretag.

Ett investeringssparkonto får inte överlåtas.

Insättning och uttag av kontanta medel

9 § Kontanta medel får sättas in på och tas ut från ett investeringssparkonto.

Överföring av finansiella instrument till eller från ett investeringsparkonto

10 § Vid bedömning av om finansiella instrument får överföras till eller från ett investeringssparkonto är det de finansiella instrumentens klassificering enligt 6 eller 7 § när överföringen inleds som avgör vilka bestämmelser om överföring enligt denna lag som ska tillämpas.

Överföring av finansiella instrument till ett investeringssparkonto

11 § En kontoinnehavare får bara överföra finansiella instrument som är investeringstillgångar till ett eget investeringssparkonto.

12 § Investeringstillgångar i form av finansiella instrument får överföras till ett investeringssparkonto från annan än kontoinnehavaren bara om tillgångarna överförs till kontot i samband med förvärvet och om kontoinnehavaren har förvärvat tillgångarna

1. på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller en handelsplattform,

2. på så sätt att nya fondandelar utfärdats, om förvärvet avser andelar i en investeringsfond,

3. från den som har emitterat tillgångarna om förvärvet grundades på tillgångar som vid förvärvet förvarades på kontot,

4. från investeringsföretaget som vid förvärvet förde investeringssparkontot,

5. från övertagande bolag om tillgångarna avsåg ersättning till aktieägarna vid en fusion eller delning av aktiebolag och om tillgångarna förvärvades på grund av aktier som vid förvärvet förvarades på kontot,

6. från köpande företag om förvärvet var ett led i ett förfarande om andelsbyte och om tillgångarna förvärvades på grund av andelar som vid förvärvet förvarades på kontot,

7. från en annan kontoinnehavare om tillgångarna vid förvärvet förvarades på dennes investeringssparkonto, eller

8. genom utdelning på tillgångar som vid förvärvet förvarades på investeringssparkontot.

Finansiella instrument i form av investeringstillgångar som har förvärvats på grund av kvalificerade andelar som vid förvärvet förvarades på ett investeringssparkonto eller på grund av otillåtna tillgångar som vid förvärvet förvarades på ett investeringssparkonto med stöd av 17 § får inte överföras till kontot.

13 § Otillåtna tillgångar får överföras till ett investeringssparkonto från annan än kontoinnehavaren bara om tillgångarna överförs till kontot i samband med förvärvet och om kontoinnehavaren har förvärvat tillgångarna

1. från den som har emitterat tillgångarna om tillgångarna senast den trettonde dagen efter den dag då de emitterades avses bli upptagna till handel på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,

2. från den som har emitterat tillgångarna om förvärvet avsåg teckningsrätter, fondaktierätter, säljrätter eller liknande finansiella instrument och om förvärvet grundades på tillgångar som vid förvärvet förvarades på kontot,

3. från övertagande bolag om tillgångarna avsåg ersättning till aktieägarna vid en fusion eller delning av aktiebolag och om tillgångarna förvärvades på grund av aktier som vid förvärvet förvarades på kontot,

4. från köpande företag om förvärvet var ett led i ett förfarande om andelsbyte och om tillgångarna förvärvades på grund av andelar som vid förvärvet förvarades på kontot, eller

5. genom utdelning på tillgångar som vid förvärvet förvarades på investeringssparkontot.

Kvalificerade andelar får inte överföras till investeringssparkontot med tillämpning av första stycket 1. Inte heller otillåtna tillgångar som har förvärvats på grund av kvalificerade andelar som vid förvärvet förvarades på investeringssparkontot eller på grund av otillåtna tillgångar som vid förvärvet förvarades på investeringssparkontot med stöd av 17 § får överföras till kontot.

14 § Förvärv av finansiella instrument som ska överföras till ett investeringssparkonto ska betalas med tillgångar som förvaras på kontot.

Förvaring av tillgångar

15 § Bara investeringstillgångar får förvaras på ett investeringssparkonto om inte något annat anges i 16–18 §§. Kvalificerade andelar får bara

förvaras på ett investeringssparkonto under de förutsättningar som framgår av 18 §.

16 § Otillåtna tillgångar som var investeringstillgångar när de överfördes till ett investeringssparkonto eller som har överförts till kontot med stöd av 13 § första stycket 2–5 får förvaras på investeringssparkontot till och med den sextionde dagen efter den dag då tillgångarna blev otillåtna respektive blev förtecknade på kontot. Tillgångarna ska avföras från kontot senast denna dag.

Om tillgångar som avses i första stycket övergår till att vara investeringstillgångar inom den angivna tidsfristen ska frågan om de får förvaras på investeringssparkontot avgöras av övriga bestämmelser i denna lag.

17 § Otillåtna tillgångar som har överförts till ett investeringssparkonto med stöd av 13 § första stycket 1 får förvaras på investeringssparkontot till och med den sextionde dagen efter den dag då de emitterades. Tillgångarna ska avföras från kontot senast denna dag.

Om tillgångar som avses i första stycket övergår till att vara investeringstillgångar inom den angivna tidsfristen ska dock frågan om de får förvaras på investeringssparkontot avgöras av övriga bestämmelser i denna lag.

18 § Kvalificerade andelar som inte var sådana andelar när de överfördes till ett investeringssparkonto eller som har överförts till kontot med stöd av 13 § första stycket 2–5 får förvaras på investeringssparkontot till och med den trettionde dagen efter den dag då tillgångarna blev kvalificerade eller blev förtecknade på kontot. Tillgångarna ska avföras från kontot senast denna dag.

Överföring av finansiella instrument från ett investeringssparkonto

19 § En kontoinnehavare får bara överföra finansiella instrument till ett annat eget konto under de förutsättningar som framgår av 20 §.

En kontoinnehavare får bara överföra finansiella instrument till annan om kontoinnehavaren har överlåtitt tillgångarna enligt 21, 23 eller 24 §.

20 § En kontoinnehavare får överföra

1. finansiella instrument som är investeringstillgångar till ett annat eget investeringssparkonto, eller
2. otillåtna tillgångar till ett annat eget konto som inte är ett investeringssparkonto.

21 § Finansiella instrument får överföras till annan än kontoinnehavaren om kontoinnehavaren har överlåtitt tillgångarna genom försäljning, byte eller liknande överlåtelse av tillgångarna

1. på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller en handelsplattform,
2. på så sätt att fondandelarna löses in i fonden, om överföringen avser andelar i en investeringsfond,
3. till den som har emitterat tillgångarna,

4. till investeringsföretaget som vid överlåtelsen förde investeringssparkontot,

5. till budgivaren om överlåtelsen var ett led i ett offentligt uppköps-erbjudande,

6. till köpande företag om överlåtelsen var ett led i ett förfarande om andelsbyte,

7. till majoritetsaktieägaren i ett bolag om överlåtelsen var ett led i ett förfarande om inlösen av minoritetsaktier i samma bolag, eller

8. till en annan kontoinnehavare om tillgångarna förs över till förvärvarens investeringssparkonto.

Otillåtna tillgångar får inte överföras från ett investeringssparkonto med tillämpning av första stycket 8.

22 § Vid sådan överlåtelse av finansiella instrument som förvaras på ett investeringssparkonto som avses i 21 § första stycket 1–7 ska ersättning i form av kontanta medel överföras direkt till investeringssparkontot.

Vid sådan överlåtelse av finansiella instrument som förvaras på ett investeringssparkonto som avses i 21 § första stycket ska ersättning i form av finansiella instrument som är investeringstillgångar överföras direkt till investeringssparkontot. Ersättning i form av otillåtna tillgångar får inte överföras till investeringssparkontot om tillgångarna inte har förvärvats på sådant sätt som avses i 13 §.

Ersättning vid överlåtelse av kvalificerade andelar som förvaras på ett investeringssparkonto eller av otillåtna tillgångar som förvaras på ett investeringssparkonto med stöd av 17 § får inte överföras till kontot.

23 § Investeringstillgångar i form av finansiella instrument som har överlåtits genom arv, testamente, gåva, bodelning eller liknande överlåtelse får överföras från ett investeringssparkonto om tillgångarna förs över till ett annat investeringssparkonto.

24 § Otillåtna tillgångar som har överlåtits genom arv, testamente, gåva, bodelning eller liknande överlåtelse får överföras från ett investeringsparkonto till ett konto som inte är ett investeringssparkonto.

Ränta, utdelning och annan avkastning

25 § Ränta, utdelning och annan avkastning på tillgångar som förvaras på ett investeringssparkonto ska överföras direkt till investeringssparkontot.

Ränta, utdelning och annan avkastning på kvalificerade andelar som förvaras på ett investeringssparkonto eller på otillåtna tillgångar som förvaras på ett investeringssparkonto med stöd av 17 § får inte överföras till investeringssparkontot.

Ett investeringssparkonto upphör

26 § Ett konto upphör som ett investeringssparkonto när det avslutas. Ett investeringssparkonto får inte avslutas om det förvaras finansiella instrument som är investeringstillgångar på kontot eller om sådana tillgångar har förvärvats för att förvaras på kontot men ännu inte har förtecknats på kontot.

27 § Ett konto upphör som investeringssparkonto när kontoinnehavaren eller investeringsföretaget handlar i strid med bestämmelserna i denna lag eller inte handlar på ett sätt som föreskrivs i denna lag.

Första stycket gäller inte när investeringsföretaget inte lämnar information enligt 29 eller 30 §.

28 § Om företaget som för ett investeringssparkonto inte längre anses vara ett investeringsföretag på grund av att tillstånd som avses i 5 § har återkallats, upphör kontot som investeringssparkonto vid tidpunkten för beslutet om återkallelse av tillståndet, eller vid den senare tidpunkt då verksamheten ska upphöra eller vara avvecklad.

Information

29 § Innan ett investeringsföretag ingår ett avtal om investeringssparkonto med en fysisk person eller ett dödsbo ska investeringsföretaget lämna information om

1. avgifter på investeringssparkontot,
2. hur tillgångarna på ett investeringssparkonto beskattas och hur skatten tas ut,
3. vad som avses med investeringstillgångar och otillåtna tillgångar,
4. hur länge otillåtna tillgångar får förvaras på ett investeringsparkonto, och
5. under vilka förutsättningar otillåtna tillgångar får avföras från ett investeringssparkonto.

Information enligt första stycket ska lämnas i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form som är tillgänglig för mottagaren.

30 § Investeringsföretaget är skyldigt att informera kontoinnehavaren inom fem dagar från det att företaget har fått kännedom om att

1. otillåtna tillgångar förvaras på investeringssparkontot och när tillgångarna senast måste avföras från kontot för att kontot inte ska upphöra som investeringssparkonto, och
2. kontot har upphört som investeringssparkonto.

Investeringsföretaget ska, vid tillämpning av första stycket 1, efter tjugofem dagar från det att de otillåtna tillgångarna först förvarades på investeringssparkontot i egenskap av otillåtna tillgångar anses ha fått kännedom om detta. Detta gäller dock inte för otillåtna tillgångar som är kvalificerade tillgångar.

31 § Om information enligt 29 eller 30 § inte lämnas ska marknadsföringslagen (2008:486) tillämpas. Sådan information ska anses vara väsentlig enligt 10 § tredje stycket marknadsföringslagen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2012.

1.2 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs i fråga om inkomstskattelagen (1999:1229)⁴ dels att 2 kap. 1 §, 3 kap. 19 §, 41 kap. 11 § 48 kap. 7 § och 52 kap. 3 § ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas fjorton nya paragrafer, 42 kap. 24 a och 35–40 §§, 44 kap. 8 a–b §§, 22 a–d §§ och 34 a § och 48 a kap. 10 a § samt närmast före 42 kap. 24 a §, 35 §, 44 kap. 8 a § och 22 a § nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

1 §⁵

I detta kapitel finns definitioner av vissa begrepp samt förklaringar till hur vissa termer och uttryck används i denna lag. Det finns definitioner och förklaringar också i andra kapitel.

Bestämmelser om betydelsen av följande begrepp, termer och uttryck samt förklaringar till hur vissa termer och uttryck används finns i nedan angivna paragrafer:

inventarier i 18 kap. 1 §	inventarier i 18 kap. 1 §
investmentföretag i 39 kap. 15 §	investeringssparkonto i 42 kap. 35 §
	investmentföretag i 39 kap. 15 §

3 kap.

19 §

Den som är begränsat skattskyldig är skattskyldig för kapitalvinst på sådana tillgångar och förpliktelser som avses i andra stycket, om han vid något tillfälle under det kalenderår då avyttringen sker eller under de föregående tio kalenderåren har varit bosatt i Sverige eller stadigvarande vistats här. Skattskyldigheten gäller oavsett i vilket inkomstslag kapitalvinsten ska tas upp. Skattskyldigheten gäller också belopp som motsvarar en kapitalvinst och som enligt 51 kap. 3 och 4 §§ ska tas upp i inkomstslaget näringsverksamhet.

Skattskyldigheten enligt första stycket omfattar delägar rättigheter enligt 48 kap. 2 §, andelar i svenska handelsbolag och i utlandet delägarbeskattade juridiska personer. *Andelar i investeringsfonder omfattas dock inte.*

Skattskyldigheten enligt första stycket omfattar delägar rättigheter enligt 48 kap. 2 §, andelar i svenska handelsbolag och i utlandet delägarbeskattade juridiska personer. *Skattskyldigheten omfattar dock inte*

1. andelar i investeringsfonder, eller

⁴ Lagen omtryckt 2008:803.

⁵ Senaste lydelse 2009:1060.

2. delägar rättigheter som förvaras på ett investeringssparkonto, förutom kvalificerade andelar och otillåtna tillgångar enligt lagen (0000:000) om investeringssparkonto som förvaras på ett investeringssparkonto med stöd av 17 § samma lag.

Vid tillämpningen av denna paragraf gäller att

1. delägar rättigheter som getts ut av ett utländskt företag eller andelar i en i utlandet delägarbeskattad juridisk person bara omfattas om de förvärvats under tiden som den skattskyldige har varit obegränsat skattskyldig i Sverige, och

2. delägar rättigheter och andelar som har ersatt delägar rättigheter eller andelar som avses i 1 ska anses förvärvade vid samma tidpunkt som det ursprungliga förvärvet.

Vad som sägs i tredje stycket tillämpas inte i fråga om delägar rättigheter som getts ut av ett utländskt företag eller andelar i en i utlandet delägarbeskattad juridisk person som har ersatt svenska delägar rättigheter och andelar i svenska handelsbolag.

41 kap.

11 §

Räntekompensation som enligt 42 kap. 8 § behandlas som ränta ska dras av som kostnad det beskattningsår då räntan enligt skuldebrevet ska betalas. Om förvärvaren i sin tur avyttrar skuldebrevet innan räntan ska betalas, ska räntekompensationen dock dras av som kostnad redan det beskattningsår då denna avyttring ska tas upp som intäkt.

Av 42 kap. 24 a § framgår att förvärvaren av ett skuldebrev i vissa fall inte får dra av räntekompensation som kostnad om skuldebrevet har förvarats på förvärvarens investeringssparkonto.

42 kap.

Avdrag för viss räntekompensation

24 a §

Räntekompensation som enligt 42 kap. 8 § behandlas som ränta ska inte dras av om det förvärvade skuldebrevet efter förvärvet, men innan eller under det beskattningsår som räntekompensationen enligt 41 kap. 11 § ska dras av som kostnad, har förvarats på ett investeringssparkonto.

Schablonintäkt vid innehav av ett investeringssparkonto

35 §

Med investeringssparkonto avses ett sparande som avses i lagen (0000:000) om investeringssparkonto.

36 §

Den som under kalenderåret har innehaft tillgångar på ett investeringssparkonto för vilka kapitalunderlag ska beräknas enligt 37–39 §§ ska ta upp en schablonintäkt. Intäkten ska beräknas till kapitalunderlaget enligt 37–39 §§ multiplicerat med statslåneräntan vid utgången av november kalenderåret närmast före ingången av kalenderåret med tillägg av 0,75 procentenheter.

37 §

Kapitalunderlaget utgörs av en fjärdedel av summan av marknadsvärdet av

1. tillgångar som vid ingången av varje kvartal under kalenderåret förvaras på investeringssparkontot,

2. belopp som betalas in till investeringssparkontot under kalenderåret,

3. finansiella instrument som är investeringstillgångar enligt lagen (0000:000) om investeringssparkonto som den som innehar investeringssparkontot under kalenderåret överför till kontot, om överföringen inte sker från ett annat investeringssparkonto, och

4. finansiella instrument som är investeringstillgångar enligt lagen om investeringssparkonto som under kalenderåret överförs till kontot från annans investeringsparkonto under förutsättning att tillgångarna inte har överförts med tillämpning av 12 § första

stycket 1 samma lag.

Kvalificerade andelar eller otillåtna tillgångar som förvaras på investeringssparkontot med stöd av 17 § lagen om investeringssparkonto ska inte ingå i det värde som avses i första stycket 1.

Som inbetalning avses vid tillämpning av första stycket 2 inte inbetalning av

1. ränta, utdelning och annan avkastning på tillgångar som förvaras på investeringssparkontot,

2. ersättning vid sådan överlåtelse som avses i 21 § första stycket 1–7 lagen om investeringssparkonto av tillgångar som förvaras på investeringssparkontot,

3. kontanta medel som överförs från ett annat eget investeringssparkonto, eller

4. kontanta medel som överförs efter växling av valuta som förvaras på investeringssparkontot mellan kontoinnehavaren och investeringsföretaget enligt lagen om investeringssparkonto som för kontot.

38 §

Om en överföring av tillgångar från ett investeringssparkonto till ett annat investeringssparkonto medför att tillgångarna inte förvaras på något av dessa konton vid ingången av det kvartal som följer på det kvartal under vilket tillgångarna avfördes från det överförande kontot, ska marknadsvärdet av de överförda tillgångarna öka summan som avses i 37 § första stycket 1 avseende det mottagande kontot.

39 §

Marknadsvärdet av tillgångar som avses i 37 och 38 §§ ska bara ligga till grund för beräkningen av

kapitalunderlaget om den som har innehaft ett investeringssparkonto varit obegränsat skattskyldig vid tidpunkten för de situationer som avses i dessa paragrafer.

40 §

Utdelning, kapitalvinst och annan avkastning på tillgångar som förvaras på ett investeringsparkonto ska inte tas upp. Utgifter och kapitalförluster som avser sådana tillgångar får inte dras av.

Första stycket gäller inte

1. kapitalvinster eller kapitalförluster vid avyttring enligt 44 kap 8 a eller b §,

2. kvalificerade andelar, eller

3. otillåtna tillgångar enligt lagen (0000:000) om investeringsparkonto som förvaras på ett investeringssparkonto med stöd av 17 § samma lag.

44 kap.

Överföring och inbetalning till investeringssparkonto

8 a §

Den som har överfört finansiella instrument som är investeringstillgångar enligt lagen (0000:000) om investeringssparkonto från ett konto som inte är ett investeringsparkonto till ett eget investeringsparkonto ska anses ha avyttrat tillgångarna mot en ersättning som motsvarar marknadsvärdet då de förtecknades på kontot.

8 b §

Den som har betalat in utländsk valuta till ett investeringsparkonto ska anses ha avyttrat valutan mot en ersättning som motsvarar marknadsvärdet på valutan då den förtecknades på kontot.

Som inbetalning avses vid

tillämpning av första stycket inte överföring från annat investeringssparkonto eller inbetalning av

1. ränta, utdelning och annan avkastning på tillgångar som förvaras på ett investeringsparkonto,

2. ersättning vid sådan överlåtelse som avses i 21 § lagen (0000:000) om investeringssparkonto av tillgångar som förvaras på investeringssparkontot,

3. utländsk valuta som överförs från ett annat investeringssparkonto, eller

4. utländsk valuta som överförs efter växling av valuta som förvaras på investeringssparkontot mellan kontoinnehavaren och investeringsföretaget som enligt lagen om investeringssparkonto för kontot.

Anskaffningsutgift när schablonbeskattning upphör

22 a §

När ett konto upphör som ett investeringssparkonto enligt lagen (0000:000) om investeringsparkonto ska anskaffningsutgiften för finansiella instrument och utländsk valuta som förvaras på kontot anses motsvara tillgångarnas marknadsvärde när kontot upphör.

Första stycket gäller inte

1. finansiella instrument som har överförts till ett investeringsparkonto om överföringen av tillgångarna till kontot har medfört att kontot har upphört som investeringssparkonto enligt lagen om investeringssparkonto,

2. kvalificerade andelar, eller

3. otillåtna tillgångar enligt lagen om investeringssparkonto som när kontot upphör som investeringssparkonto förvaras på kontot med stöd av 17 § samma

lag.

22 b §

När otillåtna tillgångar enligt lagen (0000:000) om investeringssparkonto avförs från ett investeringsparkonto ska anskaffningsutgiften för kontoinnehavaren anses motsvara tillgångarnas marknadsvärde när de avförs.

Första stycket gäller inte kvalificerade andelar eller otillåtna tillgångar enligt lagen om investeringsparkonto som när tillgångarna avförs från investeringsparkontot förvaras på kontot med stöd av 17 § samma lag.

22 c §

För otillåtna tillgångar enligt lagen (0000:000) om investeringsparkonto och utländsk valuta som förvaras på ett investeringsparkonto som har förvärvats genom arv, testamente, gåva, bodelning eller på liknande sätt ska anskaffningsutgiften anses motsvara tillgångarnas marknadsvärde när de avförs respektive tas ut från investeringsparkontot.

Första stycket gäller inte kvalificerade andelar eller otillåtna tillgångar enligt lagen om investeringsparkonto som när tillgångarna avförs från investeringsparkontot förvaras på kontot med stöd av 17 § samma lag.

22 d §

När utländsk valuta tas ut från ett investeringsparkonto ska anskaffningsutgiften för kontoinnehavaren anses motsvara valutans marknadsvärde när den tas ut.

34 a §

Bestämmelserna i 34 § ska inte tillämpas om ett värdepapper har

förvarats på ett investerings-sparkonto när det enligt 8 § första stycket 1 anses ha avyttrats på grund av att det svenska aktiebolaget eller den svenska ekonomiska föreningen som har gett ut det har försatts i konkurs.

Första stycket gäller inte kvalificerade andelar eller otillåtna tillgångar enligt lagen (0000:000) om investerings-sparkonto som när de enligt 8 § första stycket 1 anses ha avyttrats har förvarats på investerings-sparkontot med stöd av 17 § samma lag.

48 kap.

7 §

Vid beräkningen av omkostnadsbeloppet ska det genomsnittliga omkostnadsbeloppet för samtliga delägarätter eller fordringsrätter av samma slag och sort som den avyttrade användas. Det genomsnittliga omkostnadsbeloppet ska beräknas med hänsyn till inträffade förändringar i innehavet.

Om en andel i en investeringsfond är förvaltarregistrerad enligt 4 kap. 12 § lagen (2004:46) om investeringsfonder, ska vid tillämpning av genomsnittsmetoden enligt första stycket bortses från andra andelar i samma fond som är registrerade i annan förvaltares eller andelsinnehavarens eget namn.

Vid tillämpningen av bestämmelserna i första stycket ska näringsbetingade andelar och näringsbetingade aktiebaserade delägarätter som uppfyller villkoren om innehavstid i 25 a kap. 6 eller 7 § om de avyttras eller hade avyttrats vid den tidpunkt som bedömningen avser, inte anses vara av samma slag och sort som andra näringsbetingade andelar och näringsbetingade aktiebaserade delägarätter i det aktuella företaget.

Vid tillämpningen av bestämmelserna i första stycket ska bortses från delägarätter eller fordringsrätter av samma slag och sort som förvaras på ett investeringssparkonto. Detta gäller dock inte kvalificerade andelar eller otillåtna tillgångar enligt lagen (0000:000) om investeringssparkonto som förvaras på investeringssparkontot med stöd av 17 § samma lag.

I 18 c §, 48 a kap. 16 § och 49 kap. 29 § finns ytterligare undantag från bestämmelsen i första stycket som gäller partiella fissioner, andelsbyten med framskjuten beskattning och uppskovsgrundande andelsbyten.

48 a kap.

10 a §

Om mottagna andelar är otillåtna tillgångar enligt lagen om (0000:000) investeringssparkonto och om de avyttrade andelarna i andelsbytet förvarades på ett investeringssparkonto vid säljarens förvärv av de mottagna andelarna, ska andelarna anses förvärvade för en ersättning som motsvarar andelarnas marknadsvärde vid förvärvet.

Första stycket gäller inte mottagna andelar som

- 1. är kvalificerade andelar, eller*
- 2. utgör ersättning för otillåtna tillgångar enligt lagen om investeringssparkonto som vid avyttringen förvarades på investeringssparkontot med stöd av 17 § samma lag.*

52 kap.

3 §

För andra tillgångar än personliga tillgångar ska kapitalvinsten vid en avyttring beräknas med tillämpning av genomsnittsmetoden i 48 kap. 7 §, om de är en del av ett samlat innehav av tillgångar med enhetligt värde.

Vid tillämpning av första stycket ska bortses från tillgångar som förvaras på ett investeringssparkonto. Detta gäller dock inte kvalificerade andelar eller otillåtna tillgångar enligt lagen (0000:000) om investeringssparkonto som förvaras på investeringssparkontot med stöd av 17 § samma lag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2012.

1.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel

dels att rubriken närmast före 3 § ska utgå,

dels att 2, 3 och 9 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas tre nya paragrafer, 3 a–c §§, samt närmast före 3 a och 3 c §§ nya rubriker av följande lydelse.

Lydelse enligt prop. 2010/11:18

Föreslagen lydelse

2 §⁶

Skattskyldiga till avkastningsskatt är

1. svenska livförsäkringsföretag,

2. utländska livförsäkringsföretag som bedriver försäkringsrörelse från fast driftställe i Sverige och utländska tjänstepensionsinstitut som bedriver med försäkringsverksamhet jämförbar tjänstepensionsverksamhet från fast driftställe i Sverige,

3. pensionsstiftelser enligt lagen (1967:531) om trygghet av pensionsutfästelse m.m. och utländska tjänstepensionsinstitut som från fast driftställe i Sverige meddelar avtal om tjänstepension med villkor som innebär att institutet kan likställas med en pensionsstiftelse enligt samma lag,

4. arbetsgivare som i sin balansräkning redovisar pensionsutfästelse under rubriken Avsatt till pensioner enligt lagen om trygghet av pensionsutfästelse m.m. eller i sådan delpost som avses i 8 a § samma lag,

5. obegränsat skattskyldiga som innehar pensionssparkonto,

6. obegränsat skattskyldiga som innehar

6. obegränsat skattskyldiga som innehar

a) kapital- eller pensionsförsäkring som är meddelad i försäkringsrörelse som inte bedrivs från fast driftställe i Sverige, eller

a) pensionsförsäkring som är meddelad i försäkringsrörelse som inte bedrivs från fast driftställe i Sverige, eller

b) försäkring som anses som pensionsförsäkring enligt 58 kap. 5 § inkomstskattelagen (1999:1229),

b) försäkring som anses som pensionsförsäkring enligt 58 kap. 5 § inkomstskattelagen (1999:1229),

6 a. obegränsat skattskyldiga som under beskattningsåret innehaft en kapitalförsäkring som är meddelad i försäkringsrörelse som inte bedrivs från fast driftställe i Sverige,

⁶ Senaste lydelse 2008:136.

7. obegränsat skattskyldiga som ingått ett avtal om tjänstepension med ett utländskt tjänstepensionsinstitut i en verksamhet som inte bedrivs från fast driftställe i Sverige, under förutsättning att avtalet är jämförbart med en kapital- eller pensionsförsäkring,

7. obegränsat skattskyldiga som *innehär* ett avtal om tjänstepension med ett utländskt tjänstepensionsinstitut i en verksamhet som inte bedrivs från fast driftställe i Sverige, under förutsättning att avtalet är jämförbart med en pensionsförsäkring,

7 a. obegränsat skattskyldiga som under beskattningsåret innehaft ett avtal om tjänstepension med ett utländskt tjänstepensionsinstitut i en verksamhet som inte bedrivs från fast driftställe i Sverige, under förutsättning att avtalet är jämförbart med en kapitalförsäkring,

8. obegränsat skattskyldiga som ingått ett avtal om tjänstepension med ett utländskt tjänstepensionsinstitut i en verksamhet som inte bedrivs från ett fast driftställe i Sverige, om avtalet innehåller villkor som innebär att tjänstepensionsinstitutet kan likställas med en pensionsstiftelse enligt lagen om tryggnad av pensionsutfästelse m.m.

Om en sådan kapitalförsäkring som avses i första stycket 7 a inte innehas av någon som är obegränsat skattskyldig, ska den som har panträtt i försäkringen anses inneha den.

Bestämmelserna i första stycket 7 omfattar inte försäkring som enbart avser olycks- eller sjukdomsfall eller dödsfall senast vid 70 års ålder och som inte är återköpsbar. Detsamma gäller ett motsvarande avtal om tjänstepension som är jämförbart med kapitalförsäkring.

Lydelse enligt prop. 2010/11:18

Föreslagen lydelse

3 §

Skatteunderlaget är kapitalunderlaget enligt andra–tionde styckena, multiplicerat med den genomsnittliga statslåneräntan under kalenderåret närmast före ingången av beskattningsåret. Skatteunderlaget avrundas nedåt till helt hundratal kronor.

För skattskyldig som avses i 2 § första stycket 1–3 utgörs kapitalunderlaget av värdet av den skattskyldiges tillgångar vid ingången av beskattningsåret efter avdrag för finansiella skulder vid samma tidpunkt. För skattskyldig som avses i 2 § första stycket 2 och

För skattskyldiga som avses i 2 § ska ett kapitalunderlag beräknas. Kapitalunderlaget ligger till grund för skatteunderlaget som avkastningsskatten beräknas på. Bestämmelser om kapitalunderlag finns i 3 a–3 c §§ samt om skatteunderlag i 3 d §.

sådana utländska tjänstepensionsinstitut som avses i 2 § första stycket 3 medräknas dock endast sådana tillgångar och skulder som är hänförliga till den i Sverige bedrivna försäkringsrörelsen eller tjänstepensionsverksamheten.

Vid beräkning av kapitalunderlag enligt andra stycket ska bortses från den del av tillgångar och skulder som

1. inte förvaltas för försäkringstagarnas räkning,

2. är hänförliga till avgångsbidragsförsäkringar meddelade enligt grunder som fastställts i kollektivavtal mellan arbetsmarknadens huvudorganisationer,

3. är hänförliga till försäkringar som i redovisningshänseende tas upp som grupplivförsäkringar, eller

4. avser sjuk- och olycksfallsförsäkringar hänförliga till försäkringsklass 1, 2, I b och IV enligt 2 kap. 11 § första stycket och 12 § försäkringsrörelselagen (2011:000).

Bestämmelserna i tredje stycket ska också gälla i tjänstepensionsverksamhet i fråga om avtal som är jämförbara med personförsäkring.

Kapitalunderlaget för skattskyldiga som avses i 2 § första stycket 4 utgörs av avsättningsbeloppet vid ingången av beskattningsåret avseende sådana pensionsutfästelser för vilkas tryggnad avdragsrätt föreligger vid inkomsttaxeringen.

Kapitalunderlaget för skattskyldiga som avses i 2 § första stycket 5 utgörs av värdet av de tillgångar som vid ingången av kalenderåret är hänförliga till pensionssparkontot. Avdrag får ske för obetald skatt enligt denna lag som är hänförlig till kontot.

Kapitalunderlaget för skattskyldiga som avses i 2 § första

stycket 6 utgörs av värdet vid beskattningsårets ingång av sådana försäkringar som anges där. Detta värde beräknas enligt åttonde och nionde styckena.

Som värde av försäkringen tas upp dess på försäkringstekniska beräkningsgrunder framräknade återköpsvärde med tillägg för beräknad upplupen andel i livförsäkringsrörelsens överskott.

I fråga om försäkringsavtal som ingåtts före den 1 januari 1997 ska endast den del av försäkringens värde tas upp som överstiger värdet vid denna tidpunkt. Till det värde som undantas från skatteunderlaget får tillägg göras för årlig värdestegring beräknad enligt första stycket. Denna begränsning gäller dock inte om försäkringen övergått till ny innehavare efter utgången av år 1996 på annat sätt än genom arv, testamente, gåva, bodelning eller, såvitt gäller försäkring som har samband med tjänst, överlåtelse mellan arbetsgivare på grund av anställds byte av tjänst.

Kapitalunderlaget för skattskyldiga som avses i 2 § första stycket 7 och 8 utgörs av värdet vid beskattningsårets ingång av de tillgångar som är hänförliga till avtalet om tjänstepension.

Vid tillämpning av andra stycket 1 ska tillgångar som svarar mot konsolideringsfond enligt 11 kap. 19 §, 12 kap. 70 § eller 13 kap. 22 § försäkringsrörelselagen anses förvaltade för försäkringstagarnas räkning till den del fonden enligt bolagsordningen får användas för återbäring till försäkringstagarna eller andra ersättningsberättigade på grund av försäkringar.

Kapitalunderlag

3 a §

För skattskyldig som avses i 2 § första stycket 1–3 utgörs kapitalunderlaget av värdet av den skattskyldiges tillgångar vid ingången av beskattningsåret efter avdrag för finansiella skulder vid samma tidpunkt. För skattskyldig som avses i 2 § första stycket 2 och sådana utländska tjänstepensionsinstitut som avses i 2 § första stycket 3 medräknas dock endast sådana tillgångar och skulder som är hänförliga till den i Sverige bedrivna försäkringsrörelsen eller tjänstepensionsverksamheten.

Vid beräkning av kapitalunderlag enligt första stycket ska bortses från den del av tillgångar och skulder som

1. inte förvaltas för försäkrings-tagarnas räkning,

2. är hänförliga till avgångs-bidragförsäkringar meddelade enligt grunder som fastställts i kollektivavtal mellan arbetsmarknadens huvudorganisationer,

3. är hänförliga till försäkringar som i redovisningshänseende tas upp som grupplivförsäkringar, eller

4. avser sjuk- och olycksfalls-försäkringar hänförliga till försäkringsklass 1, 2, I b och IV enligt 2 kap. 11 § första stycket och 12 § försäkringsrörelselagen (2011:000).

Bestämmelserna i andra stycket ska också gälla i tjänstepensions-verksamhet i fråga om avtal som är jämförbara med personförsäkring.

Kapitalunderlaget för skattskyldiga som avses i 2 § första stycket 4 utgörs av avsättnings-beloppet vid ingången av beskattningsåret avseende sådana

pensionsutfästelser för vilkas tryggnade avdragsrätt föreligger vid inkomsttaxeringen.

Kapitalunderlaget för skattskyldiga som avses i 2 § första stycket 5 utgörs av värdet av de tillgångar som vid ingången av kalenderåret är hänförliga till pensionssparkontot. Avdrag får ske för obetald skatt enligt denna lag som är hänförlig till kontot.

Kapitalunderlaget för skattskyldiga som avses i 2 § första stycket 6 och 6 a utgörs av värdet vid beskattningsårets ingång av sådana försäkringar som anges där. Detta värde beräknas enligt sjunde och åttonde styckena.

Som värde av försäkringen tas upp dess på försäkringstekniska beräkningsgrunder framräknade återköpsvärde med tillägg för beräknad upplupen andel i livförsäkringsrörelsens överskott.

I fråga om försäkringsavtal som ingåtts före den 1 januari 1997 ska endast den del av försäkringens värde tas upp som överstiger värdet vid denna tidpunkt. Till det värde som undantas från skatteunderlaget får tillägg göras för årlig värdestegring beräknad enligt första stycket. Denna begränsning gäller dock inte om försäkringen övergått till ny innehavare efter utgången av år 1996 på annat sätt än genom arv, testamente, gåva, bodelning eller, såvitt gäller försäkring som har samband med tjänst, överlåtelse mellan arbetsgivare på grund av anställds byte av tjänst.

Kapitalunderlaget för skattskyldiga som avses i 2 § första stycket 7, 7 a och 8 utgörs av värdet vid beskattningsårets ingång av de tillgångar som är hänförliga till avtalet om tjänstepension.

Vid tillämpning av andra stycket 1 ska tillgångar som svarar mot

konsolideringsfond enligt 11 kap. 19 §, 12 kap. 70 § eller 13 kap. 22 § försäkringsrörelselagen anses förvaltade för försäkrings- tagarnas räkning till den del fonden enligt bolagsordningen får användas för återbäring till försäkringstagarna eller andra ersättningsberättigade på grund av försäkringar.

3 b §

För skattskyldig som avses i 2 § första stycket 1–2, 6 a och 7 a ska värdet av de sammanlagda premier som har betalats in under beskattningsåret för kapitalförsäkring eller till sådant avtal om tjänstepension som är jämförbart med kapitalförsäkring ingå i kapitalunderlaget. Vid beräkning av detta värde ska premier som har betalats under den andra halvan av beskattningsåret beräknas till halva värdet.

3 c §

När en kapitalförsäkring eller avtal om tjänstepension som avses i 2 § första stycket 6 a eller 7 a har överlåtits under beskattningsåret ska kapitalunderlaget för överlåtarens respektive förvärvaren beräknas enligt andra till fjärde styckena.

Skattskyldig som överlåtit en kapitalförsäkring eller ett avtal om tjänstepension ska ta upp den del av kapitalunderlaget som avses i 3 a §, sjunde och nionde styckena.

Den del av kapitalunderlaget som beräknas enligt 3 b § ska fördelas mellan överlåtaren och förvärvaren på följande sätt. Skattskyldig som överlåtit en kapitalförsäkring ska ta upp premier som har betalats för försäkringen eller avtalet om tjänstepension från och med beskattningsårets ingång till och med dagen för överlåtelsen.

Skattskyldig som förvärvat en kapitalförsäkring eller ett avtal om tjänstepension ska ta upp premier som betalats för försäkringen eller avtalet om tjänstepension från dagen för förvärvet till och med utgången av beskattningsåret.

Skatteunderlag

3 d §

Skatteunderlaget är kapitalunderlaget, enligt 3 a §, multiplicerat med den genomsnittliga statslåneräntan under kalenderåret närmast före ingången av beskattningsåret, om inte annat anges i andra eller tredje stycket.

Skatteunderlag som avser kapitalförsäkring är kapitalunderlaget, enligt 3 a–3 c §§, multiplicerat med statslåneräntan vid utgången av november kalenderåret närmast före ingången av beskattningsåret med tillägg av 0,75 procentenheter.

Andra stycket gäller även för skatteunderlag som avser sådant avtal om tjänstepension som är jämförbart med kapitalförsäkring.

Skatteunderlaget avrundas nedåt till helt hundra kronor.

Lydelse enligt prop. 2010/11:18

Föreslagen lydelse

9 §⁷

Skatten uppgår till 15 procent av skatteunderlaget enligt 3 § om inte annat följer av andra, fjärde, sjätte och sjunde styckena.

För den del av skatteunderlaget som hos sådan skattskyldig som avses i 2 § första stycket 1–3, 7 och 8 är hänförligt till annan personförsäkring än pensionsförsäkring eller till annat med personförsäkring jämförbart

Skatten uppgår till 15 procent av skatteunderlaget enligt 3 d § första stycket om inte annat följer av andra, fjärde, sjätte och sjunde styckena.

Skatten uppgår till 30 procent av skatteunderlaget som avser kapitalförsäkring eller sådant tjänstepensionsavtal som är jämförbart med kapitalförsäkring.

⁷ Senaste lydelse 2008:136.

*tjänstepensionsavtal än sådant
som avses i 28 kap. 2 § andra
stycket inkomstskattelagen
(1999:1229) uppgår skatten till
30 procent av nio tiondelar av
skatteunderlaget.*

Med pensionsförsäkring likställs i denna paragraf sådana avtal om tjänstepension som uppfyller villkoren i 58 kap. 1 a § första stycket 2 inkomstskattelagen.

I det fall beskattningsåret är längre eller kortare än 12 månader ska skattesatsen jämkas i motsvarande mån. Sådan jämkning ska också göras om

1. hela behållningen på ett pensionssparkonto avskattas enligt 58 kap. 33 § inkomstskattelagen eller avsättning som avses i 3 § femte stycket helt upplöses under beskattningsåret,

2. det kapital som hänför sig till en pensionsförsäkring avskattas enligt 58 kap. 19 eller 19 a § inkomstskattelagen eller 5 § första stycket 6, 6 a eller 7 lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta, eller

3. en försäkring ska anses som en kapitalförsäkring enligt 58 kap. 2 § tredje stycket inkomstskattelagen.

Överläts ett helt försäkringsbestånd från ett svenskt livförsäkringsföretag till ett annat sådant företag eller sker fusion enligt 15 a kap. 1 eller 18 § försäkringsrörelselagen (1982:713) mellan sådana företag inträder det övertagande företaget i det överlåtande företags skattemässiga situation.

Överläts ett försäkringsbestånd helt eller delvis från ett livförsäkringsföretag som är skattskyldigt enligt denna lag till ett företag som inte är det, ska det överlåtande livförsäkringsföretaget betala avkastningsskatt för den del av året som företaget innehaft försäkringsbeståndet. Skattesatsen ska då jämkas i motsvarande mån.

För den som efter överlåtelsen inträder som skattskyldig beräknas skatteunderlaget som om försäkringen innehafts hela året. Skattesatsen ska dock jämkas med hänsyn till den tid som skattskyldighet förelegat.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2012 och tillämpas första gången vid 2013 års taxering. I fråga om skattskyldiga som avses i 2 § 1–2, 6 a och 7 a gäller äldre bestämmelser för beskattningsår som har påbörjats före ikraftträdandet.

1.4 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:1227) om självdeklarationer och kontrolluppgifter

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2001:1227) om självdeklarationer och kontrolluppgifter

dels att 2 kap. 2 och 4 §§, 10 kap. 3, 8 och 9 §§, 11 kap. 8 a §, 12 kap. 2 § och 15 kap. 6 och 7 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas fem nya paragrafer, 8 kap. 4 a §, 9 kap. 5 a §, 10 kap. 5 a §, 11 kap. 10 § och 15 kap. 4 a §, samt närmast före 11 kap. 10 § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagna lydelse

2 kap.

2 §⁸

Fysiska personer ska lämna allmän självdeklaration under förutsättning att

1. intäkterna i inkomstslaget tjänst och i inkomstslaget näringsverksamhet i annat fall än som avses i 2 under beskattningsåret har uppgått till sammanlagt minst 42,3 procent av prisbasbeloppet,

2. sådan intäkt i inkomstslaget tjänst som avses i 11 kap. 45 §, 50 kap. 7 § samt 57 kap. 20 och 21 §§ inkomstskattelagen (1999:1229) eller intäkt av passiv näringsverksamhet under beskattningsåret har uppgått till sammanlagt minst 100 kronor,

3. intäkterna i inkomstslaget kapital, med undantag för sådan ränta eller utdelning för vilken kontrolluppgift ska lämnas enligt 8 eller 9 kap., har uppgått till sammanlagt minst 100 kronor under beskattningsåret,

3. intäkterna i inkomstslaget kapital, med undantag för sådan ränta eller utdelning för vilken kontrolluppgift ska lämnas enligt 8 eller 9 kap. *och för sådan schablonintäkt för vilken kontrolluppgift har lämnats enligt 11 kap. 10 §*, har uppgått till sammanlagt minst 100 kronor under beskattningsåret,

4. de är begränsat skattskyldiga och den skattepliktiga intäkten har uppgått till sammanlagt minst 100 kronor,

5. underlag för statlig fastighetsskatt, kommunal fastighetsavgift, avkastningsskatt på pensionsmedel eller särskild löneskatt på pensionskostnader ska fastställas,

6. uppgift enligt 3 kap. 9 a § ska lämnas, eller

7. uppgift enligt 3 kap. 21 a § ska lämnas.

4 §⁹

Dödsbon ska, om inte annat anges i 5 §, lämna allmän självdeklaration, om

1. de skattepliktiga intäkterna, med undantag för sådan ränta eller

1. de skattepliktiga intäkterna, med undantag för sådan ränta eller

⁸ Senaste lydelse 2007:1409.

⁹ Senaste lydelse 2007:1409.

utdelning för vilken kontrolluppgift ska lämnas enligt 8 eller 9 kap., har uppgått till sammanlagt minst 100 kronor under beskattningsåret,

utdelning för vilken kontrolluppgift ska lämnas enligt 8 eller 9 kap. och för sådan schablonintäkt för vilken kontrolluppgift har lämnats enligt 11 kap. 10 §, har uppgått till sammanlagt minst 100 kronor under beskattningsåret,

2. underlag för statlig fastighetsskatt, kommunal fastighetsavgift, avkastningsskatt på pensionsmedel eller särskild löneskatt på pensionskostnader ska fastställas,

3. uppgift enligt 3 kap. 9 a § ska lämnas, eller

4. uppgift enligt 3 kap. 21 a § ska lämnas.

8 kap.

4 a §

Kontrolluppgift ska inte lämnas om ränta och annan avkastning av tillgångar på ett investeringssparkonto som vid tidpunkten när avkastningen överfördes eller betalades in till kontot innehades av en obegränsat skattskyldig fysisk person eller ett obegränsat skattskyldigt dödsbo.

Första stycket gäller inte tillgångar som avses i 42 kap. 40 § andra stycket 2 och 3 inkomstskattelagen (1999:1229).

9 kap.

5 a §

Kontrolluppgift ska inte lämnas om ränta, utdelning eller annan avkastning av tillgångar på ett investeringssparkonto som vid tidpunkten när avkastningen överfördes eller betalades in till kontot innehades av en obegränsat skattskyldig fysisk person eller ett obegränsat skattskyldigt dödsbo.

Första stycket gäller inte tillgångar som avses i 42 kap. 40 § andra stycket 2 och 3 inkomstskattelagen (1999:1229).

10 kap.

3 §¹⁰

Kontrolluppgift om avyttring genom inlösen ska lämnas av
Kontrolluppgift om avyttring genom inlösen *eller avyttring som avses i 44 kap. 8 a § inkomstskattelagen (1999:1229)* ska lämnas av

1. sådana fondbolag som avses i 1 kap. 1 § första stycket 7 lagen (2004:46) om investeringsfonder eller, om förvaltningen av fonden har övergått till ett förvaringsinstitut, av detta,

2. värdepappersbolag och kreditinstitut som förvaltar specialfonder enligt 1 kap. 5 § lagen om investeringsfonder,

3. förvaltningsbolag som driver verksamhet här i landet enligt 1 kap. 6 eller 8 § lagen om investeringsfonder, och

4. fondföretag som driver verksamhet här i landet enligt 1 kap. 7 eller 9 § lagen om investeringsfonder.

Om ett fondföretag har slutit avtal med ett värdepappersinstitut om att ombesörja försäljning och inlösen av andelar ska kontrolluppgiften i stället lämnas av värdepappersinstitutet.

Om en andel är förvaltarregistrerad ska i stället förvaltaren lämna kontrolluppgiften.

5 a §

Kontrolluppgift ska inte lämnas om avyttring av tillgångar på ett investeringssparkonto som vid tidpunkten för avyttringen innehades av en obegränsat skattskyldig fysisk person eller ett obegränsat skattskyldigt dödsbo.

Första stycket gäller inte tillgångar som avses i 42 kap. 40 § andra stycket 2 och 3 inkomstskattelagen (1999:1229).

8 §¹¹

Kontrolluppgift ska lämnas för fysiska personer och dödsbon av

1. värdepappersinstitut i de fall de medverkar vid avyttring av delägar rätt eller fordringsrätt och kontrolluppgift inte ska lämnas av dem som avses i 2–6,
1. värdepappersinstitut i de fall de medverkar vid avyttring av delägar rätt eller fordringsrätt och kontrolluppgift inte ska lämnas av dem som avses i 2–7,

2. värdepappersinstitut i de fall de registrerar en option eller en termin eller på annat sätt medverkar vid utfärdandet av optionen eller vid slutförandet av options- eller terminsaffären,

3. kreditmarknadsföretag,

¹⁰ Senaste lydelse 2008:281.

¹¹ Senaste lydelse 2007:1450.

4. garantimyndigheten enligt lagen (1995:1571) om insättningsgaranti eller lagen (1999:158) om investerarskydd,

5. den som har betalat ut ersättning vid avyttring genom inlösen, *och*

6. försäkringsgivare som har betalat ut ersättning på grund av sådan försäkring som ett värdepappersbolag har tecknat för skadeståndsskyldighet som det kan komma att ådra sig när tjänster utförs i rörelsen.

5. den som har betalat ut ersättning vid avyttring genom inlösen,

6. försäkringsgivare som har betalat ut ersättning på grund av sådan försäkring som ett värdepappersbolag har tecknat för skadeståndsskyldighet som det kan komma att ådra sig när tjänster utförs i rörelsen, *och*

7. den som för eller har fört ett investeringssparkonto när avyttring som avses i 44 kap. 8 a § inkomstskattelagen (1999:1229) har skett.

8 a §

Kontrolluppgift ska inte lämnas om avyttring av tillgångar på ett investeringssparkonto som vid tidpunkten för avyttringen innehades av en obegränsat skattskyldig fysisk person eller ett obegränsat skattskyldigt dödsbo.

Första stycket gäller inte tillgångar som avses i 42 kap. 40 § andra stycket 2 och 3 inkomstskattelagen (1999:1229).

9 §¹²

I kontrolluppgiften *skall* följande uppgifter lämnas:

1. vid avyttringen av delägarätterna eller fordringsrätterna, slutförandet av options- eller terminsaffären eller utfärdandet av en option, den ersättning som har överenskommit efter avdrag för försäljningsprovision och liknande utgifter,

2. antalet delägarätter eller fordringsrätter,

3. deras slag och sort, *samt*

4. den kontanta ersättningen vid sådana byten av andelar som avses i 48 a kap. 2 § och 49 kap. 2 § inkomstskattelagen (1999:1229).

I kontrolluppgiften *ska* följande uppgifter lämnas:

3. deras slag och sort,

4. den kontanta ersättningen vid sådana byten av andelar som avses i 48 a kap. 2 § och 49 kap. 2 § inkomstskattelagen (1999:1229), *och*

5. vid avyttring som avses i 44 kap. 8 a § inkomstskattelagen (1999:1229) av delägarätter eller

¹² Senaste lydelse 2005:344.

*fordringsrätter till eget
investeringsparkonto, marknads-
värdet vid tidpunkten då de
förtecknades på kontot.*

Om ett terminsavtal slutförs genom att den ena parten säljer en tillgång samtidigt som samma part förvärvar en mindre tillgång av samma slag, får uppgift lämnas om bruttoersättningen vid försäljningen.

Lydelse enligt prop.2010/11:18 Föreslagen lydelse

11 kap.

8 a §

Kontrolluppgift ska lämnas om sådan försäkring eller sådant avtal om tjänstepension som avses i 2 § första stycket 6–8 lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel.

Kontrolluppgift ska lämnas för juridiska personer och fysiska personer av försäkringsgivare och tjänstepensionsinstitut.

I kontrolluppgiften ska uppgift lämnas om värdet av försäkringen eller avtalet om tjänstepension vid närmast föregående års utgång. Värdet av försäkringen respektive värdet av avtalet om tjänstepension ska beräknas i enlighet med bestämmelserna i 3 § *åttonde respektive tionde* stycket lagen om avkastningsskatt på pensionsmedel.

I kontrolluppgiften ska uppgift lämnas om värdet av försäkringen eller avtalet om tjänstepension vid närmast föregående års utgång. Värdet av försäkringen respektive värdet av avtalet om tjänstepension ska beräknas i enlighet med bestämmelserna i 3 a § *sjunde respektive nionde* stycket lagen om avkastningsskatt på pensionsmedel.

*För kapitalförsäkring eller sådant tjänstepensionsavtal som är jämförbart med kapitalförsäkring ska kontrolluppgiften i stället innehålla uppgift om kapitalunderlag beräknat enligt 3 a § *sjunde respektive nionde* stycket samt 3 b och 3 c §§ lagen om avkastningsskatt på pensionsmedel.*

Kontrolluppgiften ska också innehålla uppgift om försäkringen är en pensionsförsäkring eller en kapitalförsäkring, eller om avtalet om tjänstepension är jämförbart med en pensionsförsäkring eller en kapitalförsäkring.

Investeringsparkonto**10 §¹³**

Kontrolluppgift ska lämnas om investeringssparkonton.

Kontrolluppgift ska lämnas för fysiska personer och dödsbon av den som för eller har fört investeringssparkontot.

I kontrolluppgiften ska uppgift lämnas om storleken på sådan schablonintäkt som avses i 42 kap. 36 § inkomstskattelagen (1999:1229).

12 kap.**2 §¹⁴**

Kontrolluppgifter enligt 6 kap., 7 kap. 5 §, 8 kap. 1, 2, 4–6 §§, 9 och 10 kap. samt 11 kap. 2, 2 a och 7 a–7 c §§ ska även lämnas för fysiska personer som är begränsat skattskyldiga.

Kontrolluppgift enligt 11 kap. 7 b § ska också avse omständigheter som medför eller kan medföra avskattning enligt 5 § första stycket 6, 6 a eller 7 lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta.

I kontrolluppgiften ska, utöver de uppgifter som anges i 6–11 kap., uppgift lämnas om utländska skatteregistreringsnummer eller motsvarande för dem som kontrolluppgiften avser samt i kontrolluppgift enligt 6 kap. om mottagarens medborgarskap.

Uppgift om skatteregistreringsnummer behöver endast lämnas för

1. avtalsförbindelser som har upprättats den 1 januari 2004 eller senare, eller

2. vid avsaknad av avtalsförbindelser, transaktioner som har utförts den 1 januari 2004 eller senare.

15 kap.**4 a §**

Den som för eller har fört ett investeringssparkonto, ska till den som är skyldig att lämna kontrolluppgift enligt 10 kap. 3 § med anledning av en avyttring som avses i 44 kap. 8 a § inkomstskattelagen (1999:1229),

¹³ Tidigare 11 kap. 10 § upphävd genom 2006:1349.

¹⁴ Senaste lydelse 2008:1044.

skriftligen eller på liknande sätt till den kontrolluppgiftsskyldige lämna de uppgifter som behövs för att kontrolluppgiftsskyldigheten ska kunna fullgöras.

6 §

Om den som är skyldig att enligt 4 och 5 §§ lämna uppgifter till den kontrolluppgiftsskyldige inte fullgör denna skyldighet, *skall* den kontrolluppgiftsskyldige snarast anmäla detta till Skatteverket.

Om den som är skyldig att enligt 4–5 §§ lämna uppgifter till den kontrolluppgiftsskyldige inte fullgör denna skyldighet, *ska* den kontrolluppgiftsskyldige snarast anmäla detta till Skatteverket.

7 §¹⁵

Fondbolag som *skall* föra eller låta föra ett register enligt 4 kap. 11 § lagen (2004:46) om investeringsfonder *skall*, då en förvaltare *skall* föras in i registret enligt 4 kap. 12 § den lagen, lämna förvaltaren uppgifter om den genomsnittliga anskaffningsutgiften för de andelar i en investeringsfond som tillhör en andelsägare och som har registrerats på förvaltaren i stället för andelsägaren.

Vid byte av en förvaltare eller om förvaltaren inte längre *skall* vara införd i registret, *skall* den förvaltare som andelarna i investeringsfonden flyttas från lämna den nya förvaltaren eller fondbolaget uppgifter om den genomsnittliga anskaffningsutgiften för de andelar som flyttas.

Fondbolag som *ska* föra eller låta föra ett register enligt 4 kap. 11 § lagen (2004:46) om investeringsfonder *ska*, då en förvaltare *ska* föras in i registret enligt 4 kap. 12 § den lagen, lämna förvaltaren uppgifter om den genomsnittliga anskaffningsutgiften för de andelar i en investeringsfond som tillhör en andelsägare och som har registrerats på förvaltaren i stället för andelsägaren.

Vid byte av en förvaltare eller om förvaltaren inte längre *ska* vara införd i registret, *ska* den förvaltare som andelarna i investeringsfonden flyttas från lämna den nya förvaltaren eller fondbolaget uppgifter om den genomsnittliga anskaffningsutgiften för de andelar som flyttas.

Första och andra stycket gäller inte andelar i en investeringsfond efter det att andelarna förtecknats på ett investeringssparkonto.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2012 och tillämpas första gången vid 2013 års taxering.

¹⁵ Senaste lydelse 2004:72.

1.5 Förslag till lag om ändring i lagen (1986:468) om avräkning av utländsk skatt

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1986:468) om avräkning av utländsk skatt

dels att 2 kap. 7 § ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas tre nya paragrafer, 2 kap. 1 a §, 10 a § och 10 b §.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

1 a §

Vid tillämpning av detta kapitel ska en utländsk intäkt anses ha tagits upp enligt inkomstskattelagen (1999:1229) även om intäkten enligt 42 kap. 40 § samma lag inte ska tas upp.

7 §¹⁶

Avräkning ska i första hand ske från statlig inkomstskatt. Till den del den statliga inkomstskatten understiger vad som enligt detta kapitel får avräknas, ska avräkning i andra hand ske från kommunal inkomstskatt.

Avräkning ska ske från svensk skatt som tas ut på grund av taxering det år då den intäkt som beskattats i utländsk stat tagits med vid taxering här. När det är fråga om avräkning av en utländsk skatt som är jämförlig med den statliga fastighetsskatten eller den kommunala fastighetsavgiften eller som beräknats på schablonintäkt eller liknande, ska avräkning ske från svensk skatt som tas ut på grund av taxering samma år som den utländska skatten fastställts.

Avräkning ska ske från svensk skatt som tas ut på grund av taxering det år då den intäkt som beskattats i utländsk stat tagits med vid taxering här. *Utländsk intäkt som avses i 1 a § ska anses ha tagits med vid taxering här det år som den skulle ha tagits med vid taxering om den skulle ha tagits upp till beskattning.* När det är fråga om avräkning av en utländsk skatt som är jämförlig med den statliga fastighetsskatten eller den kommunala fastighetsavgiften eller som beräknats på schablonintäkt eller liknande, ska avräkning ske från svensk skatt som tas ut på grund av taxering samma år som den utländska skatten fastställts.

¹⁶ Senaste lydelse 2008:1350.

10 a §

Vid tillämpning av 10 § ska utländska intäkter som avses i 1 a § inte tas med i den sammanlagda kapitalinkomsten.

10 b §

Vid tillämpning av 10 § får utländska intäkter som avses i 1 a § tas med i de utländska kapitalinkomsterna endast till den del de, för ett visst taxeringsår, sammanlagt inte överstiger den schablonintäkt som ska tas upp till beskattning enligt 42 kap. 36 § inkomstskattelagen (1999:1229).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2012.

2 En ny schablonbeskattad sparform

2.1 Bakgrund

I Sverige är det vanligt att privatpersoner sparar i finansiella instrument, såsom aktier och andelar i investeringsfonder. Många av dem som har avyttrat framför allt aktier gör fel när de ska redovisa affärerna i sina självdeklarationer. Felen är i många fall oavsiktliga och beror bl.a. på att reglerna för beskattning vid avyttring av finansiella instrument är komplicerade. Felen medför i vissa fall att de skattskyldiga betalar för lite skatt och i andra fall att de betalar för mycket skatt.

Det är framför allt svårigheten att hålla reda på anskaffningsutgifter i kombination med tillämpningen av genomsnittsmetoden som orsakar problem. Den enskilde ska inte bara hålla reda på anskaffningsutgiften för de avyttrade finansiella instrumenten utan också känna till anskaffningsutgiften för samtliga finansiella instrument av samma slag och sort som de avyttrade som denne innehar för att kunna använda genomsnittsmetoden på ett korrekt sätt. Med utgångspunkt från anskaffningsutgifterna för dessa finansiella instrument ska en genomsnittlig anskaffningsutgift beräknas. Vid denna beräkning ska den enskilde även hålla reda på och ta hänsyn till förändringar i innehavet genom olika bolagshändelser, t.ex. splitrar och emissioner, vilket försvårar förfarandet än mer.

Vid olika bolagshändelser under året som utlöser beskattning, t.ex. inlösen av aktier, finns också risk för att den enskilde missar att redovisa avyttringen. Detta problem har Skatteverket under senare år försökt att komma till rätta med genom att tillsammans med självdeklarationerna skicka med information till ägare i bolag som löst in aktier med en uppmaning att de måste beräkna kapitalvinsten på denna avyttring.

De svårigheter och problem som redovisats leder sammantaget till att skattefelet på kapitalområdet är stort.

Inom kapitalbeskattningen gäller i dag som huvudregel att varje avyttring av aktier och andra finansiella instrument ska tas upp till beskattning. Detta kan leda till inlåsnings effekter genom att sparare drar sig för att avyttra finansiella instrument med latent vinst eftersom det utlöser beskattning. Detta kan i sin tur leda till att enskilda sparare inte omfördelar sitt sparande i enlighet med vad som kan anses vara ekonomiskt rationellt. Inlåsnings effekten torde dessutom leda till att omsättningen av finansiella instrument minskar, vilket leder till sämre konkurrens på den finansiella marknaden.

2.2 Schablonbeskattat sparande införs

Förslag: Ett schablonbeskattat sparande för vissa direktägda finansiella instrument, benämnt investeringssparkonto, införs. Sparande i denna sparform är frivilligt.

Sparande i aktier och andelar i investeringsfonder är som nämnts i föregående avsnitt en vanlig form av sparande. Där framgår dock att

dagens skatterättsliga reglering av fysiska personers sparande i aktier och andra finansiella instrument inte är utan problem. Reglerna för att beräkna vinst och förlust vid avyttring är komplicerade. Det kan vara tidsödande för enskilda att göra denna beräkning och många gör fel vilket sannolikt leder till ett skattebortfall för staten. Regleringen medför vidare en inlåsningsseffekt, till nackdel för såväl de enskilda spararna som för konkurrensen på den finansiella marknaden. Ett sätt att helt eller delvis lösa dessa problem är att införa en schablonbeskattad sparform för finansiella instrument. Det föreslås därför att en sådan sparform införs. Den nya sparformen bör benämnas investeringssparkonto.

Schablonbeskattningen innebär att den enskilde inte beskattas utifrån faktiska inkomster och utgifter på de finansiella instrumenten. I stället beskattas den enskilde för en schablonmässigt beräknad avkastning på tillgångarna. Detta innebär bl.a. att den enskilde inte behöver redovisa varje avyttring av instrumenten som ingår i den schablonbeskattade sparformen. Den enskilde behöver alltså inte beräkna eller hålla reda på sin anskaffningsutgift, vilket är en stor förenkling jämfört med dagens system.

Schablonbeskattningen innebär vidare att den enskilde fritt kan omplacera tillgångarna inom sparformen eftersom eventuella vinster eller förluster inte ska tas upp till beskattning. Härigenom bortfaller de skattemässiga inlåsnings effekter som finns inom det konventionellt beskattade systemet. Omsättningen av finansiella instrument inom ett schablonbeskattat sparande bör vara större än inom ett konventionellt beskattat sparande. Ökad omsättning bör leda till ökad konkurrens på den finansiella marknaden.

En schablonbeskattning innebär inte bara fördelar för enskilda aktörer utan även för staten. Denna typ av beskattning torde bli mer effektiv eftersom skattebortfallet på grund av felaktigt redovisade kapitalvinster och kapitalförluster minskar. Schablonbeskattning innebär dessutom att skatt tas ut löpande och därmed minskar de enskildas skatte kredit jämfört med dagens system, där vinster beskattas först när de realiseras. Vidare blir skattebasen för ett schablonbeskattat sparande jämnare än skattebasen för konventionellt beskattade tillgångar.

Redan i dag finns det en schablonbeskattad sparform för fysiska personer som har stora likheter med investeringssparkonto, nämligen sparande i kapitalförsäkring. En del kapitalförsäkringar är utformade så att försäkringstagaren själv, inom vissa ramar, kan välja vilka finansiella instrument som ska ingå i försäkringen och fritt utan omedelbara skattekonsekvenser omplacera tillgångar inom försäkringen. Även om likheterna är stora är en avgörande skillnad jämfört med den nya schablonbeskattade sparformen att det inte är den enskilde, dvs. försäkringstagaren, utan försäkringsbolaget, som äger tillgångarna i en kapitalförsäkring. Kapitalförsäkring kan därför inte underlätta sparande i direktägda finansiella instrument. Vidare är kapitalförsäkring inte ett renodlat sparande eftersom den alltid innehåller ett, större eller mindre, försäkringsinslag. Följaktligen bör det, även med beaktande av kapitalförsäkring, finnas ett behov för den i denna promemoria föreslagna sparformen.

Det bör vara frivilligt att spara i investeringssparkonto. Den som önskar att spara i finansiella instrument ska fritt kunna välja att göra det

inom ramen för den nya sparformen, genom en kapitalförsäkring eller inom den konventionella beskattningen. Dagens regler för beskattning av sparande bör därför i princip kvarstå oförändrade.

Avslutningsvis kan nämnas att det inte ryms inom ramen för denna promemoria att göra en allmän översyn av kapitalbeskattningsreglerna i syfte att förenkla för enskilda att spara i direktägda aktier och andra finansiella instrument.

2.3 Investeringssparkonto

Förslag: Ett investeringssparkonto är ett sparande som uppfyller vissa villkor.

Investeringssparkonto tillhandahålls av ett investeringsföretag. Med investeringsföretag avses svenskt värdepappersbolag som har tillstånd att förvara finansiella instrument för kunders räkning och ta emot medel med redovisningsskyldighet, svenskt kreditinstitut som har tillstånd att bedriva bank- eller finansieringsrörelse och utländska motsvarigheter som hör hemma i en stat inom EES.

Ett investeringssparkonto får bara innehas av en enda fysisk person eller av ett enda dödsbo och det får bara föras av ett enda investeringsföretag. Den som innehar ett investeringssparkonto benämns kontoinnehavare.

Ett avtal om investeringssparkonto ska ingås mellan ett investeringsföretag och en fysisk person eller ett dödsbo. Avtalet får inte innehålla villkor som är oförenliga med bestämmelserna i lagen om investeringssparkonto. Ett investeringssparkonto får inte överlåtas.

2.3.1 Allmänna utgångspunkter

I promemorian föreslås att en ny sparform, investeringssparkonto, införs. Ett investeringssparkonto bör vara ett sparande som uppfyller vissa villkor.

I grunden är ett investeringssparkonto ett avtal mellan innehavaren och institutet som tillhandahåller sparformen om förvaring och kontoföring av innehavarens finansiella instrument och kontanta medel. De bestämmelser om t.ex. information och konsumentskydd som i dag gäller förvaring av finansiella instrument och kontoföring av kontanta medel kommer därför även att vara tillämpliga på den nya sparformen.

Vad som skiljer investeringssparkonto från andra sparformer som avser direktägda tillgångar är framför allt att den som innehar ett investeringsparkonto schablonbeskattas för tillgångarna som förvaras på kontot. För att kunna upprätthålla schablonbeskattningen är det nödvändigt att ställa upp ett antal villkor som måste vara uppfyllda för att sparandet ska anses utgöra ett investeringssparkonto. Som exempel kan nämnas att överföring av finansiella instrument till och från ett investeringssparkonto bara får ske under vissa förutsättningar och att bara vissa subjekt får tillhandahålla respektive inneha investeringssparkonto. Om de villkor som gäller för investeringssparkonto inte upprätthålls bör detta förhållande i första hand enbart få skattemässiga konsekvenser för kontoinne-

havaren genom att tillgångarna på kontot inte längre omfattas av schablonbeskattningen. Den föreslagna nya sparformen investeringsparkonto kan därmed sägas vara en skattemässig konstruktion.

I linje med att investeringssparkonto är en skattemässig konstruktion, eller om man så vill en skattemässig påbyggnad på redan befintlig reglering, föreslås i promemorian inga ändringar av civilrättsliga eller näringsrättsliga bestämmelser. Civilrättsliga bestämmelser som i dag är tillämpliga på ägarförhållanden m.m. för sådana tillgångar som kan förvaras på ett investeringssparkonto ska även fortsättningsvis vara tillämpliga. Det är alltså exempelvis allmänna obligationsrättsliga och sakrättsliga bestämmelser och principer som avgör vem som äger och vem som har rätt till tillgångar som förvaras på ett investeringssparkonto. Detsamma gäller den näringsrättsliga regleringen. Bestämmelser om hur banker och andra institut ska hantera kundernas tillgångar m.m. gäller även i förhållande till tillgångar som förvaras på investeringssparkonto. Som exempel kan nämnas att bestämmelserna om kunders finansiella instrument och medel i 8 kap. 34–36 §§ lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden, förkortad VML, gäller när investeringsföretag tillhandahåller investeringssparkonton.

Som redan antytts har de bestämmelser som föreslås i lagen om investeringssparkonto enbart betydelse för beskattningen. Följande exempel kan illustrera detta. I lagen om investeringssparkonto föreslås bestämmelser enligt vilka finansiella instrument som är investerings-tillgångar som har överlåtits direkt till en annan fysisk person inte får överföras till dennes värdepapperskonto. Även om en sådan överföring görs i strid med bestämmelserna i nämnda lag innebär inte det att överföringen inte är giltig ur ett civilrättsligt perspektiv. Tvärtom får förvärvaren samma sakrättsliga skydd till de förvärvade tillgångarna som vid vilken överföring som helst. Skatterättsligt innebär överföringen dock att investeringssparkontot förlorar sin status som sådant konto eftersom bestämmelserna i lagen om investeringssparkonto inte har följts.

2.3.2 Vissa uttryck

I promemorian och i den föreslagna lagtexten används vissa uttryck som används i samband med kontoföring och sådana tillgångar som kan finnas på ett investeringssparkonto. Deras betydelse i promemorian och i den föreslagna lagtexten är inte tänkt att skilja sig från betydelsen enligt allmänt språkbruk och de definieras inte i lagen om investeringsparkonto. För att underlätta förståelsen för innehållet i denna promemoria följer ändå nedan en redogörelse för uttryckens betydelse. I lagen om investeringssparkonto finns ett antal termer som definieras där. De behandlas inte i detta avsnitt.

Enligt huvudregeln är tillgångar som *förvaras* på ett investeringsparkonto föremål för schablonbeskattning. Med att tillgångar förvaras på ett konto, t.ex. ett investeringssparkonto, avses att tillgångarna enligt allmänna civilrättsliga och näringsrättsliga bestämmelser finns på kontot. Av allmänna principer som är tillämpliga på sparformer som civilrättsligt liknar investeringssparkonto i det avseendet att de avser dematerialiserade tillgångar, följer att tillgångarna anses förvarade på kontot först efter

att de har *förtecknats* på kontot. Från och med den tidpunkt när tillgången har förtecknats, eller med ett annat ord registrerats, på investeringssparkontot förvaras alltså tillgången där.

I den föreslagna lagtexten och i promemorian används uttrycken *insättning* och *uttag* uteslutande i förhållande till kontanta medel. Den som innehar ett konto kan t.ex. sätta in sedlar och mynt på sitt konto på ett bankkontor eller där ta ut sedlar och mynt från sitt konto. Kontoinnehavaren kan också sätta in kontanta medel på sitt konto genom att överföra dem elektroniskt från ett annat eget konto eller ta ut kontanta medel på detta sätt. En överföring av kontanta medel mellan två konton ses alltså som ett uttag från det ena kontot och som en insättning på det andra.

Uttrycken *insättning* och *uttag* används således inte i förhållande till finansiella instrument. Sådana instrument kan *överföras* från ett konto till ett annat konto. Det innebär att instrumenten flyttas från det ena kontot till det andra. Om enbart den omständigheten att ett finansiellt instrument flyttas från ett konto är av intresse, och inte till vilket konto det flyttas, används uttrycket att det *avförs* från kontot. Normalt avförs ett finansiellt instrument från ett konto för att överföras till ett annat konto. Överföringen är genomförd när instrumentet är förtecknat, och således förvaras, på det mottagande kontot.

2.3.3 Kontoinnehavare

Den som innehar ett investeringssparkonto bör benämnas kontoinnehavare.

Ett syfte med investeringssparkonto är att förenkla för fysiska personer att spara i finansiella instrument. Därför bör bara fysiska personer, och dödsbon, få inneha investeringssparkonton. Behovet av att flera fysiska personer gemensamt ska kunna inneha ett investeringssparkonto bedöms som litet. Dessutom skulle en sådan lösning kräva komplicerade regler beträffande uppdelning av kapitalunderlaget hänförligt till ett investeringssparkonto med flera innehavare. Det kan heller inte uteslutas att gemensamma investeringssparkonton leder till ökad risk för skatteundandraganden. Varje investeringssparkonto bör därför bara få innehas av en fysisk person eller ett dödsbo. Det bör inte finnas någon begränsning såvitt avser antalet investeringssparkonton som en och samma fysisk person, eller dödsbo, får inneha.

Det bör inte finnas någon skatterättslig begränsning såvitt avser vilken fysisk person eller vilket dödsbo som kan inneha ett investeringsparkonto. Även begränsat skattskyldiga personer bör således kunna inneha ett investeringssparkonto.

2.3.4 Investeringsföretag

På ett investeringssparkonto ska kontoinnehavaren kunna spara, dvs. förvara kontanta medel och vissa finansiella instrument. För att kunna erbjuda ett investeringssparkonto bör därför krävas att det kontoförande institutet som tillhandahåller investeringssparkontot, investeringsföre-

taget, har tillstånd dels att ta emot återbetalningsskyldiga medel från allmänheten och placera medlen på ett inlåningskonto eller ta emot inbetalningarna med redovisningsskyldighet, dels att förvara värdepapper för kundens räkning.

Utöver tillstånd för dessa grundläggande tjänster kommer det i praktiken att krävas ytterligare tillstånd för olika investerings- och sidotjänster för att investeringssparkontot ska bli en attraktiv investerings- och sparform på marknaden. Det saknas emellertid skäl att kräva att investeringsföretaget ska inneha tillstånd för samtliga tjänster som kan bli aktuella inom ramen för investeringssparkontot. Det är tillräckligt att företaget antingen själv eller genom avtal med andra institut kan tillhandahålla kontoinnehavaren erforderliga investerings- och sidotjänster.

Ett svenskt kreditinstitut uppfyller de krav som bör ställas på ett investeringsföretag. Det får nämligen enligt 7 kap. 1 § andra stycket lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse med stöd av sitt tillstånd ta emot inlåning och förvara värdepapper. Ett svenskt kreditinstitut som har tillstånd att bedriva bank- eller finansieringsrörelse bör därför anses vara ett investeringsföretag. För att kunna ta emot och vidarebefordra order måste institutet även ha ett särskilt tillstånd som innefattar investeringstjänsterna mottagande och vidarebefordran av order enligt 2 kap. 1 § 1 VML. Investerings tjänsten mottagande och vidarebefordran av order innebär dock att det avslutande momentet i köpet eller försäljningen utförs av någon annan än den som har tagit emot och vidarebefordrat ordern. Kreditinstitut som vill medverka vid avslutet på börsen eller avsluta ordern mot eget lager måste därför även ha tillstånd för investeringstjänsterna utförande av order på kunders uppdrag respektive handel för egen räkning enligt andra och tredje punkten nämnda lagrum. Som redan antytts i föregående stycke skulle ett kreditinstitut emellertid kunna tillhandahålla ett investeringssparkonto utan tillstånd att driva värdepappersrörelse. I praktiken förutsätter det dock att institutet tecknar ett samarbetsavtal med ett annat institut som innehar erforderliga tillstånd enligt VML.

För att ett svenskt värdepappersbolag ska uppfylla de krav som bör ställas på ett investeringsföretag krävs att det har tillstånd enligt 2 kap. 2 § 1 VML att förvara finansiella instrument för kunders räkning och ta emot medel med redovisningsskyldighet. Ett värdepappersbolag som innehar kundmedel är skyldigt, enligt 8 kap. 35 § VML, att vidta lämpliga åtgärder för att skydda kundens rättigheter och hålla medlen avskilda från institutets tillgångar. Av Finansinspektionens föreskrifter om värdepappersrörelse (FFFS 2007:16) följer att värdepappersföretag som tar emot kundmedel omgående ska placera dessa på ett eller flera konton i en centralbank, ett kreditinstitut eller i en godkänd penningmarknadsfond. Svenskt värdepappersbolag som har tillstånd enligt nämnda lagrum bör därför anses vara investeringsföretag. Förutom nämnda tillstånd torde det dock i praktiken, på samma sätt som för kreditinstitut, krävas att bolaget självt eller genom samarbetsavtal innehar övriga erforderliga tillstånd.

Även utländska värdepappersföretag och kreditinstitut som hör hemma i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) som har tillstånd motsvarande de som krävs för att svenska företag ska kunna vara investeringsföretag, bör anses vara sådana företag.

Det är viktigt att det är tydligt vilket institut som har ansvaret gentemot kontoinnehavaren och mot det allmänna. På grund härav bör varje investeringssparkonto få föras av enbart ett enda investeringsföretag. Som redan nämnts hindrar detta dock inte att investeringsföretaget samarbetar med andra institut. Andra institut kan t.ex. utföra uppgifter för investeringsföretagets räkning. Investeringsföretaget kan emellertid inte delegera sitt ansvar som investeringsföretag som följer av de bestämmelser som föreslås i denna promemoria.

2.3.5 Avtal om investeringssparkonto

Förhållandet mellan investeringsföretaget och kontoinnehavaren bör regleras i ett avtal om investeringssparkonto. För att det inte ska finnas någon konflikt mellan detta avtal och lagen om investeringssparkonto får avtalet inte innehålla villkor som är oförenliga med bestämmelserna i lagen.

Ett investeringssparkonto som sådant, och alltså inte tillgångarna som förvaras på kontot, bör inte få överlåtas. Detta för att inte komplicera reglerna om skattskyldighet för schablonintäkt som är hänförlig till tillgångarna på visst investeringssparkonto.

2.4 Investeringstillgångar och otillåtna tillgångar

Förslag: Tillgångar som förvaras på ett investeringssparkonto kan vara investeringstillgångar eller otillåtna tillgångar. Investerings-tillgångar är finansiella instrument som är upptagna till handel på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför EES, andelar i investeringsfonder och kontanta medel. Andra slag av finansiella instrument är otillåtna tillgångar.

2.4.1 Allmänna utgångspunkter

Sparande i finansiella instrument kan i dag ske på olika sätt. Den som äger finansiella instrument kan t.ex. förvara instrumenten på ett värdepapperskonto eller i en depå hos ett institut. Inkomster från dessa tillgångar beskattas då konventionellt i inkomstslaget kapital med 30 procent. Ett annat sätt att spara i finansiella instrument är via en kapitalförsäkring, varvid tillgångarna i försäkringen schablonbeskattas.

Ett investeringssparkonto föreslås vara en sparform inom vilken kontoinnehavaren ska kunna spara såväl finansiella instrument som kontanta medel. Termen finansiella instrument definieras i 1 kap. 4 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden, förkortad VML, och omfattar bl.a. aktier i aktiebolag, obligationer och fondandelar. Investeringsparkonto är tänkt som en alternativ sparform till andra former av sparande i finansiella instrument. Som framgår nedan är det dock på grund av den modell för schablonbeskattningen som föreslås i denna promemoria nödvändigt att begränsa det slag av finansiella instrument som får förvaras på ett investeringssparkonto. De tillgångar som i princip

utan begränsningar får förvaras på ett investeringssparkonto benämnas investeringstillgångar. Finansiella instrument som inte är investerings-tillgångar benämnas otillåtna tillgångar. Dessa föreslås endast få förvaras på kontot under en begränsad tid.

Indelningen i investeringstillgångar och otillåtna tillgångar är av grundläggande betydelse för de bestämmelser som föreslås i denna promemoria. Förutom att indelningen har betydelse för i vilken utsträckning olika tillgångar får förvaras på ett investeringssparkonto, har den även bl.a. betydelse för när tillgångar får överföras till och från ett investeringssparkonto. Av avsnitt 2.9 framgår närmare under vilka förutsättningar investeringstillgångar och otillåtna tillgångar får förvaras på ett investeringssparkonto.

2.4.2 Investeringstillgångar

Tillgångar som förvaras på ett investeringssparkonto ska schablon-beskattas. Schablonbeskattningen innebär att ett kapitalunderlag först beräknas. Marknadsvärdet av tillgångarna ska vid ingången av varje kvartal under kalenderåret beaktas vid beräkningen av kapitalunderlaget. Det ska även i vissa fall marknadsvärdet av tillgångar som överförs till ett investeringssparkonto. På detta kapitalunderlag beräknas en schablonmässig avkastning som ska tas upp till beskattning. För att en sådan skattemodell ska fungera är det av avgörande betydelse att tillgångarna på investeringssparkontot och tillgångarna som överförs till kontot utan svårighet kan värderas. Utgångspunkten är därför att bara tillgångar som uppfyller detta kriterium ska kunna utgöra investerings-tillgångar. Vidare bör som utgångspunkt gälla att enbart tillgångar vars marknadsvärde normalt är stabilt, i den bemärkelsen att det inte kan påverkas av en eller ett fåtal ägare, ska kunna utgöra investeringstillgångar. Detta är av vikt för att obeskattade värden inte ska kunna realiseras inom ramen för kontot.

Finansiella instrument som är upptagna till handel på reglerad marknad

En reglerad marknad är ett multilateralt system inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) som sammanför eller möjliggör sammanförande av ett flertal köp- och säljintressen i finansiella instrument från tredje man – regelmässigt, inom systemet och i enlighet med icke skönsmässiga regler – så att detta leder till avslut, 1 kap. 5 § 20 VML. Det är förenat med en tillståndsplikt att driva en reglerad marknad och sådan verksamhet står under tillsyn av Finansinspektionen. Som exempel kan nämnas att Stockholmsbörsen driver en reglerad marknad. Handeln på dessa marknader är kringgärdad av en omfattande reglering. Dels regleras i VML bl.a. förutsättningarna för tillstånd att driva en reglerad marknad, vilka finansiella instrument som får tas upp till handel på en sådan marknad och de noterade bolagens informationsskyldighet, dels reglerar börsen som driver den reglerade marknaden hur handeln ska gå till. Regleringen innebär ett väl utvecklat investerarskydd främst genom de högt ställda kraven på de noterade bolagens informationsskyldighet. Termen reglerad marknad har sitt ursprung i direktiv 2004/39/EG om

marknader för finansiella instrument¹⁷, som brukar benämnas MiFID, vilket innebär att regleringen av dessa marknadsplatser är likartad inom EES.

En reglerad marknad står under tillsyn och är organiserad på ett sådant sätt att ett marknadsvärde på tillgångar som är upptagna till handel på en sådan marknad lätt går att fastställa. Vidare är ägandet i bolag som är upptagna till handel på en reglerad marknad normalt spritt bland en så stor krets att en eller ett fåtal ägare inte nämnvärt kan öka värdet på bolaget genom att t.ex. tillföra det obeskattade tillgångar. Eftersom ägarspridningen normalt är stor bör det heller inte finnas något intresse från ett fåtal ägare att förfara på ett sådant sätt. Av dessa skäl bör finansiella instrument som är upptagna till handel på en reglerad marknad utgöra investeringstillgångar.

Även finansiella instrument som är upptagna till handel på en marknadsplats utanför EES som motsvarar en reglerad marknad bör utgöra investeringstillgångar. Avgörande för om en marknadsplats utanför EES kan anses motsvara en reglerad marknad är att den näringsrättsliga regleringen av marknadsplatsen motsvarar den reglering som gäller för en reglerad marknad.

Kvalificerade andelar bör dock inte anses vara som investerings-tillgångar även om de skulle vara föremål för handel på en reglerad marknad eller en motsvarande marknadsplats utanför EES. Som framgår av avsnitt 3.3.2 bör kvalificerade andelar inte vara föremål för schablonbeskattning och utgångspunkten bör därför vara att de som huvudregel inte heller får förvaras på ett investeringssparkonto.

Finansiella instrument som handlas på handelsplattform

Förutom på reglerade marknader förekommer handel med finansiella instrument även på handelsplattformar. Med handelsplattform avses ett multilateralt handelssystem (Multilateral Trading Facility, MTF) inom EES som drivs av ett värdepappersinstitut eller en börs och som sammanför ett flertal köp- och säljintressen i finansiella instrument från tredje man – inom systemet och i enlighet med icke skönsrättsliga regler – så att detta leder till avslut, 1 kap. 5 § 12 VML. I Sverige finns i dagsläget fyra handelsplattformar: First North, NGM Equity, Aktietorget och Burgundy. Handeln på handelsplattformar är inte lika strikt reglerad som den på reglerade marknader. Det finns vissa bestämmelser om handeln i VML, men de är av mer allmän karaktär. Det åligger framför allt varje företag som driver en handelsplattform att utforma egna regler om krav på bolag vars aktier handlas på handelsplattformen m.m. Precis som för reglerad marknad har termen handelsplattform sitt ursprung i MiFID. Även för handelsplattformar gäller således att regleringen av dessa marknadsplatser är likartad inom EES.

Som redan nämnts bör finansiella instrument som är upptagna till handel på en reglerad marknad, eller en motsvarande marknad utanför EES, utgöra investeringstillgångar. Detta gäller även om sådana tillgångar också är föremål för handel på en handelsplattform. Vad gäller

¹⁷ EUT L 145, 30.4.2004, s. 1 (Celex 32004L0039).

finansiella instrument som enbart handlas på en handelsplattform görs följande överväganden.

Typiskt sett är bolag vars aktier handlas på en handelsplattform mindre än dem vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad. För små och medelstora bolag kan en notering på en handelsplattform vara en viktig källa till kapitalförsörjning. Noteringen möjliggör handel med aktier i bolag som är för små för att noteras på en reglerad marknad. Härigenom ges bolagen möjlighet att genom emissioner riktade till allmänheten ta in kapital till bolaget. Det finns därför goda skäl för att inkludera finansiella instrument som handlas på en handelsplattform i den kategori tillgångar som får förvaras på ett investeringssparkonto, dvs. investeringstillgångar.

Som nämns ovan skiljer sig dock regleringen av handelsplattformar från regleringen av reglerade marknader. Den förstnämnda regleringen är mer summarisk och allmänt hållen än den senare. Det är i stor utsträckning upp till den som driver en handelsplattform att själv utforma regler avseende krav på ägarspridning och storlek på bolag vars aktier är föremål för handel på handelsplattform. I VML finns exempelvis inget hinder mot att en handelsplattform tillåter handel med aktier i mycket små bolag med liten ägarspridning. I dagsläget finns inga sådana handelsplattformar i Sverige. Vid införandet av den nya schablonbeskattade sparformen kan det dock skapas incitament att handla med finansiella instrument på handelsplattform i syfte att undgå den konventionella beskattningen. Det kan nämligen inte uteslutas att ett bolag som kontrolleras av ett fåtal personer skulle kunna noteras på en handelsplattform och ägarna skulle därefter kunna föra över sitt aktieinnehav i bolaget till egna investeringssparkonton. Därefter skulle ägarna genom underpristransaktioner från t.ex. ett dotterbolag eller på annat sätt kunna föra över obeskattade tillgångar till bolaget som är noterat på en handelsplattform. Härigenom skulle värdet på bolaget, och därmed marknadsvärdet på aktierna i bolaget, öka. Aktierna skulle då kunna säljas inom ramen för investeringssparkontot utan att vinsten ska tas upp till beskattning. På så sätt skulle obeskattade tillgångar kunna realiseras utan omedelbar skatteeffekt. För att utesluta risken för sådana förfaranden bör finansiella instrument som handlas på en handelsplattform, men som inte är upptagna till handel på en reglerad marknad eller motsvarande marknad utanför EES, inte utgöra investeringstillgångar. Detsamma bör givetvis gälla instrument som handlas på en marknadsplats utanför EES som kan anses motsvara en handelsplattform.

Det är möjligt att den nämnda risken för skatteundandragande kan undanröjas t.ex. genom krav på ägarspridning av sådana finansiella instrument som ska få förvaras på ett investeringssparkonto. Kravet på ägarspridning får i så fall inte vara för lågt ställt eftersom det då finns risk för skatteundandragande och om det ska finnas ett sådant krav bör det inte heller vara för strängt. Det är svårt att bedöma vilket krav på ägarspridning av finansiella instrument som handlas på en handelsplattform som krävs för att instrumenten ska kunna betraktas som investeringstillgångar. I nuläget föreslås därför att tillgångar som handlas på en handelsplattform, men som inte är upptagna till handel på en reglerad marknad eller motsvarande marknad utanför EES, inte utgör investeringstillgångar.

Andelar i investeringsfonder och kontanta medel

Andelar i investeringsfonder kan normalt utan svårigheter värderas. Sådana andelar bör därför anses vara investeringstillgångar oavsett om de är föremål för viss handel eller inte.

Slutligen bör kontanta medel få förvaras på ett investeringssparkonto och således anses vara investeringstillgångar. Dels är sådana medel normalt, oavsett valuta, lätta att värdera, dels är det en förutsättning för att den beskattningsmodell som föreslås gälla för investeringssparkonto ska fungera att kontanta medel får förvaras på ett investeringssparkonto.

2.4.3 Otillåtna tillgångar

Utgångspunkten för den nya sparform som föreslås i promemorian är att endast investeringstillgångar ska få förvaras på ett investeringssparkonto. Som otillåtna tillgångar bör anses vara finansiella instrument, förutom andelar i investeringsfonder, som inte uppfyller kravet på att vara upptagna till handel på en reglerad marknad eller motsvarande marknad utanför EES. Till denna kategori hör, som framgår av föregående avsnitt, finansiella instrument som enbart handlas på handelsplattform. Vidare bör t.ex. aktier som varken är upptagna till handel på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför EES eller som handlas på en handelsplattform vara otillåtna tillgångar. Dessa tillgångar kan förväntas vara svåra att värdera. Därmed blir det svårt att säkerställa att en rättvisande schablonintäkt beräknas på sådana tillgångar. Det kan inte heller uteslutas att obeskattade tillgångar förs över till ett onoterat bolag i syfte att ägarna därefter ska kunna realisera det ökade värdet på aktierna inom den schablonbeskattade sfären. Till kategorin otillåtna tillgångar hör även kvalificerade andelar. Anledningen till att kvalificerade andelar som utgångspunkt inte får förvaras på ett investeringssparkonto är att de, på grund av att de behandlas enligt särskilda regler i inkomstskattelagen (1999:1229), inte ska omfattas av schablonbeskattningen.

2.5 Insättning och uttag av kontanta medel

Förslag: Kontanta medel får sättas in på och tas ut från ett investeringssparkonto.

Sparformen investeringssparkonto bygger på att kontoinnehavaren, och andra, ska kunna sätta in kontanta medel på investeringssparkontot. Med insättning avses här såväl insättning av kontanta medel i form av kontanter på t.ex. ett bankkontor och överföring av kontanta medel från ett annat konto. Med insatta kontanta medel kan kontoinnehavaren förvärva finansiella instrument i syfte att förvara dem på investeringssparkontot.

För att sparformen som föreslås i promemorian ska fungera måste kontanta medel inte bara kunna sättas in på utan även kunna tas ut från ett investeringssparkonto. Med uttag avses här såväl uttag av sedlar och mynt som uttag genom överföring från ett investeringssparkonto till ett

annat konto. Kontoinnehavaren bör exempelvis kunna ta ut kontanta medel från investeringssparkontot för att investera dem på annat sätt eller för att använda till konsumtion. Vidare bör kontanta medel på ett investeringssparkonto t.ex. kunna tas ut för att användas som betalning vid förvärv av tillgångar som ska förvaras på kontot, för att täcka avgift till investeringsföretaget m.m.

Det föreslås ingen begränsning vare sig för insättning av kontanta medel på eller för uttag av sådana medel från ett investeringssparkonto.

2.6 Överföring av finansiella instrument efter förvärv och överlåtelse

2.6.1 Allmänna utgångspunkter

Tillgångar som förvaras på ett investeringssparkonto ska vara föremål för schablonbeskattning. Eventuell kapitalvinst eller kapitalförlust vid avyttring av sådana tillgångar ska därför inte tas upp till beskattning. Mot bakgrund av detta kan det ur skattesynpunkt vara intressant att föra tillgångar med latent kapitalvinster som är föremål för konventionell beskattning till ett investeringssparkonto för att där realisera vinsterna utan omedelbar skatteeffekt. Utan några begränsningar skulle detta kunna åstadkommas om en kontoinnehavare förvärvar tillgångar till ett pris som understiger tillgångarnas marknadsvärde, vilket innebär att den tidigare ägaren inte behöver ta upp hela värdestegringen avseende tillgångarna till beskattning, och placerar dem på sitt investeringssparkonto. Tillgångarna skulle därefter, inom ramen för investeringssparkontot, kunna avyttras till marknadsvärdet utan att kontoinnehavaren ska ta upp en kapitalvinst till beskattning. Så länge kontoinnehavarens förvärvspris inte överstiger anskaffningsutgiften för tillgångarna för den som avyttrade dem uppstår ingen beskattningsbar kapitalvinst för avyttraren, vilket innebär att hela den latent vinsten överförs till den schablonbeskattade sfären. En överföring av latent vinst till ett investeringssparkonto skulle också kunna åstadkommas genom att ägaren av tillgångar med sådana vinster genom gåva eller annat benefikt fång överlåter dem till en kontoinnehavare, som placerar tillgångarna på sitt investeringssparkonto.

Den omständigheten att vinster och förluster avseende tillgångar som förvaras på ett investeringssparkonto inte ska tas upp respektive dras av innebär att det ur skattesynpunkt inte har någon betydelse för kontoinnehavaren till vilket pris tillgångar som förvaras på kontot avyttras. Det är inte otänkbart att skattskyldiga försöker utnyttja detta förhållande till att skapa förluster i det konventionella skattesystemet genom att tillgångar på ett investeringssparkonto avyttras till ett pris som överstiger marknadsvärdet till ett subjekt som är föremål för konventionell beskattning. När detta subjekt i sin tur säljer tillgångarna till marknadsvärdet skulle den skattskyldige kunna hävda att en förlust uppstår som denne vill utnyttja. Den del av priset som förvärvaren betalar som överstiger marknadsvärdet torde dock inte anses utgöra en ersättning för de förvärvade tillgångarna, utan en gåva till avyttraren. Därmed får förvärvaren inte tillgodoräkna sig denna del av ersättningen vid beräkningen av anskaffningsutgiften för de förvärvade tillgångarna.

För att förhindra beskrivna förfaranden, som kan leda till att skattebasen urholkas, är det viktigt att enbart tillgångar som har förvärvats till ett pris som motsvarar tillgångarnas marknadsvärde överförs till ett investeringssparkonto respektive tillgångar som har avyttrats till ett sådant pris överförs från ett investeringssparkonto. Det är därför nödvändigt att inskränka såväl rätten att överföra tillgångar som förvaras utanför kontosystemet till ett investeringssparkonto som rätten att överföra tillgångar från ett investeringssparkonto ut ur detta system. Utgångspunkten i detta avseende bör vid överföring av tillgångar till ett investeringssparkonto, från någon annan än kontoinnehavaren, vara att bara tillgångar som har förvärvats genom köp, byte och liknande fång får överföras om förvärvet skett på sådant sätt att risken för att en felaktig prissättning tillämpas är liten. Samma utgångspunkt bör gälla vid överföring av tillgångar som förvaras på ett investeringssparkonto som har överlåtits genom försäljning, byte och på liknande sätt, dvs. överföringar av sådana tillgångar till annan än kontoinnehavaren bör bara få ske om överlåtelsen har skett på sådant sätt att risken för att felaktig prissättning tillämpas är liten.

Mot bakgrund av denna utgångspunkt beträffande överföringar in i och ut ur investeringssparkontosystemet som sker efter onerösa transaktioner, bör som huvudregel överföringar av tillgångar som har förvärvats direkt från respektive överlåtits direkt till en fysisk eller juridisk person inte tillåtas. Vid sådana transaktioner sker normalt sett ingen kontroll av en fristående part till vilket pris förvärvet respektive överlåtelsen sker. Beträffande transaktioner mellan fysiska personer finns det dessutom inga skatterättsliga hinder mot att förvärv och överlåtelser genom försäljning och andra onerösa fång sker till ett pris som understiger marknadsvärdet, eller för den delen att tillgångar förvärvas och överläts genom gåva och andra benefika fång. För juridiska personer finns det visserligen typiskt sett ingen anledning att gynna en kontoinnehavare genom att antingen sälja tillgångar till denne till underpris eller genom att förvärva tillgångar av denne till överpris. Sådana förfaranden kan också leda till skattekonsekvenser för den juridiska personen i form av exempelvis uttagsbeskattning. Det kan dock finnas en intressegemenskap mellan den juridiska personen och kontoinnehavaren. Kontoinnehavaren kan t.ex. vara ensam ägare av företaget med vilket han eller hon gör affärer. I sådana situationer är det svårt att upprätthålla någon slags kontroll av att transaktioner sker till marknadsvärdet.

Det finns dock även andra aspekter som måste beaktas vid utformningen av en inskränkning i kontoinnehavarens rätt att överföra tillgångar från kontot och ta emot tillgångar som överförs från andras konton, som gör att transaktioner i vissa fall måste vara tillåtna trots att de sker direkt med fysiska eller juridiska personer. Exempelvis kan en innehavare av finansiella instrument på grund av annan lagstiftning vara skyldig att överlåta tillgångarna. Det kan t.ex. gälla om förutsättningarna för inlösen av minoritetsaktier är uppfyllda. En kontoinnehavare måste ha möjlighet att överföra minoritetsaktierna till majoritetsaktieägaren i en sådan situation.

Innehav av finansiella instrument kan också medföra att innehavaren förvärvar tillgångar utan att själv ha tagit initiativ till, eller ens varit medveten om, förvärvet. Det gäller t.ex. förvärv genom utdelning från

företaget som har gett ut det finansiella instrumentet eller förvärv av fusionsvederlag om företaget går samman med ett annat genom fusion. Om tillgångarna på vilka förvärvet grundas förvaras på ett investerings-sparkonto bör det i dessa situationer vara tillåtet för kontoinnehavaren att ta emot en överföring av de förvärvade tillgångarna.

Härutöver finns det ett antal situationer där innehavet av finansiella instrument ger innehavaren rätt att förvärva ytterligare tillgångar eller överlåta hela eller delar av det befintliga innehavet. Ett exempel på det förre är när en aktieägare får nya aktier i samband med en fondemission. Ett exempel på det senare är ett förvärvserbjudande riktat till aktieägarna i bolaget, ett s.k. riktat återköp. I så stor utsträckning som möjligt bör överföringar till och från investeringssparkontot vara tillåtna i samband med sådana transaktioner.

Överföringar av tillgångar mellan två investeringssparkonton med olika innehavare kan inte ge upphov till skattebortfall på grund av felaktig prissättning. För sådana transaktioner finns det därför ingen anledning att ha begränsningar i rätten att överföra respektive ta emot tillgångar som syftar till att förvärv respektive överlåtelse ska ske till ett pris som motsvarar tillgångarnas marknadsvärde.

I avsnitt 2.6.3 och 2.6.4 följer en redovisning av under vilka förutsättningar annan än kontoinnehavaren får överföra finansiella instrument som kontoinnehavaren har förvärvat till investeringssparkontot respektive under vilka förutsättningar kontoinnehavaren får överföra sådana instrument som denne har överlåtit till någon annan.

De överföringar som avses i avsnitt 2.6.3 och 2.6.4 är överföringar av finansiella instrument från och till annan än kontoinnehavaren. Överföringar mellan investeringssparkonton med samma innehavare och mellan ett investeringssparkonto och ett annat konto som inte är ett investerings-sparkonto med samma innehavare behandlas i avsnitt 2.7. Vid bedömningen av huruvida en överföring har skett till eller från ett investerings-sparkonto från annan ska varje överföring, eller om man så vill varje led i överföringen, bedömas för sig. Det innebär t.ex. att överföringar av finansiella instrument som sker från ett annat konto som inte är ett investeringssparkonto till ett investeringssparkonto inte kan anses ha skett från annan om dessa konton har samma innehavare. Detta gäller oavsett av vilken anledning tillgångarna hamnade på kontot som inte är ett investeringssparkonto. Om exempelvis kontoinnehavaren F förvärvar aktier från överlåtaren Ö och Ö överför aktierna till F:s värdepappers-konto gäller bestämmelserna om överföring mellan egna konton om F har för avsikt att överföra aktierna till sitt investeringssparkonto. Motsvarande gäller överföringar av finansiella instrument från ett investeringssparkonto. Det vill säga om dessa "mellanlandar" på ett annat eget konto som inte är ett investeringssparkonto och därefter över-förs till en förvärvares investeringssparkonto, anses överföringen från investeringssparkontot inte ha skett till annan.

Tillgångar som har överförts till ett investeringssparkonto i enlighet med bestämmelserna i lagen om investeringssparkonto får förvaras på investeringssparkontot. För otillåtna tillgångar gäller dock att de måste avföras från kontot inom en viss tid, se avsnitt 2.9.

2.6.2 Finansiella tillgångar som byter karaktär under överföring

Förslag: Vid bedömningen av om finansiella instrument får överföras till eller från ett investeringssparkonto är det de finansiella instrumentens klassificering som investeringstillgångar eller otillåtna tillgångar när överföringen inleds som avgör vilka bestämmelser om överföring som ska tillämpas.

Bestämmelserna för hur finansiella instrument som är investeringstillgångar respektive otillåtna tillgångar får överföras till eller från ett investeringssparkonto skiljer sig åt, se avsnitt 2.6.3, 2.6.4 och 2.7. Det är dock inte uteslutet att finansiella instrument som ska överföras till eller från ett konto ändrar karaktär under själv överföringen. Finansiella instrument som är investeringstillgångar när en överföring inleds kan vara otillåtna tillgångar när överföringen är avslutad och tvärt om. I sådana situationer är det tillgångarnas karaktär när överföringen inleds som avgör om överföringen får ske. En överföring får anses inledd när överföraren på grund av själva överföringen inte längre kan disponera över tillgångarna. Det vill säga överföringen inleds i och med att tillgångarna avförs från överförarens konto. Överföringen är avslutad när tillgångarna förtecknas på mottagarens konto. Om avsikten är att de förvärvade tillgångarna ska överföras från den som har överlåtit dem till investeringssparkontot i flera led ska vid bedömningen av när en överföring påbörjas enbart den överföring genom vilken tillgångarna förs över till investeringssparkontot beaktas. Eventuella tidigare led mellan överlåtare och det investeringssparkonto som tillgångarna ska överföras till ska inte beaktas. Följande exempel kan illustrera det sagda: Kontoinnehavaren K förvärvar finansiella instrument som är investeringstillgångar från överlåtare Ö. Efter förvärvet förs instrumenten från Ö till institut I. Därefter överförs de från I till K. Om instrumenten byter karaktär till otillåtna tillgångar under överföringen från Ö till I får de inte föras vidare till K:s investeringssparkonto. Överföring får dock ske om de byter karaktär under överföringen från I till K.

2.6.3 Överföring efter förvärv

Förslag: Finansiella instrument som är investeringstillgångar får överföras till ett investeringssparkonto av annan än kontoinnehavaren bara i vissa situationer. Dessa situationer är när kontoinnehavaren har förvärvat sådana tillgångar på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför EES eller en handelsplattform, förvärvat andelar i en investeringsfond på så sätt att nya fondandelar utfärdats, från den som har emitterat tillgångarna om förvärvet grundades på tillgångar som vid förvärvet förvarades på investeringssparkontot, från investeringsföretaget som vid förvärvet förde investeringssparkontot eller från övertagande bolag om tillgångarna avsåg ersättning till aktieägarna vid en fusion eller delning av aktiebolag och om tillgångarna förvärvades på grund av aktier som vid förvärvet förvarades på kontot. Överföring får också ske om kontoinnehavaren har förvärvat finansi-

ella instrument som är investeringstillgångar från köpande företag om förvärvet var ett led i ett förfarande om andelsbyte och om tillgångarna förvärvades på grund av andelar som vid förvärvet förvarades på kontot, från en annan kontoinnehavare om tillgångarna vid förvärvet förvarades på dennes investeringssparkonto eller genom utdelning på tillgångar som vid förvärvet förvarades på investeringssparkontot. För att överföring av investeringstillgångar till ett investeringssparkonto ska få ske krävs också att tillgångarna överförs till kontot i samband med att de förvärvas.

Finansiella instrument som är otillåtna tillgångar får överföras till ett investeringssparkonto av annan än kontoinnehavaren bara i vissa situationer. Detta gäller om kontoinnehavaren har förvärvat tillgångarna från den som har emitterat dem om tillgångarna inom trettio dagar från emissionen avses bli upptagna på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför EES. Kvalificerade andelar som har förvärvats på detta sätt får dock inte överföras till ett investeringssparkonto. Överföringar av finansiella instrument som är otillåtna tillgångar får också ske om kontoinnehavaren har förvärvat tillgångarna från den som har emitterat tillgångarna om förvärvet avsåg teckningsrätter, fondaktierätter, säljrätter eller liknande finansiella instrument och om förvärvet grundades på tillgångar som vid förvärvet förvarades på investeringssparkontot. Sådana överföringar får också ske vid kontoinnehavarens förvärv från övertagande bolag om tillgångarna avsåg ersättning till aktieägarna vid en fusion eller delning av aktiebolag och om tillgångarna förvärvades på grund av aktier som vid förvärvet förvarades på kontot, från köpande företag om förvärvet var ett led i ett förfarande om andelsbyte och om tillgångarna förvärvades på grund av andelar som vid förvärvet förvarades på kontot eller genom utdelning på tillgångar som vid förvärvet förvarades på investeringssparkontot. I likhet med vad som gäller överföring av investeringstillgångar får otillåtna tillgångar överföras till ett investeringssparkonto enbart om överföringen sker i samband med att tillgångarna förvärvas.

Varken finansiella instrument som är investeringstillgångar eller otillåtna tillgångar som har förvärvats på grund av kvalificerade andelar som vid förvärvet förvarades på ett investeringssparkonto eller på grund av otillåtna tillgångar som vid förvärvet förvarades på ett investeringssparkonto med stöd av 17 § lagen om investeringssparkonto får överföras till investeringssparkontot.

Andra överföringar av finansiella instrument till investeringssparkontot av annan än kontoinnehavaren än de nu nämnda får inte ske.

Överföring av förvärvade investeringstillgångar

Merparten av fysiska personers förvärv av finansiella instrument som är investeringstillgångar, andelar i investeringsfonder undantagna, sker på en reglerad marknad. I avsnitt 2.4.2 redogörs för vad som avses med reglerad marknad och översiktligt för hur regleringen av en sådan marknadsplats ser ut. Av denna reglering följer bl.a. att en förutsättning för handel på en sådan marknadsplats är att transaktioner sker till ett pris som motsvarar marknadsvärdet. Möjligheten för en kontoinnehavare att

förvärva tillgångar på en reglerad marknad till ett pris som avviker från marknadsvärdet, eller att där avyttra tillgångar till ett sådant pris, torde vara små. Tillgångar som har förvärvats på en reglerad marknad bör därför få överföras till ett investeringssparkonto. Detta bör även gälla för tillgångar som har förvärvats på marknadsplatser utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) som lyder under en motsvarande näringsrättslig reglering som en reglerad marknad.

Finansiella instrument som är investeringstillgångar som är upptagna till handel på en reglerad marknad kan samtidigt handlas på en handelsplattform. Som framgår av avsnitt 2.4.2, där det även redogörs för vad som avses med handelsplattform, är den näringsrättsliga regleringen av en sådan marknadsplats inte lika omfattande som för en reglerad marknad. Detta beror bl.a. på att denna typ av marknadsplats i första hand är avsedd för notering av små och medelstora bolag och det skulle bli alltför betungande för dessa om samma stränga krav på bl.a. informations-skyldighet som gäller på en reglerad marknad skulle åläggas dem. Med anledning härav kan – sett enbart till den näringsrättsliga regleringen – risken för att transaktioner sker till ett pris som inte överensstämmer med marknadsvärdet sägas vara något större beträffande handel på handelsplattform jämfört med handel på reglerad marknad.

Inom EES finns dock annan reglering, som gäller utöver den näringsrättsliga regleringen av bl.a. handelsplattformar, vars syfte är att motverka att handel med finansiella instrument sker till ett pris som inte stämmer överens med marknadspriset. För svensk del gäller t.ex. enligt 8 § lagen (2005:377) om marknadsmissbruk vid handel med finansiella instrument att det är straffbart att förfara på ett sätt som är ägnat att otillbörligen påverka marknadspriset eller andra villkor för handel med finansiella instrument eller på annat sätt vilseleda köpare eller säljare av sådana instrument. Som en ytterligare förutsättning för straffansvar enligt nämnda paragraf gäller att vederbörande förfar på ett sätt som denne inser eller borde inse får nämnda effekter. Med hänsyn till denna reglering får risken för att transaktioner på handelsplattformar sker till priser som inte överensstämmer med marknadsvärdet anses vara liten. Investeringstillgångar bör därför få överföras till ett investeringsspar-konto även om de har förvärvats på en handelsplattform.

Vad gäller handel med finansiella instrument utanför EES finns inga garantier för att det finns en motsvarande kompletterande reglering till den näringsrättsliga regleringen som syftar till att motverka transaktioner som sker till ett pris som avviker från marknadspriset. Rätten att överföra finansiella instrument som har förvärvats på en handelsplattform föreslås därför inte omfatta förvärv på motsvarande marknadsplatser utanför EES. Nedan framgår dock att överföring av finansiella instrument som är investeringstillgångar efter förvärv direkt från investeringsföretaget som för investeringssparkontot bör få ske. Det finns inga restriktioner avseende var investeringsföretaget har förvärvat tillgångarna. Kontoinnehavaren kan därmed via investeringsföretaget indirekt förvärva investerings-tillgångar på en marknadsplats utanför EES som inte motsvarar en reglerad marknad.

Investeringstillgångar avser förutom kontanta medel finansiella instrument som är upptagna till handel på en reglerad marknad eller utländsk motsvarande marknadsplats och andelar i investeringsfonder

oavsett om de är föremål för sådan handel. Det förekommer att andelar i investeringsfonder är upptagna till handel på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför EES. I enlighet med vad som anges ovan kan andelar som har förvärvats på sådana marknader överföras till ett investeringssparkonto. Andelar i investeringsfonder förvärvas dock vanligtvis på så sätt att förvärvet föranleder att nya fondandelar utfärdas av det fondbolag, utländska förvaltningsbolag eller värdepappersinstitut som förvaltar fonden (nedan används beteckningen fondbolag för alla slags bolag som förvaltar investeringsfonder). När fondbolaget utfärdar eller löser in andelar i fonden beräknas värdet av andelarna utifrån fondens värde (se 4 kap. 10 § lagen [2004:46] om investeringsfonder). När fondandelar förvärvas på detta sätt sker det således inte till ett pris som fondbolaget bestämmer skönsmässigt. Fondens förvaringsinstitut ska dessutom se till att utfärdande och inlösen av fondandelar och beräkningen av andelarnas värde sker i enlighet med lag och fondbestämmelser (se 3 kap. 2 § andra stycket 1 och 2 samma lag). Mot denna bakgrund bör överföringar till investeringssparkontot av andelar i investeringsfonder som har förvärvats på så sätt att nya fondandelar utfärdats kunna ske. Det innebär att även överföring av förvärvade andelar i en investeringsfond vid sammanläggning eller delning av sådana fonder kan ske. Överföring av andelar i en investeringsfond efter förvärv av redan utfärdade andelar, från t.ex. en fysisk person, bör inte få ske om andelarna inte förvärvats på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför EES.

Finansiella instrument som är investeringstillgångar som kontoinnehavaren har förvärvat direkt från den som har gett ut dem bör under vissa förutsättning kunna föras över till investeringssparkontot. Sådan överföring bör enbart få ske om förvärvet grundades på tillgångar som vid förvärvet förvarades på investeringssparkontot. Det innebär t.ex. att en kontoinnehavare som förvarar aktier i ett bolag på investeringssparkontot får ta emot nya aktier i detta bolag på kontot om bolaget genomför en nyemission eller en fondemission. Under rubriken "Överföring av förvärvade otillåtna tillgångar" nedan framgår att kontoinnehavarens rätt att på kontot placera förvärvade aktier vid emissioner som föregås av att aktieägarna tilldelas t.ex. teckningsrätter eller fondaktierätter avgörs av bestämmelserna om överföring av otillåtna tillgångar. Teckningsrätterna m.fl. anses nämligen vara otillåtna tillgångar. Aktier som förvärvas utan något samband med tillgångar som förvaras på kontot, t.ex. förvärv direkt från bolaget som har gett ut dem utan att det är fråga om någon form av emission eller liknande, får dock inte överföras till ett investeringssparkonto. Detsamma gäller förvärv som i och för sig har samband med aktier som kontoinnehavaren sedan tidigare innehar men som inte förvaras på ett investeringssparkonto. Om bolaget A emitterar aktier i bolaget till aktieägarna och den fysiska personen F har 50 aktier i bolaget på sitt investeringssparkonto och 50 aktier i bolaget på sitt värdepapperskonto, får bara hälften av de emitterade aktier som F förvärvar överföras till investeringssparkontot.

När en kund ger ett institut i uppdrag att förvärva finansiella instrument för kundens räkning händer det att institutet i stället för att genomföra förvärvet på en marknadsplats låter kunden förvärva instrumenten från institutets eget lager. Vid denna typ av förvärv bör risken vara försumbar

för att institutet skulle tillämpa felaktig prissättning på så sätt att kunden skulle få köpa instrumenten till ett pris som understiger marknadsvärdet. Det bör således vara möjligt att överföra tillgångar till investeringsspar-kontot som har förvärvats från det investeringsföretag som för kontot. Detta gäller oavsett var investeringsföretaget i sin tur har förvärvat instrumenten. De aktuella instrumenten behöver alltså inte ha förvärvats på en reglerad marknad eller en handelsplattform av investeringsföretaget utan de kan exempelvis ha förvärvats direkt från en annan juridisk eller fysisk person.

Av 23 kap. aktiebolagslagen (2005:551) följer att två eller flera företag kan gå samman genom att samtliga tillgångar och skulder i ett eller flera av bolagen övertas av ett annat aktiebolag mot vederlag till aktieägarna i det eller de överlåtande bolagen (fusion). Vederlaget till aktieägarna i det eller de överlåtande bolagen ska helt eller delvis bestå av aktier i det övertagande bolaget. För aktieägare i överlåtande bolag innebär en fusion ett förvärv av aktier i övertagande bolag. Överföringar till investerings-sparkontot av aktier som har förvärvats på sådant sätt bör kunna ske.

Enligt bestämmelserna i 24 kap. aktiebolagslagen kan ett aktiebolag delas genom att bolagets tillgångar och skulder övertas av ett eller flera andra aktiebolag mot vederlag till aktieägarna i det överlåtande bolaget (delning). Vederlaget till aktieägarna i det överlåtande bolaget ska helt eller delvis bestå av aktier i det eller de övertagande bolagen. På samma sätt som vid fusion kan en delning innebära förvärv av aktier. Även i sådana fall bör det vara möjligt att överföra de förvärvade aktierna till investeringssparkontot.

Bara så stor del av de aktier som kontoinnehavaren har förvärvat som fusions- eller delningsvederlag som härrör från aktier som har förvarats på investeringssparkontot, och som har upplösts i samband med fusionen eller delningen, bör få överföras till kontot. Följande exempel kan illustrera det sagda: Bolaget A övertas av bolaget B genom fusion. Den fysiska personen F har innan fusionen 50 aktier i bolaget A på sitt investeringssparkonto och 50 aktier i samma bolag på sitt värdepappers-konto. I detta fall får bara hälften av det sammanlagda antalet aktier F har förvärvat genom fusionen överföras till investeringssparkontot. Den andra hälften får inte överföras till investeringssparkontot.

I 48 a kap. inkomstskattelagen, förkortad IL, finns bestämmelser om framskjuten beskattning vid andelsbyten. Reglerna baseras på EG:s fusionsdirektiv (90/434/EEG). Direktivet ställer som krav att ett andels-byte inte ska utlösa omedelbar beskattning. Med andelsbyte avses ett förfarande som uppfyller bl.a. följande förutsättningar: En fysisk person (säljaren) ska avyttra en andel (den avyttrade andelen) i ett företag till ett annat företag (det köpande företaget). Ersättningen ska vara marknads-mässig och lämnas i form av andelar i köpande företaget (mottagna andelar). Ersättningen får till en del lämnas i pengar. Härutöver gäller bl.a., med vissa undantag, att vid utgången av det kalenderår då avyttringen sker ska det köpande företaget inneha andelar i det avyttrade företaget med ett sammanlagt röstetal som överstiger femtio procent av röstetalet för samtliga andelar i det avyttrade företaget. Om förutsättning-arna för andelsbyte är uppfyllda ska den mottagna andelen i det köpande företaget anses förvärvad för en ersättning som motsvarar det omkost-nadsbelopp som gällde för den avyttrade andelen. Det fastställs således

inte någon kapitalvinst vid andelsbytet. Ersättningen vid en avyttring som är ett led i ett förfarande om andelsbyte ska alltså vara marknadsmässig. Det bör därför vara tillåtet för en kontoinnehavare att förvärva ersättning i form av finansiella instrument som ett led i ett sådant förfarande. Liksom vid fusion och delning kan det förekomma att kontoinnehavaren har andelar som är föremål för andelsbyte dels på investeringssparkontot, dels på ett annat konto som inte är ett investeringssparkonto. I sådana fall får, enligt samma modell som gäller för fusions- och delningsvederlag, inte större andel av den sammanlagda ersättningen som kontoinnehavaren får vid ett andelsbyte överföras till investeringssparkontot än vad som svarar mot de avyttrade andelarna som förvaras på kontot.

Eftersom tillgångar på ett investeringssparkonto är föremål för schablonbeskattning kan transaktioner mellan olika kontoinnehavares investeringssparkonton inte leda till skatteundandraganden genom att kontoinnehavarna tillämpar felaktig prissättning. Av denna anledning bör överföringar av finansiella instrument som är investeringstillgångar som har förvärvats från en annan kontoinnehavare som förvarar tillgångarna på sitt investeringssparkonto vara tillåtna. Det gäller såväl förvärv genom onerösa som benefika fång. Av avsnitt 3.7 framgår dock att överföring av finansiella instrument som är investeringstillgångar mellan två investeringssparkonton med olika innehavare i vissa fall ökar mottagarens kapitalunderlag.

Finansiella instrument som förvaras på ett investeringssparkonto kan ge innehavaren rätt till utdelning i form av andra finansiella instrument som är investeringstillgångar. Överföringar av tillgångar som har förvärvats på detta sätt bör vara tillåtna.

För att överföring av investeringstillgångar till ett investeringssparkonto ska få ske krävs utöver vad som ovan angivits att tillgångarna överförs till kontot i samband med att de förvaras. Med överföring i samband med förvärvet avses att överföringen inte får dröja utöver den tid som krävs för att överföring av tillgångar ska kunna genomföras i de ovan redovisade situationerna. Orsaken till detta krav är att det annars eventuellt skulle vara möjligt att förvärva tillgångar och därefter invänta en värdeuppgång innan tillgångarna överförs till investeringssparkontot. Tillgångarna skulle därefter kunna avyttras på investeringssparkontot utan att värdeuppgången, som uppstått innan tillgångarna förtecknades på kontot, beskattas som en kapitalvinst. Genom att tillgångarna måste överföras i nära anslutning till förvärvet förhindras i hög utsträckning eventuella möjligheter att kringgå beskattning genom att dröja med överföringen.

Kvalificerade andelar får förvaras på ett investeringssparkonto under maximalt trettio dagar, se avsnitt 2.9. Det är inte uteslutet att kontoinnehavaren under denna period på grund av innehavet av de kvalificerade andelarna förvärvar andra finansiella instrument som är investeringstillgångar. Det får i dessa fall förutsättas att innehavaren har kännedom om eventuella transaktioner i bolaget som kan ge upphov till förvärv för andelsägarna. Innehavaren kan då agera genom att exempelvis avföra de kvalificerade andelarna från investeringssparkontot innan förvärvet sker. Detta måste ju för övrigt också ske inom en trettiodagarsperiod.

Överföring av finansiella instrument till ett investeringssparkonto vid sådana förvärv bör därför inte få ske.

Otillåtna tillgångar som har förvärvats direkt från emittenten vid en emission vars syfte är att tillgångarna ska bli investeringstillgångar får, enligt 17 § i den föreslagna lagen, förvaras på ett investeringssparkonto till och med den sextionde dagen efter den dag då de emitterades. Om tillgångarna inom denna tidsfrist byter karaktär till investeringstillgångar får de dock, med stöd av andra bestämmelser i den föreslagna lagen, förvaras på investeringssparkontot tills vidare. Det är mycket osannolikt att kontoinnehavaren under den sextiodagarsperiod som tillgångarna förvaras på investeringssparkontot med stöd av 17 § på grund av innehavet förvärvar andra finansiella instrument som är investeringstillgångar. Om så ändå sker bör de förvärvade tillgångarna inte få överföras till investeringssparkontot.

Andra överföringar av finansiella instrument som är investerings-tillgångar från annan till kontoinnehavarens investeringssparkonto än de som nämns under denna rubrik bör inte få ske.

Överföring av förvärvade otillåtna tillgångar

En utgångspunkt för investeringssparkonto är att denna sparform ska avse sparande i investeringstillgångar. Av praktiska skäl är det dock nödvändigt att i vissa fall tillåta överföring av otillåtna tillgångar från annan till ett investeringssparkonto. Det rör sig om överföringar i samband med förvärv av otillåtna tillgångar som dels inom en viss period kan förväntas bli investeringstillgångar, dels härrör från vissa typer av förvärv av kontoinnehavaren som denne inte har tagit initiativet till. I det följande redogörs för vilka slags förvärv som innebär att otillåtna tillgångar får överföras till ett investeringssparkonto.

Överföring till ett investeringssparkonto i samband med förvärv av finansiella instrument som har emitterats i syfte att de ska bli investeringstillgångar i den bemärkelsen att de avses bli upptagna till handel på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet bör få ske under två förutsättningar: Om tillgångarna förvärvas från den som har emitterat tillgångarna och om avsikten är att de ska bli föremål för handel på nämnd marknadsplats inom en viss tid från emissionen. Tidsfristen måste vara tillräckligt lång för att handeln med de emitterade tillgångarna ska hinna komma igång. Det föreslås att tillgångar som har förvärvats från emittenten och som avses bli investeringstillgångar senast den trettionde dagen efter den dag då de emitterades bör få överföras. Detta innebär t.ex. att aktier som kontoinnehavaren har förvärvat från det emitterande bolaget får överföras till dennes investeringssparkonto om syftet med emissionen är att aktierna inom den angivna tidsfristen ska tas upp till handel på en reglerad marknad. Även obligationer eller andra skuldförbindelser som har förvärvats direkt från den som har gett ut dem får överföras om syftet med utgivningen är att de senast den trettionde dagen efter den dag då de emitterade ska tas upp till handel på en sådan marknadsplats. Obligationer som förvärvas direkt från den som har emitterat dem utgör alltid otillåtna tillgångar, oavsett om liknande eller identiska obligationer

redan är upptagna till handel på en reglerad marknad eller en motsvarande marknadsplats utanför EES. Nyemitterade otillåtna tillgångar som är kvalificerade andelar bör dock inte få överföras till kontot även om nyss nämnda förutsättningar är uppfyllda. Som framgår av avsnitt 3.3.2 finns det skattemässiga skäl för att så långt som möjligt begränsa rätten att förvara kvalificerade andelar på ett investeringssparkonto. Eftersom kvalificerade andelar även fortsättningsvis skulle vara kvalificerade även om de blev föremål för handel på avsedd marknadsplats finns det ingen anledning att tillåta att de överförs till ett investeringssparkonto i dessa situationer.

Ett aktiebolag kan välja att tilldela aktieägarna finansiella instrument som ett led i vissa transaktioner i bolaget. En enskild aktieägare har inte nödvändigtvis kännedom om ett sådant beslut förrän de tilldelade instrumenten förs över till dennes konto. Vid en nyemission är det t.ex. vanligt att aktieägarna ges företrädesrätt till de nya aktierna genom att de av bolaget erhåller teckningsrätter som ger rätt att teckna nya aktier till ett bestämt pris. På samma sätt är det vanligt vid fondemission att aktieägarna tilldelas fondaktierätter som ger rätt till fondaktier och vid s.k. riktade återköp av aktier erhåller aktieägarna vanligtvis säljrätter i förhållande till sina innehav som ger rätt att avyttra aktier till bolaget till ett visst återköpspris. Denna typ av finansiella instrument är inte föremål för någon slags handel förrän tidigast efter det att de har tilldelats aktieägarna. När sådana finansiella instrument överförs från den som har emitterat tillgångarna till aktieägarna är de vid själva överföringen således normalt otillåtna tillgångar. Det bör vara tillåtet att överföra teckningsrätter, fondaktierätter, säljrätter och liknande finansiella instrument till ett investeringssparkonto när de förvärvats på grund av innehav av andra finansiella instrument som förvaras på ett investeringssparkonto. Sådana finansiella instrument som har förvärvats på grund av innehav av finansiella instrument som inte förvaras på ett investeringssparkonto får således inte överföras till kontot.

Det kan i detta sammanhang nämnas att aktiebolag även kan genomföra t.ex. nyemissioner utan utgivande av teckningsrätter. Om aktierna i bolaget redan innan nyemissionen var föremål för handel på sådan marknadsplats som krävs för att aktierna ska betraktas som investeringstillgångar ska även de nyemitterade aktierna, som alltså förvärvas direkt från bolaget utan utnyttjande av en utgiven teckningsrätt, betraktas som investeringstillgångar. Det är alltså bestämmelserna om överföring av finansiella instrument som är investeringstillgångar som är tillämpliga i dessa fall. Aktier som är otillåtna tillgångar som har förvärvats vid en nyemission utan utgivande av teckningsrätter bör inte få överföras till ett investeringssparkonto.

En innehavare av aktier i ett bolag som upplöses genom fusion eller delning har inte alltid deltagit i, eller varit medveten om, beslutet som ledde fram till upplösningen. Det kan vara så att innehavaren först när denne tilldelas fusions- eller delningsvederlag blir medveten om detta förhållande. Man kan därför inte utgå från att en kontoinnehavare som innehar aktier i ett bolag som upplöses genom fusion eller delning har möjlighet att anvisa att vederlag i form av finansiella instrument som är otillåtna tillgångar inte ska överföras till investeringssparkontot utan ska placeras utanför detta konto. Av denna anledning bör överföring av

finansiella instrument som är otillåtna tillgångar kunna ske till ett investeringssparkonto om de har förvärvats som fusions- eller delningsvederlag. Vid förvärv av fusions- och delningsvederlag i form av otillåtna tillgångar bör gälla, på samma sätt som för vederlag i form av investeringstillgångar, att bara så stor del av kontoinnehavarens andel av vederlaget som härrör från aktier som har förvarats på investeringssparkontot bör få överföras till kontot.

Förvärv som är ett led i ett förfarande om andelsbyte enligt IL förutsätter, till skillnad från förvärv av fusions- och delningsvederlag, att varje andelsägare som är intresserad av att delta i andelsbytet godtar det köpande bolagets erbjudande därom. Berörda andelsägare är alltså medvetna om andelsbytet. Om andelsbytet omfattar tillgångar som förvaras på ett investeringssparkonto skulle kontoinnehavaren därför kunna anvisa en annan placering av de tillgångar som förvaras som ett led i ett sådant förfarande om de förvärvade tillgångarna är otillåtna tillgångar. Vid andelsbyte ska den mottagna andelen anses förvärvad för en ersättning som motsvarar det omkostnadsbelopp som gällde för den avyttrade andelen. Det är dock inte lämpligt att tillämpa omkostnadsbeloppet för den avyttrade andelen som anskaffningsutgift för den förvärvade andelen. Detta beror bl.a. på att det förutsätter att kontoinnehavaren känner till anskaffningsutgiften för de tillgångar som avyttras i samband med andelsbytet, se avsnitt 3.6. För att slippa ha en särskild bestämmelse om anskaffningsutgift i dessa situationer, vilket ytterligare skulle komplicera systemet, bör andelarna få överföras till investeringssparkontot även om de är otillåtna tillgångar.

Finansiella instrument som förvaras på ett investeringssparkonto kan ge innehavaren rätt till utdelning i form av andra finansiella instrument som är otillåtna tillgångar. Sådan utdelning bör kunna överföras till investeringssparkontot.

För att överföring av otillåtna tillgångar till ett investeringssparkonto ska få ske krävs utöver vad som ovan angivits att tillgångarna överförs till kontot i samband med att de förvaras. Med överföring i samband med förvärvet avses att överföringen inte får dröja utöver den tid som krävs för att överföring av tillgångar ska kunna genomföras i de ovan redovisade situationerna. Orsaken till detta krav är att det annars eventuellt skulle vara möjligt att förvärva tillgångar och därefter invänta en värdeuppgång innan tillgångarna överförs till investeringssparkontot. Problematiken beskrivs ytterligare i ovanstående avsnitt om överföring av investeringstillgångar.

Kvalificerade andelar får förvaras på ett investeringssparkonto till och med den trettonde dagen från det att de först förvarades på investeringssparkontot i denna egenskap, se avsnitt 2.9. Det skulle kunna inträffa att kontoinnehavaren under denna period på grund av innehavet av de kvalificerade andelarna förvärvar andra finansiella instrument som är otillåtna tillgångar. Det skulle exempelvis kunna ske om andelarna avyttras via ett andelsbyte. De mottagna andelarna blir då kvalificerade andelar enligt 57 kap. 7 § IL och alltså otillåtna tillgångar. Det får i dessa fall förutsättas att innehavaren har kännedom om eventuella transaktioner i bolaget som kan ge upphov till förvärv för andelsägarna. Innehavaren kan då agera genom att exempelvis avföra de kvalificerade andelarna från investeringssparkontot innan förvärvet sker. Detta måste ju för

övrigt också ske inom en trettiodagarsperiod. Överföring av finansiella instrument till investeringssparkontot vid sådana förvärv bör därför inte få ske.

Otillåtna gånger som har förvärvats direkt från emittenten vid en emission vars syfte är att tillgångarna ska bli investeringstillgångar får, enligt 17 § i den föreslagna lagen, förvaras på ett investeringssparkonto till och med den sextionde dagen efter den dag då de emitterades. Om tillgångarna inom denna tidsfrist byter karaktär till investeringstillgångar får de dock, med stöd av andra bestämmelser i den föreslagna lagen, förvaras på investeringssparkontot tills vidare. Det är mycket osannolikt att kontoinnehavaren under den sextiodagarsperiod som tillgångarna förvaras på investeringssparkontot med stöd av 17 § på grund av innehavet förvärvar andra otillåtna tillgångar. Om så ändå sker bör de förvärvade tillgångarna inte få överföras till investeringssparkontot.

Andra överföringar av finansiella instrument som är otillåtna tillgångar från annan till kontoinnehavarens investeringssparkonto än de som nämns under denna rubrik bör inte få ske.

2.6.4 Överföring efter överlåtelse

Förslag: Överföring av finansiella instrument som förvaras på ett investeringssparkonto till annan än kontoinnehavaren efter försäljning, byte och liknande överlåtelser av tillgångarna får ske i vissa situationer. Detta gäller investeringstillgångar om de har överlåtits på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför EES eller en handelsplattform. Även otillåtna tillgångar som har överlåtits på en handelsplattform får överföras till annan. Det gäller vidare överlåtelse av andelar i en investeringsfond på så sätt att fondandelarna löses in i fonden och överlåtelse av tillgångar, såväl investeringstillgångar som otillåtna tillgångar, om de har överlåtits till den som har emitterat tillgångarna, till investeringsföretaget som vid överlåtelsen förde investeringssparkontot, till budgivaren om avyttringen var ett led i ett offentligt uppköpserbjudande, till köpande företag om avyttringen var ett led i ett förfarande om andelsbyte eller till majoritetsaktieägaren i ett bolag om avyttringen var ett led i ett förfarande om inlösen av minoritetsaktier i samma bolag. Finansiella instrument som är investeringstillgångar som har överlåtits till en annan kontoinnehavare får även överföras till dennes investeringssparkonto.

Finansiella instrument som är investeringstillgångar får överföras från ett investeringssparkonto till förvärvarens investeringssparkonto i samband med arv, testamente, gåva bodelning eller liknande överlåtelse. Otillåtna tillgångar som har överlåtits på sådant sätt får överföras från ett investeringssparkonto till ett konto som inte är ett investeringssparkonto.

Andra överföringar av finansiella instrument från ett investeringsparkonto till annan än kontoinnehavaren än de nu nämnda får inte ske.

Allmänt om överlåtelse av tillgångar på ett investeringssparkonto genom försäljning, byte och liknande överlåtelser av tillgångar

För att förhindra skatteundandraganden genom felaktig prissättning vid överlåtelse i form av försäljning, byte och liknande överlåtelser av tillgångar som förvaras på ett investeringssparkonto, måste rätten att överföra sådana tillgångar från ett investeringssparkonto begränsas. Denna begränsning bör utformas på samma sätt som begränsningen avseende överföring efter förvärv av tillgångar, dvs. finansiella instrument som förvaras på ett investeringssparkonto får bara överföras från kontot till annan än kontoinnehavaren i samband med vissa överlåtelser.

I 44 kap. 3 § IL definieras termen avyttring av tillgångar som försäljning, byte och liknande överlåtelse av tillgångar. Det finns en omfattande rättspraxis om när avyttring anses föreligga enligt IL. Vissa situationer som civilrättsligt torde vara att anse som byte har enligt rättspraxis inte ansetts vara det i den mening som avses i 44 kap. 3 § IL. Till exempel har Regeringsrätten i rättsfallet RÅ 84 1:1 funnit att om ett aktiebolag låter innehavare av A-aktier byta ut dessa mot B-aktier anses detta byte inte vara någon kapitalvinstgrundande avyttring, vare sig utbytet sker med stöd av bestämmelserna i bolagsordningen enligt 4 kap. 6 § sista stycket aktiebolagslagen (omvandling) eller inte.

Inkomstskattelagens definition av avyttring och tillämpningsområdet för denna term passar inte in i den systematik som bör gälla för överföring som är en följd av överlåtelse av finansiella instrument som förvaras på ett investeringssparkonto. Rätten att överföra finansiella instrument från ett investeringssparkonto är knuten till att instrumenten har överlåtits i vissa situationer. Denna reglering blir inte tillämplig på situationer när det inte anses ha skett någon överlåtelse, eller avyttring med IL:s terminologi. Exempelvis skulle överlåtelse av finansiella instrument som förvaras på ett investeringssparkonto i samband med de fall av utbyte av aktier m.m. som i praxis inte har ansetts utgöra avyttring enligt 44 kap. 3 § IL inte omfattas av denna reglering. Därmed skulle de finansiella instrumenten inte kunna överföras från kontot i sådana fall om avyttring i den mening som avses i den bestämmelsen skulle tillämpas i lagen om investeringssparkonto.

På grund av det anförda bör rätten att överföra tillgångar från ett investeringssparkonto knytas till det civilrättsliga begreppet överlåtelse genom försäljning, byte och liknande överlåtelser, i stället för den skatterättsliga termen avyttring. Överlåtelse i förhållande till investeringssparkonto ska inte ha samma betydelse och tillämpningsområde som den senare termen. Överlåtelse i lagen om investeringssparkonto ska i stället tolkas strikt civilrättsligt och alltså inte tolkas mot bakgrund av den praxis som finns beträffande den skatterättsliga termen avyttring. Det hindrar förstås inte att termerna i de allra flesta situationer kommer att ha samma innebörd.

Överföring efter försäljning, byte och liknande överlåtelser av tillgångar

Merparten av fysiska personers överlåtelser av finansiella instrument som är investeringstillgångar genom försäljning, byte och på liknande sätt, andelar i investeringsfonder undantagna, sker på en reglerad

marknad. Som redogjorts för under avsnitt 2.4.2 är regleringen av dessa marknader sådan att det är osannolikt att förvärv, och därmed även överlåtelser, kan ske till ett pris som avviker från marknadsvärdet. En kontoinnehavare bör därför få överföra investeringstillgångar om överföringen sker i samband med överlåtelser på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför EES.

Handelsplattformar lyder inte under samma omfattande reglering som reglerade marknader. Med hänsyn till den reglering i övrigt som finns inom EES som gäller generellt vid förvärv och överlåtelse av finansiella instrument som syftar till att motverka transaktioner som inte sker till marknadspriset, se avsnitt 2.6.3, gäller dock även att det på handelsplattformar är osannolikt att överlåtelser sker till ett pris som avviker från marknadsvärdet. En kontoinnehavare bör därför få överföra investeringstillgångar om överföringen sker i samband med överlåtelser på en handelsplattform. Detta gäller dock inte, av samma skäl som anges i avsnitt 2.6.3, tillgångar som överlåts på en marknadsplats utanför EES som motsvarar en handelsplattform.

Finansiella instrument som är otillåtna tillgångar är inte föremål för handel på en reglerad marknad eller motsvarande marknad utanför EES och kan därför inte överlåtas där. Otillåtna tillgångar kan dock vara föremål för handel på en handelsplattform. Av samma skäl som gäller för investeringstillgångar bör det vara tillåtet för kontoinnehavaren att överföra otillåtna tillgångar som har överlåtits på en handelsplattform, dock inte en motsvarande marknadsplats utanför EES, till någon annan.

Vad gäller möjligheten att överföra otillåtna tillgångar i samband med överlåtelse bör de på grund av risken för felprissättning inte få, förutom i de situationer som nämns nedan, överföras i samband med överlåtelser direkt till fysisk eller juridisk person. Det betyder att kontoinnehavarens möjlighet att överföra finansiella instrument som är otillåtna tillgångar och som inte är föremål för handel på en handelsplattform i samband med överlåtelser är starkt begränsad. Som framgår av avsnitt 2.7 har kontoinnehavaren dock rätt att avföra sådana tillgångar från investeringssparkontot för förvaring på ett annat eget konto än ett investeringssparkonto. Från detta konto kan tillgångarna överföras utan de begränsningar som följer av lagen om investeringssparkonto.

En innehavare av andelar i en investeringsfond kan förutom att överlåta andelarna genom försäljning eller byte, överlåta dem på så sätt att de löses in i fonden. Som anges i avsnitt 2.6.3 beräknas värdet av andelarna utifrån fondens värde när det fondbolag, utländska förvaltningsbolag eller värdepappersinstitut som förvaltar fonden (nedan används beteckningen fondbolag för alla slags bolag som förvaltar investeringsfonder) löser in dem och en sådan överlåtelse sker således inte till ett pris som fondbolagen bestämmer skönmässigt. Kontoinnehavarens överföring av fondandelar i samband med överlåtelse som innebär att andelarna löses in i fonden bör därför få ske.

Det torde inte finnas någon anledning för t.ex. ett aktiebolag att förvärva aktier i det egna bolaget till ett pris som inte överensstämmer med marknadsvärdet. En kontoinnehavare bör därför få överföra finansiella instrument, som utgör såväl investeringstillgångar som otillåtna tillgångar, som har överlåtits direkt till den som har emitterat dem.

Av samma skäl som det bör vara tillåtet att överföra finansiella instrument som är investeringstillgångar i samband med förvärv från investeringsföretaget som för investeringssparkontot, bör det vara tillåtet att överföra finansiella instrument vid överlåtelse till detta företag. Det gäller såväl finansiella instrument som är investeringstillgångar som otillåtna tillgångar.

I lagen (2006:451) om offentliga uppköpserbjudanden på aktiemarknaden finns bestämmelser om offentliga uppköpserbjudanden avseende aktier. Lagen har tillkommit som en del i genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/25/EG av den 21 april 2004 om uppköpserbjudande. Med offentligt uppköpserbjudande avses ett offentligt erbjudande till innehavare av aktier som har getts ut av ett svenskt eller utländskt aktiebolag att överlåta samtliga eller en del av dessa aktier. I vissa situationer finns en budplikt för en aktieägare, dvs. en skyldighet att lämna ett offentligt uppköpserbjudande avseende resterande aktier i bolaget. Budgivaren, dvs. den som lämnar ett offentligt uppköpserbjudande, är skyldig att ingå ett kontrakt med marknadsplatsen innan erbjudandet lämnas, enligt vilket budgivaren åtar sig att följa de regler och underkasta sig de sanktioner som gäller för offentliga uppköpserbjudanden på den marknadsplats där handeln sker. Budgivaren ska dessutom inom fyra veckor från erbjudandet upprätta en erbjudandehandling och ansöka om Finansinspektionens godkännande av den. Den som innehar aktier på ett investeringssparkonto som är föremål för ett offentligt uppköpserbjudande bör kunna acceptera erbjudandet, överlåta aktierna och överföra dem till budgivaren. Detta gäller oavsett om aktierna är investeringstillgångar eller otillåtna tillgångar.

I avsnitt 2.6.3 om förvärv av investeringstillgångar ovan redogörs för bestämmelserna i IL om andelsbyte. Där nämns att överföring bör kunna ske till investeringssparkontot av finansiella instrument som har förvärvats genom andelsbyte. Ett andelsbyte förutsätter att säljaren överlåter andelar till det köpande företaget. Det bör därför vara tillåtet att överföra finansiella instrument, såväl investeringstillgångar som otillåtna tillgångar, till köpande företag i samband med överlåtelse som är ett led i ett förfarande om andelsbyte.

I 22 kap. aktiebolagslagen finns bestämmelser om inlösen av minoritetsaktier. En aktieägare som innehar mer än nio tiondelar av aktierna i ett aktiebolag (majoritetsaktieägare) har rätt att av de övriga aktieägarna i bolaget lösa in återstående aktier. Den vars aktier kan lösas in har rätt att få sina aktier inlösta av majoritetsaktieägaren. Även om aktierna förvaras på ett investeringssparkonto och oavsett om de är investeringstillgångar eller otillåtna tillgångar bör de kunna överföras till majoritetsaktieägaren i ett bolag om överföringen sker i samband med en överlåtelse som är ett led i ett förfarande om inlösen av minoritetsaktier i samma bolag.

Som nämns i avsnitt 2.6.3 om överföring efter förvärv av investeringstillgångar ovan bör det vara tillåtet att överföra sådana tillgångar som har förvärvats genom såväl onerösa som benefika fång inom investeringssparkontosystemet. Det innebär att det även bör vara tillåtet att överföra sådana tillgångar i samband med överlåtelser inom detta system. Däremot bör inte överföring av otillåtna tillgångar till en annan kontoinnehavare för förvaring på dennes investeringssparkonto i samband med överlåtelse få ske. Utgångspunkten är att otillåtna tillgångar får förvaras

på ett investeringssparkonto bara i vissa undantagssituationer. Det finns ingen anledning att låta överföring av otillåtna tillgångar inom investeringssparkontosystemet omfattas av dessa undantag.

Andra överföringar av finansiella instrument som har överlåtits genom försäljning, byte och liknande överlåtelse från ett investeringssparkonto till annan än de som nämns under denna rubrik bör inte få ske.

Överföring efter överlåtelse genom arv, testamente, gåva, bodelning och liknande överlåtelser av tillgångar

Vid förvärv av tillgångar genom arv, testamente, gåva, bodelning eller på liknande sätt inträder förvärvaren enligt huvudregeln i IL i den tidigare ägarens skattemässiga situation (44 kap. 21 §). Vid förvärv av finansiella instrument innebär detta i praktiken att förvärvaren övertar avyttrarens anskaffningsutgift. En tanke bakom den nya sparformen är att anskaffningsutgiften för tillgångar som förvaras på ett investeringssparkonto inte ska ha någon skattemässig betydelse och att kontoinnehavaren därför inte ska behöva hålla reda på anskaffningsutgiften. För att upprätthålla detta syfte bör det inte vara tillåtet att överföra finansiella instrument som är investeringstillgångar som förvaras på ett investeringssparkonto till annan i samband med överlåtelser genom arv, testamente, gåva, bodelning eller på liknande sätt om detta innebär att tillgångarna förs ut ur investeringssparkontosystemet. Om överföringar i samband med sådana överlåtelser bara tillåts inom systemet får bestämmelsen om att mottagaren av en gåva, ett arv etc. i form av tillgångar på ett investeringssparkonto ska överta överlåtarens anskaffningsutgift ingen praktisk betydelse. Denna aspekt gör sig dock inte gällande i förhållande till otillåtna tillgångar eftersom de ändå inom en viss tid måste föras ut från den schablonbeskattade sfären, och då tilldelas en anskaffningsutgift som blir av betydelse för den konventionella beskattningen. Otillåtna tillgångar bör därför under nedan angivna förutsättningar få överföras till förvärvaren vid benefika fång.

I avsnitt 2.6.3 om överföring efter förvärv av investeringstillgångar anges att finansiella instrument som är investeringstillgångar får överföras till investeringssparkontot om de har förvärvats genom benefika, eller onerösa, fång från en annan kontoinnehavare som förvarar tillgångarna på ett investeringssparkonto. Av detta följer att det även bör vara tillåtet att överföra investeringstillgångar som har överlåtits genom arv, testamente, gåva, bodelning eller på liknande sätt från kontot till förvärvarens konto om tillgångarna förs över direkt till förvärvarens investeringssparkonto.

En utgångspunkt för regleringen av investeringssparkontot är att bara investeringstillgångar får förvaras på ett sådant konto. I vissa undantagsfall får dock otillåtna tillgångar överföras till och, under en övergångsperiod, förvaras på kontot. Det finns ingen anledning att tillåta att otillåtna tillgångar som har överlåtits genom en benefik överlåtelse förs över till ett annat investeringssparkonto. Däremot bör sådana tillgångar som har överlåtits genom arv, testamente, gåva, bodelning eller liknande överlåtelse få överföras till ett annat konto som inte är ett investeringssparkonto.

Andra överföringar av finansiella instrument från ett investeringsspar-konto till annan i samband med arv, testamente, gåva, bodelning och liknande överlåtelser än de som nämns under denna rubrik bör inte få ske.

2.7 Överföring av finansiella instrument mellan egna konton

Förslag: En kontoinnehavare får överföra finansiella instrument som är investeringstillgångar till ett eget investeringssparkonto och sådana tillgångar från ett eget investeringssparkonto till ett annat eget investeringssparkonto. En kontoinnehavare får även överföra otillåtna tillgångar från ett eget investeringssparkonto till ett annat eget konto som inte är ett investeringssparkonto.

En kontoinnehavare får inte göra andra överföringar av finansiella instrument från ett eget investeringssparkonto till andra egna konton eller till ett eget investeringssparkonto från andra egna konton än de nu nämnda.

En utgångspunkt för investeringssparkonto är att sparande i denna sparform ska ske i investeringstillgångar. Följaktligen får överföring av finansiella instrument som är investeringstillgångar ske från annan till den förvärvande kontoinnehavarens investeringssparkonto under de förutsättningar som framgår av avsnitt 2.6.3. Det bör även vara tillåtet för en kontoinnehavare att överföra sådana tillgångar som förvaras på ett annat konto som denne är innehavare av. Detta bör gälla oavsett om tillgångarna förvaras på ett annat investeringssparkonto som innehas av samma person eller ett annat konto som inte är ett investeringssparkonto men som har samma innehavare. Även om det i dessa fall är fråga om tillgångar som inför överföringen inte byter ägare framgår av avsnitt 3.7 att en sådan överföring inkomstskatterettsligt ses som en avyttring. Eventuell vinst eller förlust som denna skatterettsliga avyttring leder till ska tas upp till beskattning.

Eftersom otillåtna tillgångar som huvudregel inte får förvaras på ett investeringssparkonto bör det inte vara tillåtet att överföra otillåtna tillgångar från ett annat eget konto, oavsett om det handlar om ett investeringssparkonto eller inte, till ett investeringssparkonto.

Inom ramen för investeringssparkontosystemet existerar inte latent kapitalvinster och anskaffningsutgiften har ingen skattemässig betydelse. Det bör därför vara möjligt att överföra finansiella instrument som är investeringstillgångar från ett investeringssparkonto till ett annat investeringssparkonto med samma innehavare. Sådana överföringar förutsätter att tillgångarna förs direkt mellan de två investeringsspar-kontona. Om avsikten är att tillgångarna ska överföras via ett konto utanför investeringssparkontosystemet är det inte fråga om en överföring mellan två investeringssparkonton och överföringen får därför inte genomföras.

Överföringar av finansiella instrument som är investeringstillgångar från ett investeringssparkonto till ett annat eget konto som inte är ett

investeringssparkonto bör däremot inte vara tillåtna. Ett framträdande syfte med förslaget att införa investeringssparkonto är att det ska innebära en förenkling för de som innehar ett investeringssparkonto och även för det allmänna. En stor del av denna förenkling ligger i att anskaffningsutgiften för tillgångarna på kontot normalt är utan skattemässig betydelse. Om det skulle vara möjligt för kontoinnehavaren att överföra finansiella instrument från investeringssparkontot till ett annat eget konto som omfattas av den konventionella beskattningen får anskaffningsutgiften för tillgångarna betydelse vid en framtida avyttring. Sådana överföringar skulle också öka komplexiteten och kontrollproblemen i systemet. Det föreslås därför att kontoinnehavaren inte ska ha rätt att överföra finansiella instrument som är investeringstillgångar från investeringssparkontot till ett annat konto som inte är ett investeringsparkonto.

Beträffande otillåtna tillgångar får de inte förvaras på ett investeringsparkonto annat än under en övergångsperiod. En kontoinnehavare bör kunna välja att behålla äganderätten till otillåtna tillgångar som förvaras på ett investeringssparkonto. Därför bör det vara möjligt för kontoinnehavaren att i stället för att t.ex. sälja sådana tillgångar och överföra dem till förvärvaren, överföra dem till ett annat eget konto som inte är ett investeringssparkonto.

2.8 Ersättning vid förvärv och överlåtelse av finansiella instrument

Förslag: Förvärv av finansiella instrument som ska överföras till ett investeringssparkonto ska betalas med tillgångar som förvaras på investeringssparkontot.

Vid sådan överlåtelse av finansiella instrument som förvaras på ett investeringssparkonto genom försäljning, byte och liknande överlåtelser som avses i 21 § första stycket 1–7 ska ersättning i form av kontanta medel överföras direkt till investeringssparkontot. Detsamma gäller ersättning i form av finansiella instrument som är investerings-tillgångar vid sådan överlåtelse av finansiella instrument som förvaras på ett investeringssparkonto genom försäljning, byte och liknande överlåtelser som avses i 21 § första stycket. Ersättning i form av finansiella instrument som är otillåtna tillgångar får inte överföras till investeringssparkontot om tillgångarna inte har förvärvats enligt bestämmelserna om överföring från annan av otillåtna tillgångar.

Ersättning vid överlåtelse av kvalificerade andelar som förvaras på ett investeringssparkonto eller av otillåtna tillgångar som förvaras på ett investeringssparkonto med stöd av 17 § lagen om investeringssparkonto får inte överföras till kontot.

2.8.1 Betalning vid förvärv av finansiella instrument

Kapitalunderlaget som ligger till grund för beräkningen av schablonintäkten beräknas bl.a. efter marknadsvärdet av tillgångarna på investeringssparkontot vid ingången av varje kvartal under kalenderåret. För att

undvika att kapitalunderlaget minskas genom att tillgångar säljs innan kvartalsskiftet och köps tillbaka till kontot efter kvartalsskiftet är det nödvändigt att inbetalningar till ett investeringssparkonto ökar kapitalunderlaget. Av samma anledning är det nödvändigt att förvärv av finansiella instrument som ska överföras till investeringssparkontot betalas med tillgångar, kontanta medel eller finansiella instrument, som förvaras på kontot. Om förvärv kunde betalas med tillgångar som förvaras utanför kontot skulle det vara möjligt att spara på ett investeringssparkonto utan att betala skatt. Detta skulle i så fall kunna ske genom att kontoinnehavaren överlåter finansiella instrument och tar ut kontanta medel från investeringssparkontot innan varje kvartalsskifte och förvärvar och överför finansiella instrument till kontot efter varje kvartalsskifte, och betalar förvärven med tillgångar som inte förvaras på kontot. För att detta inte ska vara möjligt bör förvärv av finansiella instrument som ska överföras till ett investeringssparkonto betalas med tillgångar som förvaras på kontot.

Om betalning sker med finansiella instrument ses detta samtidigt som en överlåtelse av dessa tillgångar. Bestämmelserna om överföring av finansiella instrument från investeringssparkontot till annan måste därför beaktas vid sådan betalning.

2.8.2 Ersättning vid överlåtelse av finansiella instrument

Ersättning i form av investeringstillgångar

Vid överlåtelse av finansiella instrument kan ersättningen, såvitt är av intresse för denna promemoria, bestå i dels kontanta medel, dels finansiella instrument. Beträffande kontanta medel så föreslås att de fritt får sättas in på och tas ut från ett investeringssparkonto. Vissa inbetalningar av kontanta medel till kontot ska dock öka kapitalunderlaget. Det gäller t.ex. normalt om kontoinnehavaren betalar in kontanta medel på sitt investeringssparkonto, om det inte handlar om en överföring från ett annat investeringssparkonto. Inbetalning i form av ersättning vid överlåtelse av finansiella instrument som förvaras på ett investeringssparkonto ska dock inte öka kapitalunderlaget om det är fråga om en överlåtelse i samband med vilken kontoinnehavaren får överföra de avyttrade instrumenten till någon annan, se avsnitt 3.3.3. Nämda undantag gäller dock inte för ersättning som avser överlåtelse av finansiella instrument direkt till en annan kontoinnehavare.

Om en ersättning som avses i föregående stycke som inte ska öka kapitalunderlaget först betalas till ett konto som inte är ett investeringssparkonto som innehas av kontoinnehavaren som har överlåtit tillgångar på sitt investeringssparkonto, och först därefter till investeringssparkontot, anses inbetalningen göras av kontoinnehavaren. En sådan inbetalning ska öka dennes kapitalunderlag. För att undvika oklarheter kring om en inbetalning avser sådan ersättning som inte ska öka kontots kapitalunderlag, eller någon annan form av inbetalning som ska öka kapitalunderlaget, bör följande gälla: Ersättning i form av kontanta medel som, om den betalas in till investeringssparkontot, inte ska öka detta kontos kapitalunderlag ska överföras direkt till detta konto. Kontoinnehavaren

bör således först när ersättningen har betalats in till investeringsspar-kontot kunna disponera över denna. Kontoinnehavaren bör få välja om ersättning i form av kontanta medel vid andra typer av överlåtelser av tillgångar på ett investeringssparkonto ska inbetalas till investeringsspar-kontot eller inte. Ersättningen ska i så fall öka kapitalunderlaget.

Finansiella instrument som förvaras på ett investeringssparkonto kan även överlåtas genom byte. Vid sådan överlåtelse får kontoinnehavaren andra finansiella instrument som ersättning. Av skäl som framgår av avsnitt 2.7 bör kontoinnehavaren inte få överföra finansiella instrument som är investeringstillgångar från investeringssparkontot till ett annat eget konto som inte är ett investeringssparkonto. Inte heller när finansiella instrument på investeringssparkontot byts ut mot finansiella instrument som är investeringstillgångar bör de senare få överföras till ett annat eget konto som inte är ett investeringssparkonto. Det vill säga vid överlåtelse i samband med vilken kontoinnehavaren får överföra de överlåtna instrumenten till annan, bör ersättning i form av finansiella instrument som är investeringstillgångar överföras direkt till investeringsspar-kontot. För att det inte ska uppstå tveksamheter kring varifrån tillgångarna härrör bör inte heller sådan ersättning få överföras till ett annat eget investeringssparkonto än det från vilket de överlåtna tillgångarna förvarades. Ersättning vid överlåtelse av tillgångar på ett investeringssparkonto som utges i form av finansiella instrument som är investeringstillgångar ska därför överföras till detta konto.

Ersättning i form av otillåtna tillgångar

När en kontoinnehavare överlåter finansiella instrument som förvaras på ett investeringssparkonto får han eller hon anses vara medveten om vilken typ av ersättning som förvärvaren ska utge. Otillåtna tillgångar bör så långt som möjligt hållas utanför ett investeringssparkonto. Ersättning i form av finansiella instrument som är otillåtna tillgångar bör därför inte få överföras till ett investeringssparkonto. Kontoinnehavaren får i stället anvisa en annan förvaring, t.ex. ett värdepapperskonto, för dessa tillgångar. Om de otillåtna tillgångarna har förvärvats på sådant sätt som avses i avsnitt 2.6.3 under rubriken "Överföring av förvärvade otillåtna tillgångar" bör dock den som ska utge ersättningen få överföra denna till investeringssparkontot. Det innebär t.ex. att ersättning i form av otillåtna tillgångar vid en överlåtelse som är ett led i ett andelsbyte får överföras till överlåtarens investeringssparkonto, eftersom ersättningen kan ses som ett förvärv av otillåtna tillgångar från köpande företag som ett led i ett förfarande om andelsbyte. Kontoinnehavaren kan i dessa situationer i stället välja att anvisa en annan förvaring av de otillåtna tillgångarna som har lämnats som ersättning.

Kvalificerade andelar är inte föremål för schablonbeskattning även om de förvaras på ett investeringssparkonto. Detsamma gäller otillåtna tillgångar som förvaras på ett investeringssparkonto med stöd av 17 § i den föreslagna lagen om investeringssparkonto. Ersättning vid överlåtelse genom försäljning, byte eller på liknande sätt under den korta övergångs-period som dessa tillgångar får förvaras på ett investeringssparkonto bör

därför inte få överföras till investeringssparkontot. Det gäller såväl ersättning i form av kontanta medel som finansiella instrument.

2.9 Förvaring av tillgångar på ett investeringssparkonto

Förslag: Investeringstillgångar får förvaras på ett investeringssparkonto.

Otillåtna tillgångar som förvärvats direkt från den som har emitterat tillgångarna och som senast den trettonde dagen efter den dag då de emitterades avses bli investeringstillgångar får förvaras på ett investeringssparkonto till och med den sextionde dagen efter den dag då de emitterades. Om sådana tillgångar inom den angivna sextiodagarsfristen övergår till att vara investeringstillgångar får de förvaras på investeringssparkontot.

Otillåtna tillgångar som var investeringstillgångar när de förvärvades eller som var otillåtna tillgångar när de förvärvades, men som inte har förvärvats på sådant sätt att de som utgångspunkt enbart får förvaras på kontot under sextio dagar från emissionen, får förvaras på ett investeringssparkonto till och med den sextionde dagen efter den dag då tillgångarna blev otillåtna respektive blev förtecknade på kontot. Om sådana tillgångar inom den angivna sextiodagarsfristen övergår till att vara investeringstillgångar får de förvaras på investeringssparkontot.

För kvalificerade andelar gäller, oavsett hur de har förvärvats, att de får förvaras på ett investeringssparkonto till och med den trettonde dagen efter den dag då tillgångarna blev otillåtna eller blev förtecknade på kontot.

Otillåtna tillgångar ska avföras från ett investeringssparkonto senast sista dagen de får förvaras på kontot.

Investeringstillgångar

En utgångspunkt för den nya sparformen investeringssparkonto är att den ska bestå av sparande i investeringstillgångar. Sådana tillgångar bör utan begränsning få förvaras på ett investeringssparkonto.

Otillåtna tillgångar

Av praktiska skäl är det inte möjligt att helt utesluta förvaring av otillåtna tillgångar på ett investeringssparkonto. Även när det i och för sig är praktiskt möjligt att hålla otillåtna tillgångar utanför ett investeringssparkonto är det inte alltid lämpligt att göra det.

Otillåtna tillgångar, som var investeringstillgångar när de förtecknades på ett investeringssparkonto och som under tiden de förvaras där byter karaktär bör få förvaras på kontot. Detta kan ske utan kontoinnehavarens vetskap och det vore därför olämpligt om dessa tillgångar inte fick förvaras på kontot under en begränsad tid. Det bör även vara tillåtet för en kontoinnehavare att på ett investeringssparkonto förvara otillåtna tillgångar som får överföras till ett investeringssparkonto. Som framgår av

avsnitt 2.6.3 är det dels otillåtna tillgångarna som inom en viss period kan förväntas bli investeringstillgångar, dels tillgångar som härrör från vissa typer av förvärv som kontoinnehavaren inte har tagit initiativet till som får överföras till ett investeringssparkonto. Otillåtna tillgångar bör dock bara få förvaras på ett investeringssparkonto under en övergångsperiod. Senast vid utgången av denna period ska otillåtna tillgångar avföras från kontot. De otillåtna tillgångarna kan antingen avföras och överföras till kontoinnehavarens eget konto som inte är ett investeringssparkonto eller, om de har överlåtits, avföras och överföras till annans konto.

Teckningsrätter, fondaktierätter, säljrätter och liknande finansiella instrument som är otillåtna tillgångar får överföras till ett investeringssparkonto om de har förvärvats från den som har emitterat tillgångarna och förvärvet grundas på tillgångar som förvaras på kontot. Otillåtna tillgångar får också överföras i samband med förvärv vid fusion, delning eller andelsbyte eller genom utdelning på tillgångar som förvaras på investeringssparkontot. Gemensamt för dessa förvärv, och därmed sammanhängande överföringar, är att de inte primärt styrs av kontoinnehavaren. Det är därför fullt möjligt att kontoinnehavaren inte är medveten om att otillåtna tillgångar förvaras på investeringssparkontot. Detta kan även vara fallet när investeringstillgångar som förvaras på ett investeringssparkonto har bytt karaktär till otillåtna tillgångar, vilket t.ex. kan ske om ett bolag avnoteras från en reglerad marknad. Det är dessutom möjligt att inte heller investeringsföretaget vid själva överföringen eller vid det tillfälle när investeringstillgångar blir otillåtna tillgångar, utan först senare, uppmärksammar att otillåtna tillgångar förvaras på ett investeringssparkonto. Framför allt på grund av de värderingsproblem som kan finnas i förhållande till otillåtna tillgångar är schablonbeskattningen av tillgångar som förvaras på ett investeringssparkonto inte utformad efter sådana tillgångar. Det är därför angeläget att de inte förvaras på ett investeringssparkonto längre än nödvändigt. Investeringsföretaget bör inom trettio dagar från det att de otillåtna tillgångarna först förvarades på ett investeringssparkonto i denna egenskap kunna upptäcka dem och underrätta kontoinnehavaren om detta förhållande. Därefter bör kontoinnehavaren ha ytterligare en tid på sig att avföra de otillåtna tillgångarna från kontot.

Mot bakgrund av det anförda föreslås att otillåtna tillgångar som har förvärvats på det sätt som avses i föregående stycke eller som har bytt karaktär från investeringstillgångar får förvaras på ett investeringssparkonto till och med den sextionde dagen efter den dag då tillgångarna förtecknades på kontot respektive blev otillåtna. Om tillgångarna inte avförs från kontot senast denna dag upphör kontot som investeringssparkonto eftersom bestämmelserna i lagen inte har följts. För det fall att sådana otillåtna tillgångar som avses här inom den angivna tidsfristen byter karaktär till att klassificeras som investeringstillgångar bör frågan om de får förvaras på investeringssparkontot avgöras av bestämmelserna om investeringstillgångar, dvs. de får förvaras på kontot.

När otillåtna tillgångar som avses bli upptagna till handel på en reglerad marknad förvärvas och överförs till ett investeringssparkonto är det, till skillnad från ovan nämnda situationer, fråga om ett aktivt handlande från kontoinnehavarens sida. Kontoinnehavaren får i dessa situationer förutsättas vara medveten om att denne förvärvar otillåtna tillgångar,

varför man i dessa situationer kan ställa höga krav på att tillgångarna snabbt tas ut från investeringssparkontot om de inte övergår till att vara investeringstillgångar. Avsikten med nu aktuella tillgångar är att de ska tas upp till handel inom trettio dagar från den dag då de emitterades. Om så inte sker bör kontoinnehavaren ha ytterligare en tid på sig att avföra tillgångarna från kontot. Det föreslås därför att sådana tillgångar får förvaras på investeringssparkontot enligt bestämmelserna om investeringstillgångar, dvs. tills vidare, om handeln kommer igång senast den sextionde dagen efter den dag då de emitterades. Tillgångarna måste avföras från kontot senast denna dag för att kontot inte ska upphöra som investeringssparkonto. Om tillgångarna inom denna tidsfrist byter karaktär till att klassificeras som investeringstillgångar bör frågan om de får förvaras på investeringssparkontot avgöras av bestämmelserna om investeringstillgångar, dvs. de får förvaras på kontot.

Beträffande otillåtna tillgångar som är kvalificerade andelar bör kontoinnehavaren vara medveten om att förvärv av kvalificerade andelar har skett eller att tillgångar som förvaras på ett investeringssparkonto övergår till att klassificeras som sådana andelar, eftersom klassificeringen som kvalificerad andel bygger på innehavarens eller närståendes aktivitet. På grund av detta bör rätten att förvara kvalificerade andelar på ett investeringssparkonto vara mer begränsad än vad som gäller för övriga otillåtna tillgångar. Det föreslås att kvalificerade andelar ska avföras från kontot inom trettio dagar från det att de blev kvalificerade andelar eller, om de var kvalificerade andelar redan vid förvärvet, från det att de förtecknades på kontot.

2.10 Ränta, utdelning och annan avkastning

Förslag: Ränta, utdelning och annan avkastning på tillgångar på ett investeringssparkonto ska överföras direkt till investeringssparkontot. Avkastning på kvalificerade andelar på ett investeringssparkonto eller på otillåtna tillgångar som förvaras på ett investeringssparkonto med stöd av 17 § lagen om investeringssparkonto ska dock inte överföras till kontot.

Ränta, utdelning och annan avkastning på tillgångar som förvaras på ett investeringssparkonto ska inte tas upp särskilt utan omfattas av den schablonmässigt beräknade avkastningen. Av detta skäl ska investeringsföretaget inte lämna kontrolluppgifter avseende sådana inkomster, med undantag av inkomster hänförliga till tillgångar på investeringssparkonton som innehas av begränsat skattskyldiga personer, se avsnitt 5.3. För att investeringsföretaget ska kunna identifiera de inkomster för vilka kontrolluppgift inte ska lämnas, dvs. utdelning etc. på tillgångar på ett investeringssparkonto, är det nödvändigt att dessa inkomster överförs till det investeringssparkonto på vilket tillgångarna som inkomsterna härrör från förvaras. Härigenom ges dessutom kontoinnehavaren möjlighet att reinvestera avkastningen på investeringssparkontot utan att göra en inbetalning till kontot som ökar kapitalunderlaget. Om kontoinnehavaren vill använda avkastningen på annat sätt står det

denne fritt att exempelvis ta ut avkastning i form av kontanta medel. Det föreslås därför att utdelning, ränta och annan avkastning på tillgångar som förvaras på ett investeringssparkonto ska överföras direkt till kontot.

Till skillnad från andra tillgångar som förvaras på ett investeringssparkonto ska kvalificerade andelar inte vara föremål för schablonbeskattning. Det innebär att kontrolluppgifter ska lämnas till Skatteverket beträffande bl.a. utdelning och ränta på kvalificerade andelar även om de förvaras på ett investeringssparkonto. För övrigt kan tilläggas att kvalificerade andelar får förvaras på ett investeringssparkonto bara under en kortare övergångsperiod, varför sannolikheten att en kontoinnehavare får avkastning på tillgångarna under denna period får anses liten. Dessutom får det antas att kontoinnehavaren är medveten om vilka utbetalningar som görs från företaget i vilket han eller hon har kvalificerade andelar. Det bör därför vara möjligt för kontoinnehavaren att i vart fall anvisa annan förvaring för avkastning på kvalificerade andelar än på investeringssparkontot. På grund av det anförda bör ränta, utdelning och annan avkastning på kvalificerade andelar som förvaras på ett investeringssparkonto inte få överföras till kontot.

Inte heller ska tillgångar som förvaras på ett investeringssparkonto med stöd av 17 § i den föreslagna lagen om investeringssparkonto vara föremål för schablonbeskattning. Det får anses osannolikt att sådana tillgångar under den korta period de får förvaras på ett investeringssparkonto ger någon form av avkastning. Även i förhållande till denna typ av tillgångar bör ränta, utdelning och annan avkastning därför inte få överföras till investeringssparkontot.

2.11 Ett investeringssparkonto upphör

Förslag: Ett investeringssparkonto upphör att vara ett sådant konto när det avslutas på initiativ av parterna i avtalet om investeringssparkonto. Ett investeringssparkonto får inte avslutas så länge det finns finansiella instrument som är investeringstillgångar på kontot eller om sådana tillgångar har förvärvats för att förvaras på kontot men som ännu inte har förtecknats där.

Ett investeringssparkonto upphör också om kontoinnehavaren eller investeringsföretaget handlar i strid med bestämmelserna i lagen om investeringssparkonto eller inte handlar på ett sätt som föreskrivs i lagen. Detta gäller dock inte när sådan information som investeringsföretaget är skyldigt att lämna innan ingående av avtal om investeringssparkonto eller när sådant avtal har ingåtts inte lämnas.

Om ett företag inte längre anses vara ett investeringsföretag på grund av att tillstånd som krävs för att klassificeras som ett sådant företag har återkallats, upphör kontot som ett investeringssparkonto vid tidpunkten för beslutet om återkallelse av tillståndet, eller vid den senare tidpunkt då verksamheten ska upphöra eller vara avvecklad.

Ett investeringssparkonto ska givetvis kunna upphöra om parterna i avtalet om investeringssparkonto kommer överens om detta. Kontoinnehavaren torde normalt ha möjlighet att säga upp avtalet och

därmed avsluta kontot under vissa förutsättningar, t.ex. att uppsägningen sker skriftligen. Av avsnitt 2.7 framgår att det inte bör vara möjligt att överföra finansiella instrument som är investeringstillgångar från ett investeringssparkonto till ett annat eget konto som inte är ett investeringssparkonto. För att upprätthålla denna princip får ett investeringssparkonto inte avslutas om sådana finansiella instrument förvaras på investeringssparkontot. Av samma skäl får inte heller kontot avslutas om sådana finansiella instrument har förvärvats för att förvaras på investeringssparkontot men som vid det tillfälle kontoinnehavaren vill avsluta sitt konto inte har förtecknats på kontot. I praktiken betyder det att finansiella instrument som är investeringstillgångar som förvaras på ett investeringssparkonto måste överföras från kontot i samband med att de överläts till någon annan eller överförs till ett annat av kontoinnehavarens investeringssparkonton innan kontot kan avslutas och därigenom upphöra.

En ny sparform som ska beskattas annorlunda än sparande som är föremål för den vanliga kapitalbeskattningen måste kunna särskiljas från konventionellt beskattat sparande för att det inte ska vara möjligt att gå mellan det schablonbeskattade och det konventionellt beskattade systemet utan skattekonsekvenser. Förslaget till lag om investeringssparkonto innehåller därför flera villkor som måste vara uppfyllda för att ett investeringssparkonto ska anses föreligga. Som exempel kan nämnas att enbart vissa slags tillgångar får förvaras på ett investeringssparkonto, att sådana tillgångar bara får överföras till och från ett investeringssparkonto under vissa förutsättningar och att otillåtna tillgångar bara får förvaras på ett investeringssparkonto i vissa situationer och då bara under en begränsad period. Ett investeringssparkonto bör upphöra att klassificeras som sådant konto så fort kontoinnehavaren eller investeringsföretaget handlar i strid med dessa villkor eller underlåter att handla på ett sätt som föreskrivs där. Av avsnitt 2.12.3 framgår dock att detta inte bör gälla när sådan information som investeringsföretaget är skyldigt att lämna innan ingående av avtal om investeringssparkonto eller när sådant avtal har ingåtts inte lämnas.

Det är bara investeringsföretag som får tillhandahålla den nya sparformen investeringssparkonto. En förutsättning för att ett institut ska betraktas som ett investeringsföretag är att detta har visst tillstånd, t.ex. tillstånd att förvara finansiella instrument för kunders räkning och ta emot medel med redovisningsskyldighet eller tillstånd att bedriva bank- eller finansieringsrörelse, se avsnitt 2.3.4. Om sådant tillstånd återkallas bör investeringssparkonton som institutet tillhandahåller i princip upphöra att klassificeras som sådana konton. Om ett institut har mer än ett av de tillstånd som krävs för att betraktas som investeringsföretag, exempelvis såväl tillstånd att förvara finansiella instrument för kunders räkning etc. som tillstånd att bedriva bank- och finansieringsrörelse, är institutet ett investeringsföretag så länge det har minst ett av dessa tillstånd. Vid ett beslut om återkallelse av nämnda tillstånd kan den myndighet som är behörig att fatta sådana beslut, för svensk del Finansinspektionen, samtidigt besluta att institutets verksamhet ska upphöra eller vara avvecklad vid en senare tidpunkt. Om så sker bör, trots att institutet inte längre uppfyller kraven för att vara ett investeringsföretag, investeringssparkonton som institutet tillhandahåller fortfarande klassifi-

ceras som investeringssparkonto till och med den senare tidpunkt då verksamheten ska upphöra eller vara avvecklad. En person som har ett investeringssparkonto hos det aktuella institutet ges därigenom möjlighet att avveckla sitt sparande hos institutet antingen genom att överlåta finansiella instrument som förvaras på kontot eller genom att flytta sådana instrument till ett annat investeringssparkonto hos ett annat institut.

Följden av att ett konto upphör att klassificeras som ett investeringsparkonto är att schablonbeskattningen av tillgångarna på kontot upphör och att beskattning av avkastning och kapitalvinster och kapitalförluster efter upphörandet ska ske enligt de vanliga reglerna i inkomstslaget kapital. Eftersom investeringssparkonto enbart är en skattemässig konstruktion som inte har något med själva förvaringen av tillgångarna på kontot att göra kommer förvaringen inte nödvändigtvis att upphöra för att investeringssparkontot upphör. Vad som sker med förvaringen av tillgångarna på det som tidigare klassificerades som ett investeringssparkonto regleras i första hand mellan parterna i avtalet om investeringsparkonto.

2.12 Investeringsföretagets informationsskyldighet

2.12.1 Information vid ingående av avtal

Förslag: Innan ett investeringsföretag ingår ett avtal om investeringssparkonto ska investeringsföretaget till den tilltänkte kontoinnehavaren lämna information om avgifter på investeringssparkontot, hur tillgångarna på kontot beskattas och hur skatten tas ut, vad som avses med investeringstillgångar och otillåtna tillgångar, hur länge otillåtna tillgångar får förvaras på ett investeringssparkonto och under vilka förutsättningar otillåtna tillgångar får avföras från ett investeringsparkonto. Informationen ska lämnas i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form som är tillgänglig för mottagaren.

Investeringsparkonto är en ny sparform som skiljer sig från andra typer av sparande i finansiella instrument som i dag finns på marknaden. Bland annat ska en rad villkor vara uppfyllda för att ett investeringssparkonto ska upprätthålla statusen som ett sådant konto. Ett investeringsföretag bör åläggas att innan avtal om investeringssparkonto ingås med en fysisk person eller ett dödsbo som avser att öppna ett investeringssparkonto lämna information om vissa grundläggande karaktärsdrag som gäller för ett investeringssparkonto. Informationen bör lämnas i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form som är tillgänglig för mottagaren. Det hindrar dock inte att informationen även lämnas muntligen.

Investeringsföretaget bör informera om hur tillgångarna på ett investeringssparkonto beskattas och hur skatten tas ut, dvs. informera om att tillgångar på ett investeringssparkonto enligt huvudregeln schablonbeskattas, hur kapitalunderlaget och schablonintäkten beräknas och när och av vem skatten ska betalas. Vidare bör företaget informera om vad som avses med investeringstillgångar och otillåtna tillgångar. Lämpligen informerar företaget i detta sammanhang om att investeringstillgångar

som förvaras på ett investeringssparkonto kan bli otillåtna tillgångar och vice versa. Om otillåtna tillgångar förvaras på ett investeringssparkonto måste de avföras från kontot inom en viss tid för att kontot inte ska upphöra som investeringssparkonto. Investeringsföretaget bör informera om hur länge otillåtna tillgångar får förvaras på ett investeringssparkonto och under vilka förutsättningar de får avföras därifrån. Slutligen bör investeringsföretaget informera om avgifterna på investeringssparkontot. Det gäller såväl eventuell fast avgift på grund av innehavet som löpande avgifter avseende köp och försäljning av tillgångar inom investeringsparkontot.

2.12.2 Information när avtal ingåtts

Förslag: Investeringsföretaget ska informera kontoinnehavaren om att denne förvarar otillåtna tillgångar på investeringssparkontot och när tillgångarna senast måste avföras från kontot för att det inte ska upphöra som investeringssparkonto. Investeringsföretaget ska vidare informera kontoinnehavaren om att kontot har upphört som investeringssparkonto. En förutsättning för att informationsplikten ska inträda är att investeringsföretaget får kännedom om de förhållanden som företaget ska informera om. Informationen ska lämnas inom fem dagar från det att investeringsföretag har fått kännedom om sådana förhållanden. Investeringsföretaget anses ha fått kännedom om det förhållandet att otillåtna tillgångar, förutom kvalificerade andelar, förvaras på investeringssparkontot efter tjugofem dagar från det att de otillåtna tillgångarna först förvarades på kontot i denna egenskap.

Som utgångspunkt får bara investeringstillgångar förvaras på ett investeringssparkonto. Otillåtna tillgångar får dock förvaras på ett investeringssparkonto under en övergångsperiod. Senast vid utgången av denna period ska otillåtna tillgångar avföras från kontot. Om det förvaras otillåtna tillgångar på kontot vid periodens utgång upphör kontot som investeringssparkonto eftersom kontoinnehavaren har handlat i strid med bestämmelserna i lagen (0000:000) om investeringssparkonto.

En förutsättning för att kontoinnehavaren i rätt tid ska kunna avföra otillåtna tillgångar är givetvis att denne är medveten om att det förvaras sådana tillgångar där. Det kan inte förutsättas att en enskild sparare har möjlighet att kontinuerligt kontrollera om investeringstillgångar på investeringssparkontot har bytt karaktär till otillåtna tillgångar eller om otillåtna tillgångar har förts över till investeringssparkontot. För att förhindra att kontot upphör till följd av att otillåtna tillgångar förvaras på kontot bör därför investeringsföretaget åläggas en skyldighet att informera kontoinnehavaren om detta förhållande. Denna skyldighet bör dock som utgångspunkt bara gälla om investeringsföretaget har fått kännedom om att otillåtna tillgångar förvaras på investeringssparkontot. För att kontoinnehavaren ska ha möjlighet att agera inom de tidsfrister inom vilka otillåtna tillgångar måste avföras från ett investeringssparkonto bör investeringsföretaget informera kontoinnehavaren inom fem dagar från det att företaget fick kännedom om förvaringen av de otillåtna tillgångarna.

Ett investeringsföretag bör kunna ordna så att det har sådan kontroll över tillgångar som är förtecknade på ett investeringssparkonto att företaget upptäcker t.ex. när tillgångar avnoteras från en reglerad marknad och därigenom blir otillåtna tillgångar eller när kontoinnehavaren förvärvar otillåtna tillgångar som förs över till investeringssparkontot. Av denna anledning, och att det är av stor betydelse för kontoinnehavaren att denne får information om att otillåtna tillgångar förvaras på investeringssparkontot, bör investeringsföretaget anses ha fått kännedom om att otillåtna tillgångar förvaras på investeringssparkontot efter tjugofem dagar från det att de otillåtna tillgångarna förtecknades på kontot, om de var otillåtna när de förvärvades, och annars efter tjugofem dagar från det att de blev otillåtna tillgångar. Den femdagarsfrist som avses i föregående stycke börjar således löpa senast tjugofem dagar efter det att de otillåtna tillgångarna först förvarades på investeringssparkontot i denna egenskap. Investeringsföretaget har alltså som mest trettio dagar på sig att lämna information om att otillåtna tillgångar förvaras på kontot.

Presumtionen om att investeringsföretaget efter tjugofem dagar har kännedom om att otillåtna tillgångar förvaras på ett investeringssparkonto bör dock inte gälla om de otillåtna tillgångarna är kvalificerade andelar. Skälet för detta är att institutet inte kan förväntas ha en rimligt chans att kontrollera om kontoinnehavaren eller någon närstående till denne är aktiv i företaget vars andelar förvaras på investeringssparkontot på ett sådant sätt att andelarna är kvalificerade. Om företaget ändå får kännedom om detta ska information lämnas inom fem dagar.

Om ett konto av en eller annan anledning upphör som investeringsparkonto får det avgörande skattemässig betydelse för innehavaren av kontot. Schablonbeskattningen av tillgångarna som förvaras där upphör nämligen i och med att kontot upphör som investeringssparkonto. Det är därför av stor vikt att kontoinnehavaren informeras om investeringssparkontot skulle upphöra. Det bör åläggas investeringsföretaget som för investeringssparkontot att informera den som innehar ett konto som har upphört som investeringssparkonto om att så har skett. Detta bör investeringsföretag göra inom samma tidsfrist och under samma förutsättningar som gäller för förvaring av otillåtna tillgångar. Dock bör i detta avseende inte någon presumtion gälla för att investeringsföretaget efter en viss tid känner till detta förhållande. Anledningen till detta är att investeringsföretaget rimligen inte i alla situationer kan undersöka huruvida ett konto har upphört som ett investeringssparkonto. Ett investeringssparkonto kan t.ex. upphöra för att kvalificerade andelar förvaras där i strid med bestämmelserna i lagen om investeringssparkonto, något som investeringsföretaget inte kan förväntas ha eller skaffa sig kännedom om.

Det bör inte i lagen om investeringssparkonto uppställas några särskilda krav avseende på vilket sätt investeringsföretaget ska informera kontoinnehavaren. Informationen som avses i detta avsnitt ska lämnas inom fem dagar från det att investeringsföretaget har fått kännedom om det förhållande det ska informera om. Den korta tidsfristen är nödvändig för att kontoinnehavaren ska hinna agera. På grund av den korta tidsfristen är det dock inte lämpligt att i lagen ställa några krav på att informationen faktiskt når fram till kontoinnehavaren inom den föreskrivna tiden, utan kravet bör enbart gälla att information ska lämnas. Det kan t.ex. vara så att kontoinnehavaren inte är nåbar på grund av att denne är

bortrest. För att informationsskyldigheten ska vara uppfyllt krävs dock att kontoinnehavaren gör ett försök, t.ex. genom att skicka ett brev inom femdagarsfristen, att nå kontoinnehavaren.

2.12.3 Konsekvens av bristande information

Förslag: Om sådan information som investeringsföretaget är skyldigt att lämna innan ingående av avtal om investeringssparkonto eller när sådant avtal har ingåtts inte lämnas ska marknadsföringslagen tillämpas. Nu nämnda information ska vid tillämpning av den lagen anses vara väsentlig enligt 10 § tredje stycket nämnda lag.

Som framgår av de föregående två avsnitten bör investeringsföretaget som för ett investeringssparkonto åläggas en informationsskyldighet gentemot kontoinnehavaren. Som utgångspunkt gäller att om villkoren i lagen om investeringssparkonto inte följs så upphör kontot som investeringssparkonto. Om investeringsföretaget inte uppfyller informationsskyldigheten, och därmed bryter mot villkoren i lagen, bör det dock i sig inte leda till att kontot upphör som investeringssparkonto. Syftet med informationsskyldigheten är inte primärt att upprätthålla schablonbeskattningen, utan syftet är bl.a. att vara till hjälp för kontoinnehavaren så att denne ska kunna uppfylla de villkor som ställs i den föreslagna lagen om investeringssparkonto. Det är inte rimligt att kontoinnehavaren drabbas av investeringsföretagets underlåtenhet att lämna information på så sätt att investeringssparkontot upphör. Nämnda utgångspunkt bör därför inte gälla i förhållande till bestämmelserna om informationskyldighet i sig. Om däremot investeringsföretagets bristande information i sin tur leder till att kontoinnehavaren bryter mot bestämmelserna i lagen om investeringssparkonto, t.ex. för att otillåtna tillgångar inte avförs i tid, ska nämnda utgångspunkt gälla, dvs. kontot ska upphöra som investeringssparkonto.

För att understryka vikten av att investeringsföretaget lämnar sådan information som följer av informationsplikten bör dock en underlåtenhet att göra det kunna få konsekvenser för investeringsföretaget. Därför bör marknadsföringslagen (2008:486) göras tillämplig på informationslämnandet. Den information som enligt lagen om investeringssparkonto ska lämnas bör anses vara väsentlig vid tillämpning av marknadsföringslagen. Det innebär bl.a. att ett investeringsföretag som inte uppfyller informationsskyldigheten kan vid vite åläggas att uppfylla informationsskyldigheten eller åläggas att betala en marknadsstörningsavgift. Härutöver kan det också finnas möjlighet för en kontoinnehavare som t.ex. har lidit ekonomisk skada på grund av att investeringsföretaget inte har uppfyllt informationsskyldigheten att vinna framgång i en skadeståndsprocess mot företaget.

3 Beskattning av tillgångar på investerings-sparkonto

3.1 Gällande rätt för beskattning av kapitalinkomster

Beskattning av kapitalvinster och kapitalförluster

Allmänna bestämmelser om kapitalvinster och kapitalförluster finns i 44 kap. inkomstskattelagen (1999:1229), förkortad IL. Härutöver finns det allmänna bestämmelser om kapitalvinster och kapitalförluster vid avyttring av delägarätter och fordringsrätter i 48 kap. IL.

Med delägar rätt avses aktie, rätt på grund av teckning av aktier, teckningsrätt, fondaktierätt, andel i en investeringsfond, andel i en ekonomisk förening samt annan tillgång med liknande konstruktion eller verkningssätt. Bestämmelserna om delägarätter ska tillämpas också på vinstandelsbevis och kapitalandelsbevis som avser lån i svenska kronor, konvertibel i svenska kronor, inlösenrätt och säljrätt som avser aktier, termin och option vars underliggande tillgångar består av aktier eller termin och option som avser aktieindex, och annan tillgång med liknande konstruktion eller verkningssätt (48 kap. 2 § IL). Med fordringsrätt avses bl.a. fordran i svenska kronor eller utländsk valuta (48 kap. 3 § IL).

Kapitalvinsten beräknas enligt 44 kap. 13 § IL som skillnaden mellan ersättningen för det avyttrade värdepapperet och omkostnadsbeloppet. Från ersättningen ska utgifterna för avyttringen dras av. Med omkostnadsbelopp avses anskaffningsutgifterna ökade med utgifter för förbättring (44 kap. 14 § IL). Eftersom det vid avyttring av värdepapper i regel inte förekommer några förbättringskostnader, är således omkostnadsbeloppet vanligen detsamma som anskaffningsutgiften.

Vid avyttring av delägarätter och fordringsrätter är huvudregeln att omkostnadsbeloppet beräknas enligt genomsnittsmetoden (48 kap. 7 § IL). Genomsnittsmetoden innebär att det genomsnittliga omkostnadsbeloppet för samtliga delägarätter eller fordringsrätter av samma slag och sort som den avyttrade ska användas. Det genomsnittliga omkostnadsbeloppet ska beräknas med hänsyn till inträffade förändringar i innehavet.

Som alternativ till genomsnittsmetoden får en schablonmetod användas för att bestämma omkostnadsbeloppet vid avyttring av marknadsnoterade delägarätter (48 kap. 15 § IL). Schablonmetoden innebär att omkostnadsbeloppet bestäms till 20 procent av ersättningen vid avyttringen sedan utgifter i samband med denna dragits av.

Schablonmetoden är inte tillämplig på terminer och optioner. Inte heller är metoden tillämplig på teckningsrätter och fondaktierätter samt inlösenrätter och säljrätter som avser aktier, i de fall de grundas på aktieinnehav i bolaget. För sådana teckningsrätter, fondaktierätter, inlösenrätter och säljrätter är nämligen anskaffningsutgiften noll (48 kap. 13 § IL). Detsamma gäller teckningsrätter och fondaktierätter som grundas på innehav av en konvertibel eller en liknande rätt till förvärv av aktier i bolaget, om innehavaren vid tilldelningen av aktier likställs med en aktieägare.

Om delägarätter eller fordringsrätter förvärvas genom arv, testamente, gåva, bodelning eller på liknande sätt, ska som anskaffningsutgift räknas

ett belopp som motsvarar det omkostnadsbelopp som skulle ha använts om den tidigare ägaren i stället hade avyttrat tillgångarna på dagen för äganderättsövergången (44 kap. 21 § IL).

En kapitalvinst ska beskattas i sin helhet medan kapitalförluster får utnyttjas till 70 procent. Det finns ett antal undantag från denna regel, bl.a. får förluster på marknadsnoterade aktier kvittas fullt ut mot vinster på andra marknadsnoterade aktier. Till den del en sådan förlust inte kan dras av mot en sådan vinst får förlusten utnyttjas till 70 procent.

Enligt huvudregeln ska kapitalvinster tas upp som intäkt det beskattningsår då tillgången avyttras. Kapitalförluster ska dock inte dras av som kostnad förrän det beskattningsår då förlusten är definitiv (44 kap. 26 § IL).

Beskattningsregler för löpande kapitalinkomster

De nuvarande bestämmelserna om beskattning av löpande kapitalinkomster finns i 41–42 kap. IL. Huvudregeln för beskattning av löpande inkomster i inkomstlagen är att inkomster ska tas upp som intäkt det år då de kan disponeras (41 kap. 8 § IL). Bestämmelsen har sitt ursprung i 3 § 5 mom. lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt som hänvisar till 41 § kommunalskattelagen (1928:370) och punkt 4 av anvisningarna till denna. I sistnämnda bestämmelse finns den s.k. kontantprincipen som anger att en inkomst ska tas upp för det år då den blivit tillgänglig för lyftning och en utgift eller kostnad för det år då utgiften betalats eller omkostnaden ägt rum. I IL används uttrycket ”kan disponeras” men avsikten är att uttrycket ska ha samma innebörd som ”blivit tillgänglig för lyftning” (prop. 1999/2000:2 del 2 s. 487).

Kupongskatt

Bestämmelser om kupongskatt finns i kupongskattelagen (1970:624). Kupongskatt tas ut på utdelning på aktie i svenskt aktiebolag när mottagaren av utdelningen är hemmahörande utomlands. Kupongskatten ersätter inkomstskatten.

Skattskyldighet till kupongskatt föreligger när den utdelningsberättigade är en fysisk person som är begränsat skattskyldig i Sverige eller dödsbo efter sådan person eller är en utländsk juridisk person om utdelningen inte är hänförlig till inkomst av näringsverksamhet som bedrivits från fast driftställe här.

Avräkning av utländsk skatt

Bestämmelser om avräkning av utländsk skatt finns i lagen (1986:468) om avräkning av utländsk skatt (avräkningslagen). Avräkning genom nedsättning av statlig och kommunal inkomstskatt regleras i 2 kap. avräkningslagen. Enligt 2 kap. 1 § kan avräkning ges en obegränsat skattskyldig som har haft en intäkt eller en begränsat skattskyldig som har haft en intäkt hänförlig till ett fast driftställe i Sverige. Som förutsättning för att avräkning ska ges gäller att intäkten tagits upp enligt IL, att den skattskyldige har beskattats för intäkten i en utländsk stat och att intäkten

enligt skattelagstiftningen i den utländska staten anses härröra därifrån. För att avräkning från statlig och kommunal inkomstskatt ska ges krävs således att den som begär avräkning är skattskyldig till såväl svensk som utländsk skatt på samma inkomst.

3.2 Schablonbeskattning av innehavare av investeringssparkonto

Förslag: Den som under kalenderåret har innehaft tillgångar på ett investeringssparkonto för vilka ett kapitalunderlag ska beräknas ska ta upp en schablonintäkt. Schablonintäkten beräknas genom att en schablonränta multipliceras med ett kapitalunderlag. Schablonintäkten ska tas upp i inkomstslaget kapital.

Skattskyldighet

Innehavare av investeringssparkonto ska, i stället för att ta upp faktiska inkomster och utgifter hänförliga till tillgångar på kontot, schablonbeskattas. Det bör ske genom att den som har innehaft sådana tillgångar på ett investeringssparkonto under kalenderåret som ska ingå i beräkningsunderlaget vid beräkning av ett kapitalunderlag, ska ta upp en schablonintäkt till beskattning. Skattskyldighet bör föreligga oavsett under hur lång tid investeringssparkontot har innehafts och oavsett när under kalenderåret det har införskaffats eller avslutats eller om det har innehafts under hela kalenderåret.

Schablonintäkt

Den som ska schablonbeskattas på grund av innehav av tillgångar på ett investeringssparkonto ska ta upp en schablonintäkt. Det föreslås att schablonintäkten ska tas upp som en inkomst i inkomstslaget kapital. Kostnader i samma inkomstslag, t.ex. skuldräntor, kan därmed kvittas mot intäkten. Schablonintäkten bör beräknas genom att ett kapitalunderlag multipliceras med en schablonränta.

3.3 Kapitalunderlag

Förslag: Kapitalunderlaget utgörs av en fjärdedel av summan av marknadsvärdet av fyra olika delposter. Den första posten är tillgångar som vid ingången av varje kvartal under kalenderåret förvaras på investeringssparkontot. Kvalificerade andelar och otillåtna tillgångar som förvaras på investeringssparkontot med stöd av 17 § lagen om investeringssparkonto ska dock inte ingå i denna post. Den andra posten är belopp som betalas in till investeringssparkontot under kalenderåret. Följande inbetalningar ska dock inte ingå i denna post: inbetalningar av ränta, utdelning och annan avkastning på tillgångar som förvaras på investeringssparkontot, ersättning vid sådan överlåtelse som avses i 21 § första stycket 1–7 lagen om investeringssparkonto av tillgångar som förvaras på investeringssparkontot, kontanta medel som överförs från ett annat eget investeringssparkonto eller kontanta medel som överförs efter växling av valuta som förvaras på investeringssparkontot mellan kontoinnehavaren och investeringsföretaget. Den tredje posten är finansiella instrument som är investeringstillgångar som den som har innehaft investeringssparkontot överför till kontot, om tillgångarna inte överförs från ett annat eget investeringssparkonto. Den fjärde och sista posten är finansiella instrument som är investeringstillgångar som överförs från annans investeringssparkonto om tillgångarna inte har överförts i samband med förvärv på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför EES eller en handelsplattform.

Om en överföring av tillgångar från ett investeringssparkonto till ett annat investeringssparkonto medför att tillgångarna inte förvaras på något av dessa konton vid ingången av det kvartal som följer på det kvartal under vilket tillgångarna avfördes från det överförande kontot, ska marknadsvärdet av de överförda tillgångarna hänföras till det mottagande kontot vid beräkning av kapitalunderlaget.

Marknadsvärdet av de delposter som nämns ovan ska bara öka kapitalunderlaget om kontoinnehavaren var obegränsat skattskyldig vid de tidpunkter när händelserna som ligger till grund för delposterna inträffar. Sådana överföringar mellan två investeringssparkonton som avses i föregående stycke ska bara öka kapitalunderlaget för det mottagande kontot om kontoinnehavaren vid överföringen var obegränsat skattskyldig.

3.3.1 Allmänna utgångspunkter för beräkning av kapitalunderlaget

Som utgångspunkt för beräkningen av kapitalunderlaget bör gälla att det ska baseras på värdet av tillgångar som förvaras på ett investeringssparkonto vid vissa tidpunkter under det år för vilket en schablonintäkt ska beräknas. I så stor utsträckning som möjligt bör modellen för hur kapitalunderlaget ska beräknas ta hänsyn till värdeutvecklingen på dessa tillgångar. Vidare bör modellen utformas på ett sådant sätt att det inte är möjligt att utan beskattning spara i ett investeringssparkonto genom att gå in i och ut ur sparformen vid vissa tidpunkter. Modellen för att

beräkna kapitalunderlaget får dock inte vara så komplicerad att det inte är möjligt för kontoinnehavaren att själv beräkna kapitalunderlaget. Detta är viktigt eftersom att det i sista hand är kontoinnehavaren som ansvarar för att korrekta uppgifter om schablonintäkten lämnas i självdeklarationen. Om oriktiga uppgifter lämnas till Skatteverket kan det leda till att den skattskyldige får betala skattetillägg. Det kan även bli fråga om straffrättsligt ansvar om oriktig uppgift lämnas. Beskattningsmodellen bör därför utformas så att kontoinnehavaren själv kan beräkna kapitalunderlaget.

3.3.2 Värdet av tillgångar på investeringssparkonto

Som redan nämnts bör en del av kapitalunderlaget utgöras av värdet på tillgångar som vid vissa tillfällen förvaras på investeringssparkontot. Ju oftare avstämning av tillgångarnas värde ska ske, desto större följsamhet blir det mellan schablonintäktens storlek och värdeutvecklingen på tillgångarna. Ju fler värderingstidpunkter desto större blir dock komplexiteten i beräkningsmodellen, vilket försvårar för kontoinnehavaren, och även för investeringsföretaget, att beräkna kapitalunderlaget.

En rimlig avvägning av dessa aspekter uppnås om kapitalunderlaget beräknas som ett genomsnittligt värde baserat på marknadsvärdet av tillgångarna på ett investeringssparkonto vid ingången av varje kvartal under det aktuella kalenderåret. Det vill säga värdet ska avläsas vid fyra tidpunkter per år. Därmed uppnås viss följsamhet mellan utvecklingen av det sammanlagda värdet på kontot och kapitalunderlagets storlek. Vidare bör kontoinnehavaren ha möjlighet att beräkna ett kapitalunderlag som är baserat på det sammanlagda värdet vid fyra tillfällen per år dividerat med fyra. En värdering per kvartal torde visserligen innebära viss ökad administration för investeringsföretagen jämfört med om underlaget bara baseras på värdet vid en tidpunkt, men den bedöms som rimlig i förhållande till målet att uppnå viss följsamhet.

Om större följsamhet eftersträvas krävs fler värderingstidpunkter än fyra gånger per år. Tänkbara alternativ till kvartalsvisa avstämningar skulle kunna vara att värdet mäts dag för dag eller månad för månad. En beräkningsmodell som bygger på något av dessa två alternativ ställer dock stora krav på de institut som erbjuder investeringssparkonto och riskerar att på ett oproportionerligt sätt öka deras administrativa bördor. Vidare skulle det med beräkning dag för dag eller månad för månad bli mycket komplicerat för den enskilde att själv beräkna kapitalunderlaget. Av dessa skäl föreslås inte något av dessa alternativ.

Om en förenkling av modellen för hur kapitalunderlaget ska beräknas eftersträvas är ett möjligt alternativ till kvartalsberäkning att enbart värdet vid beskattningsårets ingång ligger till grund för beskattningen. Detta gäller i dag för kapitalförsäkring. Då blir det dock ingen följsamhet alls mellan värdeutvecklingen under året och schablonintäktens storlek. Därför bedöms detta inte vara ett lämpligt alternativ.

Tillgångar som har emitterats i syfte att tas upp till handel på reglerad marknad

I den föreslagna 13 § första stycket 1 lagen om investeringssparkonto anges att annan än kontoinnehavaren får överföra otillåtna tillgångar till kontoinnehavarens investeringssparkonto som kontoinnehavaren har förvärvat på visst sätt. Det rör sig om tillgångar som kontoinnehavaren har förvärvat från den som har emitterat tillgångarna om de inom trettio dagar från emissionen avses bli upptagna till handel på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES). Sådana tillgångar får enligt 17 § samma lag förvaras på investeringssparkontot till och med den sextionde dagen efter den dag då de emitterades. Om tillgångarna tas upp till handel på en reglerad marknad inom denna period regleras dock rätten att förvara tillgångar av andra paragrafer i samma lag.

Överföringar enligt 13 § första stycket 1 lagen om investeringssparkonto utgör ett avsteg från utgångspunkten för överföring av finansiella instrument till ett investeringssparkonto att tillgångar som har förvärvats direkt från en juridisk person, i detta fall emittenten, inte får överföras till ett investeringssparkonto. Den utgör även ett avsteg från utgångspunkten att otillåtna tillgångar inte ska få överföras till ett investeringssparkonto. För att minimera risken för att bestämmelsen missbrukas i syfte att undkomma beskattning bör tillgångar som förvaras på ett investeringssparkonto med stöd av 17 § samma lag inte omfattas av schablonbeskattningen. Det innebär att värdet av sådana tillgångar inte ska öka kapitalunderlaget.

Om nu aktuella tillgångar skulle omfattas av schablonbeskattningen kan det inte uteslutas att emissioner genomförs i uppgivet syfte att tillgångar ska tas upp till handel på reglerad marknad, trots att det i praktiken vore uteslutet. Skälet för detta skulle kunna vara att på detta sätt få in otillåtna tillgångar på ett investeringssparkonto för att där kunna avyttra dem utan omedelbar skatteeffekt. Alternativt skulle de kunna avföras från investeringssparkontot och tilldelas en anskaffningsutgift som överensstämmer med tillgångarnas marknadsvärde, jfr avsnitt 3.6. Dessa förfaranden skulle kunna vara lönsamma om förvärvet från emittenten skett till ett pris som understiger tillgångarnas marknadsvärde.

Normalt sett ska de tillgångar som avses här förvaras på ett investeringssparkonto med stöd av 17 § lagen om investeringssparkonto under endast en kortare övergångsperiod. Syftet med emissionen ska ju vara att tillgångarna ska tas upp till handel på en reglerad marknad. När så sker förvaras tillgångarna inte längre på investeringssparkontot med stöd av denna bestämmelse och omfattas därmed av schablonbeskattningen. Risken för att tillgångar inte skulle tas upp till handel inom den sextiodagarsperiod som de får förvaras på investeringssparkontot enligt lagen om investeringssparkonto bör inte avskräcka kontoinnehavare från att delta i sådana emissioner. Anskaffningsutgiften för tillgångar som förvärvats och överförts till ett investeringssparkonto, och som förvaras på kontot med stöd av 17 § lagen om investeringssparkonto, och som sedan avförs från kontot beräknas ju på samma sätt som för andra tillgångar som har förvärvats vid emission inom den konventionella beskattningen.

Kvalificerade andelar

I 57 kap. IL finns särskilda regler som gäller vid beskattningen av aktiva delägare i fåmansföretag. Reglerna syftar till att inkomster i ett fåmansföretag, som beror på att ägaren har arbetat i företaget, ska beskattas som arbetsinkomster och inte som kapitalinkomster. För att en ägare ska beröras av de särskilda reglerna krävs normalt att ägaren varit verksam (aktiv) i företaget i betydande omfattning någon gång under de senaste fem åren. Ägarens andelar sägs då vara kvalificerade om inte annat är särskilt stadgat. Reglerna tillämpas också för den som är närstående till en aktiv delägare.

Vid tillämpningen av reglerna beräknas avkastningen på det kapital som har investerats i företaget schablonmässigt. Reglerna innebär att man beräknar en normalavkastning eller ett visst s.k. gränobelopp som ska beskattas i inkomstslaget kapital hos ägaren. Skattesatsen är 20 procent och uppnås genom att två tredjedelar av utdelningen upp till gränobeloppet tas upp till beskattning. Utdelning som överstiger gränobeloppet beskattas i inkomstslaget tjänst. Även en kapitalvinst som uppkommer när kvalificerade andelar avyttras fördelas på inkomstlagen tjänst och kapital.

Om kvalificerade andelar avyttras genom ett andelsbyte, ska mottagna andelar anses kvalificerade hos andelsägaren. Detsamma gäller en andel som mottagits vid en partiell fission om mottagaren omedelbart före den partiella fissionen ägt en kvalificerad andel i det överlåtande företaget. Andelar som erhålls som utdelning från ett svenskt aktiebolag i form av andelar i ett dotterbolag, s.k. lex Asea-utdelning, kan också under vissa förutsättningar bli kvalificerade. När kvalificerade andelar som erhållits på angivet sätt avyttras, kan del av kapitalvinsten komma att beskattas i inkomstslaget tjänst. Även utdelning kan komma att tjänstebeskattas. Reglerna för hur mycket av avkastningen som ska beskattas i inkomstslaget tjänst respektive kapital är komplicerade.

Bestämmelserna om beskattning av kvalificerade andelar medför att sådana andelar inte kan schablonbeskattas på samma sätt som andra finansiella instrument. Det skulle strida mot syftet med reglerna, nämligen att inkomster i ett fåmansföretag, som beror på att ägaren har arbetat i företaget, ska beskattas som arbetsinkomster och inte som kapitalinkomster. Av denna anledning bör värdet av kvalificerade andelar som förvaras på ett investeringssparkonto inte ingå i kapitalunderlaget.

3.3.3 Inbetalning till investeringssparkonto

En viktig utgångspunkt för utformningen av beräkningsmodellen för kapitalunderlaget är att det inte ska vara möjligt att förvara tillgångar på ett investeringssparkonto under större delen av året utan att det avspeglas i kapitalunderlaget. Med en beskattningsmodell som enbart baseras på en kvartalsvis beräkning av värdet på tillgångarna på ett investeringssparkonto skulle detta vara möjligt genom att kontoinnehavaren minskar sparandet strax innan ett kvartalsskifte för att efter detta skifte öka sparandet i samma utsträckning.

För att förhindra att kontoinnehavare undviker skatt på detta sätt föreslås att modellen för beräkning av kapitalunderlaget kompletteras med att marknadsvärdet av inbetalningar av kontanta medel till kontot ska öka kapitalunderlaget. Med en sådan reglering lönar det sig inte att genom transaktioner kring kvartalsskiftet minska den del av kapitalunderlaget som avser värdet av tillgångarna på investeringssparkontot eftersom den del av kapitalunderlaget som avser inbetalningar av kontanta medel ökar i samma utsträckning.

Det är marknadsvärdet vid inbetalningen som bör öka kapitalunderlaget. En inbetalning anses ha skett först när den är fullbordad, vilket är i samma stund som de kontanta medlen förtecknas på investeringssparkontot. Det är således marknadsvärdet vid denna tidpunkt som ska beaktas vid beräkningen av kapitalunderlaget.

Det är dock inte alla inbetalningar som bör öka kapitalunderlaget. Det är enbart inbetalningar till investeringssparkontot som avser ”nya” kontanta medel inom investeringssparkontosystemet, i den bemärkelsen att medlen inte härrör från andra tillgångar som förvaras på kontot eller avser överföringar från ett annat investeringssparkonto, som bör öka kapitalunderlaget. Inbetalningar som avser ränta, utdelning och annan avkastning på tillgångar som förvaras på investeringssparkontot bör därför inte öka kapitalunderlaget. Det bör inte heller ersättning vid sådan överlåtelse av tillgångar som förvaras på investeringssparkontot till följd av vilken tillgångarna får överföras till förvärvaren eller kontanta medel som har överförts till investeringssparkontot från ett annat investeringsparkonto. Inte heller inbetalningar från det investeringsföretag som för investeringssparkontot bör öka kapitalunderlaget om inbetalningen görs på grund av att investeringsföretaget har växlat valuta med kontoinnehavaren. Detta gäller oavsett vilka slags valutor som har växlat och oavsett anledningen till att kontoinnehavaren har växlat dem, under förutsättning att den valuta som kontoinnehavaren använder för att växla till sig en annan valuta förvaras på investeringssparkontot. Växlingen kan t.ex. ske för att kontoinnehavaren har för avsikt att förvärva finansiella instrument som handlas på en utländsk marknad. I sådana fall kan det krävas att förvärvet betalas med det aktuella landets valuta. Ett annat exempel på när en kontoinnehavare kan tänkas vilja växla valuta som förvaras på investeringssparkontot är när han eller hon har fått utländsk valuta i t.ex. utdelning på utländska aktier.

Nämnda utgångspunkt bör dock frångås vad gäller överföring av kontanta medel från en annan kontoinnehavares investeringssparkonto. Av avsnitt 3.3.7 framgår att inbetalningar av kontanta medel till ett investeringssparkonto, och andra händelser som enligt huvudregeln ska öka kapitalunderlaget, inte ska öka kapitalunderlaget om kontoinnehavaren vid inbetalningen var begränsat skattskyldig. Om alla överföringar av kontanta medel inom investeringssparkontosystemet skulle undantas från utgångspunkten att inbetalningar ska öka kapitalunderlaget skulle ett samarbete mellan en obegränsat skattskyldig kontoinnehavare A och en begränsat skattskyldig kontoinnehavare B kunna leda till att A under större delen av kalenderåret skattefritt kan förvara tillgångar på sitt investeringssparkonto. Det skulle kunna ske genom att A inför varje kvartalsskifte överför tillgångarna på kontot till B och B överför tillgångarna till A efter varje kvartalsskifte. A:s kapitalunderlag baserat på inne-

hav på investeringssparkontot skulle bli noll kronor medan B inte är skattskyldig för schablonintäkt på sitt investeringssparkonto.

Risken för sådana förfaranden torde visserligen inte vara särskilt stor. Det är dock olyckligt att bygga in en sådan svaghet i systemet. För att förhindra sådana förfaranden föreslås därför att inbetalningar av kontanta medel som innan överföringen förvarades på en annans investeringssparkonto ska öka kapitalunderlaget. Detta bör dock inte gälla om överföringen avser ersättning vid mottagande kontoinnehavares överlåtelse av finansiella instrument på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför EES eller en handelsplattform. Vid sådana överlåtelser känner överlåtaren normalt inte till vem som förvärvat tillgångarna och bl.a. av detta skäl kan överlåtelserna inte missbrukas i syfte att kringgå beskattning. Ersättning som tas emot på ett investeringssparkonto som avser mottagande kontoinnehavares överlåtelse av finansiella instrument på kontot direkt till en annan kontoinnehavare bör dock beaktas vid beräkningen av kapitalunderlaget.

Den föreslagna regleringen innebär vid överföringar mellan två investeringssparkonton att kontanta medel som en gång redan har ökat kapitalunderlaget vid inträdet i den schablonbeskattade sfären kan komma att göra det ännu en gång.

3.3.4 Överföring av finansiella instrument till eget investeringsparkonto

Innehavaren av ett investeringssparkonto får överföra finansiella instrument som är investeringstillgångar, men inte otillåtna tillgångar, till kontot. Detta gäller oavsett var tillgångarna som ska överföras till investeringssparkontot förvaras. Om överföringen avser tillgångar som inte förvarades på ett annat investeringssparkonto bör marknadsvärdet av tillgångarna öka kapitalunderlaget. Utan en sådan reglering skulle det nämligen vara möjligt att kringgå beskattningen hänförlig till investeringssparkontot genom att upprepa transaktioner som går ut på att strax efter ett kvartalsskifte överföra finansiella instrument som är investeringstillgångar till investeringssparkontot och strax före ett kvartalsskifte realisera tillgångarna och ta ut pengarna från kontot.

Det är marknadsvärdet vid överföringen som bör vara avgörande för med hur mycket kapitalunderlaget ska ökas. En överföring anses ha skett först när den är fullbordad. Överföringen är fullbordad i samma stund som tillgångarna förtecknas på investeringssparkontot och det är således marknadsvärdet vid denna tidpunkt som ska beaktas vid beräkningen av kapitalunderlaget.

På samma sätt som för inbetalning av kontanta medel bör för överföring av finansiella instrument gälla att bara värdet av finansiella instrument som inte härrör från andra tillgångar som förvaras på kontot eller avser överföring från ett annat investeringssparkonto ska öka kapitalunderlaget. Det innebär att överföring av finansiella instrument från ett annat eget investeringssparkonto inte ska öka kapitalunderlaget.

3.3.5 Överföring av finansiella instrument till investeringsspar-konto från annans investeringssparkonto

Finansiella instrument som är investeringstillgångar får utan begränsningar överföras mellan investeringssparkonton med olika innehavare. Det innebär t.ex. att sådana tillgångar som en kontoinnehavare har förvärvat direkt från en annan kontoinnehavare får överföras till den förstnämnde kontoinnehavaren. Benefika överlåtelser och förvärv kan också ske inom investeringssparkontosystemet.

Trots att det i dessa fall handlar om tillgångar som redan befinner sig inom den schablonbeskattade sfären bör, av samma skäl som gäller för kontanta medel, se avsnitt 3.3.3, överföringar av finansiella instrument som är investeringstillgångar mellan investeringssparkonton med olika innehavare beaktas vid beräkningen av kapitalunderlaget för det mottagande kontot. Detta bör dock enbart gälla i de fall en transaktion görs direkt mellan två kontoinnehavare. Överföringar efter förvärv på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför EES eller en handelsplattform bör inte öka kapitalunderlaget även om överlåtarens förvarade de förvärvade tillgångarna på ett investeringssparkonto.

3.3.6 Överföring av tillgångar mellan investeringssparkonton över ett kvartalsskifte

När kontoinnehavare flyttar tillgångar mellan investeringssparkonton och det sker i nära anslutning till nästa kvartalsskifte kan det inte uteslutas att tillgångarna inte är förtecknade på något av de inblandade investeringssparkontona vid ingången av efterföljande kvartal. Det bör inte vara möjligt att på detta sätt påverka det sammanlagda kapitalunderlaget för kontona. Värdet av tillgångar som överförs från ett investeringssparkonto, men som inte är förtecknade på något sådant konto vid ingången av ett kvartal på grund av att en överföring av tillgångarna mellan investeringssparkonton pågår, bör därför tas med vid beräkning av kapitalunderlaget för det investeringssparkonto till vilket tillgångarna förs över. Detta bör gälla oavsett om överföringen har skett mellan investeringssparkonton som har samma eller olika innehavare eller om investeringssparkontona förs av samma eller olika investeringsföretag. Vidare bör detta gälla oavsett om överföringen avser finansiella instrument eller kontanta medel eller båda.

3.3.7 Kontoinnehavare som är begränsat skattskyldig

I lagen om investeringssparkonto finns inga inskränkningar avseende begränsat skattskyldiga personers rätt att öppna eller inneha investeringssparkonto. Utgångspunkten avseende beskattningen av begränsat skattskyldiga personer på grund av innehav av investeringssparkonto bör vara att de inte ska schablonbeskattas för den tid de har varit begränsat skattskyldiga eftersom Sverige inte har något berättigat skatteanspråk för denna tid. Den som har varit begränsad skattskyldig under hela den tid under ett kalenderår som denne har innehaft ett investeringssparkonto ska således inte ta upp någon schablonintäkt.

Detta innebär t.ex. att en begränsat skattskyldig person som innehar ett investeringssparkonto vid kalenderårets ingång men som avslutar detta konto innan personen ifråga blir obegränsat skattskyldig i Sverige inte ska ta upp någon schablonintäkt. Motsvarande gäller i utflyttningsfallet om den som flyttar ut från Sverige, och därigenom blir begränsat skattskyldig, skaffar sig ett investeringssparkonto först efter utflyttningen.

I de fall kontoinnehavaren under ett kalenderår har innehaft ett investeringssparkonto och under denna tid varit såväl obegränsat som begränsat skattskyldig bör kapitalunderlaget proportioneras på sådant sätt att endast den del av schablonintäkten som kan anses härröra från tid under vilken innehavaren var obegränsat skattskyldig ska tas upp till beskattning. Det innebär att kapitalunderlaget bara ska beräknas på marknadsvärdet av tillgångar som förvaras på kontot vid ingången av de kvartal vid vilka kontoinnehavaren är obegränsat skattskyldig. Vidare ska inbetalningar och överföringar av finansiella instrument till kontot öka kapitalunderlaget om kontoinnehavaren vid inbetalningarna respektive överföringarna var obegränsat skattskyldig, men inte annars. Slutligen ska marknadsvärdet av överförda tillgångar vid en överföring mellan två investeringssparkonton som medför att tillgångarna inte är förtecknade på något av dessa konton vid nästföljande kvartals ingång bara öka det mottagande kontots kapitalunderlag om kontoinnehavaren vid överföringen var obegränsat skattskyldig.

Följande exempel kan illustrera det sagda. En kontoinnehavare K innehar sedan flera år tillbaka ett investeringssparkonto. K är begränsat skattskyldig men flyttar till Sverige den 1 juni år 1 och blir då obegränsat skattskyldig. Marknadsvärdet av tillgångar som förvaras på K:s investeringssparkonto vid ingången av tredje och fjärde kvartalet (den 1 juli respektive den 1 oktober) ska öka kapitalunderlaget. Detsamma gäller inbetalningar och överföringar till kontot som görs från och med den 1 juni år 1, dvs. de ska öka kapitalunderlaget. Om K därefter flyttar ut från Sverige den 1 juni år 2, och därigenom blir begränsat skattskyldig, och behåller sitt investeringssparkonto, ska kapitalunderlaget för år 2 bara beräknas på marknadsvärdet vid ingången av de två första kvartalen och insättningar och överföringar som gjorts före denna dag.

3.4 Schablonintäkt

Förslag: Schablonintäkten ska beräknas till kapitalunderlaget multiplicerat med statslåneräntan vid utgången av november under föregående kalenderår med tillägg av 0,75 procentenheter.

Skattemodellen för investeringssparkontot bygger på att en schablonmässig avkastning beräknas på ett kapitalunderlag och att denna avkastning sedan tas upp till beskattning som en kapitalinkomst. Frågan är då hur denna avkastning ska beräknas, dvs. vilken räntefaktor som ska användas.

Statslåneräntan, dvs. den genomsnittliga räntan för alla utestående statspapper med minst fem års återstående löptid, föreslås som utgångspunkt vid bestämmandet av räntefaktorn för investeringssparkontot.

Statslåneräntan ligger redan i dag till grund för schablonbeskattning av sparande i såväl kapitalförsäkring som pensionsförsäkring.

I promemorian föreslås att tillämpligt värde på statslåneräntan ska vara värdet den 30 november föregående kalenderår. Detta skiljer sig från nuvarande utformning av lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel, där värdet fastställs som den genomsnittliga statslåneräntan under kalenderåret närmast före ingången av beskattningsåret. Syftet med förändringen är att uppnå bättre följsamhet med den riskfria ränta som statslåneräntan är tänkt att approximera. Dels är bättre följsamhet önskvärd i sig, dels bidrar det något till att förebygga räntearbiter i det fall att de korta marknadsräntorna under en period skulle komma att kraftigt överstiga föregående års statslåneränta.

Vidare föreslås att räntefaktorn bör överstiga statslåneräntan, med hänsyn till den överavkastning som riskfyllda tillgångar såsom aktier förväntas ge i förhållande till den i det närmaste riskfria avkastningen från långa statspapper. Sparande på ett investeringssparkonto förväntas i hög grad utgöras av sparande i aktier, antingen direkt eller indirekt via investeringsfonder. Det finns inga begränsningar i hur stor andel av sparandet som kan placeras i olika finansiella instrument, t.ex. aktier, och sparandet är inte heller bundet på något sätt. Dessa faktorer påverkar hur stor avkastningen kan bli och har därför betydelse när räntefaktorn ska bestämmas.

Räntefaktorn föreslås uppgå till statslåneräntan ökat med 0,75 procentenheter, ett påslag som klart understiger den förväntade överavkastningen på 3,3 procent för aktier jämfört med långa statspapper (se avsnitt 6.1.1).

Den beräknade schablonintäkten ska tas upp som en inkomst i inkomstslaget kapital och beskattas med den vanliga skattesatsen för kapitalinkomster, dvs. 30 procent. Nivån på schablonbeskattningen bestäms av produkten av skattesatsen och schablonräntan. Det saknas skäl att avvika från den vanliga skattesatsen på 30 procent. Önskad beskattningsnivå bör i stället uppnås genom valet av räntefaktor.

Med en schablonintäkt som beräknas som statslåneräntan vid utgången av november föregående beskattningsår med tillägg av 0,75 procentenheter bedöms den förväntade effektiva skattesatsen för tillgångar på investeringssparkonto uppgå till ca 22,2 procent. Beräkningen av den effektiva skattesatsen bygger på antaganden om tillgångarnas sammansättning och den förväntade avkastningen för respektive tillgångsslag. Dessa antaganden redovisas mer ingående i avsnitt 6.1.1.

Den effektiva skattesatsen om samma tillgångar i stället beskattas konventionellt bedöms uppgå till 28,7 procent (se avsnitt 6.1.1).

Därmed innebär den beskattningsnivå som föreslås för investeringssparkontot en sänkning av den förväntade effektiva skattesatsen med drygt 6 procentenheter jämfört med konventionell beskattning.

Den lägre effektiva skattesatsen kan motiveras eftersom hushållens långsiktiga sparande i direktägda finansiella tillgångar bör uppmuntras. Eftersom sparande på ett investeringssparkonto inte är bundet kan sparformen samtidigt utgöra ett buffertsparande och erbjuda goda möjligheter att spara ihop till riskkapital för eget entreprenörskap.

Ur ett fiskalt perspektiv kan den lägre effektiva skattesatsen även motiveras med att beskattningsnivån för investeringssparkonto även

föreslås gälla för kapitalförsäkringar. För kapitalförsäkringar med underliggande tillgångar som motsvarar de som förväntas inom ramarna för investeringssparkontot bedöms den effektiva skattesatsen med rådande regler uppgå till 17,7 procent. (Kapitalförsäkringar diskuteras mer utförligt i avsnitt 4.) Åtgärden innebär således ökad skattemässigt neutralitet mellan direktäggande av finansiella tillgångar på ett investeringssparkonto och ägande via kapitalförsäkring. Dessutom tar de offentligfinansiella effekterna av sänkt effektiv skattesats för direktäggande och höjd effektiv skattesats för ägande via kapitalförsäkring i viss utsträckning ut varandra.

Slutligen välkomnas ett ökat inslag av schablonbeskattning av sparande, eftersom man därigenom minskar inslagen av uppskjuten beskattning i skattesystemet.

3.5 Undantag från konventionell beskattning

Förslag: Avkastning på tillgångar som förvaras på ett investeringssparkonto ska inte tas upp till beskattning. Inte heller kapitalvinster på sådana tillgångar ska tas upp. På motsvarande sätt får inte utgifter och kapitalförluster som avser tillgångar på ett investeringssparkonto dras av. Detta gäller dock inte kapitalvinster och kapitalförluster vid sådan avyttring som anses ha skett när finansiella instrument som är investeringstillgångar har överförts till ett investeringssparkonto eller när utländsk valuta har inbetalats till ett investeringssparkonto.

För kvalificerade andelar och otillåtna tillgångar som förvaras på ett investeringssparkonto med stöd av 17 § lagen om investeringssparkonto gäller att avkastning och kapitalvinster ska tas upp och utgifter och kapitalförluster får dras av.

Innehavare av ett investeringssparkonto ska ta upp en schablonmässigt beräknad intäkt till beskattning. Det innebär att faktisk avkastning och kapitalvinster respektive utgifter och kapitalförluster på tillgångar som förvaras på ett investeringssparkonto inte ska tas upp respektive dras av särskilt.

Av avsnitt 3.7 framgår att kontoinnehavaren ska anses ha avyttrat finansiella instrument som denne överför till investeringssparkonto från ett annat konto som inte är ett investeringssparkonto. Av samma avsnitt framgår att den som har överfört utländsk valuta till ett investeringssparkonto i vissa situationer ska anses ha avyttrat valutan. Sådana avyttringar sker i och med att de finansiella instrumenten respektive den utländska valutan förtecknas på det mottagande investeringssparkontot. Tillgångarna förvaras således på investeringssparkontot när avyttringen anses ske. Kapitalvinst och kapitalförlust som uppstår vid denna typ av avyttring bör tas upp till beskattning. Undantaget att kapitalvinster och kapitalförluster på tillgångar på ett investeringssparkonto inte ska tas upp bör därför inte gälla vid avyttringar som anses ske genom överföring av finansiella instrument eller inbetalning av utländsk valuta.

Kvalificerade andelar och andra otillåtna tillgångar som förvaras på ett investeringssparkonto med stöd av 17 § lagen om investeringssparkonto omfattas, av skäl som framgår av avsnitt 3.3.2, inte av schablonbeskatt-

ningen. Avkastning och kapitalvinster respektive utgifter och kapitalförluster hänförliga till sådana tillgångar ska därför tas upp respektive dras av även om de förvaras på ett investeringssparkonto. Undantaget från att avkastning och kapitalvinster respektive utgifter och kapitalförluster inte ska tas upp respektive inte får dras av ska därför inte gälla för dessa tillgångar.

3.6 När schablonbeskattningen upphör

Förslag: Anskaffningsutgiften för den som genom köp, byte eller på liknande sätt förvärvar tillgångar som förvaras på ett investeringssparkonto ska beräknas enligt allmänna bestämmelser i IL.

Anskaffningsutgiften för kontoinnehavaren när otillåtna tillgångar avförs från ett investeringssparkonto och överförs till ett annat eget konto som inte är ett investeringssparkonto ska anses motsvara tillgångarnas marknadsvärde när de avförs. Detsamma gäller för förvärvaren när otillåtna tillgångar som har förvärvats genom arv, testamente, gåva, bodelning eller på liknande sätt avförs från ett investeringssparkonto.

När utländsk valuta tas ut från ett investeringssparkonto ska anskaffningsutgiften för kontoinnehavaren anses motsvara valutans marknadsvärde vid denna tidpunkt. När utländsk valuta som har överlåtit genom arv, testamente, gåva, bodelning eller liknande överlåtelse tas ut ska förvärvarens anskaffningsutgift anses motsvara valutans marknadsvärde när den tas ut.

När ett investeringssparkonto upphör ska anskaffningsutgiften för finansiella instrument och utländsk valuta som förvaras på kontot anses motsvara tillgångarnas marknadsvärde när kontot upphör. Detta gäller dock inte för finansiella instrument som har överförs till ett investeringssparkonto om överföringen av tillgångarna har medfört att kontot till vilket överföringen har skett har upphört som investeringssparkonto.

Nu nämnda bestämmelser ska inte tillämpas på kvalificerade andelar eller andra otillåtna tillgångar som när schablonbeskattningen upphör förvaras på ett investeringssparkonto med stöd av 17 § lagen om investeringssparkonto.

Tillgångar som förvaras på ett investeringssparkonto schablonbeskattas, med vissa undantag, och därför har anskaffningsutgiften ingen betydelse för beskattningen så länge tillgångarna förvaras på kontot. Schablonbeskattningen av tillgångarna kan dock upphöra. Det kan ske dels när investeringssparkontot upphör, dels när tillgångar överförs till ett konto som inte är ett investeringssparkonto eller, vad gäller kontanta medel, tas ut. När schablonbeskattningen upphör ska ränta, utdelning och annan avkastning och kapitalvinster på tillgångarna tas upp enligt de vanliga reglerna om beskattning i inkomstslaget kapital och utgifter och kapitalförluster får dras av. Tillgångarnas anskaffningsutgift får då betydelse vid beräkningen av kapitalvinst eller kapitalförlust. Frågan uppkommer i dessa fall om tillgångarnas faktiska anskaffningsutgift eller en på annat

sätt beräknad anskaffningsutgift ska tillämpas på tillgångar som inte längre omfattas av schablonbeskattningen.

Anskaffningsutgift för förvärvare vid onerösa förvärv

När tillgångar på ett investeringssparkonto avförs och överförs till förvärvaren i samband med kontoinnehavarens överlåtelse av tillgångarna genom försäljning, byte eller på liknande sätt, eller tas ut om det är fråga om kontanta medel, är tillgångarna härafter, såvida inte en överföring sker direkt mellan två investeringssparkonton, föremål för konventionell beskattning. Förvärvaren har i dessa fall haft en utgift för anskaffandet av tillgångarna. Denna utgift bör, i enlighet med allmänna bestämmelser i inkomstskattelagen (1999:1229), förkortad IL, ligga till grund för den fortsatta skattemässiga behandlingen av tillgångarna inom det konventionella skattesystemet. Således bör vid förvärv i dessa fall tillgångarnas faktiska anskaffningsutgift tillämpas när tillgångarna lämnar den schablonbeskattade sfären.

Anskaffningsutgift för kontoinnehavaren

Värdestegring avseende tillgångar som omfattas av det konventionella skattesystemet beskattas först när tillgångarna avyttras. Till skillnad från sådana tillgångar beskattas värdestegring på tillgångar inom investeringssparkontosystemet löpande genom den schablonintäkt som ska tas upp. Om en viss tillgång har stigit i värde har detta lett till att kapitalunderlaget, som ligger till grund för beräkningen av schablonintäkten, har ökat i motsvarande utsträckning. Det kan därför inte sägas belöpa någon latent kapitalvinst på sådana tillgångar. På grund härav bör värdestegringar som sker inom det schablonbeskattade området inte på nytt beskattas när schablonbeskattningen upphör, vilket skulle bli effekten om den faktiska anskaffningsutgiften skulle ligga till grund för beräkning av vinst eller förlust vid en framtida avyttring. Det är därför inte lämpligt att tillämpa den faktiska anskaffningsutgiften på tillgångar som har samma ägare före som efter det att schablonbeskattningen upphör.

Eftersom värdestegringen för tillgångar på ett investeringssparkonto får anses ha omfattats av schablonintäkten bör utgångspunkten i stället vara att anskaffningsutgiften när schablonbeskattningen upphör ska bestämmas till tillgångarnas marknadsvärde vid denna tidpunkt. Även i de fall när tillgångarna har stigit i värde innebär det att innehavaren kan välja att avyttra tillgångarna så fort de har lämnat den schablonbeskattade sfären utan att det uppstår någon kapitalvinst. Att bestämma anskaffningsutgiften på detta sätt blir visserligen inte förmånligt i de situationer när tillgångarna har sjunkit i värde. I dessa fall skulle det vara förmånligare för innehavaren om den faktiska anskaffningsutgiften tillämpades vid den konventionella beskattningen, eftersom den är högre än marknadsvärdet när schablonbeskattningen upphör. Det kan dock inte komma i fråga att den skattskyldige ska få välja vilket av dessa värden som ska utgöra anskaffningsutgiften när schablonbeskattningen upphör. Det ligger i schablonbeskattningens natur att den är förmånlig i vissa situationer men inte i andra. Tilläggas kan att ett av syftena med investerings-

sparkontot är att innehavaren inte ska behöva hålla reda på anskaffningsutgifter. Detta syfte skulle förfelas om det är möjligt att tillämpa den faktiska anskaffningsutgiften om schablonbeskattningen upphör.

Utgångspunkten för fastställande av anskaffningsutgiften som ska tillämpas inom den konventionella beskattningen i de fall äganderätten inte har övergått till annan ska alltså vara tillgångarnas marknadsvärde när schablonbeskattningen upphör. För tillgångar som har förvarats på ett investeringssparkonto, förutom sådana tillgångar som aldrig har varit föremål för sådan beskattning, upphör schablonbeskattningen antingen när kontot upphör som investeringssparkonto eller när tillgångarna avförs eller tas ut från kontot. Det är enbart otillåtna tillgångar och kontanta medel som får avföras och överföras till ett annat eget konto respektive tas ut från ett investeringssparkonto.

Anskaffningsutgift för förvärvare vid benefika förvärv

Investeringstillgångar som förvaras på ett investeringssparkonto som kontoinnehavaren har överlåtit genom arv, testamente, gåva, bodelning eller på liknande sätt får bara överföras till förvärvarens konto om förvärvarens konto är ett investeringssparkonto. Vid överföringar mellan investeringssparkonton har anskaffningsutgiften för förvärvaren ingen skattemässig betydelse. Av denna anledning är det inte nödvändigt med en särskild bestämmelse om anskaffningsutgiften vid denna typ av förvärv.

Otillåtna tillgångar som förvaras på ett investeringssparkonto som har förvärvats genom arv, testamente, gåva, bodelning eller på liknande sätt får däremot överföras till förvärvarens konto under förutsättning att detta konto inte är ett investeringssparkonto. En sådan överföring kan också ske via ett annat konto som inte är ett investeringssparkonto som innehas av överlåtaren.

För kontanta medel som förvaras på ett investeringssparkonto finns inga begränsningar såvitt avser överföring till förvärvaren i samband med benefika överlåtelse. Vid sådana överlåtelse är det alltså möjligt att ta ut och överföra utländsk valuta till förvärvarens konto som inte är ett investeringssparkonto.

Frågan är vilken anskaffningsutgift som ska gälla för förvärvaren av otillåtna tillgångar eller utländsk valuta i dessa situationer.

Enligt 44 kap. 21 § IL inträder vid benefika förvärv förvärvaren i den tidigare ägarens skattemässiga situation (kontinuitetsprincipen). I fråga om bl.a. delägarätter och fordringsrätter, dvs. vissa typer av finansiella instrument, ska som anskaffningsutgift räknas ett belopp som motsvarar det omkostnadsbelopp som skulle ha använts om den tidigare ägaren i stället hade avyttrat tillgångarna på dagen för äganderättsövergången.

Om överlåtelsen, dvs. äganderättsövergången, sker när tillgångarna inte förvaras på ett investeringssparkonto ska givetvis kontinuitetsprincipen tillämpas. Det är däremot inte lämpligt att tillämpa denna princip om överlåtelsen sker när tillgångarna förvaras på ett investeringsparkonto. En tanke med investeringssparkontot är nämligen att kontoinnehavaren inte ska behöva hålla reda på anskaffningsutgifter för tillgångar på kontot. Om förvärvaren vid tillämpning av kontinuitetsprin-

cipen ska få en rättvisande anskaffningsutgift förutsätter det att han eller hon kan få reda på kontoinnehavarens anskaffningsutgift. Ett annat skäl mot att tillämpa kontinuitetsprincipen i dessa fall är att de överlåtna tillgångarna har schablonbeskattats under den tid de har förvarats på investeringssparkonto. Om kontinuitetsprincipen skulle tillämpas i förhållande till förvärvaren skulle det innebära att värdestegring på tillgångarna som har förvärvats på investeringssparkontot skulle beskattas två gånger.

Anskaffningsutgiften för förvärvaren vid en benefik överlåtelse av tillgångar som förvaras på ett investeringssparkonto bör i stället beräknas på samma sätt som för kontoinnehavaren om denne skulle ta ut tillgångarna från det schablonbeskattade systemet. Det vill säga anskaffningsutgiften bör anses motsvara tillgångarnas marknadsvärde när de avförs från investeringssparkontot eller, om det handlar om utländsk valuta, valutans värde när den tas ut från kontot.

Tillgångar som inte är föremål för schablonbeskattning

Om otillåtna tillgångar som förvaras på ett investeringssparkonto med stöd av 17 § lagen om investeringssparkonto inte byter karaktär till investeringstillgångar får de förvaras på investeringssparkontot till och med den sextionde dagen efter den dag då de emitterades. De har då under denna period inte varit föremål för schablonbeskattning. Med anledning härav bör de särskilda bestämmelserna om anskaffningsutgift som gäller tillgångar som inte längre omfattas av schablonbeskattning som föreslås i denna promemoria inte tillämpas på denna typ av tillgångar. Det kan tilläggas att den som förvärvar otillåtna tillgångar vid en emission vars syfte är att tillgångarna inom trettio dagar ska bli investeringstillgångar får förutsättas vara medveten om att förvärvet avser otillåtna tillgångar. Det bör därför finnas goda förutsättningar för förvärvaren att hålla reda på den faktiska anskaffningsutgiften för det fall det tänkta karaktärsskiftet inte sker och tillgångarna inte blir föremål för schablonbeskattning.

Inte heller kvalificerade andelar är föremål för schablonbeskattning. De torde endast undantagsvis komma att förvaras på ett investeringssparkonto och får då maximalt förvaras där i trettio dagar. Det skulle kunna inträffa att tillgångar som blir kvalificerade andelar förvärvas och överförs till ett investeringssparkonto. Kvalificerade andelar kan också undantagsvis komma att förvaras på ett investeringssparkonto på grund av att andelarna blir kvalificerade under tiden de finns på kontot. Ett möjligt exempel är aktier i ett fåmansbolag som tidigare har varit föremål för handel på en reglerad marknad men som avnoterats och där det finns aktiva ägare. Kontoinnehavaren kan således ha innehaft dem under lång tid innan de blir kvalificerade.

I de fall andelar blir kvalificerade under tiden de finns på ett investeringssparkonto har kontoinnehavaren inte nödvändigtvis haft anledning att hålla reda på den faktiska anskaffningsutgiften för dessa andelar eftersom det kommande karaktärsbytet inte behöver ha varit känt vid förvärvet. Inte desto mindre bör de allmänna bestämmelserna för bestämmande av anskaffningsutgift gälla även för kvalificerade andelar. Som redan antytts

bör det bli mycket ovanligt att sådana tillgångar förvaras på ett investeringssparkonto och för att inte riskera att de får en omotiverat hög anskaffningsutgift, vilket skulle kunna leda till för låg beskattning av ägaren, bör den faktiska anskaffningsutgiften vara avgörande för om det vid en framtida avyttring uppstår en kapitalvinst eller kapitalförlust.

Sammanfattningsvis bör den faktiska anskaffningsutgiften ligga till grund för beräkningen av vinst eller förlust vid en framtida avyttring av här aktuella tillgångar. Detta bör även gälla om avyttringen sker när tillgångarna förvaras på ett investeringssparkonto. Den faktiska anskaffningsutgiften bör också, i enlighet med kontinuitetsprincipen, ligga till grund för den anskaffningsutgift som gäller för den som förvärvar sådana tillgångar genom arv, testamente, gåva, bodelning eller på liknande sätt.

Överföringar till ett investeringssparkonto som leder till att kontot upphör

I lagen om investeringssparkonto finns bestämmelser om vilka slags överföringar av finansiella instrument till ett investeringssparkonto som får ske. En överföring av finansiella instrument får anses fullbordad först när instrumenten förtecknas på kontot. Om överföringen har gjorts i strid med bestämmelserna i lagen upphör kontot som investeringssparkonto. Det sker alltså i samma ögonblick som de överförda finansiella instrumenten förtecknas på kontot. Anskaffningsutgiften för tillgångar som överförts på detta vis bör inte bestämmas på samma sätt som för övriga tillgångar som behandlas i detta avsnitt. Anskaffningsutgiften för dessa tillgångar bör i stället beräknas enligt allmänna bestämmelser i IL om anskaffningsutgift och således undantas från de särskilda bestämmelserna om beräkning av anskaffningsutgift för tillgångar som inte längre är föremål för schablonbeskattning.

3.7 Överföring av finansiella instrument och inbetalning av utländsk valuta till investeringssparkonto

Förslag: Den som har betalat in utländsk valuta till ett investeringsparkonto ska anses ha avyttrat valutan mot en ersättning som motsvarar marknadsvärdet på valutan då den förtecknades på kontot.

Inbetalningar av följande slag ska dock inte anses utgöra sådana inbetalningar som medför att valutan ska anses ha avyttrats. Det gäller inbetalningar av:

1. ränta, utdelning och annan avkastning på tillgångar som förvaras på investeringssparkontot,

2. ersättning vid sådan överlåtelse av tillgångar som förvaras på investeringssparkontot till följd av vilken tillgångarna får överföras till förvärvaren,

3. utländsk valuta som överförs från ett annat investeringssparkonto, eller

4. utländsk valuta som överförs efter växling av valuta som förvaras på investeringssparkontot mellan kontoinnehavaren och investeringsföretaget.

Den som har överfört finansiella instrument som är investeringstillgångar till ett eget investeringssparkonto ska anses ha avyttrat tillgångarna mot en ersättning som motsvarar marknadsvärdet då de förtecknades på kontot.

Inbetalning av utländsk valuta

Den nya sparformen investeringssparkonto bygger på att kontoinnehavaren kan sätta in kontanta medel på sitt investeringssparkonto för att inom ramen för detta konto förvärva finansiella instrument. Även andra än kontoinnehavaren ska ha möjlighet att sätta in kontanta medel på ett investeringssparkonto. När det gäller insättning av kontanta medel i form av svenska kronor finns det inga latent kapitalvinster som kan föras över från det konventionella skattesystemet till ett investeringssparkonto. Beträffande utländsk valuta är det dock annorlunda. Om ett innehav av utländsk valuta har stigit i värde uppstår inom den konventionella beskattningen en kapitalvinst när valutan avyttras. Om det vore möjligt att utan några skattemässiga effekter sätta in utländsk valuta på ett investeringssparkonto skulle en sådan kapitalvinst beskattas väsentligt lägre än vid konventionell beskattning. För att det inte ska vara möjligt att på detta sätt överföra latent vinster till ett investeringssparkonto bör en eventuell värdestegring, eller värdeminskning, skattas av i samband med att valutan överförs till kontot. Avskattningen innebär att den som har betalat in utländsk valuta till ett investeringssparkonto ska anses ha avyttrat valutan mot en ersättning som motsvarar marknadsvärdet på valutan när den förtecknades på kontot. Avyttringen ska anses ha skett vid samma tidpunkt, dvs. när valutan förtecknades på kontot. Vinster och förluster på den utländska valutan ska tas upp i det konventionella skattesystemet, såvida avyttringen inte är undantagen från beskattning enligt andra bestämmelser. Enligt 48 kap. 6 § inkomstskattelagen (1999:1229), förkortad IL, ska t.ex. kapitalvinster på sådan utländsk valuta som är

avsedd för den skattskyldiges personliga levnadskostnader under en tillfällig vistelse utomlands inte tas upp.

Det sagda innebär bl.a. att om kontoinnehavaren själv har betalat in utländsk valuta till sitt investeringssparkonto ska inbetalningen ses som en avyttring av valutan. Detsamma gäller den som har betalat in utländsk valuta till en kontoinnehavares investeringssparkonto om valutan är en gåva till kontoinnehavaren eller det är fråga om en annan benefik överlåtelse av valutan, såsom arv, testamente eller bodelning.

Som principiell utgångspunkt bör dock inte inbetalningar i samband med att den utländska valutan enligt allmänna bestämmelser har avyttrats till kontoinnehavaren anses utgöra sådana inbetalningar som medför att valutan ska anses ha avyttrats. Detta för att undvika att samma valuta ska anses ha avyttrats enligt två olika bestämmelser. Med avyttring av tillgångar avses enligt 44 kap. 3 § IL försäljning, byte och liknande överlåtelser av tillgångar. Det innebär t.ex. att den som avyttrar en utländsk valuta till kontoinnehavaren genom att använda den som betalning vid förvärv av tillgångar på ett investeringssparkonto och som betalar in valutan till kontot som utgångspunkt inte bör anses ha avyttrat valutan även på grund av inbetalningen.

Denna utgångspunkt bör dock inte gälla i alla situationer. Även eventuella värdeförändringar av den utländska valutan som sker från det att den avyttras till det att den betalas in på ett investeringssparkonto bör nämligen i princip skattas av. Det är exempelvis inte uteslutet att en kontoinnehavare förvärvar en utländsk valuta och att det dröjer en tid innan valutan betalas in på dennes investeringssparkonto och under denna tid kan värdet på valutan förändras. Om avyttringen sker omedelbart i samband med inbetalningen, eller i nära anslutning till denna, torde valutans värde inte nämnvärt förändras mellan dessa händelser. Detta talar för att inbetalningar av utländsk valuta till ett investeringssparkonto som typiskt sett sker i nära samband med avyttringen bör kunna undantas från huvudregeln att inbetalningen ska anses som en avyttring av valutan.

Utgångspunkten att inbetalningar i samband med avyttring av utländsk valuta inte ska anses utgöra sådana inbetalningar som medför att den utländska valutan ska anses ha avyttrats bör vidare enbart gälla avyttringar som sker mot en ersättning som motsvarar marknadsvärdet. Om alla inbetalningar i samband med avyttring av utländsk valuta skulle vara undantagna från avskattningsbestämmelsen är det möjligt att genom förvärv till underpris föra över obeskattade värden till investeringssparkontosystemet. Det resonemang som förs i avsnitt 2.6.1 om överföring av finansiella instrument är även relevant i förhållande till utländsk valuta.

Som redan nämnts bör kontoinnehavarens egen inbetalning av utländsk valuta och annans inbetalningar av utländsk valuta som har överlåtits till kontoinnehavaren genom gåva och andra benefika fång anses utgöra en avyttring av valutan. Förutom denna slags inbetalningar torde sådana inbetalningar som avses i den föreslagna 42 kap. 37 § tredje stycket utgöra huvuddelen av alla inbetalningar till ett investeringssparkonto. Nämda stycke avser inbetalningar som avser avkastning på tillgångar som förvaras på investeringssparkontot, ersättning vid överlåtelse av sådana tillgångar, överföring från annat eget investeringssparkonto och utländsk valuta som kontoinnehavaren har växlat till sig från investeringsföretaget som för investeringssparkontot. Gemensamt för dessa

inbetalningar, med undantag från överföring från annat eget investeringsparkonto, är att de, om de avser utländsk valuta, typiskt sett kan förväntas ske i nära anslutning till inbetalarens avyttring av valutan och att avyttring sker till valutans marknadsvärde. Dessa inbetalningar bör därför vara undantagna från huvudregeln att inbetalning av utländsk valuta ska anses ha avyttrats. Det gäller även inbetalningar av utländsk valuta som avser överföring från annat eget investeringssparkonto, och även inbetalningar som avser överföring från annans investeringssparkonto, eftersom utländsk valuta som förvaras på ett investeringssparkonto är föremål för schablonbeskattning och därför inte kan anses ha någon latent kapitalvinst. Övriga inbetalningar än de nu nämnda bör inte vara undantagna från huvudregeln.

Överföring av finansiella instrument

Investeringsparkonto är en sparform som i första hand är avsedd för sparande i finansiella instrument som är investeringstillgångar. Sådana tillgångar kan under vissa förutsättningar, t.ex. i samband med vissa typer av förvärv, överföras från annan till kontoinnehavarens investeringssparkonto. En kontoinnehavare kan också överföra finansiella instrument som är investeringstillgångar från ett annat eget konto till investeringssparkontot. Marknadsvärdet av de överförda tillgångarna ska då öka kapitalunderlaget. En kontoinnehavare får inte överföra otillåtna tillgångar till ett eget investeringssparkonto.

På samma sätt som för utländsk valuta har finansiella instrument som har stigit i värde en latent kapitalvinst. Det bör inte heller vara möjligt att till ett investeringssparkonto överföra latent vinster hänförliga till finansiella instrument. Finansiella instrument som är investeringstillgångar som en kontoinnehavare har överfört från ett annat eget konto som inte är ett investeringssparkonto till ett eget investeringssparkonto bör därför skattas av. Avskattningen innebär att den som har överfört sådana tillgångar till ett eget investeringssparkonto ska anses ha avyttrat tillgångarna när de förtecknades på kontot mot en ersättning som motsvarar tillgångarnas marknadsvärde vid denna tidpunkt. Överföringen fullbordas i och med att tillgångarna förtecknas på det mottagande investeringssparkontot och det är alltså när så sker som tillgångarna anses avyttrade och det är värdet vid den tidpunkten som ligger till grund för om det uppstår någon vinst eller förlust vid den tänkta avyttringen. Vinst eller förlust ska tas upp i det konventionella skattesystemet.

I lagen om investeringssparkonto regleras i vilka fall annan än kontoinnehavaren får överföra finansiella instrument till investeringssparkontot. Med undantag från överföringar som sker från annans investeringssparkonto rör det sig om överföringar i samband med förvärv som typiskt sett sker till marknadsvärdet och i nära anslutning till förvärvet. Finansiella instrument som överförs från annans investeringssparkonto kan inte anses ha någon latent kapitalvinst. Andras överföringar av finansiella instrument till ett investeringssparkonto bör därför inte skattas av.

3.8 Tioårsregeln och kupongskatt

Förslag: Kapitalvinster på finansiella instrument som förvaras på ett investeringssparkonto undantas från tioårsregeln i 3 kap. 19 § IL. Kupongskatt tas ut på utdelning på aktie i svenskt aktiebolag eller i europabolag med säte i Sverige och på andel i svensk investeringsfond som förvaras på ett investeringssparkonto.

Kapitalvinster på tillgångar som förvaras på ett investeringssparkonto ska inte tas upp. I stället ska innehavaren av investeringssparkontot ta upp en schablonintäkt i inkomstslaget kapital. För den som inte längre är obegränsat skattskyldig i Sverige beräknas dock inget kapitalunderlag från och med det att denna förändring i skattskyldigheten inträffade, se avsnitt 3.3.7. Frågan uppkommer om den omständigheten att en kontoinnehavare vid utflyttning från Sverige inte längre är skattskyldig för schablonintäkt bör medföra att tillgångarna på investeringssparkonto övergår till att beskattas konventionellt.

En begränsat skattskyldig person betalar kupongskatt i Sverige för utdelning på aktie i svenskt aktiebolag eller i europabolag med säte i Sverige och på andel i svensk investeringsfond. När det gäller kapitalvinst vid avyttring av aktier och vissa andra deläggarrätter samt fordringsrätter i svenska företag är begränsat skattskyldiga personer skattskyldiga i Sverige enligt den s.k. tioårsregeln i 3 kap. 19 § inkomstskattelagen (1999:1229), förkortad IL. Skattskyldighet enligt 3 kap. 19 § IL förutsätter att den skattskyldige vid något tillfälle under det kalenderår när avyttring sker eller under de föregående tio kalenderåren har varit bosatt i Sverige eller stadigvarande vistats här. Tioårsregeln infördes för att säkerställa svensk beskattning av kapitalvinster som uppkommer när en fysisk person avyttrar aktier i samband med en utflyttning. Begränsat skattskyldiga är inte skattskyldiga i Sverige för ränta och inte heller för kapitalvinst vid avyttring av andelar i investeringsfonder. Begränsat skattskyldiga har inte heller rätt till avdrag för kapitalförlust om inte skattskyldighet förelegat för motsvarande kapitalvinst.

Schablonbeskattningen av en innehavare av ett investeringssparkonto innebär att avkastning och vinster hänförliga till tillgångarna på kontot beskattas successivt i takt med att värdet på tillgångarna ökar. Eftersom schablonintäkten ersätter skatt på kapitalvinster, och även räntor, utdelning och annan avkastning på tillgångar som förvaras på ett investeringsparkonto, kan det inte anses belöpa någon latent kapitalvinst på tillgångarna vid en utflyttning från Sverige. Svenska staten får vid utflyttningen därför anses ha fått del av sitt berättigade skatteanspråk genom schablonbeskattningen under den tid kontoinnehavaren har varit obegränsat skattskyldig. Av denna anledning bör kapitalvinster på tillgångar som förvaras på ett investeringssparkonto undantas från beskattning enligt tioårsregeln så länge tillgångarna förvaras på ett investeringssparkonto. Kupongskatt ska däremot tas ut på utdelning på svenska aktier, aktier i europabolag med säte i Sverige och andelar i svenska investeringsfonder enligt allmänna regler. Utdelning på sådana tillgångar som betalas ut efter utflyttningen har ju inte beskattats tidigare och efter utflyttningen omfattas inte utdelningar av någon schablonbeskattning.

En kontoinnehavare har rätt att överföra finansiella instrument som är investeringstillgångar till ett investeringskonto. En sådan överföring ska skattemässigt behandlas som en avyttring för marknadsvärdet när tillgångarna förtecknas på kontot. Promemorians bedömning är att en kapitalvinst som uppstår vid en sådan avyttring kan omfattas av tioårsregeln. Även den som är begränsat skattskyldig ska därför, om övriga förutsättningar i tioårsregeln är uppfyllda, beskattas för en kapitalvinst vid sådan avyttring som sker genom att finansiella instrument överförs till ett investeringssparkonto.

Bestämmelserna om investeringssparkonto bygger på att tillgångar som förvaras på ett sådant konto schablonbeskattas så länge villkoren enligt lagen är uppfyllda. Begränsat skattskyldiga ska visserligen inte betala skatt på schablonintäkt i Sverige men för att inte tioårsregeln ska bli tillämplig krävs att tillgångarna behålls på investeringssparkontot även efter en utflyttning. Skulle kontot upphöra som investeringssparkonto eller skulle otillåtna tillgångar som förvaras på kontot avföras från detta, omfattas tillgångarna på kontot respektive de avförda tillgångarna av de vanliga reglerna i IL om kapitalbeskattning. Det innebär bl.a. att tillgångarna inte längre är undantagna från tioårsregeln.

3.9 Genomsnittsmetoden m.m.

Förslag: Omkostnadsbeloppet för tillgångar som förvaras på ett investeringssparkonto ska inte beaktas vid tillämpning av genomsnittsmetoden i 48 kap. 7 § IL. Detta gäller dock inte för kvalificerade andelar som förvaras på ett investeringssparkonto eller otillåtna tillgångar som förvaras på ett sådant konto med stöd av 17 § lagen om investeringssparkonto.

Bestämmelserna i 44 kap. 34 § IL om beskattning i vissa situationer av värdepapper som anses ha avyttrats genom att företaget som har gett ut dem försatts i konkurs ska inte tillämpas på värdepapper som har förvarats på ett investeringssparkonto vid konkursbeslutet. Undantaget gäller dock inte för kvalificerade andelar som har förvarats på ett investeringssparkonto vid konkursbeslutet eller otillåtna tillgångar som vid nämnda tidpunkt har förvarats på investeringssparkontot med stöd av 17 § lagen om investeringssparkonto.

Räntekompensation som enligt 42 kap. 8 § IL behandlas som ränta ska inte dras av om det förvärvade skuldebrevet efter förvärvet, men innan eller under det beskattningsår som räntekompensationen enligt 41 kap. 11 § IL ska dras av som kostnad, har förvarats på förvärvarens investeringssparkonto.

Om en innehavare av ett investeringssparkonto avyttrar tillgångar på kontot genom andelsbyte och härigenom förvärvar andelar som är otillåtna tillgångar, ska de mottagna andelarna anses förvärvade för en ersättning som motsvarar andelarnas marknadsvärde vid förvärvet. Detta gäller dock inte om de mottagna andelarna är kvalificerade andelar eller om de avyttrade andelarna är otillåtna tillgångar som vid avyttringen förvarades på investeringssparkontot med stöd av 17 § lagen om investeringssparkonto.

På ett investeringssparkonto får förutom kontanta medel även finansiella instrument förvaras. Finansiella instrument utgör i regel delägarätter eller fordringsrätter med den terminologi som förekommer i inkomstskattelagen (1999:1229), förkortad IL. I 48 kap. 7 § IL finns bestämmelser om beräkningen av omkostnadsbeloppet med tillämpning av genomsnittsmetoden. Genomsnittsmetoden innebär att vid beräkningen av omkostnadsbeloppet ska det genomsnittliga omkostnadsbeloppet för samtliga delägarätter eller fordringsrätter av samma slag och sort som den avyttrade användas. Det genomsnittliga omkostnadsbeloppet ska beräknas med hänsyn till inträffade förändringar i innehavet.

Det är inte otänkbart att finansiella instrument som inte är delägarätter eller fordringsrätter kan förvaras på ett investeringssparkonto. Till exempel skulle råvaruterminer och råvaruoptioner som är upptagna till handel på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet kunna förvaras på ett investeringsparkonto. Nämda finansiella instrument omfattas inte av termerna delägar rätt eller fordringsrätt. Trots detta kan genomsnittsmetoden i 48 kap. 7 § IL vara tillämplig vid beräkningen av kapitalvinsten på sådana tillgångar. Tillämpningsområdet för genomsnittsmetoden utvidgas nämligen genom 52 kap. 3 § IL, som anger att kapitalvinsten för andra tillgångar än personliga tillgångar ska beräknas med tillämpning av genomsnittsmetoden, om de är en del av ett samlat innehav av tillgångar med enhetligt värde.

Tillgångar som förvaras på ett investeringssparkonto, med vissa undantag, är föremål för schablonbeskattning. Anskaffningsutgiften, och därmed omkostnadsbeloppet, för dessa tillgångar bör därför inte tas med vid beräkningen av omkostnadsbeloppet för delägarätter och fordringsrätter eller sådana tillgångar som avses i 52 kap. 3 § IL som ska beskattas i det konventionella systemet. Således bör tillgångar som förvaras på ett investeringssparkonto undantas vid tillämpning av genomsnittsmetoden.

För kvalificerade andelar och otillåtna tillgångar som förvaras på ett investeringssparkonto med stöd av 17 § lagen om investeringssparkonto gäller att de är föremål för konventionell beskattning även under tiden de förvaras på ett investeringssparkonto. Det bör därför inte göras något undantag för sådana tillgångar utan reglerna i IL om tillämpning av genomsnittsmetoden bör gälla på vanligt sätt.

Värdepapper som anses ha avyttrats genom konkursbeslut

Inom den konventionella beskattningen gäller att ett värdepapper anses avyttrat redan när företaget som har gett ut det försätts i konkurs och att en eventuell förlust till följd av avyttringen därmed är definitiv (44 kap. 8 § IL). I 44 kap. 34 § IL regleras hur beskattningen ska ske om förlusten i efterhand inte visar sig vara definitiv, t.ex. på grund av att värdepapperet efter konkursbeslutet faktiskt avyttras eller om ackord träffas eller utdelning i konkursen erhålls.

Bestämmelsen i 44 kap. 8 § IL är i och för sig tillämplig på värdepapper som förvaras på ett investeringssparkonto. För dessa tillgångar, med vissa undantag, gäller dock att en förlust vid avyttring av tillgångar i sig

inte har någon betydelse för schablonintäktens storlek eftersom kapitalförluster på sådana tillgångar inte ska tas upp särskilt. På grund härav bör inte heller bestämmelserna i 44 kap. 34 § IL tillämpas på tillgångar som har förvarats på ett investeringssparkonto när de enligt 44 kap. 8 § IL har ansetts avyttrade. Undantaget från 44 kap. 34 § IL får bara praktisk betydelse i de fall tillgångarna inte längre förvaras på ett investeringssparkonto när en sådan händelse som avses i denna paragraf inträffar.

Kvalificerade andelar som förvaras på ett investeringssparkonto och otillåtna tillgångar som förvaras på ett investeringssparkonto med stöd av 17 § lagen om investeringssparkonto är inte föremål för schablonbeskattning, utan bl.a. kapitalvinst och kapitalförlust som uppkommer på sådana tillgångar ska tas upp till beskattning. Det innebär att sådana tillgångar som förvaras på ett investeringssparkonto ska anses avyttrade om företaget försätts i konkurs och övriga förutsättningar i 44 kap. 8 § IL är uppfyllda. Det innebär i sin tur att undantaget från bestämmelserna i 44 kap. 34 § IL inte bör gälla för dessa tillgångar.

Avdrag för räntekompensation

Räntekompensation som förvärvaren av ett skuldebrev betalar till överlåtare för upplupen men inte förfallen ränta behandlas som ränta (42 kap. 8 § första stycket IL). Detta gäller också vid förvärv av marknadsnoterade andelar i en investeringsfond som bara innehåller svenska fordringsrätter (42 kap. 8 § andra stycket IL). Sådan räntekompensation ska dras av som kostnad det beskattningsår då räntan enligt skuldebrevet ska betalas. Om förvärvaren i sin tur avyttrar skuldebrevet innan räntan ska betalas, ska räntekompensationen dock dras av som kostnad redan det beskattningsår då denna avyttring ska tas upp som intäkt (41 kap. 11 § IL).

Vid införande av investeringssparkonto är det nödvändigt att begränsa rätten till avdrag för räntekompensation. Denna rätt skulle annars kunna utnyttjas av en kontoinnehavare för att uppnå oberättigade skattemässiga fördelar. Det skulle exempelvis kunna ske i följande fall: En kontoinnehavare K förvärvar ett skuldebrev som överförs till dennes investeringssparkonto för 11 000 kronor, varav 10 000 kronor avser skuldebrevets nominella belopp och 1 000 kronor kompensation för upplupen ränta. Dagen efter upphör kontot att vara ett investeringssparkonto. Anskaffningsutgiften för skuldebrevet blir då lika med marknadsvärdet. Marknadsvärdet uppgår till 11 000 kronor eftersom den upplupna räntan är en del av detta värde. K avyttrar skuldebrevet samma dag till F för 11 000 kronor, varav 1 000 kronor är räntekompensation. Det uppstår en kapitalförlust för K om 1 000 kronor eftersom den erhållna ersättningen (10 000 kronor) understiger omkostnadsbeloppet (lika med anskaffningsutgiften, 11 000 kronor) med detta belopp. K ska enligt 42 kap. 8 § IL ta upp den räntekompensation som F betalat som ränteinkomst medan K enligt 41 kap. 11 § IL samma beskattningsår ska göra avdrag för betalad räntekompensation. Netto uppstår alltså en förlust om 1 000 kronor för K. Detta på grund av att K får dels göra avdrag för erlagd räntekompensation, dels att den upplupna räntan räknas med i anskaffningsutgiften.

Denna effekt uppnås genom att skuldebrevet förvaras på ett investeringssparkonto oavsett hur länge förvaringen pågår.

Följande fall är ett annat exempel på när bestämmelserna om räntekompensation kan bli alltför förmånliga för en kontoinnehavare: K förvärvar ett skuldebrev för 11 000 kronor, varav 1 000 kronor är räntekompensation, som överförs till dennes investeringssparkonto. Dagen efter förfaller räntan till betalning och K får 1 000 kronor i ränta. Eftersom skuldebrevet förvaras på ett investeringssparkonto ska räntan inte tas upp till beskattning. Dagen därefter upphör kontot att vara ett investeringssparkonto. K, som alltså inte ska ta upp räntan till beskattning, får trots detta enligt 41 kap. 11 § IL under samma beskattningsår dra av räntekompensationen om 1 000 kronor inom det konventionella skattesystemet. Netto uppstår en avdragsmöjlighet för K om 1 000 kronor på grund av att räntan inte beskattas men räntekompensationen får dras av. Detta gäller oavsett om räntebetalningen de facto ökar kapitalunderlaget, vilket förutsätter att den utbetalade räntan förvaras på ett investeringssparkonto över minst ett kvartalsskifte, eller inte. Liksom i det tidigare exemplet räcker det för att uppnå denna effekt att skuldebrevet förvaras på ett investeringssparkonto under en kort tid.

De angivna exemplen visar att bestämmelserna om räntekompensation kan bli alltför förmånliga i vissa situationer. Risken att dessa situationer utnyttjas systematiskt i syfte att undvika beskattning kan inte uteslutas. Av denna anledning bör förvärvaren inte få dra av räntekompensation om det förvärvade skuldebrevet efter förvärvet har förvarats på förvärvarens investeringssparkonto. I ovan angivna exempel skulle det innebära att nettoresultatet för K blir 0, och således uppstår inte någon oberättigad skattefördel genom de vidtagna transaktionerna.

I de situationer räntekompensation redan har dragits av som kostnad innan det förvärvade skuldebrevet först förvaras på kontoinnehavarens investeringssparkonto bör dock avdraget godtas. Det innebär att om K förvärvar ett skuldebrev år 1 och gör avdrag för räntekompensation hänförlig till skuldebrevet under samma år, bör avdraget godtas om K överför skuldebrevet till ett eget investeringssparkonto först år 2 eller senare. Om K överför skuldebrevet till ett eget investeringssparkonto under samma beskattningsår som K enligt 41 kap. 11 § IL ska göra avdrag för räntekompensation, bör avdraget inte godtas.

Det primära syftet med den föreslagna begränsningen av rätten att göra avdrag för räntekompensation är att den nya schablonbeskattade sparformen inte ska leda till oberättigade skatteförmåner. Regleringen kan dock i vissa situationer även leda till att avdrag för räntekompensation som helt eller delvis i och för sig kan anses vara berättigade inte får göras. Att införa ytterligare undantag till den föreslagna regleringen kan dock medföra att nya möjligheter till oberättigade skattefördelar skapas. Därför föreslås att avdrag för räntekompensation i nu aktuella fall inte får göras, med undantag för redan utnyttjade avdrag för räntekompensation.

Andelsbyte

I 48 a kap. IL finns bestämmelser om uppskjuten beskattning vid andelsbyte. Med andelsbyte avses ett förfarande som uppfyller bl.a. följande

förutsättningar: En fysisk person (säljaren) ska avyttra en andel (den avyttrade andelen) i ett företag till ett annat företag (det köpande företaget). Ersättningen ska vara marknadsmässig och lämnas i form av andelar i köpande företaget (mottagna andelar). Ersättningen får till en del lämnas i pengar. Det finns inga hinder i lagen om investeringssparkonto för en kontoinnehavare att delta i ett andelsbyte varvid kontoinnehavaren avyttrar tillgångar som förvaras på investeringssparkontot. Med vissa undantag får de mottagna andelarna då överföras till säljarens investeringssparkonto. Undantagen gäller tillgångar som har förvärvats dels på grund av kvalificerade andelar som vid förvärvet förvarades på investeringssparkontot, dels på grund av otillåtna tillgångar som vid förvärvet förvarades på kontot med stöd av 17 § lagen om investeringssparkonto. Under förutsättning att nämnda undantag inte är tillämpliga gäller följande: Om de mottagna andelarna är investeringstillgångar ska de överföras direkt till investeringssparkontot. Men om de mottagna andelarna är otillåtna tillgångar kan säljaren välja om de ska placeras på investeringssparkontot eller på ett annat konto som inte är ett investeringssparkonto. Väljer säljaren det senare är andelarna föremål för konventionell beskattning. Frågan uppkommer då vilken anskaffningsutgift som ska gälla för de mottagna andelarna, som är otillåtna tillgångar.

Enligt 48 a kap. 10 § IL ska de mottagna andelarna anses förvärvade för en ersättning som motsvarar det omkostnadsbelopp som gällde för den avyttrade andelen. En tillämpning av denna bestämmelse förutsätter således att säljaren känner till den faktiska anskaffningsutgiften för den avyttrade andelen. Eftersom ett framträdande syfte med investeringssparkonto är att kontoinnehavaren inte ska behöva hålla reda på faktisk anskaffningsutgift för tillgångarna på kontot är det som utgångspunkt inte lämpligt att tillämpa denna bestämmelse avseende andelsbyten genom vilka tillgångar på ett investeringssparkonto avyttras.

Tillgångar som förvaras på ett investeringssparkonto beskattas enligt huvudregeln kontinuerligt. Det kan därför inte sägas belöpa någon latent kapitalvinst på sådana tillgångar. På grund härav är det rimligt att mottagna andelar, dvs. andelar som har mottagits som ersättning för de avyttrade andelar som tidigare förvarades på ett investeringssparkonto, i nu aktuella andelsbyten tilldelas en anskaffningsutgift som är lika stor som marknadsvärdet. De mottagna andelarna bör således anses vara förvärvade för en ersättning som motsvarar andelarnas marknadsvärde vid förvärvet.

För att inte riskera att kvalificerade andelar får för hög anskaffningsutgift bör nu nämnda princip inte gälla för mottagna andelar som är kvalificerade. Mottagna andelar kan bli kvalificerade enligt 57 kap. 4 § IL på grund av ägarens verksamhet i det köpande företaget, i indirekt ägt företag eller i annat företag som bedriver samma eller likartad verksamhet. Vidare kan mottagna andelar bli kvalificerade enligt 57 kap. 7 § IL om den avyttrade andelen är en kvalificerad andel. I de fall som här avses, nämligen då de avyttrade andelarna förvaras på ett investeringssparkonto, torde det endast undantagsvis inträffa att mottagna andelar blir kvalificerade enligt 57 kap. 4 eller 7 § IL. Om det ändå skulle inträffa bör anskaffningsutgiften för de mottagna kvalificerade andelarna

bestämmas enligt 48 a kap. 10 § IL. Om den avyttrade andelen var kvalificerad har den ju inte heller varit föremål för schablonbeskattning.

Sådana otillåtna tillgångar som förvaras på ett investeringssparkonto med stöd av 17 § lagen om investeringssparkonto är liksom kvalificerade andelar inte föremål för schablonbeskattning. Utgångspunkten är därför att finansiella instrument och kontanta medel som förvärvas på grund av sådana tillgångar inte får överföras till ett investeringssparkonto. Detta gäller även om tillgångarna har förvärvats genom andelsbyte. Eftersom de avyttrade andelarna vid ett sådant andelsbyte inte var föremål för schablonbeskattning vid avyttringen bör anskaffningsutgiften för de mottagna andelarna bestämmas enligt 48 a kap. 10 § IL.

3.10 Avräkning av utländsk skatt

Förslag: Innehavare av investeringssparkonto ska ges avräkning för utländsk skatt som innehavaren betalat och som är hänförlig till intäkter på kontot.

Som framgår av avsnitt 3.5 ska avkastning på tillgångar som förvaras på ett investeringssparkonto inte tas upp som en kapitalinkomst. Inte heller kapitalvinster på sådana tillgångar ska tas upp. Den som innehar ett investeringssparkonto ska i stället ta upp den beräknade avkastningen som en schablonintäkt i inkomstslaget kapital. Skatten på schablonintäkten är således en skatt på intäkter som kan komma att beskattas också i utlandet i den mån intäkterna uppbärs därifrån. I utlandet erlagd skatt på avkastning på tillgångar på investeringssparkonto bör därför få avräknas från skatt på schablonintäkten.

Sådan avräkning kan inte ges enligt nuvarande bestämmelser i lagen (1986:468) om avräkning av utländsk skatt (avräkningslagen) eftersom villkoret att den utländska intäkten ska ha tagits upp enligt inkomstskattelagen (1999:1229), förkortad IL, (2 kap. 1 § första stycket 1 avräkningslagen) inte är uppfyllt.

Det föreslås därför att en ny bestämmelse (2 kap. 1 a §) förs in i avräkningslagen. Enligt bestämmelsen ska utländsk intäkt, vid tillämpning av 2 kap. avräkningslagen, anses ha tagits upp enligt IL även om intäkten, enligt 42 kap. 40 § IL, inte har tagits upp. I syfte att undvika oklarheter kring vid vilket års taxering som avräkning ska ges föreslås ett tillägg i 2 kap. 7 § andra stycket avräkningslagen. Enligt tillägget ska en sådan utländsk intäkt som avses i nya 2 kap. 1 a § avräkningslagen anses ha tagits med vid taxering i Sverige det år som den skulle ha tagits med vid taxering om den skulle ha tagits upp till beskattning.

Vidare föreslås en bestämmelse (2 kap. 10 a §) som anger att utländska intäkter som enligt nya 2 kap. 1 a § avräkningslagen ska anses ha tagits upp inte ska tas med i den sammanlagda kapitalinkomsten vid beräkningen av spärrbeloppet enligt 10 §. Spärrbeloppet uttrycks ofta som ett bråktal där täljaren utgörs av den utländska inkomsten och nämnaren av den skattskyldiges sammanlagda inkomster. Genom regleringen i nya 2 kap. 1 a §, där det anges att bestämmelsen gäller vid tillämpning av 2 kap., kommer sådan utländsk intäkt som avses i nämnda paragraf att tas

med i den utländska intäkten (täljaren) i spärrbeloppsberäkningen. Den nya bestämmelsen i 2 kap. 10 a § syftar till att förhindra att regleringen i nya 2 kap. 1 a § får till effekt att den utländska intäkten ska beaktas i nämnaren i spärrbeloppsberäkningen. Den utländska intäkten skulle annars kunna komma att beaktas två gånger i nämnaren, en gång i form av schablonintäkt och en gång i form av faktisk utländsk intäkt.

Slutligen föreslås en bestämmelse (2 kap. 10 b §) som anger att sådana utländska intäkter som här är i fråga får tas med i de utländska kapitalinkomsterna bara till den del de, för ett visst taxeringsår, sammanlagt inte överstiger den schablonintäkt som ska tas upp till beskattning enligt 42 kap. 36 § IL. Bestämmelsen syftar till att säkerställa att den nedsättning som ska ges för ett viss taxeringsår inte kan överstiga den svenska skatten på schablonintäkten. Eftersom svensk inkomstskatt bara tas ut på schablonintäkten saknas skäl att beakta den utländska intäkten vid spärrbeloppsberäkningen till den del som denna överstiger schablonintäkten. Överskjutande avräkningsbar utländsk skatt får avräknas vid senare års taxering i enlighet med bestämmelserna i 2 kap. 17 § avräkningslagen om ett tillgängligt avräkningsutrymme då finns.

4 Beskattning av kapitalförsäkring

4.1 Gällande rätt

Avkastningsskatt

Den schablonbeskattning av sparande som förekommer i dag sker inom ramen för lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel. Avkastningsskatt tas ut på sparande i bl.a. pensions- och kapitalförsäkringar. Avkastningsskattens funktion är att beskatta den årliga avkastningen i försäkringssparandet. Syftet är att skatten ska ersätta kapitalskatten på faktisk utgående ränta, utdelning och kapitalvinst (prop. 1992/93:187, s. 166).

Skattskyldigheten ligger enligt huvudregeln på försäkringsbolagen, närmare bestämt svenska livförsäkringsföretag, utländska livförsäkringsföretag med fast driftställe i Sverige, understödsföreningar, pensionsstiftelser och utländska tjänstepensionsinstitut med fast driftställe i Sverige. Att göra utländska försäkringsgivare skattskyldiga är inte möjligt om de saknar fast driftställe i Sverige. Skattskyldigheten för utländska försäkringar ligger därför på försäkringstagaren. Obegränsat skattskyldiga i Sverige som tecknat en försäkring i ett utländskt livförsäkringsföretag är alltså skattskyldiga till avkastningsskatt. Detsamma gäller obegränsat skattskyldiga som har ingått avtal om tjänstepension med ett utländskt tjänstepensionsinstitut som inte har fast driftställe i Sverige.

Skatteunderlaget beräknas i två steg. Först beräknas ett kapitalunderlag. Därefter beräknas en schablonmässig avkastning på detta kapital genom att underlaget multipliceras med den genomsnittliga statslåneräntan under kalenderåret närmast före beskattningsåret.

För svenska livförsäkringsföretag, utländska livförsäkringsföretag med fast driftställe i Sverige, utländska tjänstepensionsinstitut som bedriver med försäkringsverksamhet jämförbar tjänstepensionsverksamhet från fast driftställe i Sverige, understödsföreningar och pensionsstiftelser utgörs kapitalunderlaget av värdet av den skattskyldiges tillgångar vid beskattningsårets ingång efter avdrag för finansiella skulder vid samma tidpunkt.

Utländska försäkringsföretag och utländska tjänstepensionsinstitut som är skattskyldiga ska dock endast räkna med sådana tillgångar och skulder som är hänförliga till den i Sverige bedrivna försäkringsrörelsen eller tjänstepensionsverksamheten.

Kapitalunderlaget för skattskyldiga som innehar utländska kapital- eller pensionsförsäkringar är försäkringarnas värde vid beskattningsårets ingång. Detta värde utgörs av försäkringens försäkringstekniska återköpsvärde med tillägg för beräknad upplupen andel i livförsäkringsrörelsens överskott.

Kapitalunderlaget för skattskyldiga som ingått avtal om tjänstepension med ett utländskt tjänstepensionsinstitut som är jämförbart med en kapital- eller pensionsförsäkring utgörs av värdet av de tillgångar som är hänförliga till avtalet om tjänstepension.

När kapitalunderlaget är framräknat fastställs skatteunderlaget genom att kapitalunderlaget multipliceras med den genomsnittliga statslåneräntan under kalenderåret närmast före ingången av beskattningsåret. Den genomsnittliga statslåneräntan under kalenderåret 2009 uppgick till 3,10 procent.

Skattesatsen för kapitalförsäkring uppgår till 30 procent av nio tiondelar av skatteunderlaget, dvs. 27 procent för kapitalförsäkring. Avkastningsskatten för kapitalförsäkring beskattningsåret 2010 uppgår således till 0,837 ($0,0310 \times 0,27$) procent av kapitalunderlaget.

4.2 Utgångspunkter för en ändrad beskattning av kapitalförsäkring

I denna promemoria föreslås att investeringssparkonto ska införas. Beskattningen av kapitalförsäkring bör så långt möjligt vara neutral i förhållande till beskattning av investeringssparkonto. En följd av detta förslag är därför att även beskattningen av kapitalförsäkring bör ses över. En sådan översyn bör innefatta beskattningsmodellen för kapitalförsäkring inklusive den s.k. ettårsproblematiken, schablonavkastningen och skattesatsen.

Beskattningsmodellen för kapitalförsäkring är i sin nuvarande utformning inte utan problem. Underlaget för skatten bestäms utifrån värdet i försäkringen vid ingången av beskattningsåret. Detta innebär att försäkringstagaren kan spara i en försäkring under större delen av året utan att sparandet föranleder någon beskattning, den s.k. ettårsproblematiken. Detta skattefria sparande kan åstadkommas genom att försäkringstagaren återköper försäkringen före årsskiftet och sedan gör en ny premiebetalning med samma belopp efter årsskiftet. Eftersom värdet av försäkringen vid ingången av beskattningsåret minskar i den utsträckning som försäkringstagaren gör återköp minskar underlaget för schablonavkastningen i

motsvarande utsträckning, vilket innebär att även skatten som belöper på försäkringen minskar. Ett av de grundläggande kraven på ett sparande som schablonbeskattas är att skatt faktiskt ska kunna tas ut på sparandet. Den skattskyldige ska inte via uttag eller liknande kunna disponera sitt sparande så att skatt inte kan tas ut. Ettårsproblematiken måste därför åtgärdas.

Nivån på schablonavkastningen är en annan fråga som bör övervägas. Utgångspunkten i detta avseende bör av neutralitetsskäl vara att schablonavkastningen på kapitalförsäkring ska ligga i nivå med schablonintäkten på investeringssparkonto. Av samma skäl bör även övervägas om skattesatsen för avkastning på kapitalförsäkring ska förändras.

4.3 Kapitalunderlag för kapitalförsäkring

Förslag: Förutom värdet av den skattskyldiges tillgångar vid beskattningsårets ingång respektive värdet av försäkringen vid beskattningsårets ingång ska ett värde motsvarande summan av de premier som har betalats in under beskattningsåret ingå i kapitalunderlaget. Vid beräkning av detta belopp ska dock premier som har betalats in under den andra halvan av beskattningsåret beräknas till halva värdet

Om en skattskyldig försäkringstagare överlåter en kapitalförsäkring under beskattningsåret ska premier som har betalats in till försäkringen till och med överlåtelse tidpunkten ingå i överlåtarens kapitalunderlag. Överlåtaren ska också i förekommande fall ta upp försäkringens värde vid beskattningsårets ingång i sitt kapitalunderlag. Kapitalunderlaget för förvärvaren utgörs av premier som har betalats in till försäkringen från och med denna tidpunkt.

De föreslagna bestämmelserna om beräkning av kapitalunderlag gäller också för avtal om tjänstepension som är jämförbart med kapitalförsäkring.

Antal värderingstidpunkter

Avkastningsskatten beräknas på kapitalunderlaget vid beskattningsårets ingång. Kapitalunderlaget beräknas på olika sätt beroende på vem som är skattskyldig för avkastningsskatten. För bl.a. livförsäkringsbolag och försäkringsföreningar består kapitalunderlaget i princip av värdet av den skattskyldiges tillgångar vid beskattningsårets ingång. För obegränsat skattskyldiga som innehar en kapitalförsäkring som är meddelad i ett utländskt livförsäkringsbolag består kapitalunderlaget av värdet av försäkringen vid beskattningsårets ingång. Beskattningsmodellen för investeringssparkontot bygger på samma princip som modellen för kapitalförsäkring. Kapitalunderlaget för ett investeringssparkonto beräknas dock utifrån ett genomsnitt av värdet på tillgångarna som förvaras på kontot vid fyra mättillfällen under året i stället för värdet enbart vid årets ingång. Att införa flera värderingstidpunkter när det gäller kapitalförsäkring föreslås dock inte. Skälet härför är främst att skattskyldigheten för avkastningsskatten ligger hos olika skattesubjekt

beroende på om försäkringen är meddelad i ett svenskt eller ett utländskt försäkringsbolag. För svenska försäkringar är det försäkringsbolaget som är skattskyldigt till avkastningsskatten. När det gäller utländska kapitalförsäkringar är det i stället den enskilde försäkringstagaren som är skattskyldig. Försäkringstagaren ska då själv beräkna underlaget för skatten och lämna uppgift om detta i deklarationen. Det skulle kunna upplevas som krångligt för en enskild försäkringstagare att beräkna kapitalunderlaget utifrån flera värderingstidpunkter. Det finns därför en risk för att en sådan reglering skulle kunna avskräcka potentiella försäkringstagare från att teckna utländska försäkringar där de inte kan räkna med att få hjälp från försäkringsbolaget med att beräkna kapitalunderlaget. Det är också oklart hur en sådan modell skulle förhålla sig till EU-rätten. Ytterligare ett skäl mot att införa en sådan är att den kan vara svår att tillämpa för traditionellt förvaltnad kapitalförsäkring där en värdering av tillgångar kan vara svår att ta fram vid flera tillfällen per år.

Av dessa skäl bör nuvarande ordning för kapitalförsäkring som innebär att kapitalunderlaget beräknas med utgångspunkt i värdet av tillgångarna respektive värdet av försäkringen vid beskattningsårets ingång behållas. Detta gäller också för avtal om tjänstepension som är jämförbara med kapitalförsäkring.

Ettårsproblematiken åtgärdas

Den s.k. ettårsproblematiken, som innebär att sparande kan ske i en kapitalförsäkring utan beskattning, bör åtgärdas. Gemensamt för både kapitalförsäkring och investeringssparkonto är att skatten baseras utifrån värdet av sparandet vid en eller flera mättidpunkter. En beskattningsmodell som enbart bygger på värdet vid vissa mättidpunkter innebär att det finns möjlighet att undvika skatt. Av denna anledning ska vid beräkningen av kapitalunderlaget för investeringssparkontot inbetalningar och överföringar av finansiella instrument öka kapitalunderlaget. Det är inte möjligt att överföra finansiella instrument till en kapitalförsäkring och en motsvarande lösning för kapitalförsäkringarnas del skulle därför vara att öka kapitalunderlaget med årets premieinbetalningar.

Denna metod har den fördelen att den är enkel att tillämpa för skattskyldiga som äger utländska kapitalförsäkringar och som därför själva ska redovisa underlaget för avkastningsskatt i sin deklaration. Dessutom är det av enkelhets- och neutralitetsskäl lämpligt att ha en metod som utgår från samma princip för att lösa ettårsproblematiken avseende kapitalförsäkring och investeringssparkonto. Eftersom inte alla premieinbetalningar sker i början av ett beskattningsår är nackdelen med metoden att premieinbetalningar som inte sker i början av beskattningsåret överbeskattas. Bedömningen i promemorian är dock den att fördelarna med att lägga till premieinbetalningar till kapitalunderlaget överstiger nackdelarna med metoden och den bör därför införas såväl för kapitalförsäkring som för avtal om tjänstepension som är jämförbara med kapitalförsäkring.

Den överbeskattning som sker av premier som betalas in i slutet av beskattningsåret bör mildras genom att bara hälften av premierna för andra halvan av beskattningsåret ska öka kapitalunderlaget. Om beskatt-

ningsåret är lika med ett kalenderår innebär det att premier som betalas in under perioden den 1 januari–den 30 juni i sin helhet ska öka kapitalunderlaget medan premier som betalas in under perioden den 1 juli–den 31 december ska öka kapitalunderlaget med hälften.

Skälet till att ettårsproblematiken bör åtgärdas är som nämnts ovan att det inte ska gå att planera bort skatten på sparande i kapitalförsäkring. Denna risk skiljer sig åt mellan olika slag av kapitalförsäkringar. Ytterligare en fråga som bör övervägas i detta sammanhang är därför om förslaget att öka kapitalunderlaget med premieinbetalningar ska gälla generellt för alla kapitalförsäkringar eller om det bör begränsas till vissa typer av försäkringar där risken för skatteundandragande är större än för andra försäkringar.

Om kapitalet i en försäkring är bundet under en viss tid, exempelvis fem år, torde risken för årsskiftesuttag under bindningstiden vara mindre än för försäkringar som inte är bundna. Problemet med att undanta sådana försäkringar från den föreslagna regleringen är dock att det krävs ett relativt omfattande regelverk för hur förtida återköp och ändring av bindningstiden skattemässigt ska hanteras. Dessutom torde samma risk för årsskiftestransaktioner finnas efter det att bindningstiden har löpt ut som för försäkringar utan viss bindningstid.

Det skulle vidare kunna hävdas att belopp som betalas in till försäkringar med betydande försäkringsrisk inte ska öka kapitalunderlaget. Inom livförsäkring finns det en glidande skala från ren riskförsäkring till sparprodukter med ett obetydligt försäkringsinslag. Rena riskförsäkringar kan inte återköpas och kan därmed inte heller användas i syfte att åstadkomma ett skattefritt sparande genom återköp. Vidare torde det vara mindre vanligt förekommande att försäkringstagaren begär utbetalning, i syfte att kringgå skatten, från försäkring med en betydande försäkringsrisk jämfört med försäkring med obetydlig försäkringsrisk. Det finns redovisningsregler som skulle kunna utgöra ett verktyg för att urskilja försäkringar med betydande försäkringsinslag från sådana utan.

Nackdelen med en urskiljningsmetod som utgår från betydande försäkringsrisk är att den skulle öka intresset för att av skatteskäl se till att försäkringar där möjligheten att utnyttja ettårsproblematiken finns innehåller tillräckligt hög försäkringsrisk för att på så sätt komma runt premietillägget. Det finns t.ex. försäkringsbolag som erbjuder depåförsäkringar med ett försäkringsskydd som innebär att 101 procent av försäkringsvärdet betalas ut vid dödsfall. Det kan inte uteslutas att försäkringsbolagen – efter hälsoprövning – skulle kunna erbjuda depåförsäkring med betydande risk till en relativt låg riskkostnad. Härigenom skulle försäkringstagaren alltjämt ha möjlighet att kringgå avkastnings-skatten genom att teckna en depåförsäkring, men till en högre riskpremie. Att undanta premieinbetalningar till försäkring med betydande försäkringsrisk från den föreslagna lösningen av ettårsproblematiken är därför inget lämpligt alternativ.

Ytterligare ett alternativ till urskiljningsmetod skulle kunna vara att sådana premier som bolaget tar ut för att täcka sina risk- och garantiåtaganden inte ska öka kapitalunderlaget. Det torde nämligen vara mindre vanligt förekommande att återköp, i syfte att undgå avkastnings-skatten, görs av försäkringsprodukter som innehåller en betydande garantidel jämfört med produkter som innehåller en mindre garantidel

eller som saknar garantidel och endast innehåller en rätt till villkorad återbäring. Detta skulle tala för att sådana premier som försäkringsgivaren tar ut för att kunna uppfylla sina åtaganden vad gäller försäkringsrisk och garanti inte ska beaktas vid beräkningen av beskattningsårets kapitalunderlag. Detta skulle dock innebära att försäkringsgivaren måste kunna dela upp premieinbetalningarna utifrån sitt åtagande gentemot försäkringstagaren. En sådan modell skulle öka bolagens administration. Det är även oklart i vilken utsträckning en sådan uppdelning skulle kunna tillämpas på utländska försäkringar där den enskilde försäkringstagaren är skattskyldig. Därför bedöms inte heller denna metod som lämplig.

Sammanfattningsvis kan konstateras att det inte finns någon lämplig metod som syftar till att undanta försäkringar, eller del av försäkring, för vilka risken för årsskiftesuttag är små från förslaget att kapitalunderlaget ska ökas med premieinbetalningar. Det föreslås därför att kapitalunderlaget ska beräknas på samma sätt för alla slags kapitalförsäkringar. Förslaget gäller också avtal om tjänstepension som är jämförbara med kapitalförsäkring. Särskilt om effekterna av olika kapitalunderlag för investeringssparkonto respektive kapitalförsäkring

Förslagen om beräkning av kapitalunderlag för investeringssparkonto och kapitalförsäkring innebär att kapitalunderlaget beräknas på olika sätt för de båda sparformerna. Gemensamt för båda beräkningarna är att de utgår från värdet i sparandet vid en viss eller vid vissa tidpunkter och att premier och insättningar ingår i underlaget.

Förslaget om två beräkningsmodeller medför ingen entydig fördel för investeringssparkontot trots att insättningar under året beaktas endast på kvartalsbasis.

Å ena sidan ger modellerna i båda fall upphov till en marginell överbeskattning av inbetalningar, eftersom de ger upphov till samma skatteuttag oavsett om de betalas in precis efter en avläsningstidpunkt eller i nära anslutning till nästa avläsningstidpunkt. Denna överbeskattning minskar om avläsningstidpunkterna är mer frekventa. Detta gynnar investeringssparkontot som föreslås ha fyra avläsningstidpunkter per år. För kapitalförsäkringar lindras dock överbeskattningen av att inbetalningar som sker under andra halvan av beskattningsåret endast ska öka kapitalunderlaget med hälften.

Å andra sidan ger löpande värdestegringar ett större genomslag på skatteuttaget vid mer frekventa avläsningstidpunkter. I genomsnitt förväntas värdet på tillgångar i kapitalförsäkringar stiga, vilket gör att tillgångarnas genomsnittliga värde under året kan förväntas överstiga värdet vid årets början. Såväl rådande regler som förslaget innebär att värdestegring under året inte påverkar skatteuttaget förrän fr.o.m. året därpå. I detta avseende medför den föreslagna beräkningsmodellen således att kapitalförsäkringar gynnas framför investeringssparkonton, där värdestegring påverkar underlaget för beskattning redan fr.o.m. följande kvartal.

För innehavare av kapitalförsäkringar och investeringssparkonton får skillnaden i beräkningen av underlaget för beskattning inga betydande effekter. På kort sikt är investeringssparkontot marginellt förmånligare än kapitalförsäkring. På lång sikt blir det däremot en fördel för kapitalförsäkringen. Effekterna är små. Det kan dock inte uteslutas att denna

skillnad bidrar till att kapitalförsäkringar företrädesvis kommer att vara attraktiva för den som vill teckna ett mer långsiktigt försäkringsavtal.

Överlåtelse av utländsk kapitalförsäkring

Frågan hur kapitalunderlaget ska beräknas när en utländsk kapitalförsäkring har överlåtits under beskattningsåret är inte reglerad i avkastningsskattelagen och det finns ingen vägledande praxis. I och med förslaget att även premiebetalningar under beskattningsåret ska beaktas vid beräkningen av kapitalunderlaget kan årets kapitalunderlag inte som i dag fastställas vid årets ingång. För att klargöra att alla premiebetalningar under året ska ingå i ett kapitalunderlag föreslås att beräkningen av kapitalunderlaget vid en överlåtelse av en kapitalförsäkring ska regleras särskilt. Såväl överlåtare som förvärvare ska alltså beräkna ett kapitalunderlag under det beskattningsår då försäkringen byter ägare. För den som överlåter försäkringen föreslås att kapitalunderlaget beräknas som, i förekommande fall, värdet av tillgångarna vid beskattningsårets ingång med tillägg för premier som betalats in fram till och med överlåtelsen. När det gäller förvärvaren av försäkringen föreslås att kapitalunderlaget ska motsvara premiebetalningar under beskattningsåret som gjorts efter förvärvet av försäkringen.

Den föreslagna bestämmelsen om att premier som betalas under andra halvan av beskattningsåret ska beräknas till halva beloppet vid kapitalunderlagsberäkningen tillämpas även vid en överlåtelse.

Motsvarande regler föreslås gälla för avtal om tjänstepension som är jämförbara med kapitalförsäkring.

4.4 Schablonavkastning på sparande i kapitalförsäkring

Förslag: Schablonavkastningen för sparande i kapitalförsäkring ska beräknas som kapitalunderlaget multiplicerat med statslåneräntan vid utgången av november under föregående kalenderår med ett tillägg av 0,75 procentenheter.

Skattesatsen för kapitalförsäkring höjs till 30 procent.

Schablonavkastning för kapitalförsäkring

Avkastningsskatten i sin nuvarande form med en schablonmässig avkastning som beskattas i stället för den verkliga avkastningen infördes den 1 januari 1995 i samband med introduktionen av det individuella pensions-sparandet (prop. 1992/93:187).

Den nuvarande skattebelastningen för kapitalförsäkring bygger på en schablonavkastning som motsvarar den genomsnittliga statslåneräntan under kalenderåret före beskattningsåret. För 2010 innebär det en schablonavkastning på 3,10 procent. Denna avkastning beskattas sedan med 27 procent vilket ger ett skatteuttag för 2010 om 0,8 procent av värdet av sparandet.

När skattesatsen om 27 procent infördes den 1 januari 1995 var det ett resultat av en avvägning mellan å ena sidan det faktum att schablon-

metoden innebär att även orealiserad värdestegring på kapitalet beskattas och å andra sidan att avkastningen på försäkringskapitalet på lång sikt normalt är högre än statslåneräntan eftersom kapitalet också omfattar aktier och andra värdepapper vars avkastning även inkluderar en riskpremie (prop. 1994/95:25, s. 53 ff.). Av dessa skäl ansågs det motiverat med en lägre skatt för kapitalförsäkring än 30 procent. Skattesatsen skulle dock ligga på samma nivå som för andra kapitalinkomster vilket uppnåddes genom att ta ut 30 procent avkastningsskatt på nio tiondelar av underlaget för skatten i kapitalförsäkring, dvs. med 27 procent av underlaget för skatten. Vid införandet av schablonbeskattningen för pensionssparande var utgångspunkten att skatteuttaget enligt schablonen skulle ligga på samma nivå som skatteuttaget på den faktiska avkastningen. Statslåneräntan ansågs därvid som ett bra mått för att fänga avkastningen på lång sikt.

Sparformen har sedan införandet i allt högre utsträckning kommit att marknadsföras som ett fördelaktigt alternativ till direktspare i aktier och fonder eftersom kapitalet kan omplaceras mellan olika finansiella tillgångar utan någon beskattning och eftersom skatten är förhållandevis låg i förhållande till den förväntade avkastningen från aktier och andelar i fonder. Marknaden för nyteckning av kapitalförsäkring domineras dessutom i dag av försäkringar med ett obetydligt försäkringsinslag. Sparande i kapitalförsäkringar kan därmed i högre utsträckning än tidigare förväntas erhålla en överavkastning relativt den (i stort sett) riskfria avkastning på långa statspapper som statslåneräntan återspeglar. En konsekvens av detta är att den effektiva skattesatsen för sparande i kapitalförsäkring kan förväntas vara avsevärt lägre än normen om 30 procents skatt på kapitalinkomster. För kapitalförsäkringar med underliggande tillgångar som motsvarar de som förväntas inom ramarna för investeringssparkontot bedöms den effektiva skattesatsen med rådande regler uppgå till 17,3 procent (se avsnitt 6.1.1).

Det finns därför skäl att höja schablonavkastningen för kapitalförsäkring så att den hamnar i nivå med den som gäller för investeringssparkonto. Vid beräkningen av schablonavkastningen ska statslåneräntan ökas med 0,75 procentenheter. Åtgärden kan dessutom motiveras med att investeringssparkontot har likheter med vissa kapitalförsäkringar som redan finns på marknaden och att det därför riskerar att bli snedvridande om liknande sparformer har olika beskattningsnivåer.

De stora skillnaderna mellan olika kapitalförsäkringar och svårigheterna med att hitta en modell för uppdelning (se nedan) har beaktats i valet av den räntefaktor som föreslås ligga till grund för schablonbeskattningen. Påslaget på statslåneräntan med 0,75 procentenheter ska ses i relation till den förväntade överavkastningen för aktier som bedöms uppgå till 3,3 procentenheter.

Den effektiva skattesatsen förväntas understiga 30 procent även för mer traditionella kapitalförsäkringar med ett relativt stort inslag av garantier återbäring och därmed lägre förväntad avkastning. För kapitalförsäkringar med underliggande tillgångar som motsvarar de som förväntas inom ramarna för investeringssparkontot bedöms förslaget medföra en effektiv skattesats på 22,1 procent. Detta kan jämföras med den effektiva skattesats på 28,4 procent som samma tillgångar förväntas erhålla om de i stället beskattas konventionellt (se avsnitt 6.1.1).

Den ränta som i dag används för att beräkna schablonavkastningen i avkastningsskattelagen är den genomsnittliga statslåneräntan under kalenderåret närmast före ingången av beskattningsåret. När det gäller schablonintäkten på investeringssparkontot föreslås i stället att tillämpligt värde på statslåneräntan ska vara värdet den 30 november kalenderåret närmast före ingången av det kalenderår för vilket ett kapitalunderlag ska beräknas. Syftet med förändringen är att uppnå bättre följsamhet med den riskfria ränta som statslåneräntan är tänkt att approximera. Dels är bättre följsamhet önskvärd i sig, dels bidrar det troligen något till att förebygga räntearbitrage om styrräntan under en period avviker mycket kraftigt från statslåneräntan.

Samma argument är giltiga även för kapitalförsäkring och därför föreslås att schablonavkastningen även för kapitalförsäkring ska beräknas med utgångspunkt i statslåneräntan den 30 november kalenderåret närmast före ingången av beskattningsåret.

Olika slag av kapitalförsäkring

Produktutbudet på kapitalförsäkringsmarknaden är mycket varierat. Marknaden omfattar allt från depåförsäkringar till rena riskförsäkringar och däremellan kombinerade försäkringsprodukter med långa löptider och ett betydande risk- och garantiinslag. Produktinriktningen påverkar även bolagets placeringsprofil och därmed även den förväntade avkastningen. Det innebär att olika slag av kapitalförsäkring har olika möjlighet att uppnå en viss avkastning. Frågan är därför om det finns skäl att överväga om kapitalunderlaget bör delas upp i en del med högre schablonavkastning och en del med lägre schablonavkastning.

Ett alternativ är att skilja mellan långsiktigt och kortsiktigt sparande. Problemet med en sådan lösning är att den kräver ett omfattande regelverk för att upprätthålla bundenheten i sparandet med ökad administration som följd. Frågor som uppstår är vad som ska hända om bindningstiden ändras och hur beskattning ska ske när bindningstiden upphör. Dessutom överlämnar metoden åt avtalsparterna att disponera över vilken beskattningsnivå som ska tillämpas.

En mer robust beskattningsmodell som inte parterna kan påverka skulle vara att dela upp kapitalunderlaget utifrån om det är försäkringsgivaren eller försäkringstagaren som bär placeringsrisken för underlaget. Av 7 kap. 1 § försäkringsrörelselagen (1982:713), förkortad FRL, framgår att bolagen ska göra försäkringstekniska avsättningar som ska vara så stora att bolaget vid varje tidpunkt ska kunna uppfylla alla åtaganden som skäligen kan förväntas uppkomma med anledning av ingångna försäkringsavtal. Vidare är bolagen skyldiga att inneha skuldtäckningstillgångar till ett belopp som svarar mot de försäkringstekniska avsättningarna. Skuldtäckningstillgångarna omfattas av placeringsregler som syftar till att säkerställa att tillgångarna håller en tillräckligt god kvalitet. För villkorad återbäring och fondförsäkring där försäkringstagarna bär den finansiella risken gäller endast att tillgångarna ska placeras på det sätt som är lämpligt med hänsyn till åtagandets karaktär. För det fall att bolaget har utfäst en garanterad återbäring är bolaget således skyldigt att göra avsättningar med ett belopp som motsvarar utfästelsen och placera

skuldtäckningstillgångarna i enlighet med de strängare placeringsreglerna. För det fall att bolaget i stället har utfäst villkorad återbäring ska bolaget placera premierna i tillgångar som är lämpliga med hänsyn till åtagandets karaktär. För bolagets fria tillgångar, dvs. sådana tillgångar som inte utgör skuldtäckningstillgångar, uppställs inte några särskilda kvantitativa placeringsregler.

Enligt 7 kap. 11 § FRL är försäkringsbolaget skyldigt att föra ett skuldtäckningsregister som vid varje tidpunkt ska utvisa de tillgångar som används för skuldtäckning och tillgångarnas värde. Vidare är bolaget, enligt 8 kap. 1 § Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2008:7) om skuldtäckning i svenska försäkringsbolag och tjänstepensionskassor, skyldigt att upprätta separata register för skuldtäckningstillgångar som svarar mot villkorad återbäring och fondförsäkring respektive övrig livförsäkring. Detta innebär således att bolagen i och för sig borde ha goda förutsättningar att urskilja sådana tillgångar som svarar mot garanterad återbäring och garanterade försäkringsåtaganden och som skulle kunna bibehålla nuvarande skattenivå från övriga tillgångar eftersom en sådan uppdelning redan följer av den näringsrättsliga regleringen. En sådan lösning skulle dock öka bolagens administration och det är även osannolikt att en sådan uppdelning skulle fungera för de utländska försäkringarna, för vilka försäkringstagarna själva ska redovisa schablonavkastningen. Vidare är det oklart hur en uppdelning av kapitalunderlaget utifrån placeringsrisk skulle fungera efter implementeringen av det s.k. Solvens II-direktivet.¹⁸

Genomgången av olika metoder för en uppdelning av kapitalunderlaget i en del med högre beskattning och en del med lägre beskattning leder till slutsatsen att det är svårt att hitta en metod som ger rätt urval. Om en metod ändå ska väljas framstår metoden att dela upp kapitalunderlaget utifrån vem som bär placeringsrisken som den mest ekonomiskt korrekta i syfte att skapa en neutral beskattning för kapitalförsäkring. Nackdelarna med metoden är att den ökar bolagens administrativa börda och att den torde vara omöjlig att tillämpa för en enskild försäkringstagare som själv är skattskyldig för avkastningsskatt.

Det finns alltså inte någon naturlig och enkel uppdelningsmodell som kan ligga till grund för olika beskattning av olika kapitalförsäkringar. Med hänsyn till svårigheterna med att hitta en modell för uppdelning som fungerar föreslås att schablonavkastningen ska vara densamma för alla former av kapitalförsäkring.

¹⁸ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG av den 25 november 2009 om upp- tagande och utövande av försäkrings- och återförsäkringsverksamhet.

5 Självdeklarationer och kontrolluppgifter

5.1 Gällande rätt

Deklarationssystemet för fysiska personer och dödsbon i korthet

Fysiska personer och dödsbon ska enligt 2 kap. 1 § lagen (2001:1227) om självdeklarationer och kontrolluppgifter, förkortad LSK, lämna en allmän självdeklaration. Deklarationsskyldigheten för fysiska personer är enligt 2 kap. 2 § LSK i huvudsak kopplad till storleken av inkomsten under beskattningsåret. En fysisk person ska lämna en allmän självdeklaration bl.a. när intäkterna i inkomstslaget tjänst och i inkomstslaget näringsverksamhet under beskattningsåret har uppgått till sammanlagt minst 42,3 procent av prisbasbeloppet samt när intäkterna i inkomstslaget kapital, bortsett från ränta och utdelning för vilka kontrolluppgift ska lämnas, har uppgått till sammanlagt minst 100 kronor under beskattningsåret.

Skatteverket får information om de skattskyldigas inkomstförhållanden genom bl.a. kontrolluppgifter från arbetsgivare, banker m.fl. Vissa av kontrolluppgifterna och andra uppgifter som Skatteverket får in är i sig inte tillräckliga för att bestämma storleken av en skattepliktig inkomst. Exempelvis är en uppgift om att en viss aktie är såld för ett visst pris inte tillräcklig för att få fram skattepliktig kapitalvinst eller avdragsgill kapitalförlust. En sådan kontrolluppgift ger emellertid en upplysning om att ytterligare uppgifter behövs från den skattskyldige.

Enligt 14 kap. 1 § LSK ska de flesta kontrolluppgifter för ett kalenderår lämnas till Skatteverket senast den 31 januari närmast följande kalenderår.

Av 4 kap. 2 § LSK och 3 kap. 2 § förordningen (2001:1244) om självdeklarationer och kontrolluppgifter följer att Skatteverket före den 15 april under taxeringsåret ska sända en blankett för allmän självdeklaration med vissa förtryckta uppgifter till de fysiska personer och dödsbon som kan antas vara skyldiga att lämna en sådan deklaration. Verket bifogar en specifikation över inkomna kontrolluppgifter och vissa andra uppgifter som Skatteverket redan har tillgång till samt en preliminär skatteuträkning. Samtidigt lämnar Skatteverket, beroende på vilka uppgifter verket har tillgång till i fråga om t.ex. avyttringar av fastighet eller aktier, upplysningar om vilka uppgifter den skattskyldige själv behöver redovisa i deklarationen och på vilken bilaga uppgifterna ska lämnas. Skatteverket bifogar också de broschyrer och blanketter som bedöms vara relevanta för respektive deklarationsskyldig.

Till grund för förtryckningen på själva deklaraionsblanketten ligger innehållet i inkomna kontrolluppgifter och vissa andra av Skatteverket redan kända uppgifter. Den preliminära skatteuträkningen grundas i sin tur på de förtryckta uppgifterna.

Om någon uppgift som har förtryckts på deklaraionsblanketten är felaktig eller saknas, ska den skattskyldige göra den ändring eller det tillägg som behövs (3 kap. 3 § LSK). Den skattskyldige ska t.ex. lämna uppgift om inkomster som det inte har lämnats någon kontrolluppgift om och som därför inte har förtryckts i blanketten.

Den deklarationsskyldige eller för honom eller henne behörig ställföreträdare ska egenhändigt skriva under självdeklarationen och senast den 2 maj under taxeringsåret lämna deklarationen till Skatteverket eller till ett mottagningsställe som har godkänts av verket (4 kap. 3, 5 och 6 §§ LSK). Deklarationen kan under vissa förutsättningar också lämnas på elektronisk väg, nämligen via internet, telefon eller SMS (jfr 4 kap. 4 § LSK samt Skatteverkets föreskrifter om e-tjänsten Inkomstdeklaration [SKVFS 2009:8 och SKVFS 2009:9]).

Kontrolluppgifter om fordringsrätter, delägarätter och försäkringar

I 8 kap. LSK finns det bestämmelser om kontrolluppgifter om ränta och annan avkastning på fordringsrätter. Kontrolluppgift ska lämnas om ränteinkomster samt om annan avkastning än kapitalvinst som hänför sig till fordringsrätter och som utgör intäkt i inkomstslaget kapital (1 §). Kontrolluppgiften ska lämnas av den som har tillgodoräknat eller betalat ut avkastningen (2 §).

I 9 kap. LSK regleras kontrolluppgiftsskyldigheten avseende avkastning på delägarätter. Den som har betalat ut eller tillgodoräknat utdelning, ränta eller annan avkastning än kapitalvinst på delägarätter ska lämna kontrolluppgift om avkastningen (1 och 4 §§).

När det gäller avyttring genom inlösen av andelar i en investeringsfond eller i ett utländskt fondföretag som driver verksamhet här i landet ska kontrolluppgift lämnas om uppkommen kapitalvinst eller kapitalförlust (10 kap. 1 och 6 §§ LSK). Om sådana nyssnämnda fondandelar är förvaltarregistrerade, ska förvaltaren lämna kontrolluppgift även om annan avyttring än inlösen. Detsamma gäller för värdepappersinstitut som medverkar vid annan avyttring än inlösen av icke förvaltarregistrerade andelar i utländska fondföretag.

Kontrolluppgift ska också lämnas om avyttring av andra delägarätter och fordringsrätter än andelar i investeringsfonder (10 kap. 7 § LSK). I kontrolluppgiften ska, till skillnad från vad som gäller för andelar i investeringsfonder, uppgift inte lämnas om uppkommen kapitalvinst eller kapitalförlust. I stället ska uppgift lämnas om den ersättning som har överenskommit efter avdrag för försäljningsprovision och liknande utgifter. Uppgift ska också lämnas om antalet delägarätter eller fordringsrätter som har avyttrats samt om deras slag och sort (10 kap. 9 § LSK).

Enligt 12 kap. 2 § LSK ska flertalet kontrolluppgifter som avser inkomstslaget kapital också lämnas för fysiska personer som är begränsat skattskyldiga.

Förmögenhetsskatten har avskaffats helt från och med den 1 januari 2007. Som en följd av avskaffandet av förmögenhetsskatten slopades flera kontrolluppgiftsskyldigheter om livförsäkringar från och med den 1 januari 2009 (prop. 2008/09:44). En kontrolluppgiftsskyldighet som återstår för livförsäkringar är den som avser underlag för avkastningsskatt för utländska försäkringar och avtal om tjänstepension som är jämförbara med försäkring (11 kap. 8 a § LSK). Av 12 kap. 4 § LSK framgår att den som har förmedlat en utländsk försäkring som avses i

11 kap. 8 a § LSK ska lämna sådana uppgifter att försäkringsgivaren och försäkringstagaren kan identifieras.

Utländska företag som driver bankverksamhet, värdepappersrörelse, fondverksamhet, finansieringsverksamhet eller försäkringsverksamhet i Sverige utan att inrätta en filial eller motsvarande etablering här, ska enligt 13 kap. 1 § LSK innan verksamheten inleds ge in en skriftlig förbindelse till Finansinspektionen om att lämna kontrolluppgifter i enlighet med bestämmelserna i samma lag. Skyldigheten att lämna en sådan förbindelse gäller emellertid inte ett utländskt företag som hör hemma inom EES och som enligt reglerna i sitt hemland är förhindrat att lämna kontrolluppgifter.

Annan uppgiftsskyldighet

I 15 kapitlet finns det bestämmelser om skyldighet att lämna uppgifter till den kontrolluppgiftsskyldige för att denne ska kunna lämna kontrolluppgift.

Den som för egen eller annans räkning har företagit en rättshandling med någon som är skyldig att lämna kontrolluppgift ska skriftligen eller på liknande sätt till den kontrolluppgiftsskyldige lämna de uppgifter som behövs för att den kontrolluppgiftsskyldige ska kunna fullgöra sin uppgiftsskyldighet (4 §). Vilka uppgifter som ska lämnas föreskrivs närmare i förordningen (2001:1244) om självdeklarationer och kontrolluppgifter. Uppgifterna ska enligt huvudregeln lämnas snarast och senast den 15 januari året efter det år som uppgiften gäller (5 §). Om den som är skyldig att lämna en sådan uppgift inte har gjort det, ska den kontrolluppgiftsskyldige snarast anmäla detta till Skatteverket (6 §).

Fondbolag som ska föra eller låta föra ett register enligt 4 kap. 11 § lagen (2004:46) om investeringsfonder ska, då en förvaltare ska föras in i registret enligt 4 kap. 12 den lagen, lämna förvaltaren uppgifter om den genomsnittliga anskaffningsutgiften för de andelar i en investeringsfond som tillhör en andelsägare och som har registrerats på förvaltaren i stället för andelsägaren. Vid byte av en förvaltare eller om förvaltaren inte längre ska vara införd i registret, ska den förvaltare som andelarna i investeringsfonden flyttas från lämna den nya förvaltaren eller fondbolaget uppgifter om den genomsnittliga anskaffningsutgiften för de andelar som flyttas (7 §).

5.2 Kontrolluppgifter om investeringssparkonton

Förslag: Den som för eller har fört ett investeringssparkonto ska lämna kontrolluppgift om storleken på den schablonintäkt som kontoinnehavaren kan vara skyldig att ta upp i inkomstslaget kapital. Vid överföring av delägarätter eller fordringsrätter till ett investeringssparkonto enligt 44 kap. 8 a § inkomstskattelagen (1999:1229) ska kontrolluppgift också lämnas om marknadsvärdet av delägarätterna eller fordringsrätterna när de förtecknas på investeringssparkontot. Om överföringen avser andelar i en investeringsfond ska kontrolluppgift i stället lämnas av samma

uppgiftslämnare som enligt 10 kap 3 § LSK ska lämna kontrolluppgift om avyttring genom inlösen, och uppgift ska i dessa fall lämnas om bland annat kapitalvinst enligt 10 kap. 6 § LSK. Kontrolluppgifterna ska lämnas för både obegränsat och begränsat skattskyldiga.

I dag lämnas kontrolluppgift om utbetald eller tillgodoräknad ränta, utdelning och annan avkastning på delägarätter och fordringsrätter. När det gäller avyttring av andra delägarätter och fordringsrätter än andelar i investeringsfonder lämnas inte någon kontrolluppgift om uppkommen kapitalvinst eller kapitalförlust. Uppgift lämnas nämligen endast om den ersättning som överenskommits efter avdrag för försäljningsprovision och liknande utgifter samt om delägarrätternas och fordringsrätternas slag och sort. Det innebär att den skattskyldige efter en avyttring, utan hjälp av fullständiga kontrolluppgifter, själv måste beräkna sin kapitalvinst eller kapitalförlust. De nuvarande kapitalbeskattningsreglerna är komplicerade och svåra att tillämpa för den skattskyldige. Andelen fel i självdeklarationerna när det gäller kapitalvinster och kapitalförluster hänförliga till värdepapper är stor med därav följande felaktig skattedebitering. Dessa problem uppkommer inte vid avyttring av tillgångar på det föreslagna investeringssparkontot eftersom en sådan avyttring i sig inte utlöser någon skattepliktig kapitalvinst eller avdragsgill kapitalförlust.

För att förenkla den skattskyldiges redovisning i självdeklarationen av den schablonintäkt som ska tas upp vid innehav av ett investeringssparkonto föreslås att den som för ett investeringssparkonto ska lämna kontrolluppgift till Skatteverket om storleken på schablonintäkten. Skatteverket kan då, efter eventuell summering av schablonintäkter hänförliga till flera investeringssparkonton, lägga inkomna kontrolluppgifter till grund för den preliminära skatteuträkningen och förtryckningen av uppgifter på den skattskyldiges deklaration.

För att säkerställa att Sverige ska kunna uppfylla sina åtaganden om informationsutbyte med andra länder föreslås att kontrolluppgift även ska lämnas för fysiska personer som är begränsat skattskyldiga.

För finansiella instrument som tillförs investeringssparkontot kvarstår dock arbetet med att beräkna kapitalvinsten. Enligt förslaget till ny lydelse av 44 kap. 8 a § IL, ska finansiella instrument som överförs till eget investeringssparkonto anses ha avyttrats då de förtecknades på kontot. Skatteverket behöver uppgift om att avyttringen har skett, för att säkerställa att beskattning kan ske. Det är därför lämpligt att kontrolluppgiftsskyldighet införs. När överföringen gäller andelar i en investeringsfond bör kontrolluppgift lämnas av den som enligt 10 kap. 3 § LSK i dag är skyldig att lämna kontrolluppgift om avyttring genom inlösen. För övriga delägarätter och fordringsrätter bör den som för eller har fört investeringssparkontot åläggas denna skyldighet.

Den kontrolluppgiftsskyldighet som nu föreslås gäller för svenska och utländska investeringsföretag som tillhandahåller investeringssparkonton i enlighet med bestämmelserna i lagen om investeringssparkonto. Dessa företag driver sin verksamhet på olika sätt här i Sverige. När det gäller utländska företag som driver bankverksamhet, värdepappersrörelse, fondverksamhet, finansieringsverksamhet eller försäkringsverksamhet i

Sverige utan att inrätta en filial eller motsvarande etablering här, ska de enligt 13 kap. 1 § LSK innan verksamheten inleds ge in en skriftlig förbindelse till Finansinspektionen om att lämna kontrolluppgifter i enlighet med bestämmelserna i samma lag.

5.3 Slopad kontrolluppgiftsskyldighet

Förslag: Kontrolluppgift om ränteinkomster behöver inte lämnas för ett investeringssparkonto som innehas av en obegränsat skattskyldig fysisk person eller ett obegränsat skattskyldigt dödsbo. Skyldigheterna att lämna kontrolluppgift om ränteinkomster, utdelning och annan avkastning på tillgångar på investeringssparkonton som innehas av en obegränsat skattskyldig fysisk person eller ett obegränsat skattskyldigt dödsbo slopas, om det inte är fråga om kvalificerade andelar eller otillåtna tillgångar enligt 17 § i förslaget till lag (0000:000) om investeringssparkonto. Även kontrolluppgiftsskyldigheten vid avyttring av tillgångar på investeringssparkonton som innehas av fysiska personer eller dödsbon som är obegränsat skattskyldiga slopas, om det inte är fråga om kvalificerade andelar eller otillåtna tillgångar enligt 17 § i förslaget till lag (0000:000) om investeringssparkonto.

Ränteinkomster och all annan avkastning på tillgångarna på kontot ska inte beskattas enligt de ”vanliga” kapitalbeskattningsreglerna i inkomstskattelagen (1999:1229), utan endast bli föremål för schablonbeskattning. Något större behov av kontrolluppgifter om sådana inkomster finns därmed inte. Därför föreslås att dessa kontrolluppgiftsskyldigheter slopas när det gäller tillgångar på sådana konton som innehas av obegränsat skattskyldiga.

Ett investeringssparkonto kan emellertid innehas också av begränsat skattskyldiga. För att säkerställa att Sverige ska kunna uppfylla sina åtaganden inom det internationella informationsutbytet – särskilt i enlighet med rådets direktiv 2003/48/EG av den 3 juni 2003 om beskattning av inkomster från sparande i form av räntebetalningar – behålls dagens kontrolluppgiftsskyldigheter oförändrade avseende tillgångar på investeringssparkonton som innehas av fysiska personer som är begränsat skattskyldiga.

Finansiella instrument som förvaras på ett investeringssparkonto kan hos den centrala värdepappersförvararen antingen vara direkt registrerade på den fysiska person eller det dödsbo som äger dem eller vara förvaltarregistrerade på investeringsföretaget som för kontot. För att ett investeringsföretag ska kunna veta vilka utbetalningar från ett företag avseende ränta, utdelning och annan avkastning till kontoinnehavaren som är hänförliga tillgångar på ett investeringssparkonto och vilka som inte är det, torde det dock krävas att finansiella instrument som förvaras på ett investeringssparkonto är förvaltarregistrerade på investeringsföretaget. Denna information är nödvändig för att investeringsföretaget ska kunna veta när kontrolluppgift ska lämnas och när så inte ska ske. I fråga om kontanta medel som förvaras på ett investeringssparkonto uppkommer

inte denna fråga eftersom de som huvudregel torde sättas in på ett inlåningskonto i ett kreditinstitut.

5.4 Deklarationsskyldighet för schablonintäkt avseende innehav av tillgångar på investeringssparkonto

Förslag: Schablonintäkt avseende innehav av tillgångar på investeringssparkonto undantas från deklarationsskyldighet för fysiska personer och dödsbon i de fall den skattskyldige saknar andra deklara-
tionspliktiga intäkter och kontrolluppgift har lämnats avseende intäkten.

Den som äger tillgångar på ett investeringssparkonto föreslås bli skyldig att ta upp en schablonintäkt till beskattning. Förslaget riskerar dock att leda till att ett stort antal personer som inte deklarerar i dag blir deklarationsskyldiga. Det rör sig om personer, främst barn, som endast har kapitalinkomster där det innehålls preliminär skatt. Sådant skatteavdrag ska enligt 5 kap. 8 § skattebetalningslagen (1997:483) bland annat göras från ränta och utdelning på aktie eller andel i en investeringsfond som lämnas i pengar och som kontrolluppgift ska lämnas för. För sådana intäkter finns för fysiska personer enligt 2 kap. 2 § punkten 3 LSK ingen skyldighet att lämna allmän självdeklaration, utan underrättelse om taxeringsbeslut lämnas enligt 7 § taxeringsförordningen (1990:1236) först i besked om slutlig skatt. Ett likalydande undantag från deklarationsskyldighet finns för dödsbon i 2 kap. 4 § punkten 1 LSK.

En lösning på problemet att många riskerar att bli deklarationsskyldiga är att undanta schablonintäkt avseende innehav av tillgångar på ett investeringssparkonto från deklarationsskyldighet. Deklarationsfriheten bör endast gälla i de fall där den skattskyldige saknar andra deklara-
tionspliktiga intäkter och där kontrolluppgift har lämnats avseende intäkten. Om kontrolluppgift i något fall inte skulle ha lämnats för en schablonintäkt bör deklarationsskyldigheten kvarstå eftersom Skatteverket i dessa fall saknar underlag för att beräkna skatten. Om den skattskyldige har andra deklara-
tionspliktiga intäkter ska allmän självdeklaration lämnas enligt vanliga regler och i så fall ska även schablonintäkten deklarerar. Om en skattskyldig skulle vilja deklarerar schablonintäkt trots att ingen skyldighet föreligger, t.ex. för att kunna göra avdrag för kapitalförlust, så finns en sådan möjlighet redan idag.

Att införa deklara-
tionsfrihet för schablonintäkt innebär således att de som tidigare sluppit deklarerar för avkastning på t.ex. aktier och fond-
andelar men som vid sparande på investeringssparkonto skulle bli deklarationsskyldiga för schablonintäkt, inte heller i fortsättningen ska behöva lämna självdeklaration. Undantagen från deklarationsskyldighet för ränta och utdelning finns i 2 kap. 2 § punkten 3 och 2 kap. 4 § punkten 1 LSK och är utformade så att ränta eller utdelning för vilken kontrolluppgift ska lämnas enligt 8 eller 9 kap. LSK ska undantas. Det är lämpligt att välja en liknande modell för undantagen för schablonintäkt avseende innehav av tillgångar på ett investeringssparkonto.

Kontrolluppgift avseende schablonintäkt ska enligt promemorians förslag lämnas av den som för eller har fört kontot, och bestämmelser om detta föreslås införas i 11 kap. 10 § LSK. Regler som undantar schablonintäkt för vilken kontrolluppgift har lämnats enligt 11 kap. 10 § LSK från deklarationsskyldighet bör därför införas i 2 kap. 2 § punkten 3 och 2 kap. 4 § punkten 1 LSK. På samma sätt bör ett tillägg göras till 7 § taxeringsförordningen med innebörden att underrättelse om taxeringsbeslut avseende schablonintäkt lämnas i besked om slutlig skatt.

5.5 Skatteverkets information

Förslag: För att innehavare av investeringssparkonto som ska beskattas för en schablonintäkt men som befrias från deklarationsskyldighet ska ha möjlighet att undvika kostnadsränta på skattebeloppet ska Skatteverket informera dessa om skatten. Information ska dock endast skickas ut till de skattskyldiga vars skatt att betala beräknas överstiga 100 kronor.

Enligt förslagen i denna promemoria kommer innehavare av tillgångar på investeringssparkonto att bli skattskyldiga för en schablonintäkt. Om dessa saknar andra deklarationspliktiga intäkter föreslås att intäkten inte ska behöva deklarerar. Eftersom det är fråga om en skattepliktig intäkt kommer dock den skattskyldige ändå att bli skyldig att betala in den skatt som belöper på schablonintäkten.

Förslaget till deklarationsfrihet för schablonintäkt innebär att den skattskyldige underrättas om taxeringsbeslut, där skattebeloppet framgår, först genom besked om slutlig skatt. Sådant besked om den slutliga skatten ska enligt 11 kap. 15 § skattebetalningslagen skickas till den skattskyldige senast den 15 december taxeringsåret. Enligt 19 kap. 5 § andra stycket skattebetalningslagen beräknas kostnadsränta på slutlig skatt från och med den 4 maj taxeringsåret. För att slippa betala kostnadsränta måste således skattebeloppet betalas senast den 3 maj taxeringsåret. För att det ska kunna ske ska Skatteverket före den 3 maj taxeringsåret skicka ut information som möjliggör för skattskyldiga som befrias från deklarationsskyldighet att betala skatten utan att drabbas av kostnadsränta. Sådan information, med vidhängande inbetalningskort, lämnas redan i dag i en bilaga till deklarationen till alla skattskyldiga som deklarerar. Det får förutsättas att Skatteverket även fortsättningsvis kan lämna sådan information till skattskyldiga som enligt förslaget undantas från deklarationsskyldighet.

I vissa fall, när en sparare har ett mindre innehav på sitt konto, uppgår emellertid skatten på schablonintäkten till ett så lågt belopp att den riskerade kostnadsräntan är helt obetydlig. För ett skattebelopp om 100 kronor riskeras exempelvis en räntekostnad om maximalt 2–3 kronor. I dessa fall torde det räcka att den skattskyldige blir informerad om skatten i samband med beskedet om slutlig skatt. Därför ska Skatteverket endast skicka ut information till de skattskyldiga kontoinnehavare som befrias från deklarationsskyldighet och vars skatt att betala kan beräknas överstiga 100 kronor. Om en kontoinnehavare som är skattskyldig för ett

belopp som understiger 100 kronor vill undvika kostnadsränta finns alltid en möjlighet att på eget initiativ göra en inbetalning till skattekontot före den 4 maj taxeringsåret.

Bestämmelser om detta behöver inte lämnas i lagform.

6 Konsekvensanalys

6.1 Ekonomiska frågor, särskilt offentligfinansiella effekter

6.1.1 Investeringsparkonto

Schablonräntan för investeringsparkontot föreslås uppgå till statslåneräntan ökat med 0,75 procentenheter. Påslaget på statslåneräntan är tänkt att återspegla den överavkastning som riskfyllda tillgångar såsom aktier kan förväntas ge i förhållande till den i stort sett riskfria avkastningen från statspapper.

Den offentligfinansiella effekten av förslaget om ett schablonbeskattat investeringsparkonto beror på vilka skatteintäkter tillgångarna på kontot skulle ha gett upphov till om de beskattats på konventionellt sätt.

I och med att förslaget bedöms få betydande konsekvenser för skattebasernas utveckling har avsteg gjorts från den allmänna principen om statistiskt beräknade offentligfinansiella effekter (se Finansdepartementets *Beräkningskonventioner 2011*). Detta för att ge en så rättvisande bild som möjligt av de offentligfinansiella effekter som förslaget förväntas ge upphov till.

Effekten kan uttryckas som skillnaden i effektiva skattesatser vid schablonbeskattning respektive konventionell beskattning, multiplicerat med stocken av sparande på investeringsparkonton. Med *effektiv skattesats* avses det faktiska skatteuttaget i förhållande till den sanna ekonomiska inkomst som skatten avser.

Den effektiva skattesatsen för tillgångar på investeringsparkonto förväntas uppgå till ca 22,2 procent. Beräkningen av den effektiva skattesatsen bygger på antaganden om tillgångarnas sammansättning och den förväntade avkastningen för respektive tillgångsslag. I det följande redovisas dessa antaganden mer ingående.

Tillgångarna på kontot antas bestå av aktier och andelar i investeringsfonder samt även en mindre del likvida medel (t.ex. till följd av utdelning eller likvid från avyttringar som ej ännu återinvesterats). Fördelningen antas vara 95 procent i aktier och fondandelar, varav hälften, 47,5 procentenheter, i respektive tillgångsslag, och 5 procent i likvida medel. Investeringsfondernas tillgångar antas i sin tur utgöras av tre fjärdedelar aktier och en fjärdedel räntebärande, vilket är representativt för svenska investeringsfonders samlade tillgångar.¹⁹

Riskpremien för aktier, jämfört med långa statspapper, bedöms uppgå till 3,3 procent. Denna förväntade överavkastning reflekterar att aktier är

¹⁹ Se SCB:s finansmarknadsstatistik.

riskfyllda tillgångar som fluktuerar kraftigt i värde. För att en investerare ska vilja äga riskfyllda tillgångar bör den förväntade avkastningen överstiga vad investeraren kan få från en riskfri tillgång. Riskpremien är dock ett väntevärde som inte är direkt observerbart. Ekonomisk teori säger att väntevärdet bör vara positivt, men det råder ingen konsensus om hur stor den framtida riskpremien kommer att vara eller exakt hur den ska beräknas. Den realiserade överavkastning som vi i efterhand observerar har fluktuerat avsevärt över tiden och har under långa perioder varit negativ, vilket understryker att den endast ger begränsad vägledning kring den framtida riskpremien.

Uppskattningen av riskpremien för aktier utgår ifrån den historiska överavkastningen för det globala indexet i DMS Global Database.²⁰ Indexet omfattar 17 länder, däribland USA och Sverige, under perioden 1900–2009. Den historiskt observerade överavkastningen för det globala indexet uppgår till ca 4–5 procent. Den historiska överavkastningen reflekterar dock även engångshändelser vilket talar för att den framtida överavkastningen sannolikt kommer understiga den historiskt observerade nivån. Oväntat hög ekonomisk tillväxt och en övergång till högre värderingsmultiplar utgör sannolikt bidragande orsaker till varför överavkastningen varit så pass hög under 1900-talet.²¹ En relaterad engångseffekt är den kraftiga reduktionen av transaktionskostnader för aktieaffärer som ägde rum under perioden, vilket inte minst inneburit kraftigt förbättrade möjligheter till diversifiering. Sammantaget kan dessa engångseffekter ha resulterat i en stor och oförutsedd värdeökning under främst den senare hälften av 1900-talet. Det finns således starka skäl som talar mot att den framtida överavkastningen kommer vara i nivå med det som observerats under 1900-talet. Med hänsyn till dessa faktorer bedöms den förväntade riskpremien för aktier vara något lägre än den historiskt observerade överavkastningen för det globala indexet i DMS Global Database. Nedrevideringen är i linje med det som förespråkas i DMS (2010).

För statslåneräntan används i beräkningarna Finansdepartementets egna prognoser för åren 2012–2014. På längre sikt, där prognoser saknas, antas statslåneräntan uppgå till ca 4,9 procent, motsvarande en förväntad styrränta på mellan 3,75 och 4,0 procent samt en löptidspremie på 1,0 procent.

Sammantaget innebär detta att aktier förväntas ge en avkastning på ca 8,2 procent. Räntebärande tillgångar är en heterogen kategori och rymmer allt från statsskuldsväxlar till företagsobligationer med väsentligt högre risk och förväntad avkastning. Avkastningen för räntebärande tillgångar antas i genomsnitt ligga på samma nivå som statslåneräntan, dvs. ca 4,9 procent. Andelar i investeringsfonder antas därmed ha en förväntad avkastning på $0,75 \times 0,082 + 0,25 \times 0,049 = \text{ca } 7,4 \text{ procent}$. Avkastningen för likvida medel antas uppgå till 1,0 procent.

Med dessa antaganden avseende tillgångarnas sammansättning och avkastningen för respektive tillgångsslag uppgår den genomsnittliga

²⁰ Se Dimson, E., P. Marsh och M. Staunton (2010), "Risk and risk premiums", i *Credit Suisse Global Investment Returns Sourcebook 2010*.

²¹ Se t.ex. Fama, E. och K. French (2002), "The Equity Premium", *Journal of Finance* 57, s. 637–659.

förväntade avkastningen för tillgångar på ett investeringssparkonto sammantaget till ca 7,6 procent.

Schablonintäkten uppgår till statslåneräntan ökat med 0,75 procentenheter, vilket vid en statslåneränta på 4,9 procent och en skattesats på 30 procent ger ett skatteuttag som uppgår till ca 1,7 procent av tillgångarnas värde. Detta motsvarar en effektiv skattesats vid schablonbeskattning på ca $1,7/7,6 = \text{ca } 22,2$ procent.²² Den effektiva skattesatsen understiger den nominella skattesatsen till följd av att schablonräntan understiger den förväntade totalavkastningen.

Den effektiva skattesatsen om samma tillgångar i stället beskattas konventionellt bedöms uppgå till 28,7 procent. För konventionell beskattning gäller att direktavkastning, t.ex. räntor och utdelningar, beskattas löpande, medan värdeförändring tas upp till beskattning först när innehavet avyttras. För direktavkastningen sammanfaller den effektiva och nominella skattesatsen. För värdestegring uppkommer dock en skillnad mellan de två såvida beskattningen äger rum senare i tiden eftersom nuvärdet av skatten då minskar. Ju längre tid som går mellan att en värdestegring uppkommit och att den latent vinsten realiseras och därmed beskattas, desto större skillnad mellan den effektiva och den nominella skattesatsen. Med avseende på totalavkastningen uppgår den effektiva skattesatsen vid konventionell beskattning till ett viktat genomsnitt av den nominella skattesatsen och den effektiva skattesatsen för värdestegring, där vikterna ges av totalavkastningens fördelning mellan direktavkastning och värdestegring.

Beräkningen av den effektiva skattesatsen vid konventionell beskattning utgår ifrån den schablonmässiga metod som beskrivs i King (1977).²³ Med denna modell antas kapitalvinster som uppkommer under ett visst år skattas av med en konstant andel q varje år därefter, dvs. den resterande latent vinsten avtar exponentiellt. Formeln kan tolkas som ett viktat genomsnitt av de effektiva skattesatserna för den vinst som uppkommit under ett visst år, sett från det året. Vikterna beror på avskattningstakten q och diskonteringsräntan r , där parametern q reflekterar den takt i vilken totalpopulationen realiserar kapitalvinster på direktägda aktier. Parametern kan även tolkas som att den tid det tar innan en vinst realiseras är en slumpvariabel. Sannolikhetsfördelningen för denna ges av uttrycket $p(t) = q(1-q)^t$, där $p(t)$ är sannolikheten att en vinst realiseras efter t år. En mer ingående beskrivning ges i Bilaga 1.

Beräkningen av den effektiva skattesatsen vid konventionell beskattning har gjorts utifrån samma antaganden om tillgångarnas sammansättning och avkastning som ovan, samt ett kompletterande antagande avseende den takt i vilken latent vinst realiseras, dvs. parametern q ovan.

Forskning från Finland och Norge har visat att omsättningstakten, mätt på individnivå, är förhållandevis hög i dessa länder, med rapporterade medianvärden för innehavstiden i storleksordningen 1–2 år.²⁴ Det finns

²² Avvikelsen beror på avrundning.

²³ King, M. A. (1977), *Public Policy and the Corporation*. Cambridge: Wiley.

²⁴ Kyröläinen, P. och J. Perttunen (2006), "Do individual investors care about transaction costs? Bid-ask spreads and holding periods for common stock", working paper. Naes, R.

sannolika skäl att förvänta sig att innehavstiderna har blivit kortare de senaste åren även för svensk del. Handel över internet har medfört både en ökad tillgänglighet och lägre transaktionskostnader för den som aktivt förvaltar sin portfölj. Med Kings formel är den betingade sannolikheten för en försäljning, dvs. sannolikheten att ett innehav avyttras i period $t+1$ givet att det inte har avyttrats efter t perioder, konstant. Både den finska och den norska studien finner emellertid att den betingade sannolikheten för en försäljning är avtagande, vilket reflekteras i en förhållandevis stor skillnad mellan median- och medelvärdena för innehavstiden. Detta talar för ett något lägre q i Kings formel.

Med hänsyn till ovanstående har parametern q i beräkningarna satts till 0,4 för direktägda aktier och 0,2 för andelar i investeringsfonder. Att fondandelar antas omsättas mindre ofta beror på den möjlighet som finns till skattefria omplaceringar inom fonderna.

I enlighet med Finansdepartementets beräkningskonventioner används den prognostiserade realräntan på tioåriga statsobligationer som diskonteringsränta.

Med dessa antaganden bedöms den effektiva skattesatsen uppgå till 28,9 procent för aktier och 28,3 procent för fondandelar. Den sammanlagda effektiva skattesatsen har beräknats utifrån antagandet att direktavkastningen uppgår till en tredjedel av totalavkastningen för aktier, i linje med historiska nivåer.

Sammantaget beräknas därmed den effektiva skattesatsen för de tillgångar som förväntas på investeringssparkonto uppgå till 28,7 procent vid konventionell beskattning, att jämföra med uppskattningsvis 22,2 procent vid schablonbeskattning.

Den nivå på schablonbeskattningen som föreslås gälla för investeringsparkontot innebär således en sänkning av den förväntade effektiva skattesatsen med drygt 6 procentenheter jämfört med konventionell beskattning.

Investeringsparkontot är en ny produkt och det är svårt att med precision bedöma hur stor efterfrågan kommer att vara. Kontot bedöms dock bli en förmånlig och därmed populär sparform för den som innehar direktägda aktier och fondandelar. På lång sikt förväntas ca hälften av hushållens direktäggande i aktier och investeringsfonder äga rum inom ramarna för investeringssparkontot. Nettoinflödet förväntas vara betydande, ca 50–100 miljarder kronor per år, under de första åren efter lanseringen men avtar gradvis. Dessa betydande nettoinflöden bör ses i relation till det stora nettosparandet i kapitalförsäkringar. Eftersom samma beskattningsnivå föreslås gälla för investeringssparkonto och kapitalförsäkring är det ovidkommande för skatteintäkterna om nettoinflödena sker till den ena eller andra av de två sparformerna.

Skillnaden i effektiva skattesatser vid schablon- respektive konventionell beskattning, multiplicerat med de förväntade nettoinflödena av sparande på investeringssparkonto, ger följande offentligfinansiella effekt:

och B. A. Odegaard (2007), "Liquidity and asset pricing: Evidence on the role of investor holding period", Norges Bank working paper.

Tabell 1 Offentligfinansiella effekter av sänkt effektiv skattesats, miljarder kronor

Periodiserad nettobudgeteffekt				Varaktig effekt
2012	2013	2014	2015	
-0,31	-0,75	-1,01	-1,21	-2,00

6.1.2 Kapitalförsäkringar

Investeringsparkontot har ur användarens perspektiv tydliga likheter med en typ av kapitalförsäkringar som redan finns på marknaden och därför bör dessa beskattas i samma utsträckning.

En konsekvens av förslaget om investeringsparkonto är därför att schablonräntan för kapitalförsäkringar bör höjas med 0,75 procentenheter, till statslåneräntan ökat med 0,75 procentenheter, samt att skattesatsen bör höjas från 27 till 30 procent.

Den offentligfinansiella effekten kan beräknas som skillnaden mellan den skatt som stocken av sparande i kapitalförsäkring förväntas generera, jämfört med vad som skulle varit fallet med rådande regler. Det bör understrykas att för intäkterna från schablonbeskattningen är det produkten av skattesatsen och schablonräntan som är av betydelse och inte huruvida skattesatsen är hög men schablonräntan låg eller vice versa.

På lång sikt förväntas förslaget få till följd att skatteuttaget för sparande i kapitalförsäkring, som andel av tillgångarnas värde, ökar från ca 1,3 procent till ca 1,7 procent.

För en kapitalförsäkring med en sammansättning av de underliggande tillgångarna motsvarande det som förväntas inom ramarna för investeringsparkontot innebär detta en höjning av den effektiva skattesatsen från ca 17,7 procent till ca 22,2 procent.

Sparande i kapitalförsäkring förväntas uppgå till knappt 290 miljarder kronor år 2012. I enlighet med Finansdepartementets beräkningskonventioner uttrycks den offentligfinansiella effekten i fasta priser och volymer. Följaktligen bedöms underlaget uppgå till samma belopp även efter år 2012.

För statslåneräntan används Finansdepartementets prognoser för åren 2012–2014. På längre sikt, där prognoser saknas, antas statslåneräntan uppgå till ca 4,9 procent. Enligt förslaget ska det värde för statslåneräntan som ligger till grund för beskattningen av såväl investeringsparkonto som kapitalförsäkring fastställas den 30 november. Detta utgör en förändring jämfört med rådande regler för kapitalförsäkring, där beskattningen utgår ifrån medelvärdet för statslåneräntan under föregående år. På lite längre sikt får detta ingen effekt på skatteintäkterna eftersom statslåneräntan den 30 november inte förväntas systematiskt avvika från årsmedelvärdet. På kort sikt förväntas dock statslåneräntan återhämta sig från den för närvarande osedvanligt låga nivån och i och med att statslåneräntan förväntas stiga är det rimligt att förvänta sig att värdet den 30 november inledningsvis kommer att ligga något över årsmedelvärdet. Även denna detalj medför initialt en viss ökning av skatteintäkterna, dock som mest 0,22 miljarder kronor (år 2012), vilket är inbegripet i beräkningarna.

Tabell 2 Offentligfinansiella effekter av ändrade skatteregler för kapitalförsäkringar, miljarder kronor

Periodiserad nettobudgeteffekt				Varaktig effekt
2012	2013	2014	2015	
1,20	1,16	1,10	1,03	1,07

6.1.3 Sammantagna effekter av reformerad beskattning av sparande

Förslaget om investeringssparkonto är tänkt att träda i kraft den 1 januari 2012. Därmed sammanfaller det i tiden med ett förslag avseende beskattningen av investeringsfonder som redovisats i en separat promemoria. Det förslaget avser slopad skattskyldighet för svenska investeringsfonder, vilket förväntas leda till kraftigt minskade utdelningar från fonder och därmed en sänkning av den effektiva skattesatsen för direktägda fondandelar, samt att fondandelsägare ska ta upp en schablonintäkt som kalibreras så att den effektiva skattesatsen sammantaget bedöms vara oförändrad.

I Budgetpropositionen för år 2011 uttrycks målsättningen att förslaget om investeringssparkonto, inklusive den del av förslaget som berör kapitalförsäkringar, och de nya bestämmelserna avseende investeringsfonder utformas på ett sådant sätt att de sammantagna effekterna blir offentligfinansiellt neutrala.

På lång sikt bedöms åtgärderna sammantaget vara i stort sett offentligfinansiellt neutrala.

Skatteintäkterna förväntas även vara i stort sett oförändrade under det år då åtgärderna träder i kraft, år 2012, men fr.o.m. år 2013 förväntas ett bortfall av skatteintäkter under ett antal år.

Förslaget om investeringssparkonto är överfinansierat på kort sikt, eftersom det bedöms ta ett antal år innan volymen av sparande på investeringssparkonto når den långsiktiga jämviktsnivån. Detta motverkar delvis, men inte fullt ut, effekterna av att slopa skattskyldigheten för svenska investeringsfonder. Den slopade skattskyldigheten bedöms likväl vara nödvändig eftersom direktiv 2009/65/EG²⁵, det omarbetade s.k. UCITS-direktivet, som ska vara genomfört i svensk rätt den 1 juli 2011, innebär att svenskregistrerade fonder enkelt kommer kunna flytta utomlands för att undgå beskattning. Den slopade skattskyldigheten förväntas ge upphov till att utdelningar från fonder upphör nästan helt. Kapitalvinster förväntas visserligen öka i motsvarande utsträckning, men eftersom dessa beskattas först när kapitalvinsten realiserats uppkommer en tidsförskjutning av skatteintäkternas inbetalning.

Det rör sig således först och främst om en ändrad tidsprofil för skatternas inbetalning och inte om en varaktig minskning av skatteintäkterna. På grund av underlagets omfattning blir dock skatteintäkternas tidsförskjutning inledningsvis klart kännbar.

²⁵ EUT L 302, 17.11.2009, s. 32 (Celex 32009L0065).

Den föreslagna schablonintäkten upprätthåller nuvärdet av skatteintäkterna, vilket säkrar att den sammantagna reformen av sparande-beskattningen på lång sikt är i stort sett offentligfinansiellt neutral, men det betyder även att den först på lite längre sikt fullt ut kompenserar för det initiala skattebortfallet från fondbeskattningen.

Tabell 3 Offentligfinansiella effekter av ändrad fondbeskattning till följd av UCITS-direktivet, miljarder kronor

	Periodiserad nettoeffekt				Varaktig effekt
	2012	2013	2014	2015	
Investeringsfonder	-3,59	-2,92	-2,25	-1,60	-0,02
varav <i>Slopad skattskyldighet, fond</i>	-4,30	-3,64	-2,97	-2,31	-0,74
<i>Schablonintäkt för andelsägare</i>	0,72	0,72	0,72	0,72	0,72

Det bör understrykas att beräkningen bygger på ett antagande om en beteendeförändring, dvs. att fonderna i stort sett helt upphör att lämna utdelning till andelsägarna. En allmän princip vid beräkningen av offentligfinansiella effekter är att anta oförändrat beteende, dvs. statisk beräkning. I detta fall bedöms en statisk beräkning dock vara klart missvisande. Det är dock en vanskelig uppgift att bedöma beteendeförändringens omfattning såväl på kort som lång sikt. Om utdelningarna skulle komma att minska i mindre utsträckning än vad som antagits i beräkningarna så kommer också bortfallet av skatteintäkter vara mindre.

Samtidigt förväntas lanseringen av investeringssparkontot, en ny och attraktiv sparform, resultera i att många sparare för över befintliga innehav, eller säljer dessa för att föra över medel till investeringssparkonton. I båda fall sker en beskattning av eventuella latent vinster.

Därmed kan investeringssparkontot förväntas ge upphov till en liknande tidsförskjutning av skatteintäkter men i omvänd riktning till den effekt som följer av UCITS-direktivet.

I beräkningarna antas att en viss tidigareläggning förekommer under de första tre åren efter investeringssparkontots lansering, dock i avtagande omfattning. Dessutom resulterar en tidigareläggning av skatteintäkterna i att intäkterna minskar under kommande år, eftersom en del latent vinster redan beskattats. Kapitalvinsterna i fråga antas vara till lika delar hänförliga till aktier och till fonder. Omsättningsfrekvensen antas vara 0,3, dvs. genomsnittet av de omsättningsfrekvenser som tidigare i sparprojektet antagits för aktier och fonder (0,4 respektive 0,2). Med andra ord antas att 30 procent av de latent vinster som till följd av möjligheten att till investeringssparkontot överföra befintligt innehav tas upp till beskattning år 2012 ändå skulle ha tagits upp det året. År 2013 är andelen $(1-0,3) \times 0,3$, år 2014 är den $(1-0,3)^2 \times 0,3$, och så vidare. Redan år 2014 förväntas tidigareläggningen resultera i minskade skatteintäkter, eftersom tidigareläggningen till båda de två föregående åren nu slår igenom på skatteintäkterna. På lite längre sikt är skatteintäkterna oförändrade. Den

varaktiga effekten av denna omfördelning av skatteintäkter över tiden beräknas uppgå till 0,01 miljarder kronor.

Tabell 4 Offentligfinansiella effekter av förslagen avseende investerings-sparkonto och kapitalförsäkring, inklusive tidigare lagda skatteintäkter, miljarder kronor

Effekt från	Periodiserad nettoeffekt				Varaktig effekt
	2012	2013	2014	2015	
Investeringssparkonto	2,21	-0,62	-1,48	-2,10	-1,99
varav <i>Schablonbeskattning av direktägda värdepapper</i>	-0,31	-0,75	-1,01	-1,21	-2,00
<i>Tidigareläggning av skatteintäkter</i>	2,52	0,13	-0,47	-0,89	0,01
Höjd avkastningsskatt för kapitalförsäkringar	1,20	1,16	1,10	1,03	1,07

Den varaktiga effekten av att lansera investeringssparkontot och att modernisera skattereglerna för kapitalförsäkringar beräknas sammantaget uppgå till -0,92 miljarder kronor. Den varaktiga effekten är ett mått på den bestående årliga kostnaden utan koppling till de offentliga finanserna ett visst år (se avsnitt 1.4 i *Beräkningskonventionerna för 2011* för en utförligare beskrivning). Den varaktiga effekten reflekterar att den sänkning av den effektiva skattesatsen som investeringssparkontot medför på lång sikt inte fullt ut uppvägs av den höjda skatten på kapitalförsäkringar. Inledningsvis är dock summan av dessa två poster positiv.

Denna diskrepans reflekterar att volymen av sparande på investerings-sparkonton antas öka med tiden, ett antagande som avviker från den allmänna beräkningsprincipen om oförändrat beteende. Antagandet bedöms vara nödvändigt eftersom det rör sig en om en ny produkt. Volymen av sparande i befintliga kapitalförsäkringar antas däremot vara konstant. Förslaget rörande kapitalförsäkringar bedöms dessutom begränsa möjligheterna till skatteplanering, något som kan förväntas öka skatteintäkterna men i en utsträckning som är mycket svår att uppskatta och därför, av försiktighetsskäl, inte inkluderas i offentligfinansiella effekten. Likväl bör man ha i åtanke att de nya reglerna på goda grunder kan förväntas inbringa intäkter utöver det som anges ovan, och den sammantagna varaktiga effekten bör därför tolkas med försiktighet.

Den senareläggning av skatteintäkter som slopad skattskyldighet för investeringsfonder ger upphov till balanseras på medellång sikt i viss utsträckning av de övriga åtgärderna. Under ikraftträdandeåret och på lång sikt balanseras senareläggningen av skatteintäkter i hög utsträckning.

6.2 Effekter för Skatteverket och de allmänna förvaltningsdomstolarna

Skatteverket

Förslaget om investeringssparkonto innebär att skattskyldiga fysiska personer inte längre ska redovisa löpande kapitalinkomster och kapitalutgifter respektive kapitalvinster och kapitalförluster på tillgångar som förvaras på ett investeringssparkonto i självdeklarationen. I stället ska investeringsföretaget beräkna och lämna kontrolluppgift till Skatteverket om schablonintäktens storlek för varje enskilt konto. Genom att faktiska kapitalinkomster hänförliga till tillgångar på ett investeringssparkonto inte ska redovisas i självdeklarationen ska investeringsföretaget inte heller lämna kontrolluppgifter om ränta, utdelning eller annan avkastning på sådana tillgångar som innehas av obegränsat skattskyldiga personer. För Skatteverket innebär detta på sikt en stor förenkling jämfört med dagens kapitalbeskattning, en förenkling som också leder till lägre kostnader för hantering av kapitalbeskattningsfrågor hos Skatteverket.

Skatteverket har uppskattat sina kostnader för IT-utveckling till 17 miljoner kronor och de löpande kostnaderna (drift, underhåll och personalkostnader) till 11 miljoner kronor per år. Dessa kostnader balanseras på lång sikt av besparingar när transaktioner sker inom ramen för investeringssparkontot i stället för i det konventionella systemet. Ju större andel av det totala sparandet i finansiella instrument som placeras på investeringssparkonton desto större blir Skatteverkets besparing.

I promemorian föreslås också att schablonintäkten avseende innehav på ett investeringssparkonto ska undantas från deklarationsskyldighet. Förslaget innebär att i stort sett ingen, som inte är deklarationsskyldig för andra intäkter, ska deklarerar för schablonintäkt. Det bör således inte uppstå några kostnader hos Skatteverket för deklarationshantering på grund av förslaget om investeringssparkonto.

Förslaget om att Skatteverket ska skicka information till de innehavare av investeringssparkonto som blir skattskyldiga för schablonintäkt men som undantas från deklarationsskyldighet medför däremot en kostnad för Skatteverket. Skatteverket uppskattar att förslaget skulle medföra en kostnad under det första året för systemutveckling, information, tryck och porto om ca 4 miljoner kronor. Den årliga kostnaden för bland annat information, drift, tryck och porto uppskattas till ca 2 miljoner kronor. Även dessa kostnader balanseras på lång sikt av de besparingar som avses ovan.

I den del förslagen innebär ändringar i avkastningsskattelagen bedöms de inte leda till ökat arbete eller ökade kostnader hos Skatteverket.

Förslagen innebär bl.a. att tillgångar som förvaras på ett investeringssparkonto inte ska beskattas konventionellt. Beskattning av tillgångarna sker i stället genom att innehavaren av kontot ska redovisa en schablonintäkt i inkomstslaget kapital. Schablonintäkten ska beräknas och redovisas av investeringsföretagen. För domstolarna innebär detta att antalet mål som rör konventionell beskattning av finansiella instrument kommer att minska. Bestämmelserna om beräkningen av schablonintäkten med anledning av innehav av tillgångar på ett investeringssparkonto är dessutom utformade på ett sådant sätt att de kan antas leda till få överklaganden. Sammantaget innebär detta att förslagen inte kommer medföra någon ökad, utan snarare minskad, arbetsbörda för de allmänna förvaltningsdomstolarna. Ändringarna i avkastningsskattelagen bedöms inte vara av sådan karaktär att de påverkar kostnaderna för de allmänna förvaltningsdomstolarna.

6.3 Effekter för företag och enskilda

6.3.1 Effekter för företag

Den form av schablonbeskattat sparande utan avdragsrätt som kan erbjudas i dag är sparande i kapitalförsäkring. Kapitalförsäkringar är som framgår av namnet en försäkringsprodukt och kan endast erbjudas av försäkringsbolag. På grund av ändrade rörelseregler öppnades från och med den 1 januari 2000 möjligheten att erbjuda s.k. depåförsäkringar, dvs. försäkringar där försäkringstagaren anvisar att inbetalda premier ska placeras i finansiella instrument på samma sätt som i en värdepappersdepå. Försäkringsbolag kan dock inte erbjuda rena sparprodukter eftersom den näringsrättsliga regleringen av försäkringsrörelse förutsätter någon form av försäkringsinslag i de produkter som erbjuds. När det gäller placeringarna i en depåförsäkring står försäkringstagaren den finansiella risken och försäkringsinslaget är mycket litet, i regel runt en procent. Depåförsäkringarna marknadsförs som ett skattegynnat alternativ till att spara i aktier och andra finansiella instrument som ägs direkt. Det låga försäkringsinslaget och det faktum att försäkringstagaren själv står för den finansiella risken för värdeutvecklingen av sparandet tyder på att produkten i första hand fyller ett behov och en efterfrågan på ett schablonbeskattat sparande. Marknaden för schablonbeskattat sparande med obetydligt försäkringsinslag har växt kraftigt under senare år.

De föreslagna reglerna om sparande på investeringssparkonto innebär en stor förändring av marknaden för schablonbeskattat sparande eftersom försäkringsbolagen inte längre kommer att vara ensamma om att kunna erbjuda en sådan sparform. Argumentet att depåförsäkringen är en skattegynnad sparform jämfört med konventionellt sparande minskar dessutom i betydelse eftersom en ny, ännu mer renodlad, sparprodukt dyker upp på marknaden. Konsekvensen för försäkringsbolagen torde bli att deras andel av marknaden för schablonbeskattat sparande minskar.

Det föreslagna sparandet på investeringssparkonto skiljer sig delvis från sparande i kapitalförsäkring, bl.a. är det den enskilde själv som äger de finansiella instrumenten på investeringssparkontot och schablon-

intäkten på investeringssparkontot ska tas upp som en kapitalinkomst. Detta är omständigheter som kan upplevas som fördelar av vissa sparare och därmed ha betydelse för en enskild sparares val av schablonbeskattat sparande. Det finns således skäl att anta att den nya sparformen kommer att ta marknadsandelar från försäkringsbolagen och därmed påverkas deras premieintäkter negativt. Det är dock svårt att bedöma vilka volymer det kommer att handla om. Utan tvekan kommer dock förslaget innebära att försäkringsbolagens andel av sparmarknaden minskar. Å andra sidan kan ett nytt konkurrensläge stimulera försäkringsbolagen att ta fram och marknadsföra nya försäkringsprodukter och informera om försäkringens innebörd och fördelar samt användningsområden.

Det är svårt att bedöma i vilken utsträckning den enskilda spararen kommer att välja den nya sparformen framför sparande i kapitalförsäkring eller i en vanlig värdepappersdepå. Eftersom förslagen innebär att marknaden för schablonbeskattat sparande öppnas för fler aktörer än försäkringsbolagen kommer konkurrensen om den enskilda spararen att öka och försäkringsbolagens andel av marknaden för schablonbeskattat sparande att minska. Förslagen innebär att en ny marknad öppnas för banker och värdepappersbolag som hittills inte kunnat erbjuda ett schablonbeskattat sparande i finansiella instrument.

6.3.2 Effekter för enskilda

Investeringssparkonto

Förslaget om ett schablonbeskattat sparande på investeringssparkonto innebär att fysiska personer kan köpa och sälja finansiella instrument utan att de behöver redovisa kapitalvinster och kapitalförluster i självdeklarationen. Det innebär en stor förenkling och en minskad administrativ börda för den enskilde spararen jämfört med om han eller hon fortsätter att beskattas enligt de nuvarande reglerna om beskattning av finansiella instrument.

Den omständigheten att försäljning av finansiella instrument på ett investeringssparkonto inte behöver redovisas medför att den inlåsnings-effekt som kan upplevas finnas inom den konventionella beskattningen försvinner. Detta är i sig en fördel för enskilda som bör leda till ökad omsättning av finansiella instrument inom investeringssparkonto. Ökad omsättning bör i sin tur leda till lägre avgifter för t.ex. courtage och byte av fondandelar, vilket även det är till fördel för de enskilda.

Införandet av investeringssparkonto innebär att en ny sparform introduceras. Investeringssparkonto skiljer sig från det schablonbeskattade sparande som står till buds i dag, kapitalförsäkring, bl.a. genom att kontot inte har något försäkringsinslag. Utbudet på sparmarknaden ökar således, vilket är en fördel för enskilda.

Skattehöjningen för kapitalförsäkring

Skatteuttaget för kapitalförsäkring kan förväntas öka med omkring 0,35 procentenheter till följd av förslaget. Det innebär att effekten uttryckt i kronor blir ca 35 öre per 100 kronor i försäkringskapital. För

den som sparar 100 000 kronor i en depåkapitalförsäkring skulle skatten därmed öka med ca 350 kronor. Kostnadsökningen är inte försumbar, men ska vägas mot att en väldiversifierad aktieportfölj med ett värde på 100 000 kronor kan förväntas växa med ca 8 000 kronor per år.

I Tabell 5 och 6 redovisas två enkla exempel som illustrerar effekten på periodiska inbetalningar uttryckt i kronor och ören. I exemplen ska ett givet målbelopp för det sparade kapitalet uppnås inom en given tidsram (inom T år). Inbetalningarna antas för enkelhetens skull vara konstanta. Effekten redovisas för två exempel som skiljer sig i termer av målbeloppets storlek samt hur länge inbetalningarna pågår och uttrycks i termer av hur mycket innehavaren måste öka sina månatliga inbetalningar för att uppnå samma målbelopp på samma tid.

Tabell 5 Exempel på hur periodiska *in*betalningar påverkas av ändrad avkastningsskatt

Målbelopp efter T år	100 000 kr	250 000 kr
Tid under vilken inbetalningarna äger rum	5 år	10 år
Inbetalning per månad		
- med nuvarande regler	1 450 kr	1 580 kr
- med de föreslagna reglerna	1 477 kr	1 625 kr
Månatlig effekt för försäkringsinnehavaren	-27 kr	-45 kr

Antaganden: avkastningen efter avgifter uppgår till 6,5 procent. Statslåneräntan antas uppgå till 4,5 procent.

I Tabell 6 har innehavaren av kapitalförsäkringen uppnått ett visst försäkringsvärde genom antingen en engångsinbetalning eller periodiska inbetalningar över lång tid. Detta kan även representera fallet där försäkringstagaren har avlidit och utbetalningarna går till försäkringens förmånstagare. Liksom ovan antas de periodiska betalningarna vara konstanta över tiden. Effekten uttrycks i termer av hur mycket det periodiskt utbetalade beloppet minskar till följd av den skärpta beskattningen.

Tabell 6 Exempel på hur periodiska *ut*betalningar påverkas av ändrad avkastningsskatt

Värde när utbetalningarna börjar	100 000 kr	250 000 kr
Tid under vilken utbetalningarna äger rum	5 år	10 år
Utbetalning per månad		
- med nuvarande regler	1 875 kr	2 642 kr
- med de föreslagna reglerna	1 856 kr	2 597 kr
Månatlig effekt för försäkringsinnehavaren	-19 kr	-45 kr

Antaganden: samma som i Tabell 5 ovan.

I de fall där produkten är utformad så att försäkringsinnehavaren först sparar ihop ett belopp och därefter tar ut pengarna genom löpande utbetalningar uppkommer båda de ovan beskrivna effekterna, dvs. först krävs högre inbetalningar för att uppnå ett givet belopp och detta belopp resulterar sedan i lägre utbetalningar än vad som vore fallet med nuvarande regler. Förändringen är dock måttlig. Kostnaden för försäkringstagaren ökar med några tiotals kronor per månad i exemplen ovan, vilket bör ses i relation till premiernas storlek.

Vad gäller en renodlad dödsfallsförsäkring tas skatten ut på ett underlag som kan antas vara i samma storleksordning som den inbetalda årspremien. Om utbetalningen t.ex. uppgår till 500 000 kronor vid ett dödsfall och sannolikheten att försäkringstagaren avlider under året är 0,25 procent så uppgår det aktuariemässiga värdet till 1 250 kronor, vilket representerar en normal årspremie för livförsäkring för en person som närmar sig pensionsåldern.²⁶ I detta exempel uppgår alltså underlaget för beskattning till ca 1 250 kronor. Om skatteuttaget höjs från t.ex. 1,0 procent till 1,35 procent ökar således skatten i kronor räknat med 6,25 kronor, från 12,50 kronor till 16,88 kronor.

7 Författningskommentarer

7.1 Förslaget till lag om investeringssparkonto

1 §

I paragrafens *första stycke* anges att lagen innehåller bestämmelser om investeringssparkonto. I *andra stycket* lämnas en upplysning om att bestämmelser om beskattningen av kontoinnehavaren, dvs. den som innehar ett investeringssparkonto, finns i inkomstskattelagen (1999:1229), förkortad IL. Av IL följer bl.a. att den som under kalenderåret har innehaft tillgångar på ett investeringssparkonto för vilka kapitalunderlag ska beräknas ska ta upp en schablonintäkt i inkomstslaget kapital.

2 §

I paragrafens *första stycke* anges att termer och uttryck som används i lagen har samma betydelse och tillämpningsområde som i IL, om inte något annat anges eller framgår av sammanhanget.

I 2 kap. 2 § IL finns en bestämmelse som anger att de termer och uttryck som används i IL också omfattar motsvarande utländska företeelser om inte annat anges eller framgår av sammanhanget. Det innebär att termerna och uttrycken i IL normalt omfattar såväl svenska som utländska företeelser, och i de fall bara svenska företeelser avses så anges det särskilt. Detta gäller, genom hänvisningen i första stycket, även vid tillämpning av dessa termer och uttryck enligt denna lag. I lagen om investeringssparkonto förekommer dock termer och uttryck som inte återfinns i IL och som i normalfallet också bör omfatta motsvarande

²⁶ Se <http://www.forsakringsfakta.se/>

utländska företeelser. Därför införs i *andra stycket* en allmän bestämmelse som anger att de termer och uttryck som används i lagen också omfattar motsvarande utländska företeelser om det inte anges eller framgår av sammanhanget att bara svenska företeelser avses.

3 §

I paragrafen definieras investeringssparkonto.

4 §

I paragrafen anges att med kontoinnehavare avses den som innehar ett investeringssparkonto. Av 8 § följer att det bara är fysiska personer och dödsbon som kan vara kontoinnehavare.

5 §

Paragrafen innehåller en definition av investeringsföretag. Av 8 § framgår att ett investeringssparkonto bara får föras av ett investeringsföretag. För att ett företag ska anses vara ett investeringsföretag krävs att företaget har ett eller flera sådana tillstånd som avses i paragrafen.

Den *första punkten* omfattar svenska värdepappersbolag som har tillstånd att förvara finansiella instrument för kunders räkning och ta emot medel med redovisningsskyldighet. I lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden, förkortad VML, definieras finansiella instrument.

Den *andra punkten* omfattar svenskt kreditinstitut som har tillstånd att driva bank- eller finansieringsrörelse enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse.

I den *tredje* och den *fjärde punkten* regleras vilka utländska värdepappersföretag respektive utländska kreditinstitut som kan anses vara investeringsföretag. Det är bara företag och institut som hör hemma inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet som, om de har sådant tillstånd eller auktorisation som avses i respektive punkt, kan komma i fråga.

Om ett företag förlorar ett sådant tillstånd som avses i paragrafen är det inte längre ett investeringsföretag. Om tillståndet enligt någon av punkterna i paragrafen återkallas för ett företag som samtidigt har tillstånd enligt en annan punkt är det fortfarande ett investeringsföretag. Av 28 § framgår att konton som förs av ett företag upphör som investeringsspar-konto om företaget inte längre är ett investeringsföretag.

6 §

Tillgångar som förvaras eller kan förvaras på ett investeringssparkonto delas i lagen in i investeringstillgångar och otillåtna tillgångar. Denna uppdelning har bl.a. betydelse för i vilka situationer tillgångar får överföras till och från ett investeringssparkonto, se 11–13, 19–21 och 23–24 §§, och i vilken utsträckning tillgångarna får förvaras på ett investeringssparkonto, se 15–18 §§. I paragrafen anges vilka slag av tillgångar som är investeringstillgångar.

Enligt *första stycket 1* är finansiella instrument som är upptagna till handel på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet investeringstillgångar. Vad som utgör en reglerad marknad framgår av VML. Av samma lag framgår även vad som avses med finansiella instrument. Av *andra punkten* fram-

går att andelar i en investeringsfond är investeringstillgångar. Termen investeringsfond definieras i lagen (2004:46) om investeringsfonder och omfattar såväl värdepappersfonder som specialfonder. Enligt 2 § lagen om investeringssparkonto omfattas även utländska motsvarande företag. Termen investeringsfond i denna lag omfattar således såväl svenska investeringsfonder som utländska fonder som motsvarar dessa. Andelar i investeringsfonder är att betrakta som investeringstillgångar oavsett om de är föremål för handel på någon marknadsplats eller inte. Termen investeringstillgångar omfattar enligt *tredje punkten* även kontanta medel. Det gäller oavsett om det är fråga om svenska kronor eller utländsk valuta.

I *andra stycket* anges att kvalificerade andelar inte är investeringsstillgångar. Kvalificerad andel definieras i 57 kap. 4–7 b §§ IL.

7 §

I paragrafen definieras otillåtna tillgångar som sådana finansiella instrument som inte är investeringstillgångar. I 6 § anges vilka tillgångar som är investeringstillgångar. Kvalificerade andelar är alltid otillåtna tillgångar. Finansiella instrument kan byta karaktär från investeringstillgångar till otillåtna tillgångar. Detta kan inträffa t.ex. om investeringstillgångarna inte längre uppfyller kravet på att vara upptagna till handel på en reglerad marknad. Även otillåtna tillgångar kan byta karaktär, t.ex. genom att finansiella instrument tas upp till handel på en reglerad marknad.

8 §

I paragrafens *första stycke* anges att ett avtal om investeringssparkonto ska ingås. Av första stycket följer vidare vilka subjekt som över huvud taget får vara part i ett sådant avtal: ett investeringsföretag som vill tillhandahålla sparformen å ena sidan och en fysisk person eller ett dödsbo som önskar att öppna ett investeringssparkonto å andra sidan. Enligt förevarande stycke får avtalet inte innehålla villkor som är oförenligt med bestämmelserna i lagen. Härigenom bildar lagen en ram för vad parterna får komma överens om i avtalet om investeringssparkonto. Det är t.ex. inte möjligt för dem att avtala om att otillåtna tillgångar får förvaras på kontot utan begränsning i tiden, eftersom det strider mot 16–18 §§. Däremot finns det inget hinder mot att parterna avtalar om villkor som är inskränkande i förhållande till bestämmelserna i lagen, t.ex. att handel endast får ske på en reglerad marknad och inte på en handelsplattform, att handel endast får ske på vissa reglerade marknader eller att endast vissa slag av investeringstillgångar får förvaras på investeringssparkontot.

Andra stycket innehåller en kvantitativ begränsning av dem som enligt första stycket får vara part i ett avtal om investeringssparkonto. Ett investeringssparkonto får bara innehas av en enda fysisk person eller ett enda dödsbo. Ett investeringssparkonto kan således inte innehas gemensamt av flera fysiska personer och kan därför inte öppnas av personer som avser att gå samman i s.k. aktiesparklubbar eller motsvarande. Det finns dock inte något hinder mot att en person innehar flera investeringsparkonton i samma eller i olika investeringsföretag. Beträffande investeringsföretag så får ett investeringssparkonto bara föras av ett enda

sådant företag. Detta hindrar emellertid inte att investeringsföretaget som för investeringssparkontot tecknar avtal med ett annat företag om olika tjänster för att kunna tillhandahålla kontoinnehavaren erforderliga investerings- och sidotjänster inom ramen för kontot. Skyldigheten att lämna kontrolluppgifter enligt 11 kap. 10 § lagen (2001:1227) om självdeklarationer och kontrolluppgifter ligger på investeringsföretaget som har tecknat avtalet om investeringssparkonto.

I *tredje stycket* anges att själva investeringssparkontot inte får överlåtas.

9 §

I paragrafen lämnas en upplysning om att kontanta medel får sättas in på ett investeringssparkonto och tas ut från ett sådant konto.

Av 42 kap. 37 § IL följer att inbetalningar till ett investeringssparkonto som utgångspunkt ska öka kapitalunderlaget. Inbetalning av t.ex. ränta, utdelning och annan avkastning på tillgångar som förvaras på investeringssparkontot ska dock inte öka kapitalunderlaget om beloppet överförs direkt till kontot. Om avkastning däremot sätts in på ett annat konto som innehas av kontoinnehavaren och därefter överförs till dennes investeringssparkonto ska inbetalningen beaktas vid beräkningen av schablonintäkten

Vidare framgår det av 44 kap. 8 b § IL att den som betalar in utländsk valuta på ett investeringssparkonto i vissa situationer ska anses ha avyttrat valutan.

10 §

I paragrafen, som är ny, regleras vad som ska gälla om finansiella instrument byter karaktär under överföringen till eller från ett investeringssparkonto. Det är inte uteslutet att finansiella instrument som ska överföras till eller från ett konto ändrar karaktär under själva överföringen, så att finansiella instrument som är investeringstillgångar när en överföring inleds är otillåtna tillgångar när överföringen är avslutad och tvärt om. I sådana situationer är det tillgångarnas karaktär när överföringen inleds som avgör om överföringen får ske. En överföring får anses inledd när överföraren på grund av själva överföringen inte längre kan disponera över tillgångarna. Det vill säga överföringen inleds i och med att tillgångarna avförs från överförarens konto. Överföringen är avslutad när tillgångarna förtecknas på mottagarens konto.

11 §

I paragrafen regleras en kontoinnehavares överföringar av finansiella instrument till ett eget investeringssparkonto. Sådana överföringar får ske av finansiella instrument som är investeringstillgångar oavsett om instrumenten förvaras på ett annat eget investeringssparkonto eller ett annat eget konto som inte är ett investeringssparkonto. Av 44 kap. 8 a § IL framgår att den som överför investeringstillgångar i form av finansiella instrument till ett eget investeringssparkonto från ett konto som inte är ett investeringssparkonto anses ha avyttrat tillgångarna. Paragrafen reglerar uttömmande vilka överföringar av finansiella instrument som en kontoinnehavare får göra till ett eget investeringssparkonto, vilket inne-

bär att kontoinnehavaren inte får överföra otillåtna tillgångar till ett investeringssparkonto.

12 §

I paragrafen regleras uttömmande i vilka situationer investerings-tillgångar i form av finansiella instrument får överföras till ett invester-ingssparkonto från någon annan än kontoinnehavaren. Som en första förutsättning för att paragrafen ska vara tillämplig gäller alltså att över-föringen sker från någon annan än kontoinnehavaren. Paragrafen omfat-tar exempelvis inte överföringar till ett investeringssparkonto som sker via ett annat konto som innehas av kontoinnehavaren. En sådan över-föring ska anses vara en överföring mellan kontoinnehavarens egna konton.

En ytterligare förutsättning för att överföring av investeringstillgångar till ett investeringssparkonto ska få ske är att tillgångarna överförs till kontot i samband med att de förvärvas. Med överföring i samband med förvärvet avses att överföringen inte får dröja utöver den tid som krävs för att överföring av tillgångar ska kunna genomföras i de ovan redovi-sade situationerna. Avsikten med detta krav är att förhindra eventuella möjligheter till skatteundandragande genom att den som förvärvar tillgångar därefter inväntar en värdeuppgång innan tillgångarna överförs till investeringssparkontot, och därefter avyttrar tillgångarna på kontot utan att värdeuppgången beskattas som en kapitalvinst.

Härutöver förutsätter en tillämpning av paragrafen att kontoinnehava-ren har förvärvat de aktuella tillgångarna i enlighet med *första stycket*. För att tillgångarna ska få överföras till investeringssparkontot krävs att förvärvet, dvs. äganderättsövergången, är fullbordat. I paragrafen ställs inget krav på att överföringen sker från det subjekt som har överlåtit tillgångarna till kontoinnehavaren, utan paragrafen omfattar alla över-föringar som sker från någon annan än kontoinnehavaren. Paragrafen kan således t.ex. vara tillämplig även om överföringen från den som har överlåtit tillgångarna till kontoinnehavaren sker via ett institut.

Första stycket *första punkten* avser förvärv på en reglerad marknad eller på en motsvarande marknadsplats utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) eller på en handelsplattform. Termerna reglerad marknad och handelsplattform definieras i VML. Av denna lag framgår att termerna avser marknadsplatser inom EES. I första punkten anges dock att även förvärv på en marknad utanför EES som motsvarar en reglerad marknad omfattas. Det innebär att investeringstillgångar förvär-vade på marknadsplatser i t.ex. USA eller Japan får överföras till ett investeringssparkonto om marknadsplatserna motsvarar en reglerad marknad. Omfattas gör däremot inte en marknadsplats utanför EES som, utöver den omständigheten att den inte är hemmahörande inom EES, motsvarar en handelsplattform. Förvärv på marknadsplatser utanför EES som kan sägas motsvara en handelsplattform omfattas således inte. *Andra punkten* avser förvärv av andelar i en investeringsfond. Överföringar får ske om kontoinnehavaren har förvärvat fondandelar på så sätt att nya fondandelar utfärdats av det fondbolag, utländska förvalt-ningsbolag eller värdepappersinstitut som förvaltar fonden. Fondandelar får även överföras enligt övriga punkter i förevarande stycke om förut-sättningarna i respektive punkt är uppfyllda. *Tredje punkten* avser

förvärv av investeringstillgångar direkt från den som har emitterat tillgångarna. Överföring vid förvärv direkt från den som har emitterat tillgångarna får bara ske om förvärvet grundades på tillgångar som vid förvärvet redan förvarades på investeringssparkontot. Den som t.ex. har aktier på investeringssparkontot kan ta emot andra aktier i samma bolag som har förvärvats genom fondemission i bolaget. Dock får överföring av förvärvade tillgångar bara ske i proportion till innehavet på det aktuella investeringssparkontot. Om kontoinnehavaren har 30 aktier i aktiebolaget A på investeringssparkonto 1, 30 aktier i samma bolag på investeringssparkonto 2 och 30 aktier i bolaget på sitt värdepapperskonto, får enbart en tredjedel av de förvärvade aktierna vid fondemissionen överföras till vardera investeringssparkonto. Enligt *fjärde punkten* får överföring ske av tillgångar som har förvärvats direkt från investeringsföretaget som vid förvärvet förde investeringssparkontot. Av *femte punkten* följer att överföringar får ske om kontoinnehavaren har förvärvat tillgångarna som fusions- eller delningsvederlag i samband med fusion eller delning som leder till att bolaget vars aktier vid förvärvet förvarades på kontot upplöses. I sådana fall får vederlag i form av finansiella instrument som är investeringstillgångar överföras i den utsträckning vederlaget är hänförligt till aktier som har förvarats på kontot. Om kontoinnehavaren exempelvis har förvarat 50 aktier i aktiebolaget A på investeringssparkontot och 50 aktier i samma bolag på ett värdepapperskonto, får bara hälften av det sammanlagda vederlaget som denne får vid en fusion eller delning som leder till att bolaget A upplöses överföras till investeringssparkontot. I 37 kap. 3 § IL, finns en definition av termen fusion. Förevarande paragraf reglerar dock överföring vid olika typer av civilrättsliga förvärv. Det får därför anses framgå av sammanhanget att det inte är den inkomstskatterättsliga definitionen av fusion som avses här (jfr 2 §). Beträffande delning så förekommer detta uttryck inte i IL i förhållande till aktiebolag. Även för detta uttryck är det således den civilrättsliga innebörden som är avgörande för tillämpligheten av paragrafen. I 23 kap. aktiebolagslagen (2005:551) finns bestämmelser om fusion av svenska aktiebolag och i 24 kap. samma lag om delning av svenska aktiebolag. Enligt *sjätte punkten* får överföring även ske om förvärvet var ett led i ett förfarande om andelsbyte och om tillgångarna förvärvades på grund av andelar som vid förvärvet förvarades på kontot. Liksom för överföring av fusions- och delningsvederlag gäller alltså vid överföring vid andelsbyte att bara så stor del av kontoinnehavarens förvärvade tillgångar som är hänförlig till andelar på investeringssparkontot får överföras till kontot. Andelsbyte är ett skatterättsligt förfarande som definieras i 48 a kap. IL. Ytterligare förvärv som ger rätt till överföring är enligt *sjunde punkten* förvärv från en annan kontoinnehavare av tillgångar som förvaras på dennes investeringssparkonto. Punkten omfattar såväl onerösa som benefika fång. Motsvarigheten till sjätte punkten är för den kontoinnehavare som överlåter tillgångarna 21 § första stycket 8. Av den senare punkten framgår att kontoinnehavaren måste överföra de överlåtna tillgångarna direkt till den förvärvande kontoinnehavarens konto. Det kan tilläggas att överföringar vid förvärv av investeringstillgångar som förvaras på annans investeringssparkonto även kan ske enligt första punkten. Slutligen anges i *åttonde punkten* att överföring får ske i samband med förvärv genom utdelning på tillgångar som vid förvärvet förvarades på

investeringssparkontot. På samma sätt som för överföringar enligt andra, fjärde och femte punkterna gäller här att tillgångar som har förvärvats genom utdelning bara får överföras till investeringssparkontot i den utsträckning utdelningen härrör från tillgångar som vid förvärvet förvarades på kontot. Enligt 25 § ska utdelning på tillgångar som förvaras på ett investeringssparkonto enligt huvudregeln överföras till investeringsparkontot.

I *andra stycket* anges att investeringstillgångar i form av finansiella instrument som har förvärvats på grund av kvalificerade andelar som vid förvärvet förvarades på ett investeringssparkonto eller på grund av otillåtna tillgångar som vid förvärvet förvarades på ett investeringsparkonto med stöd av 17 § inte får överföras till kontot. Kvalificerade andelar är otillåtna tillgångar och får bara förvaras på kontot under den trettiodagarsfrist som stadgas i 18 §. Otillåtna tillgångar som förvaras på ett investeringssparkonto med stöd av 17 § får förvaras på kontot till och med den sextionde dagen efter den dag då tillgångarna emitterades. Om kontoinnehavaren t.ex. får utdelning på sådana tillgångar som avses i andra stycket under trettiodagarsfristen respektive sextiodagarsfristen får utdelningen inte överföras till kontot.

13 §

Paragrafen reglerar uttömmande de situationer i vilka otillåtna tillgångar får överföras till ett investeringssparkonto från någon annan än kontoinnehavaren. Som en första förutsättning för att paragrafen ska vara tillämplig gäller alltså att överföringen sker från någon annan än kontoinnehavaren. Paragrafen omfattar exempelvis inte överföringar till ett investeringssparkonto som sker via ett annat konto som innehas av kontoinnehavaren. En sådan överföring ska anses vara en överföring mellan kontoinnehavarens egna konton.

En ytterligare förutsättning för att överföring av otillåtna tillgångar till ett investeringssparkonto ska få ske är att tillgångarna överförs till kontot i samband med att de förvärvas. Med överföring i samband med förvärvet avses att överföringen inte får dröja utöver den tid som krävs för att överföring av tillgångar ska kunna genomföras i de ovan redovisade situationerna. Avsikten med detta krav är att förhindra eventuella möjligheter till skatteundandragande genom att den som förvärvar tillgångar därefter inväntar en värdeuppgång innan tillgångarna överförs till investeringssparkontot, och därefter avyttrar tillgångarna på kontot utan att värdeuppgången beskattas som en kapitalvinst.

Härutöver förutsätter en tillämpning av paragrafen att kontoinnehavaren har förvärvat de aktuella tillgångarna i enlighet med *första stycket*. För att tillgångarna ska få överföras till investeringssparkontot krävs att förvärvet, dvs. äganderättsövergången, är fullbordat. I paragrafen ställs inget krav på att överföringen sker från det subjekt som har överlåtit tillgångarna till kontoinnehavaren, utan paragrafen omfattar alla överföringar som sker från någon annan än kontoinnehavaren. Paragrafen kan således t.ex. vara tillämplig även om överföringen från den som har överlåtit tillgångarna till kontoinnehavaren sker via ett institut.

Enligt första stycket *första punkten* får överföring av otillåtna tillgångar ske om de har förvärvats från den som har emitterat tillgångarna om avsikten är att tillgångarna ska bli investeringstillgångar senast

den trettionde dagen efter den dag då de emitterades. Härigenom ges kontoinnehavare möjlighet att delta i nyemissioner av t.ex. aktier eller obligationer som syftar till att de utgivna tillgångarna ska bli föremål för handel på sådan marknadsplats som gör att de ska anses vara investeringstillgångar. Överföring får även, enligt *andra punkten*, ske i samband med förvärv av teckningsrätter, fondaktierätter, säljrätter eller liknande finansiella instrument från den som har emitterat tillgångarna om förvärvet grundades på tillgångar som vid förvärvet förvarades på investeringssparkontot. Gemensamt för denna typ av finansiella instrument är dels att de ges ut av aktiebolag till dem som redan innehar aktier i bolaget, dels att mottagaren av instrumenten normalt inte förväntas vara aktiv på något sätt för att få förvärva dem. När instrumenten har getts ut kan handel med dem komma igång och de kan först därefter komma att betraktas som investeringstillgångar. Överföring av förvärvade teckningsrätter osv. får bara ske i proportion till innehavet på det aktuella investeringsparkontot. Om kontoinnehavaren har 30 aktier i aktiebolaget A, som ger ut teckningsrätter, på investeringsparkonto 1, 30 aktier i samma bolag på investeringsparkonto 2 och 30 aktier i bolaget på sitt värdepapperskonto, får enbart en tredjedel av de förvärvade teckningsrätterna överföras till vardera investeringsparkonto. Av *tredje punkten* följer att överföringar får ske om kontoinnehavaren har förvärvat tillgångarna som fusions- eller delningsvederlag i samband med fusion eller delning som leder till att bolaget vars aktier vid förvärvet förvarades på kontot upplöses. I sådana fall får vederlag i form av finansiella instrument som är otillåtna tillgångar överföras i den utsträckning vederlaget är hänförligt till aktier som har förvarats på kontot. Om kontoinnehavaren exempelvis har förvarat 50 aktier i aktiebolaget A på investeringsparkontot och 50 aktier i samma bolag på ett värdepapperskonto, får bara hälften av det sammanlagda vederlaget som denne får vid en fusion eller delning som leder till att bolaget A upplöses överföras till investeringsparkontot. I 37 kap. 3 § IL finns en definition av termen fusion. Förevarande paragraf reglerar dock överföring vid olika typer av civilrättsliga förvärv. Det får därför anses framgå av sammanhanget att det inte är den inkomstskatterättsliga definitionen av fusion som avses här (jfr 2 §). Beträffande delning så förekommer detta uttryck inte i IL i förhållande till aktiebolag. Även för detta uttryck är det således den civilrättsliga innebörden som är avgörande för tillämpligheten av paragrafen. I 23 kap. aktiebolagslagen finns bestämmelser om fusion av svenska aktiebolag och i 24 kap. samma lag om delning av svenska aktiebolag. Enligt *fjärde punkten* får överföring även ske om förvärvet var ett led i ett förfarande om andelsbyte och om tillgångarna förvärvades på grund av andelar som vid förvärvet förvarades på kontot. Liksom för överföring av fusions- och delningsvederlag gäller alltså vid överföring vid andelsbyte att bara så stor del av kontoinnehavarens förvärvade tillgångar som är hänförlig till andelar på investeringsparkontot får överföras till kontot. Andelsbyte är ett skatterättsligt förfarande som definieras i 48 a kap. IL. Slutligen anges i *femte punkten* att överföring får ske i samband med förvärv genom utdelning på tillgångar som vid förvärvet förvarades på investeringsparkontot. På samma sätt som för överföringar enligt andra, tredje och fjärde punkterna gäller här att tillgångar som har förvärvats genom utdelning bara får överföras till investeringsparkontot i den utsträckning utdel-

ningen härrör från tillgångar som vid förvärvet förvarades på kontot. Enligt 25 § ska utdelning på tillgångar som förvaras på ett investeringsparkonto enligt huvudregeln överföras till investeringssparkontot.

Av *andra stycket* framgår att kvalificerade andelar inte får överföras till investeringssparkontot med tillämpning av första stycket 1. Vidare framgår av detta stycke att inte heller otillåtna tillgångar som har förvärvats på grund av kvalificerade andelar eller sådana andelar som förvaras på ett investeringsparkonto med stöd av 17 § får överföras till kontot. Kvalificerade andelar är otillåtna tillgångar och får bara förvaras på kontot under den trettiodagarsfrist som stadgas i 18 §. Otillåtna tillgångar som förvaras på ett investeringsparkonto med stöd av 17 § får förvaras på kontot till och med den sextionde dagen efter den dag då tillgångarna emitterades. Om kontoinnehavaren t.ex. får utdelning på sådana tillgångar som avses i andra stycket under trettiodagarsfristen respektive sextiodagarsfristen får utdelningen inte överföras till kontot.

De tillgångar som får överföras enligt paragrafen får bara, så länge de är otillåtna tillgångar, förvaras på kontot under den övergångsperiod som anges i 16 och 17 §§. För otillåtna tillgångar som är kvalificerade andelar gäller bestämmelserna i 18 §.

14 §

Enligt paragrafen ska förvärv av finansiella instrument som ska förvaras på ett investeringsparkonto betalas med tillgångar som förvaras på kontot. Det innebär att i de fall ersättningen ska lämnas för de förvärvade tillgångarna ska ersättningen tas från investeringssparkontot. Ersättningen kan bestå i kontanta medel eller finansiella instrument. Om ersättningen utgörs av finansiella instrument, dvs. om det är fråga om ett byte, ses detta som en avyttring av de tillgångar som ersättningen utgör. För att sådan ersättning ska kunna lämnas till säljaren av de förvärvade tillgångarna krävs därför att bestämmelserna i 21 § om överföring av finansiella instrument är uppfyllda.

15 §

I paragrafen föreskrivs att bara investeringstillgångar får förvaras på ett investeringsparkonto om inte något annat anges i 16–18 §§. Undantagen i 16–18 §§ är uttömmande. Bestämmelserna i 16 och 17 §§ gäller otillåtna tillgångar, utom kvalificerade andelar, medan 18 § bara gäller för kvalificerade andelar. Om otillåtna tillgångar förvaras på kontot i strid med dessa bestämmelser upphör kontot som investeringsparkonto enligt 27 §.

16 §

I paragrafen regleras under vilken period vissa otillåtna tillgångar får förvaras på ett investeringsparkonto. Av *första stycket* framgår att paragrafen omfattar såväl sådana tillgångar som var investeringstillgångar när de överfördes till kontot, och som alltså under förvaringen på kontot har bytt karaktär till otillåtna tillgångar, som otillåtna tillgångar som har överförts enligt 13 § första stycket 2–5. De förstnämnda tillgångarna får förvaras på kontot till och med den sextionde dagen efter den dag då tillgångarna blev otillåtna och de senare får förvaras på kontot till och med den sextionde dagen efter den dag då de blev förtecknade på kontot.

Detta innebär att de nu aktuella otillåtna tillgångarna ska avföras från investeringssparkontot senast på den sextionde dagen efter den dag då tillgångarna först förvarades på kontot i egenskap av otillåtna tillgångar.

Av *andra stycket* följer att om otillåtna tillgångar övergår till att klassificeras som investeringstillgångar under övergångsperioden får de förvaras på kontot på de villkor som uppställs i lagen för investerings-tillgångar. Innebörden av detta är att om sådana otillåtna tillgångar som avses i första stycket byter karaktär till investeringstillgångar inom den frist som nämns i första stycket så följer av 15 § att de får förvaras på investeringssparkontot tills vidare. Om de därefter på nytt blir otillåtna tillgångar gäller tidsfristen i första stycket eller, om de blir kvalificerade andelar, tidsfristen i 18 §.

17 §

I *första stycket* regleras hur länge otillåtna tillgångar som har överförts till ett investeringssparkonto med stöd av 13 § första stycket 1, dvs. otillåtna tillgångar som inom trettio dagar från den dag då de emitterades avses bli föremål för handel på viss marknadsplats, får förvaras på kontot. Sådana tillgångar får förvaras på kontot till och med den sextionde dagen efter den dag då de emitterades. Senast på den sextionde dagen måste tillgångarna avföras från kontot.

Av *andra stycket* följer att om tillgångar som avses i första stycket övergår till att klassificeras som investeringstillgångar under övergångsperioden får de förvaras på kontot på de villkor som uppställs i lagen för investeringstillgångar. Innebörden av detta är att om sådana otillåtna tillgångar som avses i första stycket byter karaktär till investerings-tillgångar inom den frist som nämns där så följer av 15 § att de får förvaras på investeringssparkontot tills vidare. Om de därefter på nytt blir otillåtna tillgångar gäller tidsfristen i 16 § eller, om de blir kvalificerade andelar, tidsfristen i 18 §

18 §

Av paragrafen framgår att kvalificerade andelar ska avföras från kontot senast inom trettio dagar från det att de blev kvalificerade eller blev förtecknade på kontot.

19 §

Av *första stycket* framgår att en kontoinnehavare bara får överföra finansiella instrument till ett annat eget konto under de förutsättning som framgår av 20 §.

Av *andra stycket* följer att kontoinnehavaren bara får överföra finansiella instrument som förvaras på ett investeringssparkonto till någon annan under de förutsättningar som framgår av 21, 23 eller 24 §. Detta innebär att tillgångar bara får överföras till annan om de har överlåtits genom försäljning, byte eller liknande överlåtelse i enlighet med 21 § eller genom arv, testamente, gåva, bodelning eller liknande överlåtelse enligt 23 eller 24 §. Tillgångar på ett investeringssparkonto som kontoinnehavaren fortfarande är ägare till får således inte överföras till någon annan.

20 §

I paragrafen regleras uttömmande de överföringar av finansiella instrument en kontoinnehavare får göra från ett eget investeringssparkonto till andra egna konton. Enligt *första punkten* får en kontoinnehavare överföra finansiella instrument som är investeringstillgångar från ett investeringsparkonto till ett annat eget investeringssparkonto. Det följer av 11 § att de överförda tillgångarna får tas emot på det mottagande investeringsparkontot. Vad gäller otillåtna tillgångar får de bara överföras mellan två egna konton i ett fall, nämligen det som anges i *andra punkten*. Här anges att kontoinnehavaren får överföra otillåtna tillgångar från ett eget investeringssparkonto till ett annat eget konto som inte är ett investeringssparkonto.

Av paragrafen framgår motsatsvis att kontoinnehavaren inte får överföra finansiella instrument som är investeringstillgångar till ett annat eget konto som inte är ett investeringssparkonto och att kontoinnehavaren inte får överföra otillåtna tillgångar till ett annat eget investeringssparkonto.

21 §

I paragrafen regleras uttömmande under vilka förutsättningar finansiella instrument som har överlåtits genom försäljning, byte eller liknande överlåtelser får överföras till någon annan än kontoinnehavaren. En tillämpning av paragrafen förutsätter alltså att överföringen sker till någon annan än kontoinnehavaren. Paragrafen omfattar exempelvis inte överföringar från investeringssparkontot till den slutliga mottagaren som sker via ett annat konto som innehas av kontoinnehavaren. En sådan överföring ska anses vara en överföring mellan kontoinnehavarens egna konton.

Härutöver förutsätter en tillämpning av paragrafen att kontoinnehavaren har överlåtit de aktuella tillgångarna genom försäljning, byte eller liknande överlåtelser i enlighet med *första stycket*. För att tillgångarna ska få överföras från investeringssparkontot krävs att överlåtelser, dvs. äganderättsövergången, är fullbordad. Normalt torde en överlåtelse av tillgångar som förvaras på ett investeringssparkonto omedelbart följas av en överföring av dessa tillgångar till förvärvarens konto. I paragrafen ställs dock inget krav på tidsmässigt samband mellan överlåtelser och överföringen. Således finns inget hinder mot att överföringen sker först en tid efter överlåtelser. I paragrafen ställs, med undantag av sjunde punkten, heller inget krav på att överföringen sker till det subjekt som har förvärvat tillgångarna av kontoinnehavaren, utan paragrafen omfattar alla överföringar som sker till någon annan än kontoinnehavaren. Paragrafen kan således t.ex. vara tillämplig även om överföringen från kontoinnehavaren till den som har förvärvat tillgångarna sker via ett institut.

De första sex punkterna i första stycket avser såväl överföring av investeringstillgångar som otillåtna tillgångar. Sjunde punkten reglerar endast överföring av investeringstillgångar.

Överföring får, enligt första stycket *första punkten*, ske av tillgångar som har överlåtits på en reglerad marknad eller motsvarande marknadsplatser utanför EES eller på en handelsplattform. Termerna reglerad marknad och handelsplattform definieras i VML. Av denna lag framgår att termerna avser marknadsplatser inom EES. I första punkten anges dock att även överlåtelse på en marknad utanför EES som motsvarar en

reglerad marknad omfattas. Det innebär att investeringstillgångar som överläts på marknadsplatser i t.ex. USA eller Japan får överföras till förvärvaren om marknadsplatserna motsvarar en reglerad marknad. Omfattas gör däremot inte en marknadsplats utanför EES som, utöver den omständigheten att den inte är hemmahörande inom EES, motsvarar en handelsplattform. Överlåtelser på marknadsplatser utanför EES som kan sägas motsvara en handelsplattform omfattas således inte. Enligt *andra punkten* får överföring ske om kontoinnehavaren har överlåtit andelar i en investeringsfond på så sätt att fondandelarna löses in i fonden. Fondandelar får även överföras enligt övriga punkter i förevarande stycke om förutsättningarna i respektive punkt är uppfyllda. Enligt *tredje punkten* får överföring ske om kontoinnehavaren har överlåtit tillgångarna direkt till den som har emitterat dem. Det innebär t.ex. att överföring kan ske av aktier eller obligationer som har överlåtit till aktiebolaget respektive företaget som har gett ut dessa. Av *fjärde punkten* framgår att överföring även får ske vid överlåtelse direkt till investeringsföretaget som vid överföringen förde investeringssparkontot. Vidare får överföring ske, enligt *femte punkten*, vid överlåtelse till budgivaren om överlåtelserna var ett led i ett offentligt uppköpserbjudande. Sådana uppköpserbjudanden regleras i lagen (2006:451) om offentliga uppköps-erbjudanden på aktiemarknaden. Överföring får, enligt *sjätte punkten*, även ske vid överlåtelse till köpande företag om avyttringen var ett led i ett förfarande om andelsbyte. Andelsbyte är ett skatterättsligt förfarande som definieras i 48 a kap. IL. Av *sjunde punkten* framgår att överföring av finansiella instrument får ske vid överlåtelse till majoritetsaktieägaren i ett bolag om avyttringen var ett led i ett förfarande om inlösen av tillgångar i samma bolag. I 22 kap. aktiebolagslagen regleras förfaranden genom inlösen av minoritetsaktier i svenska aktiebolag. Slutligen får finansiella instrument, enligt *åttonde punkten*, överföras om de har överlåtit till en annan kontoinnehavare om tillgångarna förs över till dennes investeringssparkonto. Kravet på att tillgångarna ska överföras till annans investeringssparkonto innebär att tillgångarna inte får lämna den schablonbeskattade sfären på sin väg till förvärvarens investeringssparkonto, utan överföringen ska ske direkt mellan de två inblandade investeringssparkontona. 12 § första stycket 7 reglerar förvärvarens rätt att ta emot de överförda tillgångarna. Det kan tilläggas att överföringar till annans investeringssparkonto vid överlåtelse av investeringstillgångar som förvaras på investeringssparkontot även kan ske enligt första punkten.

Av *andra stycket* framgår att otillåtna tillgångar inte får överföras till en annan kontoinnehavare med tillämpning av första stycket 8.

22 §

Enligt *första stycket* ska kontanta medel som erhålls som ersättning vid sådan överlåtelse som avses i 21 § första stycket 1–7 av tillgångar som förvaras på ett investeringssparkonto överföras direkt till kontot. Sådan ersättning vid andra överlåtelser av tillgångar som förvaras på ett investeringssparkonto får men måste inte överföras till kontot.

Av *andra stycket* framgår att finansiella instrument som är investeringstillgångar som erhålls som ersättning vid sådan överlåtelse som avses i 21 § första stycket av tillgångar som förvaras på ett investeringsspar-

konto ska överföras direkt till kontot. Sådan ersättning vid andra överlåtelser av tillgångar som förvaras på ett investeringssparkonto får bara överföras om bestämmelserna i 12 § om överföring från annan är uppfyllda. Ersättning i form av otillåtna tillgångar får däremot inte överföras till kontot, såvida tillgångarna inte har förvärvats enligt 13 §. Det innebär exempelvis att kontoinnehavaren har rätt att ta emot ersättning i form av otillåtna tillgångar vid ett andelsbyte som skett i enlighet med 13 § första stycket 5.

Enligt *tredje stycket* får inte ersättning vid överlåtelse av kvalificerade andelar som förvaras på ett investeringssparkonto eller av otillåtna tillgångar som förvaras på ett investeringssparkonto med stöd av 17 § överföras till kontot.

23 §

Paragrafen reglerar överföringar i samband med benefika överlåtelser av finansiella instrument som är investeringstillgångar som förvaras på ett investeringssparkonto. Överföringar av investeringstillgångar som har överlåtits genom arv, testamente, gåva, bodelning eller på liknande sätt får bara ske om tillgångarna överförs direkt från investeringssparkontot till ett annat investeringssparkonto. Typiskt sett tillhör det andra investeringssparkontot den som har förvärvat tillgångarna, men det finns inget sådant krav i paragrafen.

24 §

I paragrafen föreskrivs att otillåtna tillgångar som har överlåtits genom arv, testamente, gåva, bodelning eller liknande överlåtelse bara får överföras till ett annat konto som inte är ett investeringssparkonto. Härutöver ställs inget krav på till vem överföringen får ske eller dylikt. Det mottagande kontot kan således innehas av den som har förvärvat gåvan etc., den som har gett gåvan etc., dvs. kontoinnehavaren, eller något annat subjekt.

25 §

I paragrafens *första stycke* anges att ränta, utdelning och annan avkastning på tillgångar som förvaras på ett investeringssparkonto ska överföras direkt till kontot. Det innebär att kontoinnehavaren inte ska kunna disponera avkastningen på tillgångar som förvaras på ett investeringsparkonto förrän den har överförts till detta konto.

Enligt *andra stycket* får dock inte avkastning som härrör från kvalificerade andelar som förvaras investeringssparkontot eller från otillåtna tillgångar som förvaras investeringssparkontot med stöd av 17 § överföras till kontot.

26 §

I paragrafen regleras under vilka förutsättningar en eller båda parter i avtalet om investeringssparkonto kan avsluta kontot och vad som då sker med kontot. I första hand är det avtalet som styr under vilka förutsättningar parterna gemensamt, eller en part ensamt, kan avsluta ett investeringssparkonto.

Enligt paragrafen upphör ett konto som ett investeringssparkonto när det avslutas. Ett investeringssparkonto får dock inte avslutas om det där

förvaras finansiella instrument som är investeringstillgångar eller om sådana tillgångar har förvärvats för att förvaras på kontot men som ännu inte har förtecknats på kontot. Så länge det förvaras finansiella instrument på kontot eller sådana ska överföras till kontot kan parterna således inte klassificera om investeringssparkontot till ett annat slags konto. I praktiken innebär det att om kontoinnehavaren vill avsluta sitt investeringssparkonto måste denne först avyttra investeringstillgångarna och i samband med detta överföra dessa till förvärvaren eller överföra tillgångarna till ett annat eget investeringssparkonto.

27 §

Av *första stycket* framgår att ett investeringssparkonto upphör att vara ett sådant konto när kontoinnehavaren eller investeringsföretaget handlar i strid med bestämmelserna i lagen. Det kan exempelvis vara fallet om en överföring av tillgångar till eller från investeringssparkontot sker på ett otillåtet sätt eller om avkastning på tillgångar på kontot inte överförs direkt till kontot. Vidare upphör investeringssparkontot enligt paragrafen om någon av parterna inte handlar på ett sätt som föreskrivs i lagen, t.ex. om otillåtna tillgångar inte avförs från kontot inom angivna tidsfrister i 16–18 §§.

När i tiden ett konto upphör som investeringssparkonto beror på omständigheterna i det enskilda fallet. Om kontot upphör t.ex. på grund av att kontoinnehavaren gör en otillåten överföring av tillgångar till kontot, upphör det i samma stund som överföringen är genomförd, dvs. när de överförda tillgångarna förtecknas på kontot. Upphör kontot på grund av att otillåtna tillgångar inte avförs från kontot inom den tidsfrist som avses i 16–18 §§ upphör kontot så fort denna tidsfrist har löpt ut.

För att första stycket ska vara tillämplig räcker det med att antingen kontoinnehavaren eller investeringsföretaget handlar eller inte handlar på ett sådant sätt som föreskrivs i lagen. Paragrafen är dock även tillämplig om båda parter samtidigt handlar eller underlåter att handla på ett sätt som föreskrivs i lagen, eller om en av parterna handlar i strid med lagens bestämmelser samtidigt som den andra underlåter att handla på ett sätt som föreskrivs i dessa bestämmelser.

Att kontot upphör som investeringssparkonto innebär att lagens bestämmelser inte längre är tillämpliga samt, vilket följer av de föreslagna bestämmelserna i IL, att tillgångarna som vid denna tidpunkt förvaras på investeringssparkontot inte längre är föremål för schablonbeskattning. I lagen regleras inte vad som ska ske med den faktiska förvaringen av tillgångarna som förvarades på investeringssparkontot när det upphörde. Det är upp till kontoinnehavaren och investeringsföretaget att komma överens om hur dessa tillgångar fortsättningsvis ska förvaras.

Av *andra stycket* framgår att ett konto inte upphör som investeringsparkonto när investeringsföretaget som för kontot inte lämnar sådan information som avses i 29 eller 30 §. Det innebär att investeringsföretagets underlåtenhet i detta avseende inte kan få några konsekvenser för investeringssparkontots status som sådant konto. Däremot kan en underlåtenhet att lämna information, enligt 31 §, få konsekvenser för investeringsföretaget. Eventuell handling eller underlåtenhet att handla som kan sägas vara orsakad av bristande information från investeringsföretaget omfattas inte av undantaget i förevarande stycke.

28 §

Paragrafen reglerar vad som sker med ett investeringssparkonto om investeringsföretaget som för kontot förlorar det tillstånd som krävs för att det ska få föra investeringssparkonto. Av 8 § framgår att bara investeringsföretag får föra investeringssparkonto. För att anses vara ett investeringsföretag måste företaget ha ett eller flera tillstånd som avses i 5 §. Om företaget förlorar sitt tillstånd enligt 5 § ska kontot upphöra som investeringssparkonto vid tidpunkten för beslutet om återkallelse av tillståndet eller vid den senare tidpunkt då verksamheten ska upphöra eller vara avvecklad. Om investeringsföretaget har flera sådana tillstånd som avses i 5 § ska nämnda tidsfrist räknas från tidpunkten för beslutet om återkallelse av det sista tillståndet.

29 §

I förevarande paragraf regleras vilken information investeringsföretaget måste lämna till en fysisk person eller ett dödsbo som avser att öppna ett investeringssparkonto innan det ingår ett avtal om investeringssparkonto med den fysiska personen eller dödsboet. De krav som ställs upp här utgör minikrav.

Av *första stycket första punkten* följer att investeringsföretaget ska lämna information om eventuella fasta och löpande avgifter på kontot. Vidare ska företaget, enligt *andra punkten*, lämna information om hur tillgångarna på ett investeringssparkonto beskattas och hur skatten tas ut. Enligt *tredje punkten* ska företaget lämna information om vad som avses med investeringstillgångar och otillåtna tillgångar och, enligt *fjärde punkten*, ska företaget lämna information om hur länge otillåtna tillgångar får förvaras på ett investeringssparkonto. Avslutningsvis anges i *femte punkten* att företaget ska lämna information om under vilka förutsättningar otillåtna tillgångar får avföras från ett investeringssparkonto.

Enligt *andra stycket* ska informationen enligt första stycket ska lämnas i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form som är tillgänglig för mottagaren. Med handling avses ett pappersdokument.

Om investeringsföretaget inte lämnar information enligt förevarande paragraf har det i sig ingen betydelse för giltigheten av avtalet om investeringssparkonto. Av 31 § framgår däremot att en sådan underlåtenhet kan få konsekvenser för investeringsföretaget.

30 §

I *första stycket* åläggs investeringsföretaget en skyldighet att informera kontoinnehavaren om vissa förhållanden. För det första ska investeringsföretaget, enligt *första punkten*, informera kontoinnehavaren om att denne förvarar otillåtna tillgångar på investeringssparkontot. Vidare föreskrivs i *andra punkten* att företaget ska informera kontoinnehavaren om att kontot har upphört som investeringssparkonto. Informationen ska lämnas inom fem dagar från det att företaget har fått kännedom om att det förvaras otillåtna tillgångar på kontot eller att kontot har upphört som investeringssparkonto. Investeringsföretagets skyldighet att lämna informationen inträder således först efter det att företaget har fått kännedom om de förhållanden som omfattas av informationsskyldigheten. Det ställs i lagen inte upp några särskilda krav såvitt avser i vilken form informationen ska lämnas.

Av *andra stycket* framgår att även om investeringsföretaget faktiskt inte vet om att otillåtna tillgångar förvaras på ett investeringssparkonto anses företaget vid tillämpning av första stycket 1 efter en tid känna till det. Företaget anses ha sådan kännedom efter tjugofem dagar från det att de otillåtna tillgångarna förtecknades på kontot, om de var otillåtna när de förvärvades, och annars efter tjugofem dagar från det att de blev otillåtna tillgångar. Den femdagarsfrist som avses i första stycket 1 börjar således löpa tjugofem dagar efter det att de otillåtna tillgångarna först förvarades på investeringssparkontot i denna egenskap. Investeringsföretaget har alltså som mest trettio dagar på sig att lämna sådan information som avses i första stycket 1. Förevarande stycke är dock inte tillämpligt om otillåtna tillgångar som är kvalificerade andelar förvaras på ett investeringssparkonto.

Om investeringsföretaget inte lämnar information enligt förevarande paragraf har det i sig ingen betydelse för statusen för investeringssparkontot som sådant konto. Av 31 § framgår däremot att en sådan underlåtenhet kan få konsekvenser för investeringsföretaget.

31 §

I förevarande paragraf anges att om inte investeringsföretaget lämnar sådan information som avses i 29 eller 30 § ska marknadsföringslagen (2008:486) tillämpas. Eftersom informationen ska anses vara väsentlig enligt 10 § tredje stycket den lagen kan en underlåtenhet att lämna information bl.a. innebära att företaget vid vite åläggs att lämna information eller att företaget åläggs att betala marknadsstörningsavgift.

7.2 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

2 kap.

1 §

Katalogen med definitioner och förklaringar samt hänvisningar till var dessa finns utökas med termen investeringssparkonto. En hänvisning görs till 42 kap. 35 § där termen förklaras.

3 kap.

19 §

Paragrafen innehåller den s.k. tioårsregeln som reglerar skattskyldigheten för begränsat skattskyldiga när det gäller kapitalvinster på vissa tillgångar. Den innehåller särskilda skattskyldighetsbestämmelser för kapitalvinster på delägarätter samt på andelar i handelsbolag och i utländska juridiska personer. Undantaget i *andra stycket* för andelar i investeringsfonder tas in i en ny *första punkt*. Undantaget kompletteras i en ny *andra punkt* med ett undantag för delägarätter som förvaras på ett investeringssparkonto. En begränsat skattskyldig person som innehar ett investeringssparkonto är alltså inte skattskyldig i Sverige för kapitalvinster på delägarätter som förvaras på kontot. Delägarätter på ett investeringssparkonto som är kvalificerade andelar eller sådana otillåtna tillgångar enligt lagen (0000:000) om investeringssparkonto som förvaras på kontot med stöd av 17 § samma lag omfattas dock inte av undantaget.

Skattskyldighet för kapitalvinster på kvalificerade andelar och sådana otillåtna tillgångar som förvaras på investeringssparkontot med stöd av 17 § lagen om investeringssparkonto föreligger således för begränsat skattskyldiga som omfattas av tioårsregeln.

41 kap.

11 §

Paragrafen reglerar vid vilket beskattningsår räntekompensation som enligt 42 kap. 8 § behandlas som ränta ska dras av. I ett nytt *andra stycke* lämnas en upplysning om att den som har förvärvat ett skuldebrev inte får dra av räntekompensation som kostnad om skuldebrevet har förvarats på dennes investeringssparkonto och övriga förutsättningar i 42 kap. 24 a § är uppfyllda.

42 kap.

24 a §

Räntekompensation som avser upplupen men inte förfallen ränta ska under de förutsättningar som anges i 8 § behandlas som ränta. Om förutsättningarna i 8 § är uppfyllda ska den skattskyldige dra av kostnaden för räntekompensationen det beskattningsår som följer av 41 kap. 11 §. Förevarande paragraf, som är ny, innehåller undantag från nämnda bestämmelser. Räntekompensation som avses i 8 § ska inte dras av om det förvärvade skuldebrevet efter förvärvet har förvarats på ett investeringssparkonto. En tillämpning av paragrafen förutsätter dock att förvaringen på kontot har ägt rum innan eller under det beskattningsår som räntekompensationen enligt 41 kap. 11 § ska dras av som kostnad. Om skuldebrevet har förvarats på ett investeringssparkonto först efter detta beskattningsår har således förvärvaren rätt till avdrag enligt 41 kap. 11 § och 42 kap. 8 § utan undantag. Det har ingen betydelse för tillämpningen av förevarande paragraf hur länge det förvärvade skuldebrevet har förvarats på investeringssparkontot eller om det fortfarande förvaras på kontot när beskattningstidpunkten inträder enligt 41 kap. 11 §.

35 §

Paragrafen är ny och i den anges vad som avses med ett investeringssparkonto.

36 §

I paragrafen, som är ny, regleras vem som är skattskyldig på grund av innehav av tillgångar på ett investeringssparkonto och vad skattskyldigheten innebär. Den som har innehaft tillgångar på ett investeringssparkonto under kalenderåret för vilka kapitalunderlag enligt 37–39 §§ ska beräknas ska ta upp en schablonintäkt. Schablonintäkten beräknas genom att ett kapitalunderlag, beräknat enligt 37–39 §§, multipliceras med statslåneräntan vid utgången av november kalenderåret närmast före kalenderåret med tillägg av 0,75 procentenheter.

Av förevarande paragraf framgår således att själva innehavet av ett investeringssparkonto inte utlöser skattskyldighet för schablonintäkt. Härutöver krävs att ett underlag för beräkning av kapitalunderlaget finns. En schablonintäkt ska t.ex. inte tas upp om kontoinnehavaren under

kalenderåret inte har några tillgångar alls på kontot eller om kontoinnehavaren under hela kalenderåret varit begränsat skattskyldig.

37 §

Paragrafen är ny och anger, tillsammans med 38 och 39 §§, hur kapitalunderlaget ska beräknas. Enligt *första stycket* utgör kapitalunderlaget en fjärdedel av summan av marknadsvärdet av de poster som avses i punkterna 1–4. Av *första punkten* framgår att marknadsvärdet av de tillgångar som vid ingången av varje kvartal under kalenderåret förvaras på investeringssparkontot är den första delposten i kapitalunderlaget. Det innebär att summan av marknadsvärdet vid ingången av den 1 januari, den 1 april, den 1 juli och den 1 oktober under kalenderåret av de tillgångar som vid dessa tidpunkter förvaras på kontot ska öka kapitalunderlaget med en fjärdedel. Med tillgångar avses såväl investeringstillgångar, både finansiella instrument och kontanta medel, enligt lagen om investeringssparkonto som otillåtna tillgångar enligt samma lag. Tillgångar som avses i andra stycket ska dock inte räknas med i kapitalunderlaget. Den andra delposten i kapitalunderlaget är, enligt *andra punkten*, marknadsvärdet av summan av belopp som har betalats in till investeringssparkontot under kalenderåret. Det är enbart inbetalning av kontanta medel som avses i denna punkt och inte överföringar av andra värden, t.ex. i form av finansiella instrument. Med inbetalning avses såväl insättning av kontanter på t.ex. ett bankkonto som överföring av kontanta medel från ett annat konto. Sådana inbetalningar som avses i tredje stycket ska dock inte räknas med i kapitalunderlaget. Den tredje delposten i kapitalunderlaget består av, enligt *tredje punkten*, summan av marknadsvärdet av finansiella instrument som är investeringstillgångar som den som innehar investeringssparkontot under kalenderåret för över till kontot. Detta gäller dock bara om det är fråga om en överföring från ett annat konto än ett investeringssparkonto. Kontoinnehavarens överföringar mellan egna investeringssparkonton räknas alltså inte som inbetalningar när kapitalunderlaget beräknas. Det är marknadsvärdet vid överföringen, dvs. när tillgångarna förtecknas på det mottagande kontot, som ska beaktas vid beräkningen av underlaget. Vad som avses med investeringstillgångar framgår av 6 § lagen om investeringssparkonto. Den fjärde och sista delposten avser, enligt *fjärde punkten*, summan av marknadsvärdet av finansiella instrument som är investeringstillgångar som någon annan än kontoinnehavaren under kalenderåret överför från sitt investeringssparkonto till investeringssparkontot för vilket ett kapitalunderlag ska beräknas. Överföringar av finansiella instrument som är investeringstillgångar mellan två kontoinnehavares investeringssparkonton ska dock inte öka kapitalunderlaget om överföringen av tillgångarna sker med tillämpning av 12 § första stycket 1 lagen om investeringssparkonto. Om kontoinnehavaren har förvärvat sådana tillgångar på en sådan marknadsplats som avses i nämnda bestämmelse ska överföringen av dem till dennes investeringssparkonto således inte öka kapitalunderlaget oavsett om tillgångarna vid förvärvet förvarades på överlåtarens investeringssparkonto.

I *andra stycket* anges vissa slag av tillgångar som inte ska tas med vid beräkningen av kapitalunderlaget.

I *tredje stycket* anges vilka slag av inbetalningar till ett investeringssparkonto som vid tillämpning av första stycket 2 inte ska anses utgöra inbetalningar och därmed inte ska öka kapitalunderlaget. I *första punkten* undantas inbetalningar i form av ränta, utdelning och annan avkastning på tillgångar som förvaras på investeringssparkontot. Vidare undantas, enligt *andra punkten*, inbetalningar av ersättning vid sådan överlåtelse av tillgångar som förvaras på ett investeringsparkonto som avses i 21 § första stycket 1–7 lagen om investeringssparkonto. Om ersättningen avser sådan överlåtelse som avses i punkten 8 samma stycke, dvs. överlåtelse av finansiella instrument som är investeringstillgångar direkt till en annan kontoinnehavare, ska den således beaktas vid beräkningen av kapitalunderlaget. I *tredje punkten* undantas kontanta medel som överförs från ett annat investeringssparkonto med samma innehavare som det investeringssparkonto för vilket ett kapitalunderlag ska beräknas. Överföringar från en annan kontoinnehavares investeringssparkonto är således inte, enligt förevarande punkt, undantagna från huvudregeln att inbetalningar av kontanta medel ska öka kapitalunderlaget, men kan vara det enligt andra punkten. Slutligen undantas i *fjärde punkten* kontanta medel som överförs efter växling av valuta som förvaras på investeringsparkontot mellan kontoinnehavaren och investeringsföretaget som för kontot. Denna punkt medger således att den som innehar ett investeringsparkonto växlar en viss valuta på kontot mot en annan valuta utan att detta medför att inbetalningen av den senare valutan ökar kapitalunderlaget. En förutsättning för detta är att växlingen sker med investeringsföretaget som för kontot. Termen investeringsföretag definieras i 5 § lagen om investeringssparkonto.

38 §

I paragrafen, som är ny, anges hur kapitalunderlaget ska beräknas när en överföring av tillgångar mellan två investeringssparkonton pågår över ett kvartalsskifte. Paragrafen är tillämplig oavsett om det rör sig om en överföring mellan två investeringssparkonton med samma eller med olika innehavare. Den situation som avses i paragrafen är när tillgångarna som förs över inte är förtecknade på något av kontona vid ingången av det kvartal som följer efter kvartalet under vilken tillgångarna avfördes från det överförande kontot. Summan av marknadsvärdet av tillgångar som vid ingången av varje kvartal förvaras på det mottagande kontot (37 § första stycket 1) ska i dessa situationer ökas med marknadsvärdet av de överförda tillgångarna. Det är marknadsvärdet vid överföringen, dvs. när tillgångarna förtecknas på det mottagande kontot, som ska beaktas. Följande exempel kan illustrera det sagda: A överför tillgångar från sitt investeringssparkonto i bank X till sitt investeringssparkonto i bank Y. Den 31 december år 1 avförs tillgångarna från kontot i bank X. De förtecknas på kontot i bank Y den 2 januari år 2. Vid ingången av första kvartalet år 2 förvarades tillgångarna således inte på något av de inblandade kontona. Med tillämpning av förevarande paragraf ska kapitalunderlaget avseende investeringssparkontot i bank Y därför ökas. Ökningen uppgår, enligt 37 § första stycket 1 och förevarande paragraf, till en fjärdedel av tillgångarnas marknadsvärde när de den 2 januari år 2 förtecknas på kontot i bank Y.

39 §

Paragrafen är ny. Av paragrafen framgår att det är bara situationer som enligt 37 och 38 §§ ska öka kapitalunderlaget som har inträffat när kontoinnehavaren har varit obegränsat skattskyldig som ökar kapitalunderlaget. Det innebär att kapitalunderlaget ska proportioneras enligt förevarande paragraf om en kontoinnehavare under den tid under kalenderåret som denne har innehaft ett investeringssparkonto varit både obegränsat och begränsat skattskyldig. Marknadsvärdet av tillgångar som finns på investeringssparkontot vid ingången av ett kvartal ska inte öka kapitalunderlaget om kontoinnehavaren vid detta tillfälle var begränsat skattskyldig. Inte heller marknadsvärdet av belopp som inbetalas till kontot eller av finansiella instrument som överförs till kontot ska öka kapitalunderlaget om kontoinnehavaren vid inbetalningen respektive överföringen var begränsat skattskyldig. Om en kontoinnehavare under aktuellt kalenderår har varit begränsat skattskyldig under hela den tid som denne har innehaft investeringssparkontot finns det inget kapitalunderlag att beräkna och någon schablonintäkt ska då inte tas upp.

40 §

I paragrafen, som är ny, anges i *första stycket* att utdelning, kapitalvinst och annan avkastning på tillgångar som förvaras på ett investeringssparkonto inte ska tas upp. Utgifter och kapitalförluster som avser sådana tillgångar får inte heller dras av.

I *andra stycket första punkten* anges att första stycket inte gäller för kapitalvinster eller kapitalförluster vid avyttring enligt 44 kap. 8 a eller 8 b §. För utdelning och annan avkastning än kapitalvinst och utgifter hänförliga till sådana tillgångar gäller dock första stycket. Av *andra och tredje punkten* framgår att första stycket inte gäller för kvalificerade andelar eller sådana otillåtna tillgångar enligt lagen om investeringssparkonto som förvaras på kontot med stöd av 17 § samma lag. Utdelning, kapitalvinst och annan avkastning på kvalificerade andelar som förvaras på ett investeringssparkonto ska alltså tas upp och beskattas enligt de särskilda reglerna om kvalificerade andelar i 57 kap. IL. För sådana otillåtna tillgångar som avses i tredje punkten gäller de allmänna bestämmelserna i IL om beskattning av utdelning, kapitalvinst och annan avkastning. Följaktligen får också utgifter och kapitalförluster som avser tillgångar som omfattas av andra och tredje punkten dras av.

44 kap.

8 a §

Paragrafen, som är ny, innehåller en avskattningsregel som ska tillämpas när den som innehar ett investeringssparkonto har överfört finansiella instrument som är investeringstillgångar till investeringssparkontot från ett annat konto som inte är ett investeringssparkonto. Paragrafen är således inte tillämplig på överföringar som sker mellan två investeringssparkonton med samma innehavare. Vad som avses med investeringstillgångar framgår av 6 § lagen om investeringssparkonto. Om kontoinnehavaren har gjort en sådan överföring som avses i förevarande paragraf ska denne anses ha avyttrat tillgångarna då de förtecknas på investeringssparkontot mot en ersättning som motsvarar marknadsvärdet vid den tidpunkten. Det är skillnaden mellan detta värde och omkostnadsbeloppet

för tillgångarna som är avgörande för om avyttringen medför en kapitalvinst eller kapitalförlust. Eventuell kapitalvinst eller kapitalförlust som därmed uppstår ska tas upp till beskattning. Överföringar av annan än den som innehar investeringssparkontot omfattas inte av paragrafen. Det innebär att överföringar av finansiella instrument till ett investeringsparkonto enligt 12 och 13 §§ lagen om investeringssparkonto inte omfattas av förevarande paragraf.

8 b §

Paragrafen, som är ny, innehåller i *första stycket* en avskattningsregel som ska tillämpas vid inbetalning av utländsk valuta till ett investeringsparkonto som ska öka kapitalunderlaget. Den som har betalat in utländsk valuta till ett investeringssparkonto, vilket kan ske såväl genom insättning av kontanter på t.ex. ett bankkontor som genom överföring av kontanta medel från ett annat konto, anses ha avyttrat den utländska valutan då den förtecknades på kontot till marknadsvärdet av valutan vid den tidpunkten. Det är skillnaden mellan detta värde och omkostnadsbeloppet för den utländska valutan som är avgörande för om avyttringen medför en kapitalvinst eller kapitalförlust. Eventuell kapitalvinst eller kapitalförlust som därmed uppstår ska tas upp till beskattning. Paragrafen är tillämplig på alla som gör överföring av utländsk valuta till ett investeringssparkonto, inte bara på kontoinnehavaren.

I *andra stycket* anges att inbetalningar som avser ränta, utdelning och annan avkastning på tillgångar som förvaras på investeringssparkontot inte ska medföra att valutan ska anses ha avyttrats. Detsamma gäller ersättning vid sådan överlåtelse av tillgångar som förvaras på investeringssparkontot till följd av vilken tillgångarna får överföras till förvärvaren, dvs. överlåtelse enligt 21 § lagen om investeringssparkonto. Detsamma gäller även för utländsk valuta som har överförts till investeringssparkontot från ett annat sådant konto. Inte heller inbetalningar från det investeringsföretag som för investeringssparkontot ska medföra att valutan ska anses ha avyttrats om inbetalningen görs på grund av att investeringsföretaget har växlat valuta med kontoinnehavaren, under förutsättning att den valuta som kontoinnehavaren använder för att växla till sig en annan valuta förvaras på investeringssparkontot.

22 a §

Paragrafen är ny. Här regleras anskaffningsutgiften för finansiella instrument och utländsk valuta som förvaras på ett konto när det upphör som investeringssparkonto. Av 26–28 §§ lagen om investeringssparkonto framgår under vilka förutsättningar ett konto upphör som investeringsparkonto. I och med att kontot upphör som investeringssparkonto ska innehavaren av kontot inte längre schablonbeskattas på grund av innehavet av tillgångar som förvaras på kontot. Innehavaren av tillgångarna ska i stället beskattas för inkomster och utgifter hänförliga till tillgångarna enligt övriga regler om beskattning av kapital i IL. Tillgångarnas anskaffningsutgift har betydelse inom den konventionella beskattningen vid bl.a. beräkning av kapitalvinst eller kapitalförlust vid avyttring av tillgångarna.

I *första stycket* anges att anskaffningsutgiften för finansiella instrument och utländsk valuta som förvaras på kontot anses motsvara instrumentens

marknadsvärde när investeringssparkontot upphör. När i tiden ett konto upphör beror på omständigheterna i det enskilda fallet. Om kontot upphör t.ex. på grund av att kontoinnehavaren gör en otillåten överföring, upphör kontot i samma stund som överföringen är genomförd, dvs. när de överförda tillgångarna förtecknas på kontot. Upphör kontot på grund av att otillåtna tillgångar inte avförs från kontot inom den tidsfrist som avses i 16–18 §§ lagen om investeringssparkonto, upphör kontot så fort denna tidsfrist har löpt ut.

Enligt *andra stycket* ska de särskilda bestämmelserna om beräkning av anskaffningsutgiften i första stycket inte tillämpas i vissa fall. Enligt *första punkten* ska bestämmelserna inte tillämpas på finansiella instrument som förvaras på ett investeringssparkonto om överföringen av dessa tillgångar har medfört att kontot har upphört som investeringssparkonto. Anskaffningsutgiften för sådana tillgångar får i stället beräknas enligt de allmänna bestämmelserna i IL. För finansiella instrument som inte är kvalificerade andelar innebär det normalt att bestämmelserna i 44 och 48 kap. IL blir tillämpliga. Om det rör sig om kvalificerade andelar måste även bestämmelserna i 57 kap. IL beaktas. Av 27 § lagen om investeringssparkonto framgår att kontot ska upphöra som investeringssparkonto när parterna till avtalet om investeringssparkonto handlar i strid med bestämmelserna i lagen eller inte handlar på ett sätt som föreskrivs i lagen. Om en överföring av finansiella instrument sker i strid med bestämmelserna i lagen upphör således kontot som investeringsparkonto. I 11, 12 och 13 §§ lagen om investeringssparkonto anges i vilka situationer finansiella instrument får överföras till ett investeringsparkonto. Första punkten avser bara de tillgångar som har överförts till investeringssparkontot genom en överföring som inte har skett i enlighet med dessa bestämmelser. Anskaffningsutgiften för övriga tillgångar som förvaras på investeringssparkontot vid tidpunkten för överföringen ska beräknas med tillämpning av första stycket. Av *andra och tredje punkten* framgår att bestämmelserna i första stycket över huvud taget inte ska tillämpas på kvalificerade andelar eller sådana otillåtna tillgångar enligt lagen om investeringssparkonto som förvaras på investeringssparkontot med stöd av 17 § samma lag.

22 b §

I paragrafen, som är ny, regleras anskaffningsutgiften för kontoinnehavaren avseende otillåtna tillgångar som denne avför från ett investeringsparkonto. Enligt *första stycket* ska anskaffningsutgiften anses motsvara instrumentens marknadsvärde när de avförs från investeringssparkontot. Förevarande paragraf är tillämplig oavsett till vilket annat konto tillgångarna överförs. Eftersom paragrafen bara gäller i förhållande till kontoinnehavaren är paragrafen inte tillämplig avseende otillåtna tillgångar som avförs från ett investeringssparkonto som kontoinnehavaren har överlåtit under tiden de förvarades på investeringssparkonto. Om sådana tillgångar har förvärvats genom arv, testamente, gåva, bodelning eller på liknande sätt bestäms förvärvarens anskaffningsutgift enligt 22 c § och för övriga förvärv enligt allmänna bestämmelser i IL. Vad som avses med otillåtna tillgångar framgår av 7 § lagen om investeringssparkonto.

Första stycket gäller inte, enligt *andra stycket*, kvalificerade andelar eller otillåtna tillgångar enligt lagen om investeringssparkonto som när

tillgångarna avfördes från investeringssparkontot förvarades på kontot med stöd av 17 § samma lag.

22 c §

I paragrafen, som är ny, regleras förvärvarens anskaffningsutgift för otillåtna tillgångar och utländsk valuta som denne har förvärvat genom arv, gåva, testamente, bodelning eller på liknande sätt och som vid förvärvet förvarades på ett investeringssparkonto. För att paragrafen ska bli tillämplig krävs att de otillåtna tillgångarna avförs från eller, om det rör sig om utländsk valuta, tas ut från överlåtarens investeringssparkonto. Av 24 § lagen om investeringssparkonto framgår att kontoinnehavaren får överföra otillåtna tillgångar till den som har förvärvat dem genom sådana fång som avses i förevarande paragraf så länge överföringen inte sker till ett investeringssparkonto. I nämnda lag finna inga begränsningar avseende kontoinnehavarens rätt att ta ut kontanta medel från investeringssparkontot.

Om det är fråga om en sådan situation som avses i första stycket ska förvärvaren anses ha anskaffat tillgångarna för deras marknadsvärde när de avförs från investeringssparkontot. Innebörden av detta är att förvärvaren får samma anskaffningsutgift på tillgångarna som kontoinnehavaren som har överlåtitt dem skulle ha haft om tillgångarna fortfarande var i dennes ägo när de avfördes från kontot, jfr 22 b och 22 d §§.

Av *andra stycket* framgår att bestämmelsen som anskaffningsutgift i första stycket inte tillämpas på kvalificerade andelar eller otillåtna tillgångar enligt lagen om investeringssparkonto som när tillgångarna avfördes från investeringssparkonto förvarades på kontot med stöd av 17 § samma lag.

22 d §

Paragrafen är ny. Här regleras anskaffningsutgiften för kontoinnehavaren när denne tar ut utländsk valuta från sitt investeringssparkonto. Anskaffningsutgiften ska då bestämmas till valutans marknadsvärde vid uttaget. Med att utländsk valuta tas ut avses såväl uttag i kontanter på t.ex. ett bankkontor som uttag genom överföring av valutan till ett annat konto. Om uttaget sker på grund av att den utländska valutan har överlåtits till annan genom arv, testamente, gåva, bodelning eller liknande överlåtelse bestäms anskaffningsutgiften för förvärvaren enligt 22 c §. Om uttaget sker på grund av att den har överlåtits på annat sätt, t.ex. genom försäljning eller byte, bestäms förvärvarens anskaffningsutgift enligt allmänna bestämmelser i IL, dvs. normalt enligt 44 kap.

34 a §

Paragrafen är ny. Inom den konventionella beskattningen gäller att ett värdepapper anses avyttrat redan när företaget som har gett ut det försätts i konkurs och att en eventuell förlust därmed är definitiv (8 §). I 34 § regleras hur beskattningen ska ske om förlusten inte visar sig vara definitiv, t.ex. på grund av att värdepapperet faktiskt avyttras eller om ackord träffas eller utdelning i konkursen erhålls. I *första stycket* stadgas att dessa bestämmelser inte ska tillämpas på värdepapper som har förvarats på ett investeringssparkonto när det anses ha avyttrats på grund av att bolaget som har gett ut det har försatts i konkurs.

Undantaget från 34 § IL gäller, enligt *andra stycket*, inte om värdepapiret var en kvalificerad andel eller otillåten tillgång enligt lagen om investeringssparkonto som när det enligt 8 § första stycket 1 anses ha avyttrats förvarades på investeringssparkontot med stöd av 17 § lagen om investeringssparkonto.

48 kap.

7 §

I paragrafen regleras den s.k. genomsnittsmetoden för beräkning av anskaffningsutgift. Metoden innebär att det genomsnittliga omkostnadsbeloppet för samtliga delägarätter eller fordringsrätter av samma slag och sort som det avyttrade ska användas. Det genomsnittliga innehavet ska beräknas med hänsyn till inträffade förändringar i innehavet. Genom ändringen införs i ett nytt *fjärde stycke* en begränsning av genomsnittsmetoden som innebär att vid tillämpning av denna metod ska bortses från delägarätter av samma slag och sort som förvaras på ett investeringssparkonto. Detta gäller dock inte för kvalificerade andelar eller otillåtna tillgångar enligt lagen om investeringssparkonto som förvaras på ett investeringssparkonto med stöd av 17 § samma lag. För dessa tillgångar tillämpas således genomsnittsmetoden även om de förvaras på ett investeringssparkonto.

48 a kap.

10 a §

En innehavare av ett investeringssparkonto som avyttrar tillgångar på kontot genom andelsbyte och som ersättning förvärvar otillåtna tillgångar enligt lagen om investeringssparkonto får enligt 22 § samma lag, med vissa undantag, välja om de förvärvade tillgångarna ska placeras på eller utanför investeringssparkontot. Vid tillämpning av bestämmelserna i 48 a kap. benämns de förvärvade tillgångarna "mottagna andelar", 2 §. Om kontoinnehavaren väljer att inte placera de mottagna andelarna på sitt investeringssparkonto är andelarna föremål för konventionell beskattning. Anskaffningsutgiften för de mottagna andelarna har i dessa fall praktisk betydelse för beskattningen. Förevarande paragraf, som är ny, reglerar vilken anskaffningsutgift som ska gälla för mottagna andelar i ett sådant andelsbyte som här beskrivits. Av *första stycket* framgår att de mottagna andelarna ska anses förvärvade för en ersättning som motsvarar andelarnas marknadsvärde vid förvärvet.

Enligt *andra stycket* gäller första stycket inte vissa mottagna andelar. Det rör sig för det första om, enligt *första punkten*, mottagna andelar som är kvalificerade andelar. För det andra rör det sig om, enligt *andra punkten*, mottagna andelar som har förvärvats som ersättning för otillåtna tillgångar som vid avyttringen förvarades på investeringssparkontot med stöd av 17 § lagen om investeringssparkonto. Undantaget i andra punkten gäller oavsett om de mottagna andelarna är investeringstillgångar eller otillåtna tillgångar. Av 57 kap. 7 § IL framgår att om en kvalificerad andel avyttras genom ett andelsbyte ska mottagna andelar anses kvalificerade hos andelsägaren. Andelar som vid andelsbyte förvärvas på grund av kvalificerade andelar är således alltid kvalificerade och omfattas därför av undantaget i första punkten.

52 kap.

3 §

Enligt förevarande paragraf ska kapitalvinsten vid en avyttring av andra tillgångar än personliga tillgångar i vissa fall beräknas enligt genomsnittsmetoden i 48 kap. 7 §. Genom ändringen införs i ett nytt *andra stycke* en begränsning av första stycket som innebär att vid tillämpning av genomsnittsmetoden ska bortses från tillgångar som förvaras på ett investeringssparkonto. Detta gäller dock inte för kvalificerade andelar eller otillåtna tillgångar enligt lagen om investeringssparkonto som förvaras på ett investeringssparkonto med stöd av 17 § samma lag. För dessa tillgångar tillämpas således genomsnittsmetoden om förutsättningarna i första stycket är uppfyllda även om de förvaras på ett investeringsparkonto.

7.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel

2 §

När det gäller utländska kapitalförsäkringar och avtal om tjänstepension som är jämförbara med kapitalförsäkring är det den enskilde som är skattskyldig för avkastningsskatten. När det nu föreslås att kapitalunderlaget för avkastningsskatt när det gäller kapitalförsäkringar även ska bestå av premiebetalningar under året, bör skattskyldighetsbestämmelsen i 2 § ändras så att det framgår att skattskyldigheten inte är knuten till förhållandena vid årets ingång.

I paragrafen första stycke införs två nya punkter, 6 a och 7 a. Punkten 6 a reglerar skattskyldigheten för obegränsat skattskyldig som under beskattningsåret innehaft en utländsk kapitalförsäkring. Punkten 7 a innehåller motsvarande reglering för innehavare av avtal om tjänstepension som kan likställas med kapitalförsäkring.

I punkten 7 görs en redaktionell ändring genom att ”ingått ett avtal” byts ut mot ”innehar ett avtal”.

3 §

I paragrafen anges att skattskyldiga som avses i 2 § ska beräkna ett kapitalunderlag som ligger till grund för skatteunderlaget som skatten beräknas på. Bestämmelserna i nuvarande andra–elfte styckena flyttas till 3 a §.

3 a §

Paragrafen, som är ny, motsvarar nuvarande 3 § andra–elfte styckena.

3 b §

I paragrafen, som är ny, anges att värdet av premier som betalats under beskattningsåret för kapitalförsäkring och avtal om tjänstepension som är jämförbart med kapitalförsäkring ska ingå i kapitalunderlaget. Bestämmelsen gäller för skattskyldiga som avses i 2 § första stycket 1–2, 6 a och 7 a. Genom att uttrycket ”premier” används följer att ”insättningar” till försäkringen i form av ränta, utdelning eller annan avkastning på kapitalunderlaget som försäkringsgivaren har tilldelat försäkringen

under beskattningsåret inte ska öka kapitalunderlaget. Något uttryckligt undantag för sådana värdeöverföringar anses inte nödvändigt eftersom försäkringstagaren inte är berättigad att lyfta utdelning eller annan avkastning för egen del utan erhåller denna indirekt genom försäkringsgivaren eftersom försäkringsgivaren äger tillgångarna i försäkringen.

Av sista meningen framgår att när värdet av premier som betalats under året beräknas ska premier som har betalats in under den andra halvan av beskattningsåret beräknas till halva premiebeloppet.

Om t.ex. en premie om 10 000 kronor betalas in i mars och en ny premie om 5 000 kronor betalas i september ska kapitalunderlaget ökas med $10\,000 + 2\,500 = 12\,500$ kronor.

Syftet med bestämmelsen är att säkerställa beskattningen av belopp som under beskattningsåret betalas in till en kapitalförsäkring eller ett tjänstepensionsavtal. Eftersom försäkringstagaren kan betala in premier till försäkringen under hela året kan kapitalunderlaget inte fastställas slutligt förrän vid årets utgång. Av detta följer också att årets avkastningsskatt inte kan beräknas slutligt förrän vid denna tidpunkt.

Bestämmelsen omfattar svenska livförsäkringsföretag, utländska livförsäkringsföretag som bedriver kapitalförsäkringsrörelse från fast driftställe i Sverige, utländska tjänstepensionsinstitut som bedriver med kapitalförsäkringsverksamhet jämförbar tjänstepensionsverksamhet från fast driftställe i Sverige och understödsföreningar som bedriver kapitalförsäkringsverksamhet. Vidare omfattas obegränsat skattskyldiga som innehar kapitalförsäkring som har meddelats av en utländsk försäkringsgivare eller sådant tjänstepensionsavtal som är jämförbart med kapitalförsäkring som har ingåtts med ett utländskt tjänstepensionsinstitut om försäkringsgivaren eller institutet saknar fast driftställe i Sverige.

3 c §

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om hur kapitalunderlaget ska fördelas mellan överlåtare och förvärvare när en utländsk kapitalförsäkring eller ett avtal om tjänstepension som är jämförbart med en kapitalförsäkring överläts under ett beskattningsår. När det gäller utländska kapitalförsäkringar och jämförbara tjänstepensionsavtal är försäkringstagaren skattskyldig för avkastningsskatten.

Överlåtaren ska enligt *andra stycket* i förekommande fall ta upp värdet vid årets ingång i sitt kapitalunderlag. Av *tredje stycket* framgår att överlåtaren också ska ta upp premier som betalats för försäkringen eller avtalet från och med beskattningsårets ingång till och med dagen för överlåtelsen. Av *fjärde stycket* framgår att förvärvaren i sitt kapitalunderlag ska ta upp premier som betalats in till försäkringen eller avtalet om tjänstepension från dagen för förvärvet till och med utgången av beskattningsåret.

3 d §

Paragrafen är ny. I *första stycket* anges huvudregeln för beräkningen av skatteunderlaget för pensionsförsäkring och tjänstepensionsavtal. Skatteunderlaget ska beräknas genom att kapitalunderlaget multipliceras med den genomsnittliga statslåneräntan under kalenderåret närmast före ingången av beskattningsåret.

I *andra stycket* anges hur skatteunderlaget ska beräknas för kapitalförsäkringsverksamheten i ett svenskt livförsäkringsföretag, ett utländskt livförsäkringsföretag eller en understödsförening. Bestämmelsen ska tillämpas även på obegränsat skattskyldiga som innehar kapitalförsäkring som har meddelats av en utländsk försäkringsgivare som saknar fast driftställe i Sverige. Skatteunderlaget beräknas genom att kapitalunderlaget multipliceras med statslåneräntan vid utgången av november kalenderåret närmast före ingången av beskattningsåret.

I *tredje stycket* regleras skatteunderlaget för utländska tjänstepensionsinstitut som bedriver med kapitalförsäkringsverksamhet jämförbar tjänstepensionsverksamhet. Bestämmelsen ska tillämpas även av obegränsat skattskyldiga som har ingått ett avtal om tjänstepension som är jämförbart med kapitalförsäkring om det utländska tjänstepensionsinstitutet saknar fast driftställe i Sverige.

I *ffjärde stycket* anges att skatteunderlaget avrundas nedåt till helt hundratal kronor.

9 §

Paragrafens *första stycke* har kompletterats med en hänvisning till 3 d § första stycket.

I *andra stycket* anges skattesatsen för kapitalunderlag som avser kapitalförsäkring och sådant avtal om tjänstepension som är jämförbart med kapitalförsäkring. Denna skattesats höjs från 27 till 30 procent.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

De nya bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 januari 2012 och tillämpas första gången vid 2013 års taxering. För en skattskyldig som har kalenderår som beskattningsår innebär detta att kapitalunderlaget för 2012 ska ökas med premier som har betalats in till försäkringen efter ikraftträdandet. Vidare ska statslåneräntan vid utgången av november 2011 med tillägg av 0,75 procentenheter ligga till grund för beräkningen av skatteunderlaget för 2012.

För skattskyldiga med brutet räkenskapsår föreslås att äldre bestämmelser ska tillämpas för beskattningsår som har påbörjats före ikraftträdandet.

7.4 Förslaget till lag om ändring i lagen (2001:1227) om självdeklarationer och kontrolluppgifter

2 kap.

2 §

I paragrafens tredje punkt anges att fysiska personer ska lämna allmän självdeklaration om intäkterna i inkomstslaget kapital uppgår till minst 100 kronor. Vid beräkningen av intäkterna undantas sådan schablonintäkt avseende innehav av tillgångar på ett investeringssparkonto för vilken kontrolluppgift, som ska lämnas enligt 11 kap. 10 §, har lämnats. Ett liknande undantag finns sedan tidigare för ränta och utdelning som kontrolluppgift ska lämnas för enligt 8 eller 9 kap.

4 §

I paragrafens första punkt anges att dödsbon ska lämna allmän självdeklaration om de skattepliktiga intäkterna har uppgått till sammanlagt minst 100 kronor under beskattningsåret. Vid beräkningen av intäkterna undantas sådan schablonintäkt avseende innehav av tillgångar på ett investeringssparkonto för vilken kontrolluppgift, som ska lämnas enligt 11 kap. 10 §, har lämnats. Ett liknande undantag finns sedan tidigare för ränta och utdelning som kontrolluppgift ska lämnas för enligt 8 eller 9 kap.

8 kap.

4 a §

Paragrafen är ny. Av *första stycket* framgår att kontrolluppgift inte ska lämnas om ränteinkomster eller annan avkastning på tillgångar på ett investeringssparkonto som vid tidpunkten när avkastningen överfördes eller betalades in till kontot innehades av en obegränsat skattskyldig fysisk person eller ett obegränsat skattskyldigt dödsbo.

Av *andra stycket* framgår att undantaget från kontrolluppgiftsskyldighet i första stycket inte ska gälla kvalificerade andelar och sådana otillåtna tillgångar som avses i 42 kap. 40 § IL.

9 kap.

5 a §

I paragrafen, som är ny, framgår i *första stycket* att kontrolluppgift inte ska lämnas om utdelning, ränta eller annan avkastning på tillgångar på ett investeringssparkonto som vid tidpunkten när avkastningen överfördes eller betalades in till kontot innehades av en obegränsat skattskyldig fysisk person eller ett obegränsat skattskyldigt dödsbo.

Av *andra stycket* framgår att undantaget från kontrolluppgiftsskyldighet i första stycket inte ska gälla kvalificerade andelar och sådana otillåtna tillgångar som avses i 42 kap. 40 § IL.

10 kap.

3 §

Genom tillägget i *första stycket* framgår det vem som ska lämna kontrolluppgift om sådan avyttring som avses i de nya bestämmelserna i 44 kap. 8 a § inkomstskattelagen (1999:1229), förkortad IL, vari överföring av finansiellt instrument till eget investeringssparkonto jämföras med avyttring.

5 a §

I *första stycket* av paragrafen, som är ny, anges att kontrolluppgift inte ska lämnas om avyttring av tillgångar på ett investeringssparkonto som vid tidpunkten för avyttringen innehades av en obegränsat skattskyldig fysisk person eller ett obegränsat skattskyldigt dödsbo.

Av *andra stycket* framgår att undantaget från kontrolluppgiftsskyldighet i första stycket inte ska gälla kvalificerade andelar och sådana otillåtna tillgångar som avses i 42 kap. 40 § IL.

8 §

En ny *punkt 7* har lagts till paragrafen, varigenom den som för, eller har fört ett investeringssparkonto åläggs kontrolluppgiftsskyldighet för sådan avyttring som avses i 44 kap. 8 a § IL.

8 a §

Av den nya paragrafens *första stycke* framgår att kontrolluppgift inte ska lämnas om avyttring av sådana tillgångar som avses i 10 kap. 7 § som finns på ett investeringssparkonto som vid tidpunkten för avyttringen innehades av en obegränsat skattskyldig fysisk person eller ett obegränsat skattskyldigt dödsbo.

Av *andra stycket* framgår att undantaget från kontrolluppgiftsskyldighet i första stycket inte ska gälla kvalificerade andelar och sådana otillåtna tillgångar som avses i 42 kap. 40 § IL.

9 §

Paragrafen anger vilka uppgifter som ska lämnas i kontrolluppgift om avyttring av delägarätter och fordringsrätter. I en ny *punkt fem* framgår att när delägarätter eller fordringsrätter anses avyttrade till följd av en överföring till ett investeringssparkonto enligt 44 kap. 8 a § IL, ska kontrolluppgiften innehålla uppgift om delägarrätternas eller fordringsrätternas marknadsvärde vid tidpunkten när de förtecknades på kontot.

11 kap.

8 a §

Paragrafen reglerar kontrolluppgiftsskyldigheten för avkastningsskattändamål. Ändringarna i *tredje stycket* är en direkt följd av ändringar i 3 § lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel och innebär ingen materiell förändring. I det nya *fjärde stycket* har, som en följd av förslaget till förändring av underlaget för avkastningsskatt (se avsnitt 4.3) särskilda regler införts beträffande vilka uppgifter som ska lämnas för kapitalförsäkring eller sådant tjänstepensionsavtal som är jämförbart med kapitalförsäkring. För sådana försäkringar ska kontrolluppgiften i stället innehålla uppgift om kapitalunderlag beräknat enligt 3 a § sjunde respektive nionde stycket samt 3 b och 3 c §§ lagen om avkastningsskatt på pensionsmedel.

Paragrafen får efter ändringarna fem stycken, då det förutvarande fjärde stycket blir ett nytt *femte stycke*.

10 §

Paragrafen är ny. I *första stycket* anges att kontrolluppgift ska lämnas om investeringssparkonton. Bestämmelser om investeringssparkontot som sådant finns i lagen om investeringssparkonto. Bestämmelser om beskattningen av kontoinnehavaren finns i IL, främst i 42 och 44 kap.

Enligt *andra stycket* ska kontrolluppgift lämnas för fysiska personer och dödsbon av den som för eller har fört investeringssparkontot. Av 8 § lagen om investeringssparkonto framgår att det endast är fysiska personer och dödsbon som får ingå avtal om investeringssparkonto. Av den paragrafen framgår det också att ett investeringssparkonto bara får innehas av en enda fysisk person eller ett enda dödsbo. Vidare framgår av den

paragrafen att bara sådana värdepappersföretag som avses i 5 § samma lag får ingå avtal om investeringssparkonto.

I *tredje stycket* föreskrivs att uppgift ska lämnas om storleken på sådan schablonintäkt som avses i 42 kap. 36 § IL, dvs. om den schablontäkt som kontoinnehavaren kan vara skyldig att ta upp i inkomstlaget kapital.

Av 42 kap. 36–39 §§ IL framgår hur schablonintäkten ska beräknas. Intäkten beräknas genom att multiplicera ett kapitalunderlag med statslåneräntan vid utgången av november kalenderåret närmast före ingången av beskattningsåret med tillägg av 0,75 procentenheter. Kapitalunderlaget utgörs bl.a. av värdet vid ingången av varje kvartal under året av tillgångarna på investeringssparkontot med tillägg för belopp och finansiella instrument som har betalats in respektive överförts till kontot under samma beskattningsår. Det innebär att kontrolluppgift om investeringsparkonton normalt ska lämnas för såväl konton på vilka det fanns tillgångar vid årets ingång som konton som har öppnats någon gång senare under året.

12 kap.

2 §

I paragrafen anges vilka kontrolluppgifter som ska lämnas även för fysiska personer som är begränsat skattskyldiga. Ändringen innebär att kontrolluppgift om investeringssparkonto ska lämnas också för fysiska personer som är begränsat skattskyldiga.

15 kap.

4 a §

I paragrafen, som är ny, åläggs den som för eller har fört ett investeringsparkonto att lämna de uppgifter till den kontrolluppgiftsskyldige som behövs för att kontrolluppgiftsskyldigheten beträffande avyttring som avses i 44 kap. 8 a § IL ska kunna fullgöras. Uppgiften ska lämnas på annat sätt än muntligen.

De uppgifter som är nödvändiga torde vara att en finansiell tillgång har förts över till ett investeringssparkonto, vad det är för tillgång, hur mycket av tillgången som förts över, identitetsuppgifter på kontohavaren, samt när tillgången förtecknats på kontot. Att uppgifterna ska lämnas snarast, och senast den 15 januari året efter det som uppgiften gäller framgår av 5 §.

Paragrafen har utformats med 4 § som förebild.

6 §

Paragrafen har kompletterats på grund av den nya uppgiftsskyldigheten som följer av förslaget att införa den nya 4 a §.

7 §

Enligt det nya *tredje stycket* införs ett undantag från den uppgiftsskyldighet som föreskrivs i första och andra styckena för andelar i investeringsfonder efter det att de förtecknats på ett investeringssparkonto. Uppgiften behövs inte för beskattning, då schablonskatt ersätter skatt på kapitalvinster, vilket inträder efter att andelarna förtecknats på kontot. För transaktioner före och i samband med förteckningen, till exempel vid

sådan avyttring som avses i 44 kap. 8 a § IL kan uppgiftsskyldigheten i första och andra stycket alljämt äga giltighet.

7.5 Förslaget till lag om ändring i lagen (1986:468) om avräkning av utländsk skatt

2 kap.

1 a §

Av paragrafen, som är ny, framgår att utländsk intäkt, vid tillämpning av 2 kap., ska anses ha tagits upp enligt inkomstskattelagen (1999:1229), förkortad IL, även om intäkten i enlighet med nya 42 kap. 40 § IL inte ska tas upp.

7 §

I paragrafens andra stycke görs en ändring innebärande att sådan utländsk intäkt som avses i nya 2 kap. 1 a § ska anses ha tagits med vid svensk taxering det år som den skulle ha tagits med vid taxering om den hade tagits upp till beskattning.

10 a §

Paragrafen är ny och anger att utländska intäkter som enligt nya 2 kap. 1 a § ska anses ha tagits upp till beskattning inte ska tas med i den skattskyldiges sammanlagda kapitalinkomster. Av detta följer att de sammanlagda kapitalinkomsterna, bortsett från övriga intäkter och kostnader i inkomstslaget kapital, endast innefattar den schablonintäkt som ska tas upp enligt 42 kap. 36 § IL.

10 b §

I paragrafen, som är ny, anges att utländska intäkter som avses i nya 2 kap. 1 a § får tas med i de utländska kapitalinkomsterna endast till den del de, för ett visst taxeringsår, inte överstiger den schablonintäkt som ska tas upp till beskattning enligt 42 kap. 36 § IL.

Bilaga 1 Beräkning av effektiva skattesatser

Beräkningen av den effektiva skattesatsen vid konventionell beskattning utgår ifrån den schablonmässiga metod som beskrivs i King (1977).²⁷ Med denna modell antas kapitalvinster som uppkommer under ett visst år skattas av med en konstant andel q varje år därefter, dvs. den resterande latent vinsten avtar exponentiellt.

Låt q vara andelen av en obeskattad vinst V hänförlig till ett visst år 0 som tas upp till beskattning varje år därefter. Det första året tas skatt ut på qV_0 , nästföljande år på $q(1-q)V_0$, året därefter på $q(1-q)^2V_0$ och så vidare. Genom att diskontera skatteuttaget år t med $1/(1+r)^t$ kan man räkna ut nuvärdet av alla framtida skattebetalningar.²⁸

Om V_0 sätts till 1 kan formeln tolkas som ett viktat genomsnitt av skattesatserna för den vinst som uppkommit år 0, sett från det året. Vikterna beror på avskattningstakten q och diskonteringsräntan r . Om τ är den nominella skattesatsen på kapitalinkomster kan den effektiva skattesatsen τ_{eff} skrivas som

$$(1) \quad \tau_{eff} = \pi q \frac{1+r(1-\tau)}{q+r(1-\tau)}$$

Den effektiva skatten på totalavkastningen från direktägda aktier är ett viktat genomsnitt av den effektiva skattesatsen på kapitalvinster och den 30-procentiga skatten på utdelningar. Vikterna ges av utdelningarnas andel u av totalavkastningen:

$$(2) \quad \bar{\tau}_{eff} = u\tau + (1-u)\tau_{eff}$$

²⁷ King, M. A. (1977), *Public Policy and the Corporation*. Cambridge: Wiley.

²⁸ Parametern q reflekterar den takt i vilken totalpopulationen realiserar kapitalvinster på direktägda aktier. Parametern kan även tolkas som att den tid det tar innan en vinst realiserar är en slumpvariabel. Sannolikhetsfördelningen för denna ges av uttrycket $p(t) = q(1-q)^t$, där $p(t)$ är sannolikheten att en vinst realiserar efter t år.